

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige kallas härmed till sammanträde för behandling av ärenden enligt bilagd förteckning.

Tid Tisdagen den 25 mars 2025 kl. 14:00

Plats Thalia, Alvesta Folkets hus, Alvesta

Ledamöter

Lars-Olof Franzén (AA)
Jan-Erik Svensson (AA)
Jolanta Johansson (AA)
Benny Lundh Johansson (AA)
Elisabeth Berggreen Clausen Flink (AA)
Anders Sandgren (AA)
Per Ribacke (S)
Frida Christensen (S)
Sebastian Olsson (S)
Lavinia Strömberg (S)
Lars-Olof Petersson (S)
Linda Gustavsson (S), 1:e vice ordförande
Christina Franzén (S)
Sofie Årdh (S)
Jonny Almlöf (S)
Jörgen Skantz (S)
Robert Olesen (S)
Yvonne Martinsson (S)
Torbjörn Svensson (S)
Jennie Palm (S)
Thomas Haraldsson (C)
David Johansson (C), Ordförande
Golnoush Lundén Faez (C)
Nina Rydström (C)
Mikael Lindberg (C)
Heléne Andersson (C)
Jessica Johansson (KD)
Josefine Ljungqvist (KD)
Åke Johansson (KD)
Matz Athley (-)
Claudia Crowley Sörensson (M)
Gunilla Gustafson (M)
Tomas Öhling (M)
Helén Gustavsson (M)
Rune Gustavsson (M), 2:e vice ordförande
Katarina Tuneskog (M)
Kajsa Sivertson (M)
Veronika Kobak (M)
John-Erik Pettersson (M)
Mats Johnsson (SD)
Lena Nikolausson (SD)
Robin Berg (SD)
Jens Arnebert (SD)
Oscar Hildingsson (SD)
Yvonne Erlandsson (SD)
Oskar Andersson (SD)
Lars Eriksson (SD)
Linnéa Naess (V)
Björn Nilsson (V)

Ersättare

Jan Franzén (AA)
Jan Johansson (AA)
Britt Karlsson (AA)
Emma Känno (S)
Peter Johansson (S)
Lisbeth Holmqvist (S)
Gunnel Nordahl (S)
Anita Lindstedt (S)
Per-Anders Nordahl (S)
Mikaela Månlycke (S)
Sven Sunesson (C)
Monica Pihl (C)
Jonas Lindstens (C)
Bengt Karlsson (KD)
Erik Haraldsson (KD)
Andreas Ejderland (M)
Fatlind Zullufi (M)
Mikaela Brentel (M)
Thomas Gyllensten (M)
Zeynabou Samuelsson (M)
Anders Håkansson (SD)
David Kristiansson (SD)
Hazel Eriksson (SD)
Annika Arvidsson (V)
Ola Andersson (V)

Om du inte kan närvara på mötet meddela detta i god tid till din gruppledare.

Förteckning över kommunfullmäktiges ärenden den 25 mars 2025 kl. 14:00		
1.	Närvaro Dnr KS-40699	
2.	Val av justerare och tid för justering Dnr KS-40700	
3.	Godkännande av dagordning Dnr KS-40702	
4.	Allmänhetens frågestund Dnr KS-2025-00021 1.1.3	
5.	Aktuellt från revisorerna Dnr KS-2025-00022 1.2.7	
6.	Meddelanden till kommunfullmäktige Dnr KS-2025-00061 1.2.7	
7.	Energi- och klimatprogram för Alvesta kommun Dnr KS-2024-00156 4.12.1	
8.	Investering och startbesked för fortsatt ombyggnation och underhåll av särskilda boendet Furuliden i Moheda (etapp 2) Dnr KS-2024-00315 4.5.2	
9.	Revidering av bolagsordningar för Alvesta kommuns helägda bolag Dnr KS-2025-00036 11.1.1	
10.	Revidering av gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder avseende personuppgiftsansvar för kommungemensamma stödprocesser Dnr KS-2024-00561 1.3.1	
11.	Lokalt anta revidering av OPF-KL 18, med nytt namn Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 25 Dnr KS-2024-00483 2.2.2	
12.	Utökning av ram för nyupplåning 2025 Dnr KS-2025-00072 1.4.1	

Förteckning över kommunfullmäktiges ärenden den 25 mars 2025 kl. 14:00		
13.	Anmälan av inkomna motioner Dnr KS-2025-00023 1.2.6	
14.	Svar på motion (AA) om ändring i beslut om investeringar i mål och budget 2025 med plan 2026-2028 gällande exploateringsinvestering för Lekaryd SÖ Dnr KS-2024-00433 1.2.6	
15.	Svar på motion (M) gällande samordning av resurser Dnr KS-2024-00428 1.2.6	
16.	Svar på motion (M) om att göra Alvestas grundskolor mobilfria Dnr KS-2024-00353 1.2.6	
17.	Frågor enligt kommunallagen från ledamöterna Dnr KS-2025-00024 1.2.6	
18.	Interpellation från Mats Johnsson (SD) till ordförande för myndighetsnämnden gällande brand på avfallsanläggning Dnr KS-2025-00128 1.2.6	
19.	Val av ledamot och ersättare till kommunalförbundet Swearkivera Dnr KS-2025-00079 1.2.5	
20.	Fyllnadsval av ledamot och ersättare till interimsstyrelsen för Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening Tingsbacken trygga hem i Alvesta Dnr KS-2025-00078 1.2.5	
21.	Val av revisor med undantag för granskning av nämnden för myndighetsutövning Dnr KS-2025-00145 1.2.5	
22.	Avsägelse från Ola Andersson (V) från uppdrag som ersättare i kommunfullmäktige, ersättare i kultur- och fritidsnämnden samt ombud för föreningsstämma för Alvesta Folkets hus förening Dnr KS-2025-00069 1.2.5	
23.	Avsägelse från Anders Håkansson (SD) från uppdrag som ledamot i utbildningsnämnden, ledamot i Värends räddningstjänstförbund samt ersättare i kommunfullmäktige och i nämnden för arbete och lärande Dnr KS-2025-00081 1.2.5	
24.	Avsägelse från Eva Nilsson (C) från uppdrag som ersättare i utbildningsnämnden och omsorgsnämnden Dnr KS-2025-00129 1.2.5	
25.	Avsägelse från Monika Carlberg (M) från uppdrag som nämndeman samt ledamot i Alvesta utveckling AB Dnr KS-2025-00107 1.2.5	

David Johansson
Ordförande

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Frågor till Kommunfullmäktige 20250325

Samråd

Vore det inte lämpligt för kommunen att starta en öppen diskussion med politiker, alla partier, grannkommuner, boende, företag och föreningar så att kommunen kan säkerställa att det är en **demokratisk och transparent process** vid införande av vindkraft?

Naturskydd

Alvesta kommun uppfyller redan nu **vindkraftsenergimålen mer än nödvändig** skulle Alvesta kommun istället inte kunna utöka naturskyddszonerna för att säkra befintliga naturskyddszonerna av riksintresse så att de kan fortsätta att skydda djuren, kulturmiljön och naturen på ett ostört sätt?

Hälsa

Hur vill Alvesta kommun **skydda vattnet och hälsan** för de närboende vid införande av vindkraft?

Skogsbrand

Hur vill Alvesta kommun hantera risken och **skydda de närboende och skogen från skogsbrand** vid införande av vindkraft?

Alvesta
kommun

1

Granskning av hot och våld mot personal och elever samt besökssäkerhet

Syfte

Syftet med granskningen har varit att granska och kartlägga förekomsten av hot och våld mot förskolepersonal, grundskolepersonal och personal inom fritidshem och mot barn och elever samt vilka riktlinjer som finns avseende kontroll av besökare som inte har skolan som ordinarie arbetsplats.

Beställd av Revision 2024-10-23

2

Sammanfattande bedömning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att det förebyggande arbetet mot hot och våld **delvis** är ändamålsenligt utformat.

3

Resultat

Förebyggande arbete mot hot och våld

- Plan för säkerhet och krisberedskap
- Plan för trygghet och studiero
- Säkerhets- och krisledningsplan på samtliga enheter
- Årlig kartläggning av hot och våld
- **Enkät:** 70% upplever att det bedrivs ett förebyggande arbete mot hot och våld
- Risk- och konsekvensanalyser har genomförts på grundskolor
- Samverkan med polis, socialtjänst och fastighetsförvaltare
- Utbildning inom hot och våld för grundskolepersonal
- Arbetsmiljöverkets inspektion (maj 2023 – oktober 2024)
- Fåtal enheter har upprättat plan för in- och utrymning
- Lokalerna inte helt ändamålsenliga

4

Rekommendationer

- Ta fram rutiner för övning utifrån hot och våld samt följa upp att övningar genomförs
- Ge i uppdrag att upprätta enhetsspecifika riktlinjer för in- och utrymning
- Säkerställa att utbildning inom hot och våld genomförs på enheterna
- Fortsätta arbetet med att säkra grundskolornas lokaler
- Tydliggöra begreppet "hot" och att det ska anmälas
- Vid förekommande av hot och våld följa upp att tillräckliga åtgärder vidtas
- Säkerställa att rutiner för kontroll av besökare är kända av personalen
- Säkerställa att kontroll av besökare finns med i enheternas riskmatris och följs upp

13

Efterföljande frågor till förvaltningen

Efter rapportens genomförande har revisionen ställt frågor till förvaltningen och vi kan konstatera att flera enheter har genomfört utbildningar och övningar avseende inrymning.

14

Kommunfullmäktige i Alvesta kommun

Ny ledamot och ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Beslut

Länsstyrelsen i Kronobergs län beslutar att utse ny ledamot och ersättare för ledamot i kommunfullmäktige från och med den 8 januari 2025 till och med den 14 oktober 2026.

Kommun: Alvesta kommun

Parti: Arbetarepartiet-Socialdemokraterna

Ny ledamot: Robert Olesen

Avgången ledamot: Tobias Johansson

Ny ersättare: Michaela Månlycke

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Alvesta kommun har kommit in med en begäran om ny sammanräkning. Detta med anledning av att Tobias Johansson har flyttat från kommunen.

Motivering till beslutet

Om en ledamot i kommunfullmäktige avgår under valperioden, ska länsstyrelsen efter anmälan utse en ny ledamot. Länsstyrelsen ska vid behov även utse ersättare i kommunfullmäktige.

Bestämmelser som beslutet grundas på

14 kap. 13–23 §§ vallagen (2005:837).

Information

Bevis (protokollsutdrag) utfärdas för de som berörs av beslutet.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsjurist Carolin Forsman med länsjurist Liisa Sund som föredragande.

Kopia till

Arbetarepartiet-Socialdemokraterna

Robert Olesen

Michaela Månlycke

Bilagor

1. Överklagandehänvisning Valprovsnämnden

Du kan överklaga beslutet hos Valprövningsnämnden

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Valprövningsnämnden.

Hur överklagar jag beslutet?

Lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Kronobergs län antingen via e-post; kronoberg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 Växjö.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tio dagar** från dagen för beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Valprövningsnämnden som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, kronoberg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 70 00. Ange diarienummer 6639-2024.

Rapportering av omsorgsnämndens ej verkställda beslut enligt SoL och LSS för kvartal 4 2024

Beslut

Nedan sammanställning över omsorgsnämndens ej verkställda beslut per 2024-12-31 rapporteras till kommunfullmäktige, kommunens förtroendevalda revisorer samt till Inspektionen för vård och omsorg.

Redogörelse

Enligt 16 kap. 6 f § och 6 h § socialtjänstlagen, SoL, samt enligt 28 f § och 28 h § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, ska omsorgsnämnden kvartalsvis till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, till kommunens revisorer samt till kommunfullmäktige rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet och som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts.

Ej verkställda beslut per 2024-12-31:

Man/ kvinna	Typ av bistånd	Beslutsdatum	Erbjuden men tackat nej	Verkställt
Kvinna	Permanent bostad SoL	240124		241201
Kvinna	Permanent bostad SoL	240216	240605	241127
Man	Permanent bostad SoL	240319	240902	
Kvinna	Permanent bostad SoL	240320	240902	
Man	Permanent bostad SoL	240514		241111
Kvinna	Permanent bostad SoL	240719		
Kvinna	Permanent bostad SoL	240926	241129	
Man	Permanent bostad LSS	230525		
Man	Permanent bostad LSS	230612		
Man	Permanent bostad LSS	230808		
Kvinna	Permanent bostad LSS	230720		

Anneli Loberg

Förvaltningschef

Beslutet är fattat med stöd av delegerad beslutanderätt, punkt 2.1.11. omsorgsnämndens delegationsordning.

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL

Enligt 16 kap. 6 f § och 6 h § socialtjänstlagen, SoL ska nämnden för arbete och lärande kvartalsvis till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, till kommunens revisorer samt till kommunfullmäktige rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet

Ej verkställda beslut per januari 2025:

Man/ kvinna	Typ av bistånd	Beslutsdatum	Erbjuden men tackat nej	Verkställt
Man	Kontaktperson, Socialpsykiatri	2023- 08-25		Verkställt
Man/kvinna	Kontaktperson, Socialpsykiatri	2024-10-15		Ej verkställt
Man	Sysselsättning, Socialpsykiatri	2024-10-03		Ej verkställt

Utgivare: Kommunledningsförvaltningen, HR-avdelningen
Ansvarig tjänsteman: HR-chef
Gäller från: 1 januari 2025

Bilaga 1

Uppräkning av ersättningar enligt ”Regler för ersättning till förtroendevalda”

Uppräkning av arvoden och övriga ersättningar skall följa grundarvodet för riksdagens ledamöter. Uppräkning av i ersättningsreglerna redovisade arvoden och övriga ersättningar görs den 1 januari varje år när grundarvodet för riksdagens ledamöter förändras. Uppräkningen avrundas till jämnt kronor. (§ 23, Regler för ersättning till förtroendevalda)

Nedanstående arvoden och ersättningar gäller från och med 1 januari 2025.

Arvoden och ersättningar

Arvoden och ersättningar		
	% av heltidsarvodet	Belopp i kronor
Heltidsarvodet	100 %	78 500
Jourtillägg	2,5 %	1 963
Timarvode	0,27 %	212
Sammanträdesarvode	0,5 %	393
Gruppledare	10 %	7 850

Ersättning för förlorad arbetsinkomst samt för förlorade pensions- och semesterförmåner

Förlorad arbetsinkomst

12 §

Ersättning betalas ut för faktisk och styrkt förlorad arbetsinkomst med högst 0,5 procent av heltidsarvodet per timme och för högst 8 timmar. Från och med 1 januari 2025 motsvarar det 393 kronor per timme.

Ersättning för kostnader

Resekostnader

16 §

Ersättningen för resekostnader följer Skatteverkets regler för skattefri bilersättning och räknas upp enligt tabell.

Arvodesnivåer

Arvoden till ordföranden

24 §

I tabellen nedan anges de arvodesnivåer som fullmäktige har fastställt för ordförandeposterna. Arvodesnivåerna är angivna i uppräknat belopp utifrån fastställd procent av heltidsarvodet.

Arvoden till ordföranden

kronor per månad (%)

Uppdrag	Ordförande	1:e vice ordförande	2:e vice ordförande
Kommunfullmäktige	11 775 (15 %)	5 888 (7,5 %)	5 888 (7,5 %)
Kommunstyrelsen	78 500 (100 %)	54 950 (70 %)	47 100 (60 %)
Utbildningsnämnden	39 250 (50 %)	19 625 (25 %)	19 625 (25 %)
Omsorgsnämnden	39 250 (50 %)	19 625 (25 %)	19 625 (25 %)
Nämnden för arbete och lärande	39 250 (50 %)	19 625 (25 %)	19 625 (25 %)
Nämnden för samhällsbyggnad	31 400 (40 %)	15 700 (20 %)	15 700 (20 %)
Nämnden för myndighetsutövning	15 700 (20 %)	7 850 (10 %)	-
Kultur- och fritidsnämnden	31 400 (40 %)	15 700 (20 %)	15 700 (20 %)
Revisionen	3 925 (5 %)	-	-
Alvesta Kommunföretag AB	3 925 (5 %)	1 963 (2,5 %)	-
Allbohus Fastighets AB	15 700 (20 %)	7 850 (10 %)	-
Alvesta Elnät och Alvesta Energi	7 850 (10 %)	3 925 (5 %)	-
Alvesta Utvecklings AB	3 925 (5 %)	1 963 (2,5 %)	-
Alvesta Renhållning AB	3 925 (5 %)	1 963 (2,5 %)	-
Huseby Bruk AB	3 925 (5 %)	1 963 (2,5 %)	-
Kommunalråd särskilt ansvar	19 625 (25 %)		
Kommunstyrelsens upphandlingsutskott	3 925 (5 %)		
Kommunstyrelsens personalutskott	3 925 (5 %)		

Övriga arvoden

25 §

I tabellen nedan anges de arvodesnivåer som fullmäktige har fastställt för övriga förtroendeuppdrag i Alvesta kommun. Arvodesnivåerna är angivna i procent av heltidsarvodet.

Övriga arvoden

kronor per månad (%)

Uppdrag	Arvodesnivå
Gruppledare	7 850 (10 %)
Timarvode för ledamot	212 (0,27 %)
Sammanträdesarvode	393 (0,5 %)
Ledamot i revisionen	2 748 (3,5%)
Lekmannarevisor i Allbohus Fastighets AB, Alvesta Renhållning AB, Alvesta Utvecklings AB, Alvesta Elnät och Alvesta Energi AB Kommunföretag AB, Huseby Bruk AB	652 (0,83 %)
Ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott	7 850 (10 %)
Ersättare i kommunstyrelsens arbetsutskott	3925 (5 %)
Ledamot i nämnden för myndighetsutövning	652 (0,83%)
Jourtillägg	1 963 (2,5%)

§ 190

Dnr KS-2024-00430 1.3.1

Verksamhetsplan med internbudget 2025 för kommunstyrelsen

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. godkänna verksamhetsplan med internbudget 2025 för kommunstyrelsen.
2. godkänna internkontrollplan 2025 för kommunstyrelsen.
3. bemyndiga förvaltningschef att omfördela medel inom ram.

Avstår från att delta i beslut

Claudia Crowley Sörensson (M) och Kajsa Sivertsson (M) avstår från att delta i beslutet till förmån för Moderaternas eget budgetförslag som lades fram i kommunfullmäktige.

Mats Johnsson (SD) och Lena Nikolausson (SD) avstår från att delta i beslutet till förmån för Sverigedemokraternas eget budgetförslag som lades fram i kommunfullmäktige.

Reservation

Lars-Olof Franzén (AA) reserverar sig mot beslutet med följande motivering: Vi reserverar oss mot de delar av verksamhetsplanen som strider mot förslag vi drivit i andra frågor.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2024 en budget för 2025 med plan 2026–2028. Budgeten innehåller vision, fokusområden, resultatmål och nyckeltal för verksamheten samt driftram och investeringsram för nämnder och styrelse. Den av kommunfullmäktige beslutade driftramen för kommunstyrelsen uppgår till 111,2 miljoner kronor.

Nämnderna och kommunstyrelsen ska, inom ramen för tilldelat budgetanslag, upprätta en Verksamhetsplan med internbudget, vilken utgör planeringsverktyg för det kommande verksamhetsåret. I verksamhetsplanen fastställer nämnden, tillika kommunstyrelsen, egna nämndmål och nyckeltal som bygger på kommunfullmäktiges resultatmål, driftbudget per avdelning samt budget för planerade investeringar.

Kommunstyrelsens uppdrag skiljer sig från de övriga nämnderna i kommunen genom att kommunstyrelsen enligt kommunallagen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över bolag, övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Med anledning av detta och att stor del av de kommunfullmäktige beslutade målen riktar sig mot kommunstyrelsen, har kommunstyrelsen valt att inte ta egna nämndmål, utan fokuserar på de av kommunfullmäktige beslutade målen.

Inför budget 2025 har kommunfullmäktige beslutat om en ökad budgetram med 8,0 mnkr i jämförelse med 2024. Medlen är avsedda att täcka kostnader för löner och kapitalkostnader om 1 miljoner kronor, laddstolpsinfrastruktur om 2 miljoner

Kommunstyrelsen

kronor, medel för sysselsättningssatsningar om 2 miljoner kronor samt övriga satsningar om 3 miljoner kronor.

Kommunfullmäktige beslutade i september 2023 (KF § 88/2023) om en riktlinje för intern kontroll. Den syftar till att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. Enligt riktlinjen ska nämnd/styrelse varje år i samband med fastställande av internbudget anta en särskild plan för intern kontroll.

Yrkanden

Sebastian Ohlsson (S), Jessica Johansson (KD) och Heléne Andersson (C) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 132, 2024-11-12

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-05

Verksamhetsplan med internbudget 2025 för kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Ekonomiavdelningen

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Verksamhetsplan med internbudget 2025

Kommunstyrelsen

Datum: 5 november 2024
Enhet: Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: KS-2024-00430

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Ordförande har ordet – valfritt avsnitt	3
2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer	3
2.1. Grunduppdrag.....	3
2.2. Kvalitetsfaktorer	3
3. Nulägesanalys	4
4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag	6
4.1. Inriktning	6
4.2. Utvecklingsmål med målindikatorer	6
4.3. Särskilda uppdrag	7
4.4. Strategier.....	8
5. Budgetförutsättningar 2024	122
5.1. Driftbudget.....	133
5.2. Investeringsbudget.....	144
6. Intern kontrollplan	155

1 Ordförande har ordet – valfritt avsnitt

2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer

2.1. Grunduppdrag

Kommunstyrelsens grunduppdrag beskrivs i kommunallagen, 6 kap.

- 1 § Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.
- 2 § Styrelsen ska uppmärksamta följande frågor som kan inverka på kommunens eller regionens utveckling och ekonomiska ställning.

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges beslutade vision och värdegrund, inriktningar, mål och uppdrag har kommunstyrelsen i uppgift att leda och samordna kommunens arbete. Styrelsen styr, leder och utvecklar nämnder, bolag och förvaltningar koncernövergripande så att kommunen kan nå sin vision om södra Sveriges mittpunkt där attraktivt boende förenas med globala möjligheter. Arbetet innefattar uppsiktsplikt, samordning, stöd, uppföljning och utveckling av kommunens attraktivitet och kvalitet. Uppdraget har också sikte på övergripande långsiktighet, Agenda 2030; ekonomiskt, socialt och ekologiskt. De demokratiska värderingarna och invånares inflytande ska särskilt beaktas liksom en korrekt myndighetsutövning utifrån uppdraget för kommunstyrelsen.

2.2. Kvalitetsfaktorer

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Kommunen arbetar för att stärka och uppmuntra arbets- och näringsliv för fler arbetstillfällen och hållbart företagande, innovationer och infrastruktur.	Hushåll med tillgång eller möjlighet att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/sek, andel (%) (N07918) Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt)- Totalt, NKI (U07451) Sysselsatta efter bostaden belägenhet, antal (N02202) Nystartade företag, antal/1 000 inv, 16 – 64 år (N00999) Invånare 17 – 24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%) (N02906) Bruttoregionalprodukt, kommun (BRP), 1 000 kr/sysselsatt (N03703)

Kommunens invånare, företagare och besökare upplever en god tillgänglighet, gott bemötande och enkelhet i kontakten med kommunen. Kommunen har en god lösningsgrad och likvärdiga svar i första kontakten oavsett val av kanal och typ av ärende.	Nöjdhet med Alvesta kommuns svarstider Nöjdhet med kontaktcenters bemötande (N00671) Enkelhet i användandet av kontaktcenters service och tjänster (N00672) Lösningsgrad vid första kontakten Nöjdhet med kontakten/ärendet i sin helhet
Kommunens verksamheter ska bidra till en hållbar konsumtion och produktion samt ett minskat klimatavtryck.	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%) (U07514) Närproducerat/lokalproducerad mat, procent Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%) (U00437) Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, andel (%) (U07414) Insamlat förpackningar och returpapper, kg/invånare (justerat) (U07483)
Alvesta kommun ska vara tryggt att leva, verka och vistas i.	Invånare 16- 84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%) (U01413) Invånare 16- 84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%) (U01420) Polisen trygghetsmätning, index
Tillgång till rätt kompetens är en av de viktigaste förutsättningarna för att kommunen ska kunna leverera god service och nå goda resultat.	Tillsvidareanställd personal som slutar i Alvesta kommun, exklusive pensionsavgångar och uppsägningar p g a personalbrist, procent Sjukfrånvaro kommunalt anställda, procent Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1-9, kommunala skolor, andel (%) (N15814) Andelen omsorgspersonal inom särskilda boenden och hemtjänst med undersköterskeutbildning

3. Nulägesanalys

Samlad analys av verksamhetens nuläge

Verksamheten påverkas fortsatt av direkta och indirekta effekter av en förändrad geopolitisk och säkerhetspolitisk situation i Europa bland annat avseende kriget i Ukraina, klimatförändringar, lågkonjunktur och ett högre kostnadsläge. Förvaltningens budget är i balans och nuläget visar på en god ekonomisk hållbarhet. Det strategiska arbetet för att uppfylla utvecklingsmålet inom hållbar tillväxt fortsätter och visar på resultat inom flera

områden. Arbetet behöver fortsätta vad gäller företagsklimat och hållbar tillväxt i företagen i kommunen, samt för att ytterligare öka cirkularitet och minska klimatavtryck. Kontaktcentrat för kommunen och bolagen, som startade våren 2022, har fortsatt utvecklats väl mot de mål som satts upp med bra resultat vad gäller tillgänglighet, svarstider, bemötande etc.

Resultat kopplat till det andra utvecklingsmålet att tillgodose invånares behov av trygg välfärd med fokus på folkhälsa och livskvalitet kan vi främst se inom ramen för det tvärsektoriella arbetet inom koncernen. Insatserna som gjorts för att minska ungdomsarbetslösheten har lett till fler mötesplatser för ungdomar, praktiksamordning, coachning med mera och vi ser att det leder till en högre försörjningsgrad och motverkar utanförskap. Tyvärr har konjunkturläget gjort det tuffare på arbetsmarknaden än när insatserna påbörjades men trots det visar satsningarna på goda resultat.

De allt viktigare området om långsiktig hållbarhet, Agenda 2030, har fortsatt bearbetats och flera goda resultat med mer tvärfunktionella samarbeten över förvaltnings- och bolagsgränser. Exempel är arbetssättet "Hållbar tillväxt" och "Barnens bästa", arbete med en ny översiktsplan, framtagande av ny klimat- och energiplan samt bostadsförsörjningsprogram, planeringen för nya bostäder i hela kommunen, bland annat bostadsområdet Aringsås. För ökat miljösamt lokalt resande infördes en stadsbuss för Alvesta tätort med start i december, som inledningsvis kommer att köras under tre år. Implementeringen av laddinfrastrukturplanen startat med flera nya laddstolpar på plats. Kommunledningsförvaltningen är drivande i aktiviteter om beredskap och säkerhet samt digitalisering i kommunkoncernen med i första hand kartläggningar, analyser och utbildningar. Styrmodellen, som inkluderar Agenda 2030 för ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, tydliggör behovet av en omställning. Bland annat ny regional utvecklingsstrategi och regionala By2030 där hela kommunen är en viktig del för boendeattraktivitet ger en skjuts i planering och omställning. Styrmodellen för nämnder och de kommunägda bolagen fortsätter att bearbetas för bland annat mer tvärsektoriella samarbeten och ökad samsyn för det gemensamma arbetet för kommuninvånare och brukare/kunder.

4. Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag

4.1 Inriktning

Inriktning

Alvesta kommun ska vara en hållbar och trygg plats att leva, bo och verka i. Kommunen ska stå för tillgänglighet, gott bemötande och vara ledande i samhällsutvecklingen genom att involvera invånare och samhällets aktörer i kommunens utveckling. Alvesta ska ha det bästa näringslivsklimatet i regionen som skapar fler arbetstillfällen och näringslivetableringar i den växande och attraktiva kommunen. För att ha en långsiktig ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet för framtida generationer, arbetar kommunkoncernen strategiskt genom att integrera redan pågående arbete i kärnverksamheten och utgå från de resurser som redan finns, ställa om och skapa förutsättningar för hållbarhet.

4.2 Utvecklingsmål med målindikatorer

4.2.1. Utvecklingsmål 1

- ❖ Kommunen ska växa hållbart med fokus på att minska klimatpåverkan och skapa cirkulära kretslopp

Motivering

Alvesta ska ha en hållbar tillväxt. Nyetableringar och utveckling av näringslivet genererar fler jobb och fler människor i arbete. För att möta behoven ska kommunen säkerställa att det över tid finns tillräckligt med exploaterbar mark för företag som vill utvecklas eller fortsatt etablera sig i kommunen. Alvesta har goda förutsättningar med tillgång till grön energi, närhet till smarta transporter för gods och människor och en smidig bygglovsprocess. Arbetet med Agenda 2030 stärker vår platsmarknadsföring. Strävan mot en cirkulär kommun är ett sätt att locka företag och nya invånare till oss. Andra insatser för att skapa förutsättningar för hållbarhet är kommunkoncernens nya energi- och klimatplan, nytt bostadsförsörjningsprogram som väl ansluter till utvecklingsmålet.

Målindikatorer

- Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, ton CO2-ekvivalenter per invånare
- Antal DIS-upphandlingar (dynamiskt inköpsystem för mindre volyminköp) av livsmedel (egen mätning)

- Utsläpp av växthusgaser, CO2-ekvivalenter per tillagad portion i kommunens måltidsverksamhet (egen mätning)
- Företagens NKI-betyg för myndighetsutövningen i Alvesta kommun (SKR) (U07451)
- Företagens ekonomiska omsättning, tkr/inv (N45703) o Nystartade företag, antal/1 000 inv, 16 – 64 år (N00999)
- Sysselsatta efter bostadens belägenhet, antal (N02202)
- Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, % (U00501)
- Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel % (U00502)
- Elproduktion totalt inom det geografiska området, MWh (N45926)
- Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/in (N45905)

4.2.2 Utvecklingsmål 2

- ❖ Tillgodose invånares behov av trygg välfärd med fokus på folkhälsa och livskvalitet.

Motivering

Alvesta kommun ska arbeta strategiskt och tvärfunktionellt för att minska utanförskap och överbrygga sociala klyftor. Social hållbarhet skapas genom att säkerställa förutsättningar för trygga bostadsområden i hela kommunen med tillräcklig plats för alla samt utvecklande mötesplatser för alla åldrar. Tillgång till arbete och meningsfull sysselsättning är en förutsättning för folkhälsa. Därför arbetar kommunen med insatser för att minska arbetslösheten i alla åldersgrupper men särskilt för ungdomar.

Målindikatorer

- Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel U01405
- Breddat mått på regional utveckling (BRP+), kommunindex
- Invånare 16 – 84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel, % (U01473)
- Invånare 16 – 84 år med avsaknad av tillit till andra, andel % (U01413)
- Invånare 13 – 16 år som bedömer att deras hälsa innebär att de känner sig må ganska eller mycket bra, andel % (ungdomsenkäten LUPP)
- Ohälsotal bland Alvestas invånare kvinnor respektive män (N00957)
- Invånare 0–19 år med låg ekonomisk standard, andel (%) (N66077)
- Andel av nyuthyrning som kommunen hyrt ut till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand (egen uppföljning)

4.3 Särskilda uppdrag

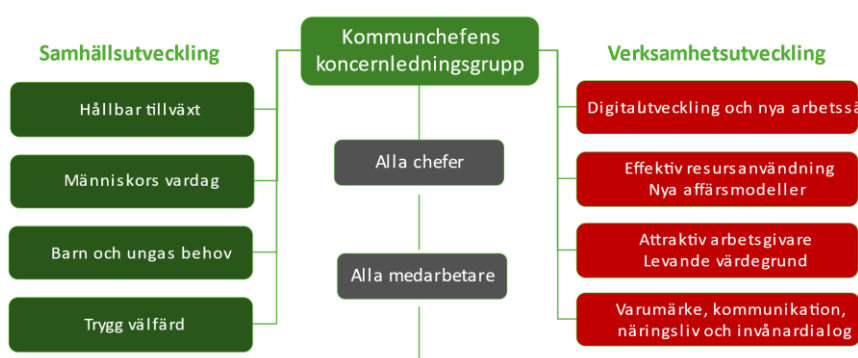
Särskilda uppdrag kommunstyrelsen	Finansiering	Ansvar
Fortsätta arbetet med social hållbarhet, bland annat genom att implementera handlingsplanen för hbtqi-arbetet.	Inom ram	KS
Ta fram ett koncernövergripande hållbarhetsprogram som innefattar Agenda 2030:s tre delar; socialt, ekonomiskt och ekologiskt.	Inom ram	KS
Ta fram en kommungemensam måltidspolicy	Inom ram	KS

Utreda hur koncernens verksamhetsfastigheter kan samordnas på ett effektivare sätt.	Inom ram	KS
Ta fram en koncernövergripande strategiför arbetet mot välfärdsbrottslighet	Inom ram	KS
Ta fram ny näringslivsstrategi	Inom ram	KS

4.4 Strategier

Ledningsstruktur för strategiska koncernövergripande frågor

Invånare, näringsliv och besökare!

Samhällsutveckling

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över bolag och nämnder i kommunkoncernen och har även en viktig roll i att styra och stödja koncernen i de utvecklingsområden som berör alla oavsett grunduppdrag. Det gäller såväl samhällsutveckling utifrån kommunfullmäktiges beslutade styrmodell, vision och fyra inriktningar samt identifierade processer för att utveckla och modernisera verksamheten. I modellen ovan beskrivs hur kommunchef/VD för moderbolaget leder det tvärsektoriella arbetet i koncernen på uppdrag av kommunstyrelsen utifrån kommunfullmäktiges beslutade budget. Nedan beskrivs strategier för att uppnå önskat resultat inom ovan områden.

Kommunstyrelsens utvecklingsmål att kommunen ska växa hållbart med fokus på att minska klimatpåverkan och skapa cirkulära kretslopp berör flera nämnder och bolag samt näringsliv, civilsamhälle, invånare och andra myndigheter. Kommunstyrelsen samordnar det tvärsektoriella arbetet och har i uppdrag att leda den gröna omställningen och arbeta för cirkulära kretslopp i linje med Agenda 2030. Styrelsen leder arbetet med att ta fram ett hållbarhetsprogram samt en energi- och klimatplan som stödjer den omställning som krävs. Hela kommunen ska leva och det projekt för utveckling av hållbara samhällsbyggnadsprocesser och attraktiva boendemiljöer, By 2030, som bedrivs tillsammans med Region Kronoberg och övriga kommuner fortsätter.

Framtagandet av en ny Regional utvecklingsstrategi i länet är i sitt slutskede och den kommer utgöra en plattform för hur kommunen tillsammans med andra aktörer möjliggöra omställningsarbete. Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan och det nya bostadsförsörjningsprogram för Alvesta kommun fortsätter allt i syfte att säkerställa en hållbar utbyggnad av kommunen. Insatser inom social hållbarhet är nödvändiga och görs bland annat inom ramen för Formasprojekt för att motverka segregation och trångboddhet.

Kommunstyrelsen fortsätter att driva hållbara upphandlingsmetoder inom ramen för kategoristyrning. Genom kategoristyrningens strategiska och proaktiva förhållningssätt tar även hållbarhetsfrågorna större plats i de beslutade kategoristrategierna. Genom att fortsätta utveckla arbetssätt och metoder erhålls en ökad insikt och kunskap i kategorin som exempelvis leder till bättre kravställning i våra upphandlingar. Större fokus på uppföljning och effekthemtagning är också efterfrågat för att uppnå den fulla potentialen av satsningen. Inköp och upphandling för att möta kraven kring säkerhet och beredskap tar allt större plats. Kommunstyrelsen fortsätter styra och stödja kommunkoncernens inköp genom de beslutade kategoristrategierna.

Utifrån den miljöspendanalys som genomförts konstateras att kommunkoncernens inköp har en väsentlig påverkan gällande rådande utsläppsnivåer. Då inköp står för ca 1/3 del av koncernens omsättning finns stora påverkansmöjligheter genom att hantera inköp och upphandling strategiskt, för att påskynda omställningen i samhället. Konkreta exempel är återbruksinventering som underlag för återuppbyggnad av Prästängsskolan samt utredning kring att reducera CO₂-utsläpp gällande mark- och byggtreprenader i koncernen.

Näringslivsstrategin behöver revideras och ska bli en vägvisare för en hållbar tillväxt i kommunen. Strategin behöver bestå av flera delar såsom infrastruktur, behov av verksamhetsmark, insatser för att förstärka den gröna näringen samt destinations- och besöksnäringen.

Kollektivtrafiksatsning i tätorten, påverkan på länstransportplanen, utveckling av digital infrastruktur samt fortsatt utbyggnad av bredband på landsbygden är insatser som fortsätter och är helt nödvändiga för att tillgodose en nödvändig infrastruktur för våra invånare, näringsliv och besökare. Kommunstyrelsen fortsätter att utveckla arbetet inom ramen för förvaltningsavtalet där bland annat ett uppdrag att ta fram underlag för en ny lshall ingår.

Kommunstyrelsen fortsätter att stötta och samordna arbetet för att verkställa besluten kring ny återvinningscentral samt fritidsbank. Fortsatt utredningsarbete sker även för att under 2025 kunna ta beslut kring de olika vägval som finns kring nytt reningsverk samt ny fjärrvärmepanna alternativt överföringsledningar i samarbete med Växjö kommun. Det är viktiga och långsiktiga beslut kring viktig infrastruktur för Alvesta tätort som kräver rejäl eftertanke och genomarbetat beslutsunderlag.

Kommunstyrelsen andra utvecklingsmål är att tillgodose invånares behov av trygg och god välfärd med fokus på god folkhälsa och livskvalitet. Kommunstyrelsen är en del i arbetet med Barnens Bästa i Alvesta, vilket innebär tidiga samordnade insatser från flera aktörer för barn och unga. Insatserna fortsätter genom att kommunen beviljats medel från Europeiska socialfonden. Insatserna för Barnens bästa i Alvesta är helt i linje med den Nära vårdomställning som pågår nationellt. Kommunen får flera nya uppdrag från nationellt håll såsom tex uppdrag kring välfärdsbrottslighet, förhindra rekrytering av

barn och unga in i gängkriminalitet etc som kommunstyrelsen samordnar och leder i koncernen. Under 2024 påbörjades arbete för att få till stånd ett strukturerat koncernövergripande arbete mot välfärdsbrottslighet. Under året intensifieras arbetet via den interna kontrollprocessen med målsättningen att få fram en koncernövergripande strategi för arbetet mot välfärdsbrottslighet.

Den koncerngemensamma satsningen för alla medarbetare för att motverka mäns våld mot kvinnor samt hederskultur fortsätter likväl utbildningsaktiviteter inom HBTQI enligt en framtagna koncerngemensam handlingsplan. Kommunkoncernen deltar i den länsgemensamma utbildningen "En kommun fri från våld" för att ytterligare öka kunskapen i organisationen.

Det rådande världsläget och de nationella prioriteringar som gjorts tvingar oss att fördjupa arbetet inom säkerhet och beredskap. Flera utbildningsinsatser kommer att genomföras för olika målgrupper i kommunkoncernen. Arbetet behöver intensifieras inom olika områden för att förbättra vår kris/krigs beredskap ytterligare. Kommunstyrelsen arbete med informationssäkerhet och implementering av ny lagstiftning fortsätter. Inom ramen för BRÅ (Brottsförebyggande Rådet) utvecklas arbetet för att motverka kriminalitet och brottslighet i samverkan såväl internt som externt. Det brottsförebyggande arbetet är en del av arbetet med social hållbarhet.

En ny satsning görs för att skapa fler arbetstillfällen och en högre sysselsättningsgrad för kommunens invånare. Större samverkan ska ske mellan arbetsförmedlingen, nämnden för arbete och lärande samt kommunstyrelsen för att hitta nya angreppssätt och metoder. Arbetet kommer att vara koncernövergripande. För att kunna erbjuda sommarjobb till alla unga kommuninvånare ska nya arbetssätt prövas och samarbetet mellan kommun, civilsamhälle och näringsliv intensifieras.

Verksamhetsutveckling

Demografiska förändringar tillsammans med krympande ekonomiska resurser gör att utveckling och effektivisering av våra arbetssätt krävs. Verksamheten behöver utmana arbetssätt, invanda och kända processer och utgå från användarens behov och samskapa lösningar tillsammans med dem vi är till för. En balans i utvecklingsarbetet mellan att fokusera på att effektivisera verksamheten och att ha ett utforskande arbetssätt för att hitta nya smarta och hållbara lösningar är väsentligt. Digital utveckling och användning av ny teknik är grundläggande förutsättningar för att klara utmaningar och behov av omställning. Digitalt först ska vara en självklarhet i all verksamhetsutveckling där digitalisering och användning av AI ger förbättrad kvalitet, effektivitet samt ökad trygghet i välfärden. I detta arbete är det viktigt att lära av egna och andras erfarenheter och samverka med andra kommuner och organisationer. Våra medarbetare ska ha god digital kompetens och deltagande i Addas kompetensforum är fortsatt prioriterat. Vi lägger också fokus på att utveckla kommunkoncernens chefer och ledares förmåga att leda omställning och innovation.

Vi fortsätter att mäta organisationens digitala mognad (DiMios) som grund för att utveckla och förbättra våra förutsättningar att ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Förhållningssätt och metoder från användardriven utveckling och tjänstedesign används för att vi i all utveckling utgår från behoven hos de vi finns till för. Arbetet med portföljstyrning fortsätter för att underlätta samsyn och prioritering av utvecklingsinitiativ som ger störst nytta. En del av detta är att jobba med effekthemtagning och uppföljning av genomförda initiativ.

För att säkerställa att vår organisation är både effektiv och redo för framtida omställning genomförs en analys av kommunkoncernens nuvarande totala IT-kostnader och ansvarsfördelning rörande IT-relaterade uppgifter. Detta kommer att hjälpa till att identifiera områden som kan optimera koncernens resurser och förbättra användningen av digitala verktyg. Mot bakgrund av omvärldsläget med ett ökande antal cyberattacker, kommande NIS 2-lagstiftning samt att samhället och kommunkoncernen blir alltmer digital krävs ett ökat fokus på informations- och IT-säkerhet. Kommunkoncernen ska säkerställa ett tillräckligt och systematiskt IT-säkerhetsarbete som minskar risker för incidenter och skapar ett förtroende för kommunkoncernens tjänster hos invånare, besökare och näringsliv.

Den koncerngemensamma värdegrunden fyller nu fem år. Under året kommer arbete ske med att utveckla värdegrunden vidare. Detta genom att se över möjligheten till gemensam introduktion, både fysisk som digitalt men också arbetsmaterial på arbetsplatsträffar som stärker den gemensamma värdegrunden. Att vara en attraktiv arbetsgivare är en förutsättning för en god välfärd. Hela kedjan från att attrahera nya medarbetare, rekrytera, introducera, utveckla, behålla och avveckla behöver vara tydlig och intressant. Av den anledningen kommer en koncerngemensam rekryteringsprocess som bygger på kompetensbaserad rekrytering tas fram som ett första steg. Därefter kommer arbetet med att intensifiera pre- och onboarding-processen. I den snabba förändring som sker i samhället behöver ibland kompetens växlas och uppgraderas vilket ska uppmuntras. Alvesta kommunkoncern ska vara tillgänglig och inkluderande för alla. I vår tillitsbaserade styrmodell ska medarbetare involveras och få vara medskapande i utvecklingen av verksamheten. För detta behöver chefer få redskap och metoder. Av denna anledning kommer arbete påbörjas för att se över hur ett chefs- och ledarskapsprogram skulle kunna se ut och verka. Samverkansavtalet med väl fungerande arbetsplatsträffar ska skapa delaktighet, bidra till god arbetsmiljö och en förändrings- och utvecklingsvilja i arbetsgruppen. För att medarbetare, chefer och fackliga representanter ska vara trygga i avtalet kommer utbildningar arrangeras om dess innehåll och tillämpning under året.

Medarbetare ska utvecklas, trivas och har en god arbetsmiljö på alla arbetsplatser. Det skapar medarbetare som är friskare och närvarande i sina verksamheter för medborgaren. För att lyckas med detta satsar kommunstyrelsen på minskande sjuktal och ett arbete med friskfaktorer. En översyn gällande arbetsbelastningen för chefer och ledare ska genomföras för att undersöka deras arbetsmiljö och förutsättningar att fullfölja sitt uppdrag. I samband med detta kommer arbete ske med hur våra processer för rekrytering, lön, schema, bemanning och vakanshantering kan utvecklas utefter hur moderna arbetssätt och teknik kan bli mer effektiva. Förvaltningen har också uppdrag att utreda möjligheter och konsekvenser för arbetstidsförkortning samt utreda krav på skyddad yrkestitel för undersköterskor.

Kommunstyrelsen framtagna av ny extern webb och varumärkesplattformen under 2024 kommer fortsätta lanseras och implementeras tillsammans med vision och värdegrund. Varumärkesplattformen utgör basen för daglig kommunikation med medarbetare, invånare, besökare och näringsliv och innehåller material för marknadsföring av kommunkoncernens besöksmål, verksamhetsmark, lokaler mm. Arbetet med att förbättra internkommunikationen fortsätter genom digitalisering och utveckling av intranät. Kanaler för internkommunikation är väsentliga för att säkerställa och delge information men även för att stärka värdegrunden i koncernen. Arbetet med att utveckla säkra

kommunikationsvägar i händelse av kris behöver förstärkas såväl inom koncernen men även till invånare, civilsamhälle samt andra myndigheter med flera. Ytterligare fokus behöver läggas på invånardialoger och dialoger med civilsamhället och näringslivet. Nya verktyg och metoder för att involvera invånarna, näringsliv testas inom ramen för Formasprojekten "Missionsdriven folkhälsa" och "MOKSIA" och i arbetet med digitalisering.

Demografiska förändringar påverkar kommunens ekonomi och utmanar kommunens omställningsförmåga. Dels minskar antal invånare, vilket direkt påverkar skatteintäkterna. Dels sker en demografisk rörelse där antalet unga minskar och antal äldre ökar. Sammantaget innebär det att samtliga verksamheter påverkas av minskade intäkter och att resurser i hög omfattning behöver omfördelas. Då kommunledningsförvaltningen tillhandahåller internt koncernövergripande stöd inom ekonomi, digitalisering, IT, HR och upphandling behöver detta inriktas på stöd i omställningsarbetet. Den interna resursanvändningen kan fortsatt förbättras. En översyn av samtliga interna betalningsmodeller är genomförd inom vissa områden och pågår inom andra. Samordning av samtliga administrativa processer i kommunkoncernen ska vara utgångspunkten.

En lokalförsörjningsplan för hela kommunkoncernen som bygger på en genomarbetad analys av befolkningsutvecklingen ska ge goda planeringsförutsättningar och framförhållning vad det gäller kommande investeringar. Planen behöver integreras in i övriga planer och program för att tydliggöra synergier. En lokalöversyn planeras för att utreda hur koncernens verksamhetsfastigheter kan samordnas på ett effektivare sätt; en samlokalisering av verksamhetslokaler för hela koncernens behov. Ett nytt måltidspolitiskt program ska tas fram som sätter ramen för kommunens måltider.

Utifrån det ekonomiska läget bör ytterligare externfinansiering eftersökas. Därför tillskapas ett programkontor som kan samordna och utöka kommunens ansökningar och samtidigt vara ett stöd för civilsamhället som möjliggör gemensam extern finansiering för kommunens utveckling. Den tillitsbaserade styrmodellen är grunden för det gemensamma arbetet och den behöver förtydligas för att ytterligare stärka arbetet.

5. Budgetförutsättningar 2025

I kommunfullmäktiges beslut (KF §64 2024) om Mål och budget tilldelades kommunstyrelsen 111,2 miljoner kronor. Det är en förstärkning om 8,0 miljoner kronor från föregående år. Medlen är avsedda att täcka kostnader för löner och kapitalkostnader om 1 miljoner kronor, laddstolpsinfrastruktur om 2 miljoner kronor, medel för sysselsättningssatsningar om 2 miljoner kronor samt övriga satsningar om 3 miljoner kronor.

5.1 Driftbudget

I tabellerna nedan presenteras driftbudget för Kommunstyrelsen. Större förändringar av budget mellan verksamhetsår 2024 och 2025 redovisas för respektive område i tabell 3.

Tabell 1. Driftbudget

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Intäkter	-73,5	-71,0	-90,4
Personalkostnader	66,3	67,3	73,1
Övriga kostnader	111,4	106,9	128,5
Summa	104,2	103,2	111,2

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Intäktsökning mellan åren beror främst på ökad extern finansiering, koncerninterna mellanhavanden så som kontaktcenter och IT samt Kulturarenan. Det samma gäller förändringarna av ökade övriga kostnader.

Personalkostnader ökar med 5,8 miljoner kronor på grund av löneökningar, förstärkningar inom kontaktcenter, IT-cybersäkerhet, HR-friskare projekt, kommunikation, säkerhet & beredskap. Stora delar av dessa tjänster externfinansieras.

Tabell 2. Driftbudget per verksamhet

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Kommunledningsförvaltning	67,8	69,0	71,0
Kommunstyrelsen	36,4	34,2	40,2
Summa	104,2	103,2	111,2

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Tabell 3. Verksamhetsförändringar, större förändringar av budget (jämfört med 2024 års budget)

mnkr, ökad ram (+) minskad ram (-)	Budget 2025
Verksamhet	
Löneökning & PO, kapitalkostnader	1,0
Laddstolpar	2,0
Programkontor	0,5
Utredning arbetstidsförkortning	0,5
Övrigt, teknisk ram	1,6
Kommungemensamt	
Överförmyndarnämnd	0,4
Sysselsättningsökning	2,0
Summa	8,0

Verksamhetsförändringarna är i paritet med kommunfullmäktiges beslut.

5.2 Investeringsbudget

Under 2024 beräknas investeringsvolymen uppgå till totalt 16,3 mnkr för Kommunstyrelsen. 4,0 mnkr avser investeringar i förvaldade fastigheter och 12,3 övriga investeringar som avser inventarier, IT-infrastruktur och digitaliseringsinitiativ.

Tabell 4. Investeringsbudget

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Utgifter	16,3	16,3	16,3
Summa	16,3	16,3	16,3

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

I tabellen nedan redovisas planerade och pågående investeringsprojekt under budgetperioden.

Tabell 5. Investeringsbudget per projekt

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Förvaldade fastigheter	4,0	4,0	4,0
Övriga investeringar	12,3	12,3	12,3
Summa	16,3	16,3	16,3

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

**Alvesta
kommun**

Datum: 2024-11-05
Dnr: KS-2024-00430

6. Intern kontrollplan

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
Välfärdsbrottslighet: A) Hur arbetar nämnd/styrelse/bolag med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet idag? B) Inom vilka verksamhetsområden bedömer nämnd/styrelse/bolag att det finns en risk för att välfärdsbrottslighet förekommer? C) Vilka risker bedömer nämnd/styrelse/bolag finns?	Ekonomichef	Genomgång av arbetsmetod, identifiering av verksamhetsråden och riskbedömning	KS	12 (sannolikhet 3, konsekvens 4)
Har förvaltningarna rutiner och processer för att säkerhetsställa avtalstrohet gentemot upphandlade avtal?	Inköpschef	Genomgång av rutin och process	KS	12 (sannolikhet 3, konsekvens 4)

- 1 Beskriv kontrollmomentet
- 2 Den som ansvarar för att kontrollmomentet ska avrapporteras till nämnd
- 3 Beskrivning av hur kontrollmomentet ska genomföras och till vilken frekvens, dvs vid vilket/vilka tillfällen ska kontrollmomentet utföras
- 4 Den politiska instans som ska godkänna uppföljningen
- 5 S*K dvs Sannolikhetstalet (högst värde 4) gånger Konsekvenstalet (högst värde 4) = Kvoten av de bägge. Alla tre talen redovisas för att kunna spåra tillbaka hur bedömningen gjordes.

Verksamhetsplan med internbudget och internkontrollplan för 2025

Beslut

Omsorgsnämnden beslutar att anta förslag till internbudget, verksamhetsplan och internkontrollplan för 2025.

Avstår från att delta i beslut

Lena Nikolausson (SD), Hazel Eriksson (SD), Helén Gustavsson (M) och Ann-Christin Gustafsson (M) avstår från att delta i beslutet med följande motivering:

- "Vi avstår från att delta i beslutet eftersom vår budget föll i kommunfullmäktige under junimötet. "

Britt Karlsson (AA) och Jolanta Johansson (AA) avstår från att delta i beslutet.

Sammanfattning

För att styra Alvesta kommuns verksamheter beslutar kommunfullmäktige genom Mål och budget om politiska prioriteringar och grundförutsättningar för bland annat respektive nämnd. Omsorgsnämnden ansvarar därefter för att leda och genomföra en effektiv verksamhet inom sitt grunduppdrag. Detta sker genom att nämnden upprättar en verksamhetsplan med internbudget enligt tilldelad ram.

Verksamhetsplan 2025

I Alvesta kommun ska personer med behov av omsorg och vård ges möjlighet till livskvalitet hela livet. Omsorgen och vården ska ske utifrån den enskildes behov, möjligheter och förutsättningar. Omsorgsnämnden ska erbjuda digital service och välfärdsteknik i första hand och personlig omsorg och vård när behov finns. De förebyggande och tidiga insatserna ska främja en ökad folkhälsa och livskvalitet hos målgruppen, vilket är kopplat till Alvesta kommuns senior- och äldreprogram.

Kommunfullmäktige har även beslutat om två utvecklingsmål: Stärka delaktigheten i omsorgen och vården, samt främja hälsa, trygghet och livskvalitet för kommunens äldre medborgare.

För att inriktning och utvecklingsmål ska kunna nås föreslås omsorgsnämnden i verksamhetsplanen att prioritera följande strategier:

- * Värdegrund
- * Långsiktig hållbar ekonomi
- * Insatser i rätt omfattning
- * Personcentrerat arbetssätt
- * Förebyggande- och funktionsstödande insatser
- * Digitalisering och välfärdsteknik
- * Omställning till nära vård

Omsorgsnämnden

- * Hållbar och attraktiv arbetsgivare

Internbudget 2025

Omsorgsnämnden har enligt beslut i kommunfullmäktige fått en budgetram på 449,5 mnkr för 2025, vilket är en ökning med 20,2 mnkr. Den ökade ramen beror huvudsakligen på justeringar i enlighet med demografi och prislappar enligt kommunfullmäktiges budgetmodell. Budgetramen är även justerad för 2025 års justering av löner. Pensionsdelen i PO-tillägget minskar rejält inför 2025 vilket innebär att PO-tillägget sjunker från 47,18 procent till 41,4 procent. Helårsprognosen för 2024 visar på ett överskridande av budget på 36,7 mnkr. Omsorgsnämnden har i uppdrag att genomföra åtgärdsplaner för att långsiktigt uppfylla kravet på en budget i balans. Inför 2025 finns en obalans på 24 mnkr som redovisas som ett ofördelat effektiviseringskrav i budget. Arbete pågår med åtgärdsplan för att långsiktigt uppfylla kravet på en budget i balans. Bedömningen är dock att balans inte kommer att uppnås under 2025.

Internkontrollplan 2025

- * Internkontrollplan för 2025 innehåller förslag på följande kontrollmoment:
 - * Valfärdsbrottslighet. Hur arbetar nämnden med att förebygga och motverka valfärdsbrottslighet idag? Inom vilka verksamhetsområden bedömer nämnden att det finns en risk för att valfärdsbrottslighet förekommer? Vilka risker bedömer nämnden finns?
 - * Kontroll att dokumenterade kontinuitetsplaner finns på samtliga enheter
 - * Kontroll av att hantering av arbetsskador och tillbud som rapporterats in av medarbetaren via kommunens systemstöd (Stella) hanteras av ansvarig chef enligt de rutiner som finns
 - * Kontroll att riktlinjerna för uppföljning av myndighetsbeslut följs
 - * Kontroll av om beviljade insatser utförs

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan, 2024-12-02

Arbetsutskottets beslut § 69, 2024-12-09

Beslutet skickas till

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Verksamhetsplan med internbudget 2025 omsorgsnämnden

Datum: 2 december 2024
Enhet: Omsorgsförvaltningen
Diarienummer: Fyll i här (läs: framsidan)

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Ordförande har ordet – valfritt avsnitt	3
2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer.....	4
<i>Grunduppdrag.....</i>	<i>4</i>
<i>Kvalitetsfaktorer</i>	<i>4</i>
3. Nulägesanalys	6
4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag	8
<i>Inriktning</i>	<i>8</i>
<i>Utvecklingsmål med målindikatorer</i>	<i>8</i>
<i>Särskilda uppdrag.....</i>	<i>9</i>
<i>Strategier.....</i>	<i>10</i>
4. Budgetförutsättningar 2025	13
<i>Driftbudget.....</i>	<i>13</i>
<i>Investeringsbudget.....</i>	<i>14</i>
5. Intern kontrollplan	15

1 Ordförande har ordet – valfritt avsnitt

Vi lägger 2024 bakom oss och det har rent ekonomiskt varit ett tufft år med många utmaningar. Ökande omsorgstygnd, avancerade placeringar, uteblivna statsbidrag, ökande pensionskostnader mm, mm. Listan på orsaker till att vi gör ett underskott 2024 går att göra lång men jag vill ändå framhålla att vi har koll på vår ekonomi och vet var pengarna tar vägen och det är en styrka. Våra verksamheter fick en tuff budget att arbeta med 2024 som man på ett föredömligt sätt hanterat och det är inte i den planerade verksamheten som vi identifiera vårt underskott. Vår personal är bra på att hålla i de medel som tilldelats. Jag vill även detta år passa på att tacka all vår personal för ett gott arbete 2024.

Blickar vi framåt så ser 2025 ut att bli ett tufft ekonomiskt år även det, vilket gör att även det blir ett år av ekonomisk återhållsamhet. Från den högsta politiska ledningen till den yttersta verkställigheten så har vi alla ett ansvar att våra försiktiga med de medel, tillgångar och utrustning som vi har att hantera.

Samtidigt som vi har ekonomiskt strama tider så måste vi idag agera så vi på sikt får en verksamhet som är i ekonomisk balans och där vi kan utveckla verksamheten och attrahera arbetstagare att börja hos oss och att de som är hos oss stannar kvar. I Alvesta tror vi på ett tillitsbaserat ledarskap. Vi tror att med förtroende och ansvar så växer vi som medarbetare och individer.

Vi ger förvaltningen i uppdrag att fortsätta att utveckla det tillitsbaserade ledarskapet i vår verksamhet tillsammans med våra medarbetare samt erfarenheter och goda exempel från andra kommuner skapa en organisation där befogenheter och ansvar går hand i hand. Där nya tankar och idéer vågar provas för att bli innovativa försök i att utveckla verksamheten.

Vi ger förvaltningen fortsatt uppdrag att omvärldsbevaka den tekniska utvecklingen inom välfärden för att vi ska kunna ge den omsorg som våra medborgare har rätt till.

Lars-Olof Petersson
Ordförande

2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer

Grunduppdrag

Omsorgsnämndens grunduppdrag är att inom nämndens ansvarsområde verka för att enskilda kan leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Nämndens arbete sker i enlighet med de mål och riktlinjer som beslutats av kommunfullmäktige och som framgår av de lagar och förordningar som styr verksamheten. Omsorgsnämnden ansvarar för tjänster och myndighetsutövning inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. I ansvaret ingår även att arbeta förebyggande med stöd och fokus på att stärka medborgarnas självständighet och delaktighet. Nämnden ska dessutom samverka med andra nämnder som berörs av verksamhetsområdet utifrån individens bästa.

Omsorgsnämnden ska besluta om och tillhandahålla insatser i form av:

- Omsorg och stöd i form av hemtjänst till enskilda samt särskilda boendeformer för äldre enligt Socialtjänstlagen (SoL) och vad som i övrigt sägs i lag om socialnämnd inom detta område.
- Stöd och service enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Kommunal hälso- och sjukvård enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt enligt hemsjukvårdsavtal med Region Kronoberg

Kvalitetsfaktorer

Kommunfullmäktige

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Omsorgen och vården ska vara av god kvalitet och utgå ifrån den enskildes behov, möjligheter och förutsättningar	Andel omsorgstagare som är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende, % Andel omsorgstagare som är ganska/mycket nöjda med sin hemtjänst, % Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslut om LSS-insats (alla nya insatser), medelvärde Anm. LSS; helhetssyn (finns inte ännu i den nationella mätningen).
Säkra en tillräcklig bemanning med rätt kompetens	Adekvat/relevant kunskap och kompetens (yrkesgrupper)

Omsorgsnämnden

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Omsorgen och vården ska vara av god kvalitet och utgå ifrån den enskildes behov, möjligheter och förutsättningar	Målgruppen ska få möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra - Nationell brukarundersökning äldreomsorg - Nationell brukarundersökning LSS - Helhetssyn kring maten, måltiden och nutritionsarbetet (Nattfasta och undernäring särskilt boende) - Omsorgstagare som erbjudits fast omsorgskontakt (urval personer som både har hemtjänst och hälso- och sjukvårdsinsatser), % - varav andel som accepterat erbjudandet.
Säkra en tillräcklig bemanning med rätt kompetens	Adekvat/relevant kunskap och kompetens (yrkesgrupper)
Ett långsiktigt hållbart arbetsliv med trygga anställningar och en god arbetsmiljö	Frisknärvaro, % Sjukfrånvaro, % Månadsanställda och timanställda, % Personalomsättning, % Genomsnittlig sysselsättningsgrad, % Heltidsarbetande månadsavlönade, %
En verksamhet som bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt	Budget i balans (prognos, bokslut) Volymnyckeltal - Beslutade och planerade timmar per snittmånad för hemtjänst i ordinärt boende - Antal personer med hemtjänst i ordinärt boende - Kösituation till särskilt boende/bostad med särskild service - Antal köpta platser Demografiutveckling 80+ Effektivitetsindex Äldreomsorg (Kolada U20900) Effektivitetsindex LSS-boende och daglig verksamhet (Kolada U28900)
En hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster	Matsvinn, gram/omsorgstagare särskilt boende

3. Nulägesanalys

Omsorgsnämndens uppdrag påverkas av en ökad efterfrågan på biståndsbehov och de utmaningar vi har kring kompetensförsörjning och tidigare års höga inflationstakt. Den demografiska utvecklingen med fler äldre personer och ökad förekomst av funktionsnedsättningar samt omställningen till nära vård har sammantaget lett till volymökningar. Primärvårdens förstärkta roll, den medicinska utvecklingen och utveckling av nya tekniker gör att omsorg, vård och behandling allt tidigare utförs i den enskildes hem. Kommunens andel av den totala primärvården fortsätter att växa kraftigt och har så gjort de senaste åren. Fler svårt sjuka med omfattande behov påverkar verksamheten inom alla lagrum.

Förvaltningen arbetar med att stärka förutsättningarna till en god och nära omsorg och vård genom trygghetsskapande åtgärder utifrån kvalitetsfaktorerna ökad delaktighet, inflytande och en god kontinuitet. Den sammanvägda bedömningen är att vi erbjuder en bra kvalitet i verksamheten.

Inriktningen på arbetet är att digitala verktyg och välfärdsteknik ska erbjudas i första hand och personlig omsorg och vård när behov finns. De tekniska lösningarna som exempelvis läkemedelsautomat samt tillsyn via kamera bidrar till ökad trygghet, delaktighet och självständighet men även en bättre arbetsmiljö och ökad kostnadseffektivitet.

Den nya socialtjänstlagen väntas träda ikraft juli 2025¹. Samhället har förändrats och med det också behoven. Den nya socialtjänstlagens inriktning är att erbjuda en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. För att möta de utmaningar som samhället och socialtjänsten står inför behöver arbetssätten bli mer flexibla. För äldreomsorgen och omsorgen för personer med en funktionsnedsättning handlar den nya socialtjänstlagen om att förebygga eller skjuta fram behov av omsorgsinsatser men också att identifiera risker och att åtgärda dessa. Socialtjänsten ska finnas till för de med störst behov och samtidigt driva ett mer omfattande, långsiktigt och förebyggande arbete där vikten av det förebyggande arbetet blir allt tydligare för hela socialtjänsten oavsett åldersgrupp. Denna omställning har omsorgsförvaltningen påbörjat men arbetet kommer att behöva prioriteras för att klara de utmaningar vi står inför vad gäller demografi och ekonomi.

Arbetet med kris- och krigsberedskap för stärkt motståndskraft fortlöper utifrån de ekonomiska medel som finns, vilket främst utgörs av statsbidrag. Syftet är att öka förmågan att fullgöra nämndens grunduppdrag vid samhällsstörningar. Väsentligt i detta är att reservkraftverk installeras på prioriterade platser.

¹ Propositionen om den nya lagen kommer i januari 2025

Renoveringar av förvaltningens lokaler utifrån förändrade lagkrav fortlöper exempelvis på Furuliden och en nybyggnation planeras inom bostad med särskild service, LSS för att klara att verkställa behoven.

Uppdraget att erbjuda tryggare arbetsförhållanden och en bättre personalkontinuitet genom minskad användning av timvikarier till förmån för tillsvidare- och månadsanställda fortsätter att utvecklas i rätt riktning. Anpassningen till de skärpta arbetstidsreglerna för dygns- och veckovila har varit en utmaning att hantera och påverkat personalens arbetstidsförläggning. Det har också medfört ökade personalkostnader eftersom arbetade timmar inte kan planeras lika flexibelt som tidigare. Sjukfrånvaro hos personalen är fortfarande på en hög nivå som delvis påverkas av restriktioner för att få gå till arbetet då vi jobbar med personer som ska skyddas från smitta. Det pågår ett högprioriterat arbete för att sänka sjuktalen.

Vi vill avslutningsvis påtala att vi ser en växande obalans mellan åtaganden och ekonomiska resurser att klara verksamheten på då vi står inför fortsatta volymökningar i hemtjänst, kommunal hälso- och sjukvård och inom LSS, fler med större omvårdnadsbehov på särskilt boende, förändringar av insatsbehov då komplexa ärenden allt tidigare övergår från regionens ansvar till kommunens, ökade hyreskostnader för ny-och ombyggnationer, olika prisökningar samt minskade statsbidrag. I arbetet med att tillskapa utrymme för att klara det långsiktiga åtagandet inom nämndens ansvarsområde kan det bli svårt att behålla dagens omfattning på åtagandet om inte resurser tillförs. Samtidigt har vi en lagstiftning att följa.

4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag

Inriktning

I Alvesta kommun ska personer med behov av omsorg och vård ges möjlighet till livskvalitet hela livet. Omsorgen och vården ska ske utifrån den enskildes behov, möjligheter och förutsättningar. Omsorgsnämnden ska erbjuda digital service och välfärdsteknik i första hand och personlig omsorg och vård när behov finns. De förebyggande och tidiga insatserna ska främja en ökad folkhälsa och livskvalitet hos målgruppen, vilket är kopplat till Alvesta kommuns senior- och äldreprogram.

Utvecklingsmål med målindikatorer

Utvecklingsmål 1

- ❖ Stärka delaktigheten i omsorgen och vården

Motivering

Omsorgen och vården ska möta olika människor och grupper behov och förutsättningar. De insatser vi ger ska vara i rätt omfattning och av god kvalitet. Den enskildes delaktighet ska stärkas i utredning, planering och genomförande av insatsen samt i uppföljning av beslutad insats. Särskilt prioriterat är att den enskilde ska känna sig delaktig och trygg i hela omsorg- och vårdkedjan oavsett boendeform, insats och geografisk hemvist.

Målindikatorer

- Brukarbedömning äldreomsorg: hänsyn tas till åsikter och önskemål om innehållet i beslutet och hur insatserna genomförs
- Brukarbedömning funktionsstöd: får bestämma om saker som är viktiga på sin dagliga verksamhet och i sitt hem

Utvecklingsmål 2

- ❖ Främja hälsa, trygghet och livskvalitet för kommunens äldre medborgare

Motivering

Vi ska tillsammans med övriga kommunala och externa aktörer möjliggöra för kommunens äldre personer att få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (nationell värdegrund för äldre). Vi ska främja social och digital inkludering samt stärka utbudet av förebyggande och tidiga insatser för äldre. Genom en ökad livskvalitet och förbättrad folkhälsa kan vi på sikt förebygga, lindra och motverka behov av omsorg och vård.

Målindikatorer

- Brukarbedömning särskilt boende: nöjdhet sociala aktiviteter
- Brukarbedömning äldreomsorg: besväras ofta av ensamhet

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag från nämnden	Finansiering	Ansvar
Fortsätta arbetet med och utveckla ett tillitsbaserat arbetssätt	Inom ram	Förvaltningschef
Omvärldsbevakning för att hitta ny välfärdsteknik som är bra för omsorgstagaren och verksamheten	Inom ram	Förvaltningschef

Strategier

I avsnittet beskrivs de strategier som ska prioriteras för att nå omsorgsnämndens inriktning och utvecklingsmål. Strategierna bidrar även till de fyra kommunövergripande inriktningarna och då främst inriktningen trygg välfärd samt till kommunens planering kring hållbar och attraktiv arbetsgivare. Som utgångspunkt finns även kommunfullmäktiges "Senior och äldreprogram".

Värdegrund

Det är i själva mötet mellan personal och omsorgstagare som värde och kvalitet uppstår. Alla medarbetare ska ha ett tydligt fokus på omsorgstagarens behov, förmågor och förutsättningar och detta fokus ska speglas i mötet med den enskilde. Vi utvecklas genom goda möten och öppen dialog. Tillsammans skapar vi en bättre vardag för våra invånare och oss medarbetare.

Långsiktig hållbar ekonomi

Vi ska långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt stärka våra förutsättningar för att nå en uthållig ekonomi och stå rustade inför de utmaningar vi har gällande demografi och kompetensförsörjning. Vi vet att vi har att hantera en ansträngd ekonomi och därför behöver vi noga väga hur mycket verksamhet och kostnader det finns utrymme för. Samtidigt har vi en lagstiftning att följa.

Under 2025 krävs en fortsatt återhållsamhet och i det arbetet ska vi fokusera på faktorer vi själva kan påverka. Då vi inte är fullt kompenserade för våra kostnadsökningar finns ett generellt besparingskrav på 1,5 procent på samtliga enheter. Det är därför av vikt att vi har en fortsatt god kostnadskontroll med en ständig strävan efter förbättringar och bästa resursutnyttjande såväl utifrån övergripande planering som utifrån enskilda omsorgstagares behov och beviljade insatser. Särskilt prioriterat under 2025 är att implementera och genomföra beslutade åtgärder och handlingsplaner.

Insatser i rätt omfattning

De insatser vi ger ska vara av rätt omfattning utifrån den enskildes behov samt gällande lagstiftning och praxis. I varje ärende ska det även utredas om den sökta insatsen kan tillgodoses på annat sätt. Vi ska erbjuda digital service och välfärdsteknik i första hand och personlig omsorg och vård när behov finns. Insatserna ska vara inriktade på att stärka den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv genom att stärka det friska och komplettera med stöd där behoven inte kan tillgodoses av den enskilde själv eller av någon annan.

Insatser som beviljas enligt socialtjänstlagen ska vara i linje med skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller kvaliteten på det beviljade stödet. Begreppet skälig levnadsnivå kan huvudsakligen utläsas av rättspraxis vilket innebär att den generella nivån för skälig levnadsnivå förändras kontinuerligt.

Insatser som beviljas enligt LSS ska vara i linje med goda levnadsvillkor och med det avses att den enskilde får möjlighet att leva som andra i motsvarande ålder. LSS är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor.

Omsorgsnämndens vägledning för verkställighet av insatser ska spegla dess lagrum och aktuell rättspraxis. Vi ska följa den samhällsutveckling som finns kring ett ökat fokus på omsorg och att servicerelaterade insatser i betydligt större utsträckning än i dag kommer att tillgodoses av de tjänster som finns på marknaden.

Personcentrerat arbetssätt

Det personcentrerade förhållningssättet mot den enskilde ska fortsätta att stärkas. Vårt arbetssätt ska vara inkluderande och möjliggöra delaktighet i planering och utformning av beviljade insatser utifrån den enskildes specifika behov.

Utifrån de nationella kvalitetsmätningarna ska vi arbeta för en kvalitetshöjning där det finns behov. Omsorgen och vården för personer med en demenssjukdom ska fortsätta att utvecklas och stärkas.

Förebyggande- och funktionsstödjande insatser

Vi ska erbjuda förebyggande och tidiga insatser i en aktiv samverkan med andra aktörer då en god hälsa främjar den enskilda människans självständighet och möjlighet att bidra i samhället, samtidigt som behov av omsorg och vård skjuts fram. Genom att arbeta hälsofrämjande och funktionsstödjande kan vi främja faktorer som har en stärkande och skyddande effekt för individen. Insatserna ska i högre grad nå personer och målgrupper där behovet av dessa insatser är som störst. Prioriterade områden är social gemenskap, meningsfullhet, fysisk aktivitet och goda matvanor. Vi ska vara en aktör som genom samverkan möjliggör att målgruppen ges möjlighet att få leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Omfattningen av det förebyggande- och funktionsstödjande arbetet styrs utifrån vad budgeten tillåter.

Digitalisering och välfärdsteknik

Vi ska erbjuda digital service och välfärdsteknik i första hand och personlig omsorg och vård när behov finns. Vi ska verka för att det digitala stödet och välfärdstekniken bidrar till ökad trygghet, delaktighet och självständighet för den enskilde och deras närstående, bättre arbetsmiljö och ökad effektivitet. Vi ska arbeta efter omsorgsförvaltningens handlingsplan för digitalisering där det bland annat framgår att vi ska säkerställa att den välfärdsteknik som redan finns inom verksamheten används där den gör mest nytta. Vi ska identifiera och successivt implementera ny välfärdsteknik som bidrar till en hållbar ekonomi och som möjliggör att vi kan stå rustade inför de utmaningar vi har gällande demografi och kompetensförsörjning.

Omställning till nära vård

Den nära vården lägger grunden för en mer tillgänglig och individanpassad vård. Detta medför att alla typer av hälso- och sjukvårdsinsatser inklusive rehabilitering i hög grad kommer att utföras i såväl regional som kommunal primärvård. I samverkan med regionen vill vi organisera den nära vården för en bättre helhetssyn och samordning för medborgarnas bästa där digital och fysisk vård ska komplettera varandra. Vi ska fortsätta vårt arbete på förvaltningen enligt planering där kompetensförsörjning och digitalisering är en del i den kommunala omställningen till nära vård där vissa delar finansieras av statsbidrag.

Hållbar och attraktiv arbetsgivare

Det är genom vår personal som förutsättningar skapas för värde och kvalitet i mötet med den enskilde. Kompetensförsörjningsarbetet ska ta sikte på att attrahera och rekrytera ny personal och ta tillvara de som redan är anställda. Trygga anställningsförhållanden och en god arbetsmiljö är avgörande för att kunna lyckas. Arbetsmiljöarbetet ska vara systematiskt och utgå från "friskfaktorer" som grund för att utveckla attraktiva arbetsplatser och sänka sjukfrånvaron. Vi ska arbeta för en minskad personalomsättning och ökad sysselsättningsgrad.

Arbetet är ofta komplext och fordrar att personalen har lämplig utbildning och efterfrågad kompetens. Detta ska säkras genom såväl grundläggande som specialiserad kompetensutveckling. Likaså ska arbetet organiseras så att olika kompetenser nyttjas fullt ut och att potentialen i arbetskraften tas tillvara. Det kan handla om att samla kompetenser i team med syftet att använda kompetensen bättre. Det kan också handla om att omfördela eller ta bort vissa arbetsuppgifter, eller utveckla arbetssätten och frigöra tid med hjälp av digitaliseringens möjligheter.

Ett gott och nära ledarskap är avgörande för en hållbar kompetensförsörjning. Ledarskapet handlar både om övergripande styrning och utveckling samt att stödja den enskilde medarbetaren. I vår förvaltning ska vi verka för att skapa en organisation där chefer och medarbetare i samverkan stimuleras till engagemang och där goda idéer tas tillvara.

4. Budgetförutsättningar 2025

Omsorgsnämnden har enligt beslut i kommunfullmäktige fått en budgetram på 449,5 mnkr för 2025, vilket är en ökning med 20,2 mnkr. Den ökade ramen beror huvudsakligen på justeringar i enlighet med demografi och prislappar enligt kommunfullmäktiges budgetmodell. Budgetramen är även justerad för 2025 års justering av löner. Pensionsdelen i PO-tillägget minskar rejält inför 2025 vilket innebär att PO-tillägget sjunker från 47,18 procent till 41,4 procent. Helårsprognosen för 2024 visar på ett överskridande av budget på 36,7 mnkr. Omsorgsnämnden har i uppdrag att genomföra åtgärdsplaner för att långsiktigt uppfylla kravet på en budget i balans. Inför 2025 finns en obalans på 24 mnkr som redovisas som ett ofördelat effektiviseringskrav i budget. Arbete pågår med åtgärdsplan för att långsiktigt uppfylla kravet på en budget i balans. Bedömningen är dock att balans inte kommer att uppnås under 2025.

Driftbudget

I följande tabeller presenteras driftbudget för omsorgsnämnden. Större förändringar av budget mellan verksamhetsår 2024 och 2025 redovisas för respektive område i tabell 3.

Tabell 1. Driftbudget, tkr

tkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Intäkter	-103 743	-114 897	-96 538
Personalkostnader	425 975	410 850	417 685
Övriga kostnader	143 223	133 588	152 338
Ej utfördelat effektiviseringskrav			-24 000
Summa	465 455	429 541	449 485

* Prognostiserat helårsutfall per 30 oktober 2024

Tabell 2. Driftbudget per verksamhet, tkr

tkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Omsorgsnämnd	1 400	1 400	1 400
Förvaltningskontor	18 712	17 908	27 361
Ofördelade statsbidrag	-15 000	-25 000	-8 800
Myndighetskontor	7 399	7 397	7 321
HSL-verksamhet	50 738	48 500	50 185
Säbo o integr hemtjänst	156 295	150 703	154 266
Hemtjänst övrig	111 148	103 481	109 787
Funktionsstöd	134 763	125 152	131 965
Ej utfördelat effektiviseringskrav	0	0	-24 000
Summa	465 455	429 541	449 485

* Prognostiserat helårsutfall per 30 oktober 2024

Tabell 3. Förändringar mellan 2024 och 2025

mnkr, ökad ram (+) minskad ram (-)	Budget 2025
Minskade statsbidrag	17,0
Kompetensutveckling	2,0
Ökade IT kostnader	2,0
Oförutsett	3,0
1,5% generell neddragning	-7,0
Demografi och ärendekomplexitet	20,0
Allmän kostnadsutveckling	5,0
Övrigt	2,0
Ej fördelad effektivisering	-24,0
Summa	20,0

De största förändringarna mellan 2024 och 2025 består av kraftigt minskade statsbidrag samt ökade kostnader till följd av både demografiska förändringar och ökad komplexitet i ärenden. I nämndens budget har det saknats medel för oförutsedda utgifter och för kompetensutveckling av personal. Två mnkr läggs till för nödvändig kompetensutveckling och tre mnkr för att kunna möta oförutsedda utgifter under året. Till följd av ökade kostnader för kommunens IT-verksamhet höjs nämndens andel av den interna ersättningen med två mnkr. Allmän kostnadsutveckling med löneökningar och inflation beräknas påverka kostnaderna med cirka 5 mnkr. Samtliga enheter har fått ett generellt besparingskrav på 1,5 procent. Den obalans som finns i budget uppgår till 24 mnkr och hanteras som ett ofördelat effektiviseringskrav i budgeten.

Investeringsbudget

Tabell 4. Investeringsbudget, tkr

tkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Utgifter	4 000	4 000	5 000
Summa	4 000	4 000	5 000

* Prognostiserat helårsutfall per 30 oktober 2024

Under 2025 beräknas investeringsvolymen uppgå till totalt 5 mnkr för omsorgsnämnden. I förhållande till 2024 är det en ökning med en mnkr till följd av demografiska behov. Av dessa beräknas cirka 1,5 mnkr användas inom Rehab; hjälpmedel, sängar, lyftar med mera. En del kommer även att behöva användas till Furuliden, B-huset och till det nya LSS-boendet.

5. Intern kontrollplan

Kontrollmoment	Kontrollansvar	Kontrollmetod	Rapport till	Riskbedömning
Välfärdsbrottslighet - Hur arbetar nämnden med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet idag? - Inom vilka verksamhetsområden bedömer nämnden att det finns en risk för att välfärdsbrottslighet förekommer? - Vilka risker bedömer nämnden finns?	Ledningsgrupp	Svar och analys av kontrollfrågorna	Omsorgsnämnden Kommunledningsförvaltningen	Prioriterat koncerngemensamt kontrollområde
Kontroll av att dokumenterade kontinuitetsplaner finns på samtliga enheter	Verksamhetschefer	Totalundersökning. Frekvens: Ett tillfälle Urval: kontinuitetsplan som hanterar störning och avbrott i verksamheten i händelse av cyberattack (IT-avbrott)	Omsorgsnämnden	Möjlig/Allvarlig 3*4=12 poäng
Kontroll av att hantering av arbetsskador och tillbud som rapporterats in av medarbetaren via kommunens systemstöd (Stella) hanteras av ansvarig chef enligt de rutiner som finns	HR	Stickprov: 20 procent Frekvens: Ett tillfälle Urval: januari-september	Omsorgsnämnden	Möjlig/Kännbar 3*3=9 poäng
Kontroll av att riktlinjerna för uppföljning av myndighetsbeslut följs	Socialt ansvarig samordnare (SAS) och chef för myndighetskontoret	Stickprov: 20 ärenden per handläggare Frekvens: Ett tillfälle Urval: hemtjänst	Omsorgsnämnden	Möjlig/Allvarlig 3*4=12 poäng

Alvesta
kommun

Datum:

2024-12-19

Dnr:

Fyll i här (läs: framsidan)

Kontroll av om beviljade insatser utförs	Socialt ansvarig samordnare (SAS)	Stickprov: fem omsorgstagare per boende Frekvens: Ett tillfälle Urval: omsorgstagare som bor på servicebostad om de får sina aktiviteter (LSS)	Omsorgsnämnden	Möjlig/Kännbar 3*3=9 poäng
--	-----------------------------------	--	----------------	-------------------------------

Kontrollmomenten ska vara genomförda och rapporterade senast den 14 november

Alvesta
kommun

Datum:

2024-12-19

Dnr:

Fyll i här (läs: framsidan)

Verksamhetsplan med internbudget och internkontrollplan för kultur- och fritidsnämnden år 2025

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att godkänna verksamhetsplan med internbudget 2025 för kultur- och fritidsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att godkänna internkontrollplan 2025 för kultur- och fritidsnämnden.

Avstå att delta i beslut

Andreas Ejderland (M), Cecilia Nilsson (M) och Oskar Andersson (SD) avstår från att delta i beslutet.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade under 2024 en budget för 2025 med plan 2026-2028. Budgeten innehåller vision, fokusområden, resultatmål och nyckeltal för verksamheten samt driftram och investeringsram för nämnder och styrelse. Den kommunfullmäktige beslutade driftramen för kultur- och fritidsnämnden uppgår till 80,72 miljoner kronor.

Nämnderna ska, inom ramen för tilldelat budgetanslag, upprätta en Verksamhetsplan med internbudget, vilken utgör planeringsverktyg för det kommande verksamhetsåret. I verksamhetsplanen fastställer nämnden egna nämndsmål och nyckeltal som bygger på kommunfullmäktiges resultatmål, driftbudget per avdelning samt budget för planerade investeringar.

Inför budget 2025 har kommunfullmäktige beslutat om en ökad budgetram med 10,45 miljoner kronor i jämförelse med 2024. De ökade medlen avser uppräknig av löneökningar, förändrad demografi och prislappar, justerade personalomkostnader och politiska prioriteringar.

Gällande reglemente för intern kontroll beslutades av kommunfullmäktige i juni 2008 (KF § 71/2008). Det syftar till att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. Enligt reglementet ska nämnd/styrelse varje år i samband med fastställande av internbudget anta en särskild plan för intern kontroll.

I februari 2017 (KS § 9/2017) kompletterades reglementet med förvaltningsövergripande anvisningar för intern kontroll. Av anvisningarna framgår bland annat vilken modell för riskanalys som ska användas vid framtagande av internkontrollplanen. Förslag till internkontrollplan utgår ifrån denna modell, där bedömt riskvärde framgår för varje system/rutin som ska kontrolleras.

Beslutsunderlag

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskotts beslut § 38/2024

Tjänsteskrivelse Verksamhetsplan med internbudget och internkontrollplan för kultur- och fritidsnämnden år 2025, daterad 2024-11-13

Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsplan med internbudget 2025 för kultur och fritidsnämnden, daterad
2024-11-13

Beslutet skickas till

Budgetchef

Controller

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Verksamhetsplan med internbudget 2025 kultur- och fritidsnämnden

Datum: 4 december 2024
Enhet: Kultur- och fritidsnämnden, § 74/2024
Diarienummer: KFN 2024-00108 1.4.1

Innehållsförteckning

1	Ordförande har ordet	3
2	Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer	3
2.1.	<i>Grunduppdrag.....</i>	3
2.2.	<i>Kvalitetsfaktorer</i>	4
3.	Nulägesanalys	4
4	Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag.....	6
4.1.	<i>Inriktning</i>	6
4.2.	<i>Utvecklingsmål med målindikatorer</i>	6
4.3.	<i>Särskilda uppdrag</i>	7
4.4.	<i>Strategier.....</i>	7
5.	Budgetförutsättningar 2025.....	9
5.1.	<i>Driftbudget.....</i>	10
5.2.	<i>Investeringsbudget.....</i>	11
6.	Intern kontrollplan	13

1 Ordförande har ordet

Det är mycket spännande på gång på kultur- och fritidssidan i vår kommun. 2025 blir året när vår nya kultur- och idrottsarena vid Virda bad- och sportcenter kommer att tas i bruk och en ny mötesplats skapas i Alvesta. Hanaslövsområdet fortsätter att utvecklas och Vision Hanaslöv fortsätter att bli verklighet. Ett nytt bibliotek byggs i Grimslöv där meröppet kommer att införas för att ytterligare tillgängliggöra biblioteket för våra kommuninvånare. Fritidsbanken håller på att etableras, insamling av material har startat och under 2025 kommer dörrarna kunna öppnas.

Inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden finns det något som berör varje invånare i Alvesta kommun. Ett rikt kultur- och fritidsliv bidrar i högsta grad till en mer attraktiv kommun och en förbättrad folkhälsa.

Vi satsar på vårt föreningsliv. I budgeten för 2025 finns en särskild satsning på utökat investeringsstöd till föreningslivet. Detta för att underlätta för föreningar med egna anläggningar att kunna förbättra och utveckla dessa. Ett särskilt fokus kommer att läggas på investeringar med energibesparande åtgärder. I tillägg till det läggs ytterligare satsningar på ökade föreningsbidrag och ökade bidrag till studieförbunden.

I den tid vi lever i och med de samhällsutmaningar vi ser på olika håll blir civilsamhället, demokratiarbetet och kulturen än mer viktigt för att bygga en kommun som håller ihop. Alvesta kommun står stadiga i de demokratiska värderingarna och för alla människors lika rätt och värde och likvärdiga möjlighet till ett fritt kulturliv och föreningsarbete.

Det är fortfarande ett osäkert ekonomiskt läge i vår omvärld och vi måste också under 2025 fortsätta vårt arbete med att ha koll på ekonomin. Ökade driftskostnader och en svårprognostiserad intäktssida försvårar processen med att lägga en internbudget inför det kommande verksamhetsåret. Att se över intäkter, kostnader och att arbeta för en ökad effektivitet inom våra verksamheter blir avgörande för den långsiktiga vägen framåt för nämndens ansvarsområden.

Jag vill avsluta med att rikta ett stort tack till all fantastisk personal som arbetar inom nämndens ansvarsområden och till kommunens aktiva föreningar och studieförbund. Tack för att ni alla bidrar till arbetet med att förbättra folkhälsan, öka läsglädjen, främja fysisk aktivitet och öka välmåendet hos våra kommuninvånare. Om vi alla samverkar – politik, förvaltningar, föreningar och civilsamhälle kan vi tillsammans göra Alvesta kommuns kultur- och fritidsliv ännu bättre.

Nina Rydström
Ordförande

2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer

2.1. Grunduppdrag

- Biblioteksverksamhet med folkbibliotek, kulturbuss och programverksamhet.
- Upplåtelse, drift och underhåll av kommunala anläggningar och lokaler för fritid och kultur.
- Fördela bidrag till föreningar och organisationer inom nämndens ansvarsområde.
- Framtagande av kulturella arrangemang för barn och elever i samarbete med förskola/skola.
- Evenemangsverksamhet inom de olika enheterna.

- Konstområdet med inköp, registerhantering och vård.
- Turismen- marknadsföra kommunen och därmed bidra till en positiv utveckling av besöksnäringen.
- Unga- ansvar för kulturskolans verksamhet, fritidsgårdsverksamhet, lovsatsningar och kommunens ungdomsråd.

2.2. Kvalitetsfaktorer

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
God tillgång till kultur och fritid i hela kommunen.	Antal bibliotek i kommunen /1000 invånare ID: N09806, Kolada Nöjd Medborgar-Index: Utbud av friluftsområden ID: N00599, Kolada Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/invånare 7-20 år ID: U09800, Kolada Antal fritidsgårdar/ungdomsgårdar ID: U09824, Kolada Nöjd Medborgar-Index: Kommunens arbete att främja det lokala kulturlivet Antal elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år ID: N09888, Kolada

3. Nulägesanalys

Två faktorer som påverkar årets resultat för 2024 är dels intäktsbortfall på grund av byte av ventilation i simhallen, vilket medfört en tillfällig stängning av simhallen, dels fortsatt höga kostnader för drift av kommunala och föreningsdrivna anläggningar. Utifrån resultatet pågår ett arbete för få budgeten i balans 2025.

Behov finns att höja kostnadseffektiviteten inom fritidsavdelningen genom att optimera användningen av personalresurser, se över behovet av timanställda och anpassa verksamheten efter rådande efterfrågan.

En temporär begränsning av större inköp kan komma att genomföras.

Den nya multiarenan på Virda bad- och sportcenter är färdig att tas i bruk vid årsskiftet. Vissa delar kommer att kräva ytterligare investeringar.

Avtal har slutits med Fritidsbanken Sverige för kostnadsfria lån av sport- och friluftsutrustning. Arbetet med insamling och informationsspridning pågår.

Projektering av den nya skateparken i Alvesta tätort fortgår. En leverantör av skateparken är upphandlad och markberedning pågår.

Arbetet med att utveckla digitala tjänster till föreningarna fortsätter. Reviderade riktlinjer för stöd, policy för fördelning av träningstider på kommunala anläggningar och den genomförda utredningen av Virdavallsområdet har engagerat flera föreningar. Detta lägger också en grund för fortsatt utveckling när den nya idrotts- och kulturarenan tas i bruk.

En styrgrupp för områdesutveckling av Virdavallen har bildats.

Efter revidering av samverkansuppdraget för Barnens Bästa gäller! i Alvesta kommun ingår förvaltningens medarbetare i flera arbetsgrupper kopplat till barn och unga. Genom ett större ESF-projekt har ny personal tillkommit på förvaltningen

med uppdrag att samordna aktiviteter för unga med problematisk skolfrånvaro och skapa meningsfull fritid för unga som står utanför organiserade aktiviteter. Samverkan med fritidsledarna, kulturskolan, biblioteket och personalen på ungdomsmötesplatsen är en del i uppdraget. Under året har arbetet med resultaten från LUPP, lokal uppföljning av den nationella ungdomspolitiken, bearbetats. Bland annat har förvaltningen ansvarat för Unga kommunutvecklare som feriejobb. Lovverksamhet har genomförts på samtliga lov. Projektet After School på Grönkullaskolan för unga 10-12 år har startat i samverkan mellan förvaltningar och föreningsliv.

En god samverkan sker med skolorna och deras kulturombud kopplat till skapande skola och kultur i skola- förskola, där i stort sett samtliga elever på grundskolan nås av skapande skola-aktiviteter. Kulturskolan har nått fler barn och unga genom att erbjuda öppen verksamhet i samverkan med fritidshemmen. Ett flertal kulturevenemang för barn inom biblioteket och kulturavdelningen samt i samverkan med Sagobygden genomförs regelbundet med god publiktillströmning. En oro finns för hur statsbidrag i kultursektorn kommer fördelas framöver.

Kulturbussen har gjort sitt första år. Bussen som ersätter den tidigare bokbussen har fått en ny rutt där både särskilda boenden och förskolor får tillgång till bussen. Den har också fått nya användningsområden kopplat till information och trygghetsskapande åtgärder.

En ny Biblioteksplan är antagen som bidrar till samhällsutveckling genom ett aktuellt och varierat medieutbud på de språk som efterfrågas både i fysisk och digital form.

I samverkan med förvaltningen för samhällsbyggnad och berörda föreningar i Hanaslöv fortsätter arbetet att genomföra Vision Hanaslöv. Klart är anslutning till kommunal VA, uppförande av ställplatser, toalett och ytterligare parkeringsplatser samt Alvesta SOKs kombibana för rullsport. Det pågår projektering av ny nedfart och upphandling av lift med mera.

Arbetet med spår och leder fortsätter i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden. Spånenleden som har fått nationell ledstatus är nu färdigställd med vindskydd, skyltar och grillplatser. Leden är en del av arbetet med Vision Hanaslöv.

Fortsatt regional samverkan har skett inom kultur, kulturskola, fritid, friluftsliv och turism för att tillvarata professionens frågor.

Under året har verksamheterna fortsatt att möta invånarnas behov kopplat till rekreation, kulturupplevelser och hälsofrämjande aktiviteter. Stor del av verksamheten har även i år skett i samverkan med föreningar, andra förvaltningar, näringsliv och civilsamhällesorganisationer.

Sagobygdskommunerna tillsammans med Destination Småland har genomfört en förstudie med stöd av Leader Linné kring Sagobygden som destination.

Enheterna har haft ordinarie öppettider och bemanning.

I förvaltningen finns 50,0 tillsvidareanställda medarbetare

Sjukfrånvaron i sin helhet hade vid 2024 års slut återgått till läget innan pandemin.

Två planeringsdagar för samtliga chefer, arbetsledare och verksamhetsansvariga med fokus på verksamhetsplanering 2024 samt omvärldsspaning har genomförts.

4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag

4.1. Inriktning

Bidra till att skapa en attraktiv kommun för kultur, bildning, idrott och turism. Skapa goda förutsättningar för alla invånare med särskilt fokus på barn och unga att utvecklas utifrån behov och intresse. Detta oavsett var man bor i kommunen. Samverkan sker förvaltningsövergripande samt med civilsamhället och föreningslivet för att främja invånares hälsa genom tillgång till kultur, idrott, rekreation och rörelse. Skapa och utveckla inkluderande, attraktiva och trygga mötesplatser.

Turism kopplat till bland annat kultur- och naturupplevelser, mathantverk och boende ska lyftas fram.

4.2. Utvecklingsmål med målindikatorer

4.2.1 Utvecklingsmål 1

Utveckla arbetet med barnens bästa i samverkan med berörda nämnder och andra aktörer.

Förbättra levnadsvillkoren för alla barn i Alvesta kommun.

Arbetet ska bidra till att stärka Barnkonventionen och målen i Agenda 2030.

- Antal deltagande i lovaktiviteter.
- Antal barn- och ungdomar i föreningsaktiviteter kopplat till kommunalt aktivitetsstöd för 7-25 år. *(RF SISU)*
- Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 invånare 0-18 år *(ID: N09805 Kolada)*
- Andel elever som upplever att de har tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter. *(LUPP, Alvesta kommuns skolenkät)*
- Andel elever som uppskattar sin hälsa som god. *(Regionens hälsoenkät)*
- Insatser för ökad delaktighet för barn och unga. *(ESF-projekt, Erasmus+ projekt)*

4.2.2 Utvecklingsmål 2

Utveckla inkluderande, trygga och attraktiva mötesplatser

Det finns ett ökat behov av mötesplatser genom hela livet både i form av utemiljöer och lokaler.

- Besöksstatistik öppen fritidsverksamhet
- Besöksstatistik biblioteksverksamheten
- LUPP-undersökningen åk 7-9
Årliga trygghetsmätningen. *(Polisen)*
- Skötsel av kommunens idrotts- och motionsanläggningar, inkl. badhus, ishallar etcetera.
(ID: N00604 Kolada)

4.3. Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag från kommunfullmäktige	Finansiering	Ansvar
Utreda hur kommunens föreningsbidrag kan bli mer jämställda/jämlika.	Inom ram	KFN
Ta fram ett långsiktigt avtal med Folkets hus.	Inom ram	KFN

Särskilda uppdrag från nämnden	Finansiering	Ansvar
Genomför en nulägesanalys om hur nämndens verksamheter fungerar ur ett jämställd-/jämlikhetsperspektiv	Inom ram	KFN

4.4. Strategier

För att nå nämndens mål kopplat till hållbarhet och attraktivitet fortsätter samverkan med andra nämnder, bolag, näringsliv, föreningsliv och civilsamhälle.

Samverkan kring inriktningen Hållbar tillväxt stärks genom en styrgrupp för kommunövergripande frågor där kultur- och fritidsförvaltningen ingår.

Ett hållbarhetsprogram är under arbete där folkhälsa, social inkludering och tillgänglighetsfrågor finns med. Tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen tas en kommunövergripande cykelplan fram. Utvecklingen av en Fritidsbank där man kan låna utrustning för idrott och friluftsliv, ger möjlighet för fler att få en aktiv fritid och bidrar till den cirkulära ekonomin. Här samverkar också ett starkt föreningsliv till att skapa goda förutsättningar för inkludering av fler barn och unga.

I det särskilda uppdraget kring jämlika och jämställda föreningar ska en genomlysning av de olika stöd som erbjuds, lokaltillgång, utbildningsinsatser samt de behov som föreningslivet ser är relevanta i frågan lyftas fram.

Genom budgettillskottet stöttas föreningar som vill göra investeringar för att förbättra och utveckla sina anläggningar och lokaler, där energieffektiviserande åtgärder är prioriterade.

Arbetet med en besöksnäringstrategi pågår utifrån perspektivet att stärka kommunens attraktivitet för invånare och besökare. I detta ingår samverkan med Sagobygden för att undersöka möjligheten att bli en turistdestination. Fortsatt samverkan sker med Destination Åsnen och Huseby Bruk. Vi utvecklar kultur- och fritidsutbudet för såväl invånare som turister genom dialog med besöksnäring och civilsamhället samt genom omvärldsbevakning.

Kopplat till samtliga verksamheter ökar vi marknadsföringen genom olika kanaler för att lyfta fram kommunen som besöksmål

Ett ökat fokus läggs på att skapa trygghet och trivsel på våra mötesplatser för besökare och personal.

Kopplat till det särskilda uppdraget kommer ett avtal tas fram med Folkets Hus där kommunens förhyrda tillfällen i lokalen ska regleras.

Ett riktat tillskott i budgeten möjliggör ökat stöd till de studieförbund som är verksamma i Alvesta kommun. Under året görs en revidering av riktlinjer för stöd till studieförbunden kopplat till den regionala och nationella översynen.

Pågående samverkan kring Barnens bästa gäller i Alvesta kommun! ska stärkas där vårt ansvar kring den fria tiden, barn – och ungas inflytande och kulturell infrastruktur samt språkutveckling kopplat till bibliotek tydliggörs. Samverkan förstärks inom After School-projektet där en av förvaltningens medarbetare ingår i projektledarteamet.

Kulturskolan fortsätter arbeta med flera olika former för att nå ut till barn- och unga i hela kommunen. Samverkan med skolorna och fritidshemmen förstärks dels genom After School dels genom aktuella projekt för bland annat blåmusik. Under året fortsätter ESF- projektet med inriktning att fler unga ska få en meningsfull fritid inom våra verksamheter eller i föreningslivet. Enkätundersökningen LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) som kommer genomföras under året lyfter ungas möjligheter att påverka och förändra sin livssituation.

Vi förstärker kultur- och fritidsaktiviteter i samband med lov i nära samarbete med föreningar, organisationer, förvaltningar och bolag utifrån budgettillskottet. En del av förstärkningen kommer hanteras av områdesgrupperna inom Barnens bästa för att samordna lovaktiviteter i respektive kommundel i samråd med barn och unga.

Utvecklingsmål

Utveckla arbetet med barnens bästa i samverkan med berörda nämnder och andra aktörer

Det kommunövergripande arbetet för barn- och unga i Alvesta kommun ska skapa samsyn och generera att fler barn och unga får bättre uppväxtvillkor.

Genom tidiga och samordnade insatser från olika samhällsaktörer arbetar vi förebyggande med att förhindra fysisk, psykiskt och social ohälsa.

Under 2025 är fokus på följande områden:

- fortsätta förvaltningsövergripande utbildningsinsatser
- arbeta för en gemensam kunskapsgrund kring Barnens bästa gäller! inom förvaltningen
- bygga strukturer för att minska trösklarna till kultur- och fritidsaktiviteter
- en process till alla barns rätt till kultur
- fortsätta arbetet kring After School i samverkan med andra förvaltningar, bolag och föreningsliv
- samverka med utbildningsförvaltningen så att kulturskolan fortsatt kan nå ut i hela kommunen
- samverka i nätverk och projekt för barn- och ungdomsfrågor
- informera och bevaka utvecklingen av Fritidskortet
- samverka med MUCF kring frågor som rör unga

- vara delaktiga i genomförande av LUPP 2025
- samordna lovverksamheten i samverkan med andra förvaltningar gällande aktiviteter och bemanning.
- utveckla formerna för samverkan med ungdomsrådet samt Unga kommunutvecklare
- Driva processen för fortsatt utveckling för Områdesgrupperna
- Fortsätta utveckla samverkan mellan folkbibliotek och skolbibliotek
- Utreda det ESF projektet och se över vilka delar som vi ska arbeta för att få in som ordinarie verksamhet.

Utvecklingsmål

Utveckla inkluderande, trygga och attraktiva mötesplatser

Stor del av nämndens verksamhet bygger på öppna mötesplatser för alla åldrar runt om i kommunen. Ett ständigt pågående arbete är att erbjuda relevant och aktuellt utbud på nämndens samtliga mötesplatser inomhus och utomhus. God bemanning med utbildad personal där bemötande och likvärdig service står i centrum bidrar till trygghet på våra mötesplatser.

Under 2025 är fokus på följande områden:

- utbilda personal kring HBTQI för vidare certifiering
- fortsätta utveckla arbetssätt för nya Kultur- och idrottsarenan
- utifrån verksamheternas behov se över bemanning och öppettider för att skapa hållbart och tryggt öppethållande på samtliga mötesplatser
- ta tillvara resultat från Lupp och trygghetsmätningar för att kvalitetssäkra och stärka besökarnas upplevelse av trygghet
- erbjuda Kulturbussen som en mobil mötesplats med uppdrag som trygghetspunkt vid eventuell kris
- fortsätta tillgänglighetsanpassa för att inkludera fler
- delta i trygghetsvandringar i samverkan med Allbohus, polis och andra förvaltningar
- se över möjligheterna till ökad tillgång till lokaler anpassade för kultur och fritidsaktiviteter
- planera för Mer-öppet på Grimslövs bibliotek
- Implementera det nya digitala systemet R-bok för bokning av lokaler
- fortsätta invånardialoger med bland annat de kommunala råden
- stötta och samverka med andra aktörer som har mötesplatser.
- Ansvarar för att samordna kommunens avtalade dagar på Folkets Hus
- marknadsföra befintliga mötesplatser för att öka besöksantal och belägningsgrad
- fortsätta samverkan för färdigställande av ny skatepark och Pep-park i Alvesta tätort
- våra mötesplatser för ungdomar ska utvecklas i dialog med ungdomarna

5. Budgetförutsättningar 2025

I Mål och budget 2025 har kommunfullmäktige beslutat om förstärkt budgetram för nämnden med 10,45 miljoner kronor. Ramförändringen avser täcka löneökningar, förändrad demografi och prislappar, justerade personalomkostnader och politiska prioriteringar.

Större delen av ramförändringen avser tilldelning kopplat till politikens prioriteringar. 6,3 mnkr avser den nya sport- och kulturarenan, 2,75 mnkr avser studie-, förenings- och investeringsbidrag. 0,20 mnkr tilldelas för lovaktiviteter. 0,73 mnkr tilldelas för kostnader kopplat till Skatelövs bibliotek och sporthall för att täcka ny hyreskostnad samt rivnings kostnader. Avdrag på nämndens ram görs för hyran för

Folkets hus med 0,1 mnkr. Tillskottet för löneökningarna fördelas proportionellt över verksamheterna baserat på antalet anställda. Förändringar i budgeten som inte specificeras i tabell 3 avser huvudsakligen löneökningar.

Budgeten för 2025 är ansträngd, vilket innebär risker för underskott. Förändrade interna intäkter inom kommunen har tagits med i budgeten men det finns fortsatt osäkerhet kring dessa, vilket kan komma att kräva omprioriteringar och nedskärningar inom verksamheterna. Under första kvartalet 2025 planeras en genomgång av intäkter och kostnader kopplade till simundervisning och sportarenor för att säkerställa korrekt kostnadsfördelning mellan berörda nämnder.

5.1. Driftbudget

I tabellerna nedan presenteras driftbudget för kultur- och fritidsnämnden. Större förändringar av budget mellan verksamhetsår 2024 och 2025 redovisas för respektive område i tabell 3.

Tabell 1. Driftbudget

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Intäkter	-11,2	-12,6	-15,3
Personalkostnader	35,4	35,9	36,9
Övriga kostnader	47,7	47,0	59,1
Summa	71,8	70,3	80,7

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Bidragsfinansierade tjänster kopplat till ESF-projektet har inkluderats i årets budget tillskillnad från föregående år, vilket påverkar både intäkter och personalkostnader. Samtidigt har en översyn av behovet av timanställningar genomförts, vilket resulterat i en lägre budgetering för dessa. Förändringen av övriga kostnader består huvudsakligen av de tillskott som tilldelats nämnden.

Tabell 2. Driftbudget per verksamhet

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Nämnd	1,0	1,0	1,0
Stab	2,8	2,8	2,4
Bibliotek	12,9	13,3	13,7
Fritid & fritidsanläggningar	34,7	32,7	42,7
Fritidsgårdar	8,0	7,9	7,6
Kultur	4,6	4,9	5,5
Kulturskola	7,7	7,7	7,8
Summa	71,7	70,3	80,7

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Tabell 3. Verksamhetsförändringar, större förändringar av budget
(jämfört med 2024 års budget)

mnkr, ökad ram (+) minskad ram (-)	Budget 2025
Förvaltningsgemensamt	
Löneökningar, kapitalkostnader m.m.	0,6
Bibliotek	
Skatelövs bibliotek -Hyra och rivnings kostnader	0,7
Fritid & fritidsanläggningar	
Multiarena	6,3
Investeringsbidrag	2,0
Fritidsgårdar	
Lovaktiviteter	0,2
Kultur	
Föreningsbidrag	0,8
Hyra folkets hus	-0,1
Summa	10,5

5.2. Investeringsbudget

Under 2025 beräknas investeringsvolymen uppgå till totalt 6,0 mnkr för kultur-och fritidsnämnden.

Tabell 4. Investeringsbudget

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Utgifter	5,6	13,2	6,0
Summa	5,6	13,2	6,0

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

I tabellen nedan redovisas planerade och pågående investeringsprojekt under budgetperioden.

Tabell 5. Investeringsbudget per projekt

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025	Total utgift
Båthamn	0,4	0,4	0,4	0,4
Badplatser	0,5	0,5	0,3	0,3
Elljusspår	0,6	0,6	0,6	0,6
Virda bad och sportcenter	0,4	0,4	0,3	0,3
Hanaslöv	0,8	0,8	0,5	0,5
Virdavallen	0,8	0,8	0,4	0,4
Bibliotek Skatelöv	0,0	0,0	0,4	0,4
Projekt Övrigt Förvaltningen	0,5	0,5	0,9	0,9
Skatepark	7,2	7,2	0,0	0,0
Idrottshallar - Hjärtstartare	0,0	0,0	0,2	0,2
Vision Hanaslöv - Strategiska medel	2,0	2,0	2,0	2,0
Summa	13,2	13,2	6,0	6,0

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Projekt Båthamn

Anpassning och utveckling av Huleviks båthamn med bryggor och belysning.

Projekt Badplatser

Fortsatt utveckling av kommunens badplatser för tillgänglighet samt med toaletter och bryggor.

Projekt Elljusspår

Utveckling och anpassning av elljusspår med belysning.

Projekt Virda bad och sportcenter

Fortsatt utbyte av inventarier.

Projekt Hanaslöv

Inköp av nya snökanoner för ökad energieffektivisering samt övrig anpassning av anläggningen.

Projekt Virdavallen

Fortsatt utveckling av anläggningen och anpassade maskiner.

Projekt Bibliotek Skatelöv

Möbler och RF-installation vid nya biblioteket.

Projekt Övrigt Förvaltningen

Inköp av konstverk samt ofördelade medel.

Projekt Idrottshallar - Hjärtstartare

Inköp av hjärtstartare till förvaltningens idrottshallar.

**Alvesta
kommun**

Datum:

2024-12-10

Dnr:

KFN 2024-00108 1.4.1

6. Intern kontrollplan

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
Belastningsregisterutdrag	FC	Stickprov hos föreningar med ungdomsverksamhet	KFN	12
Säkra badmiljöer	FC	Kontroll av utrustning vid badmiljöer	KFN	12
Barnkonsekvensanalys	FC	Genomgång av fattade beslut i KFN	KFN	9
Välfärdsbrottlighet- Hur arbetar nämnd/styrelse/bolag med att förebygga och motverka välfärdsbrottlighet idag	FC	Interna granskningar och utbildningsinsatser för att öka medvetenheten. Genomföra stickprov och regelbundna uppdateringar av rutiner.	KFN	12
Välfärdsbrottlighet- Inom vilka verksamhetsområden bedömer nämnd/styrelse/bolag att det finns en risk för att välfärdsbrottlighet förekommer?	FC	Genomföra en årlig riskanalys med kartläggning av högriskområden	KFN	12
Välfärdsbrottlighet- Vilka risker bedömer nämnd/styrelse/bolag finns?	FC	Dokumentera och värdera varje identifierad risk, skapa åtgärdsplaner, och följa upp dessa kvartalsvis.	KFN	12
Föreningsstöd	FC	Stickprov på beviljade föreningsstöd	KFN	12

1 Beskriv kontrollmomentet

2 Den som ansvarar för att kontrollmomentet ska avrapporteras till nämnd

3 Beskrivning av hur kontrollmomentet ska genomföras och till vilken frekvens, dvs vid vilket/vilka tillfällen ska kontrollmomentet utföras

4 Den politiska instans som ska godkänna uppföljningen

5 S*K dvs Sannolikhetstalet (högst värde 4) gånger Konsekvenstalet (högst värde 4) = Kvoten av de bägge. Alla tre talen redovisas för att kunna spåra tillbaka hur bedömningen gjordes.

Verksamhetsplan med internbudget och intern kontrollplan för 2025

Utbildningsnämndens beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner verksamhetsplan med internbudget och intern kontrollplan för 2025.
2. Under första kvartalet 2025 kommer en bredare analys och genomgång av kostnader som härör från branden på Prästängsskolan och kostnader för simundervisning och sportarenor genomföras för att säkerställa rätt kostnadsfördelning mellan berörda nämnder.

Sammanfattning

Nämnden ska årligen besluta om verksamhetsplan med internbudget och intern kontrollplan för nästkommande år.

Beslutsgång

Moderaterna avstår från att delta i beslutet till förmån för den egna budgeten.

Beslutsunderlag

UN Verksamhetsplan med internbudget 2025, daterad 2024-11-08.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Verksamhetsplan med internbudget 2025 utbildningsnämnden

Datum: 18 november 2024
Enhet: Utbildningsnämnden
Diarienummer: 2024-00201

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Ordförande har ordet – valfritt avsnitt	3
2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer.....	4
2.1. Grunduppdrag.....	4
2.2. Kvalitetsfaktorer	5
3. Nulägesanalys	6
3.1. Samlad analys av verksamhetens nuläge	6
4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag	8
4.1. Inriktning	8
4.2. Utvecklingsmål med målindikatorer	8
4.3. Särskilda uppdrag	11
4.4. Strategier.....	11
5. Budgetförutsättningar 2025	13
5.1. Driftbudget.....	13
5.2. Investeringsbudget.....	14
6. Intern kontrollplan	16

1 Ordförande har ordet – valfritt avsnitt

Vi befinner oss i en tid av förändring där vi ser att barn - och elevantalet i Alvesta kommun minskar. Det innebär att vi måste anpassa våra verksamheter till nya förutsättningar. Minskat barn – och elevtal tillsammans med våra ökade lokalhyror leder till prioriteringar och effektivare resursanvändning, men dessa utmaningar ger oss också möjlighet att tänka nytt, för att utveckla en hållbar utbildning över tid.

Förskolan spelar en viktig roll för barns tidiga språkutveckling. Genom förskolans stimulerande miljö och engagerade pedagoger får barnen möjlighet att utveckla sitt språk, vilket är avgörande för alla barns livslånga lärande.

Att kunna läsa, skriva och räkna är grunden för allt lärande. Vår satsning på språkutveckling kommer att vara central under det kommande året, och där kommer våra skolbibliotekarier att utgöra ett stöd för våra elever och lärare i att skapa en läsmiljö där varje barn får möjlighet att växa som läsare och tänkare.

Vi fortsätter också att prioritera närvaro i skolan, då vi vet att regelbunden skolgång är en förutsättning för goda studieresultat. Vårt projekt att öka skolnärvaron är en del av vår långsiktiga strategi för att ge alla elever bättre möjligheter att lyckas. Där arbetar lärare, elever och föräldrar nära varandra för att säkerställa att skolan är en plats där alla känner sig sedda, hörda, inkluderande och trygga.

Vårt fokus ligger på att säkerställa hög kvalitet i alla led, från förskolan in i vuxenlivet. Genom att använda våra resurser klokt, anpassa oss till nya förhållanden och stärka arbetet med våra kunskapsmål vill vi fortsätta att vara en attraktiv och framgångsrik utbildningskommun. Tack vare ett starkt samarbete med skolledare, lärare, elever, föräldrar och fackförbund ser vi fram emot att möta de utmaningar och möjligheter som det kommande året för med sig. Tillsammans skapar vi en skola där varje elev får den bästa möjliga starten för framtiden.

Frida Christensen
Utbildningsnämndens ordförande

2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer

2.1. Grunduppdrag

Utbildningsnämnden ansvarar för utbildning inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom inom förskoleklass, grundskola och anpassad grund- och gymnasieskola. Inom nämndens ansvarsområde finns även förskola, fritidshem, elevhälsa och skolbibliotek.

Utbildningsnämndens verksamheter ska bidra till att alla barn och elever får en bra barndom och en trygg och utvecklande skolgång som i sin tur bidrar till att de utvecklas till kreativa och ansvarskännande individer och medborgare. Detta ska ske genom att varje barn och elev bemöts med respekt utifrån ett jämlikt perspektiv. Genom tidiga och samordnade insatser med olika samhällsaktörer ska utbildningsnämndens verksamheter vara med och bidra till att barn och unga ska få goda uppväxtvillkor.

2.1.1 Kunskap och lärande

Grunden för en god skolgång läggs redan i tidig ålder och språket är avgörande för varje barns lärande och utveckling. Detta arbete påbörjas redan i förskolan, vilket gör att vistelsetiden i förskolan är betydelsefull.

Undervisningen inom utbildningsnämndens verksamheter ska var jämställd, likvärdig och kompensatorisk så att alla ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och därmed ges möjlighet att göra medvetna val inför framtiden. För att nå dit ska verksamheterna ha en hög andel av behöriga förskollärare och lärare, god arbetsmiljö för såväl barn, elever som personal samt en hög kvalitet på undervisningen.

2.1.2 Barns och ungas välmående

En väl fungerande elevhälsa är en viktig förutsättning för att ge alla elever möjlighet till god skolnärvaro och därmed goda förutsättningar att nå kunskapskriterierna. Det är också en viktig förutsättning för att motverka utanförskap och psykisk ohälsa. Barnens bästa gäller – i Alvesta kommun är en viktig samverkansform för att nå goda resultat och att utveckla arbetet kring barn och unga i kommunen.

2.2. Kvalitetsfaktorer

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Utbildningsnämndens verksamheter har en god personaltäthet och personalen har en god utbildningsnivå	Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal (N11102) Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation, kommunal regi, andel (%) (N11810) Inskrivna barn per årsarbetare i fritidshem (N13014) Andel anställda heltidstjänster med pedagogisk högskoleexamen i fritidshem, kommunal regi, procent (Skolverket) Elever per lärare (årsarbetare) i kommunal grundskola åk 1–9, antal (N15034) Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1–9, kommunala skolor, andel (%) (N15814) Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola åk 1–9, andel (%) (N15031) Lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundsärskola, lägeskommun, andel (%) (N18710)
I utbildningsnämndens verksamheter uppmärksammas tidigt de barn och elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Åtgärder sätts in för att dessa elever ska ges bättre förutsättningar att nå målen.	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%) (N15454) Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%) (N15452) Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%) (N15485) Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska, kommunala skolor, andel (%) (N15488) Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%) (N15516) Andel pojkar i åk 6 som uppnår kunskapskraven i alla ämnen Andel flickor i åk 6 som uppnår kunskapskraven i alla ämnen

3. Nulägesanalys

3.1. Samlad analys av verksamhetens nuläge

3.1.1 Ekonomi

Den avtagande befolkningsutvecklingen har haft betydande konsekvenser för ekonomin inom utbildningsnämndens verksamheter. Det syns en markant minskning av barn- och elevunderlaget, vilket särskilt framträdde under 2023, då antalet nyfödda var mycket lågt. Prognoser för 2024 indikerar en fortsatt begränsad återhämtning, vilket tvingar fram omfattande omställningar, inklusive varsel inom förskoleverksamheten. Även grundskolan upplever konsekvenser av de minskade elevkullarna, där utflyttning till andra kommuner eller länder bidrar till detta fenomen.

Dessutom påverkas utbildningsnämndens ekonomi av ökade lokalkostnader. Dessa kostnader inkluderar kostnader för hyror på grunda av nyproduktion och renoveringar, samt eftersläpande hyror för avvecklade lokaler. Branden vid Prästängsskolan fortsätter att påverka utbildningsnämndens ekonomi.

Vidare ökar IT-relaterade kostnader med anledning av till exempel kostnader för säkerhet och beredskap, ökade licenskostnader och Skolverkets beslut om digitalisering av nationella prov. Skadegörelse av Chromebook (elevdatorer) är ytterligare faktor som utbildningsförvaltningen tillsammans med skolorna behöver komma tillrätta med.

3.1.2 Verksamhet

Under de senaste åren har verksamheterna rapporterat en ökning av antalet barn och elever som är i behov av särskilt stöd och det finns en ökad oro över hur anpassningar i verksamheterna, som genomförs som en följd av det minskade barn- och elevunderlaget, kommer att påverka dessa elever. Detta väcker frågor kring hur dessa behov kan tillgodoses i en tid av omställning.

För att säkerställa att alla elever får en grundläggande utbildning i att läsa, skriva och räkna, är det avgörande att insatserna kopplade till läsa-skriva-räkna-garantin fortsätter. Dessa grundläggande färdigheter utgör stor betydelse för vidare lärande och är avgörande för hur individen lyckas i skolan. Att lyckas i utbildningen fungerar som en skyddsfaktor, vilket i sin tur kan minska framtida samhällskostnader kopplade till bristande utbildning. Det är därför viktigt att förskolan fortsätter med sitt fokus på språkutveckling, då språket spelar en central roll i barns lärande. Genom att fortsätta arbeta med språkstödande insatser kan förskolan säkerställa att alla barn ges goda förutsättningar för att nå utbildningsmålen när de påbörjar sin skolgång. Specialpedagogerna i förskolan är viktiga för att tidigt identifiera och stödja barn med särskilda behov.

Rätt stöd i rätt tid är avgörande, och skolan har enligt läsa-skriva-räkna-garantin ett ansvar att tidigt identifiera elever som riskerar att inte uppfylla kriterierna för bedömning i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Både förskolan och skolan ska fortsätta att arbeta med närvarofrämjande insatser för att säkerställa att alla barn och elever får en god utbildning.

Skolbibliotekarier spelar en viktig roll i den pedagogiska verksamheten och kan stödja läs- och skrivutvecklingen, vilket ytterligare stärker elevernas förutsättningar för lärande.

Vidare kommer de två ESF-projekten, Barnens bästa och Uppdrag fullföljd utbildning (UP2), att fortsätta sitt arbete under 2025. Det första projektet syftar till att etablera en tvärsektoriell samverkansmodell för att stödja barn och unga, medan det andra fokuserar på att främja skolnärvaro. Dessa initiativ är centrala för att skapa en inkluderande och stödjande lärandemiljö för alla elever, oavsett bakgrund eller behov.

3.1.3 Personal

Utbildningsnämndens verksamheter behöver fortsätta att vara en attraktiv arbetsgivare, inte minst nu när det behöver göras anpassningar av personalen med anledning av lägre barn- och elevtal. Dessa anpassningar påverkar såväl den enskilde personen, som blir av med sitt jobb som kollegor. Den tillitsbaserade styrningen och ledningen behöver vara i fokus. Goda introduktioner och möjlighet till kompetensutveckling med stöd av statsbidrag behöver fortsätta.

4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag

4.1. Inriktning

Kunskap och bildning är nyckeln till människors frigörelse och samtidigt en förutsättning för en gynnsam personlig utveckling och ekonomisk samhällsutveckling. I Alvesta kommun ska alla barn och elever ges förutsättningar att utvecklas och nå målen för utbildningen. Utbildning och omsorg för barn och unga ska vara jämställd, likvärdig och kompensatorisk vilket innebär att oavsett individuella förutsättningar och behov ska barn och elever ges möjligheter att främjas i sitt lärande och i sin utveckling. Barnen och eleverna ska mötas av kompetent och behörig personal. Barn och elever ska känna sig trygga och det ska finnas en nolltolerans mot kränkningar, trakasserier och diskriminering. Inom utbildningsförvaltningen är måltiderna ett pedagogiskt verktyg för att lära barn och elever om hälsa, kulturer och ekologisk hållbarhet. Barn och elever i Alvesta kommun utbildas för att vara med och utveckla en hållbar framtid. Alvesta kommun arbetar utifrån Barnens bästa – i Kronoberg och i Alvesta. Genom samverkan mellan olika parter både inom kommunen, regionen och Polisen ska tidiga insatser prioriteras för att utveckla arbetet med om barn och ungdomar.

4.2. Utvecklingsmål med målindikatorer

4.2.1 Utvecklingsmål 1

- ❖ Andelen grundskoleelever som uppnår behörighet till gymnasiet ska nå minst snittet för riket

Motivering

Alla elever i grundskolan ska ha möjlighet att nå målen och gå vidare till fortsatta studier på nationellt program på gymnasieskolan. En alltför stor elevgrupp står idag utanför denna möjlighet. En stor del av dessa elever saknar endast ett eller två ämnen för att nå behörighet till gymnasieskolan. Särskilt fokus ska därför läggas på åtgärder för dessa elever.

Målindikatorer

- Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, procent (N15436)
- Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (N15419)

4.2.2 Utvecklingsmål 2

- ❖ Minska barns och elevers frånvaro i förskola och skola för att öka deras möjligheter att utvecklas och nå målen

Motivering

Att främja närvaro genom proaktivt arbete för trygghet, trivsel och goda relationer ska vara i fokus i förskola och skola. Frånvaro påverkar barns och elevers möjligheter att nå utbildningens mål. Andelen barn som inte närvarar fullt ut i allmän förskola behöver minska. Andelen barn som inte är inskrivna i förskolan ska minska. Omfattningen av frånvaro i skolan behöver minska. Elevhälsan på skolan ska ha en tydlig roll i det proaktiva arbetet med att främja närvaro och förebygga frånvaro.

Målindikatorer

- Andel barn inskrivna i förskolan (N11800)
- Andel barn som deltar i allmän förskola (andel, egen statistik)
- Skolnärvaro (andel, egen statistik)
- Betyg (åk 6 – 9) i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik
- Elevers upplevelse av trygghet i skolan (enkät)
- Elevers upplevelse av stöd i skolan (enkät)

4.2.3 Utvecklingsmål 3

- ❖ Utveckla arbetet för barnens bästa i samverkan med berörda nämnder och andra aktörer

Motivering

Utbildningsnämnden ska förbättra och stärka levnadsvillkoren för alla barn i Alvesta kommun. Utbildningsnämndens verksamheter ska genom samverkan utveckla och genomföra målinriktade insatser och projekt som syftar till att öka tillgången till god utbildning, förbättrad hälsa, en trygg och hälsosam uppväxtmiljö samt tillgång till olika typer av fritidsaktiviteter. Detta för att kommunen ska göra märkbara förbättringar i barns levnadsvillkor och bidra till deras framgång och välbefinnande på lång sikt. Investeringar i barns utbildning och hälsa kan på sikt leda till ökad ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom då barnen ges bättre chanser att lyckas i livet. Arbetet ska bidra till att stärka barnkonventionen och stärka målen i Agenda 2030.

Målindikatorer

- Andel elever som känner sig trygga i skolan (elevenkät, årligen)

- Andel elever som upplever att de får den hjälp de behöver för att klara skolarbetet (elevenkät, årligen)
- Andel elever som upplever att de har tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter (LUPP, Alvesta kommuns skolenkät)
- Andel elever som upplever att deras väg till och från skolan är trygg och säker (elevenkät, årligen)
- Andel elever som uppskattar sin hälsa som god (Regionens hälsoenkät)
- Insatser för ökad delaktighet för barn och unga (ESF-projekt, Erasmus+ projekt)
- Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd (N31803)
- Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd (U31809)

4.3. Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag från kommunfullmäktige	Finansiering	Ansvar
Utreda möjligheten att införa en elevhälsogaranti och hälsosamtal för psykisk hälsa	Inom ram	UN i samverkan med NAL

4.4. Strategier

4.4.1 Utreda möjligheten att införa en elevhälsogaranti och hälsosamtal för psykisk hälsa

Inom ramen för särskilda uppdrag ska utbildningsförvaltningen tillsammans med förvaltningen för arbete och lärande (gymnasiet vid Allbo lärcenter) utreda möjligheten till en elevhälsogaranti med syftet att elever ska kunna komma i kontakt med elevhälsan inom ett dygn. Utredningen ska också undersöka möjligheten att erbjuda hälsosamtal med inriktning mot psykisk hälsa.

4.4.2 Insatser för att uppnå läsa-skriva-räkna-garantin – för högre måluppfyllelse

Grunden till en god skolgång läggs redan i tidig ålder och språket är avgörande för barns lärande. Detta innebär att förskola och skola tidigt behöver uppmärksamma barn och elever som inte når kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Rätt stöd i rätt tid kan vara avgörande för fortsatt utbildning.

Arbetet med språkjournaler i förskolan ska fortsätta i syfte att säkerställa att verksamheterna arbetar med att främja barns språkutveckling på ett sätt som är effektivt. Elevers resultat ska följas systematiskt redan från de tidiga åren i skolan med hjälp av bland annat kartläggningsmaterial i förskoleklass och årskurs 1 för att säkerställa att alla elever får ett stöd som är kompensatoriskt. Arbetet med uppföljning av läsa-skriva-räkna-garantin ska intensifieras tillsammans med skolorna.

Verksamhetsnära specialpedagoger i förskolan ger förutsättningar för att barn i behov av stöd eller särskilt stöd uppmärksammas i ett tidigt skede.

4.4.3 Förebyggande och främjande arbete för barns och elevers välmående och trygghet

Barn- och elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. En god och välutvecklad barn- och elevhälsa, både på enheterna och centralt, är en viktig förutsättning för att ge alla barn och elever möjlighet att nå kunskapsmålen men också för att motverka utanförskap och psykisk ohälsa. Barn- och elevhälsan är en viktig del i arbetet med ökad jämställdhet och trygghet för våra barn och ungdomar.

Barnens bästa gäller! – i Alvesta är ett övergripande arbetssätt i kommunen där en rad olika processer ingår, bland annat ett ESF-projekt. Projektet är en kommungemensam samverkan mellan utbildningsförvaltningen, förvaltningen för arbete och lärande, kommunledningsförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen. Projektets mål är att etablera en tvärssektoriell samverkansmodell för barn och ungas bästa, informera om samverkansmodellen och implementera den gemensamt i kommunkoncernen, stärka närvaron i hela kommunen utifrån ett tvärssektoriellt arbetssätt samt arbeta platsspecifikt kring ett barns behov. ESF-projektet ska bidra till att stärka befintlig organisation och utöka och stärka arbetet mot åldersgruppen 13 – 24 år inom våra gemensamma processer: Familjecentrum, Närvaroteam, barn och ungas inflytande, unga vuxna, områdesgrupper, föräldraskapsstöd och Kronobarnsmodellen.

Inom ramen för främjande och förebyggande insatser finns även i utbildningsförvaltningen även med i SKR's utvecklingsprogram Uppdrag fullföljd utbildning (UP2), vilket också är ett ESF-projekt. Från och med höstterminen finns en processledare anställd för utvecklingsprogrammet i Alvesta som ska pågå under två år. UP2 är en utbildning för kommunala huvudmän i att driva förändringsprocesser och att öka sin kompetens i att arbeta kunskapsbaserat och systematiskt för att motverka studieavbrott och främja fullföljd utbildning.

4.4.4 Hållbar och attraktiv arbetsgivare

För att kunna bedriva en utbildning och undervisning av hög kvalitet, även i tider av varsel, är det av stor betydelse att verksamheterna inom utbildningsförvaltningen har en hög andel utbildade förskollärare och lärare med rätt kompetens och stort engagemang. Utbildningsförvaltningen ska fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare genom att ta vara på de som redan är anställda genom goda möjligheter till fortbildning. Personal ska därmed aktivt uppmuntras till fortbildning, inte minst de lärare som saknar formell behörighet i sin utbildning i förhållande till det de ämnen de undervisar i. Verksamheterna ska också vara attraktiva för ny, kompetent personal.

Inom förskola och skola fortsätter utbildningsförvaltningens verksamheter att vara attraktiva bland annat genom att tillse att det finns planeringstid för personal i förskola liksom fortsatt möjlighet för förstelärare att bidra till skolornas utvecklingsarbete.

Insatser för att minska sjukfrånvaron i verksamheterna ska göras bland annat med stöd av verktyget Sunt arbetsliv.

5. Budgetförutsättningar 2025

Utbildningsnämnden har enligt beslut i kommunfullmäktige fått en budgetram på 532,4 mnkr för 2025, vilket är en minskning med 6,8 mnkr. Sedan har en ramjustering på 1,465 mnkr skett mellan kultur- och fritidsnämnden till utbildningsnämnden för överföring av skolbiblioteksverksamheten. Den minskade ramen beror huvudsakligen på de minskade födslosten från 2022 och framåt samt de övriga demografiska förändringarna.

Antal folkbokförda Alvesta kommun per år 2019 - 2024						
År:	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal:	243	260	231	205	167	159*
* antal födda jan - okt 2024						

De satsningar som från 2022 gjorts årligen inom förskola och fritidshem för att komma upp till ett riksnitt gällande antal barn och elever per årsarbetare kommer att ligga kvar i 2025 års budget, men inga nya satsningar görs. De satsningar som låg i 2023 och 2024 års budget avseende elevhälsa och tidiga insatser inom förskola och grundskola ligger också kvar i 2025 års budget. Nämndens mål för 2025 är att alltså bibehålla den förskole- och grundskolepeng som går ut till verksamheterna.

Budgetramen är justerad för 2025 års justering av löner. Pensionsdelen i PO-tillägget minskar rejält inför 2025 vilket innebär att PO-tillägget sjunker från 47,18 % till 41,4 %.

Ett varsel på 26 tjänster gjordes i slutet av september 2024 för att anpassa verksamheterna för de minskade barn – och elevantalen. Det är det andra varslet som lagts inom nämnden sedan 2023.

5.1. Driftbudget

I tabellerna nedan presenteras driftbudget för utbildningsnämnden.

Tabell 1. Driftbudget

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025**
Intäkter	-89,9	-80,0	-31,8
Personalkostnader	407,8	406,4	
Övriga kostnader	226,0	213,0	565,7
Summa	543,9	539,4	533,9

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

** Budget 2024 enligt Steg 1. Kommer att utfördelas mellan personalkostnader och övriga kostnader i Steg 2.

Tabell 2. Driftbudget per verksamhet

mkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Nämnd	1,5	1,5	1,5
Gemensam verksamhet	30,3	30,1	35,7
Förskola	159,9	157,4	142,4
Fritidshem	22,3	24,3	27,8
Grundskola	303,4	301,8	291,9
Anp. grund- och gy.skola	26,5	24,3	34,6
Summa	543,9	539,4	533,9

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Kostnaderna för skolskjuts och livsmedel som tidigare år kraftigt ökat, förväntas ligga kvar på samma nivå 2025. Fler elever har skrivits in i den anpassade grund- och gymnasieskolan så kostnaderna för den skolformen har ökat både i egen regi och som köpt utbildning. De interna IT-kostnaderna kommer att öka med 13% till 2025. Lokalkostnaderna ökar 2025 utifrån ny- och tillbyggnationen på Skatelövsskolan och paviljonger på Prästängsskolan, men också utifrån verksamhetsförändringar och hyresökningar. Dessa kostnader har nämnden också tagit höjd för i 2025 års budget. Men en genomlysning sker också inom nämnden för att se över vilka lokaler man kan lämna under kommande år. Det gäller främst olika former av paviljonger samt övriga externa lokaler.

De kostnader som avser nämndens merkostnader till följd av branden på Prästängsskolan ligger utanför budgetramen 2025. De uppgår till ca 6,4 mnkr och består av lokal- och driftskostnader för paviljongerna på Hjärtenholm samt merkostnader för personal på skolan och inom kostenheten.

5.2. Investeringsbudget

Tabell 4. Investeringsbudget

mkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Utgifter	4,4	4,4	4,0
Summa	4,4	4,4	4,0

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Under 2025 uppgår investeringsvolymen till totalt 4 mnkr för Utbildningsnämnden. Pengarna kommer att användas till inventarier i de olika verksamheterna såsom möbler, köksutrustning och

anpassning för olika funktionshinder. Översynen av förskole- och skolgårdar som påbörjades 2024 för en mer likvärdig utemiljö kommer att fortsätta.

Tabell 5. Investeringsbudget per projekt

mkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025	Total utgift
Inventarier förvaltningen	0,3	0,3		
Inventarier kost/matsalar	0,3	0,3		
Inventarier förskola	1,3	1,3		
Inventarier grundskola	2,3	2,3		
Inventarier anp. skola	0,2	0,2		
Inventarier UN totalt			4,0	4,0
Summa	4,4	4,4	4,0	4,0

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Alvesta
kommun

Datum: 2024-11-11 Dnr: 2024-00201

6. Intern kontrollplan

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Riskbedömning 4)	Rapporteras till 5)
Att elevers rätt till utbildning tillgodoses: granskning att rutin för elever med hög skolfrånvaro följs	Verksamhetschef elevhälsa	Kartläggning två gånger per termin <i>Kontrollfrågor: Hur många elever med mindre än 80 procent närvaro har en frånvaroutredning? Har utredningen anmälts till nämnden?</i>	4 x 3 = 12	Utbildningsnämnden
Att central och lokal kontinuitetsplan/krishanteringsplan finns, följs och övas på	Verksamhetschef förskola/skola	Kartläggning en gång per termin (mars och september) <i>Kontrollfrågor: Ja/nej-frågor utifrån kontrollmoment.</i>	3 x 3 = 9	Utbildningsnämnden
Att rutiner för uppföljning av personalfrånvaro/sjukfrånvaro följs	Verksamhetschef förskola/skola	Kartläggning en gång per termin (mars och september) <i>Kontrollfrågor: Har insatser satts in efter 5:e sjuktillfället? Om nej, varför inte?</i>	4 * 3 = 12	Utbildningsnämnden
Att handlingsplan utifrån personalenkät är upprättad och att aktiviteter och dess effekter följs upp	Verksamhetschef förskola/skola	Kartläggning en gång per termin (mars och september) <i>Kontrollfrågor: Har en handlingsplan upprättats? Har aktiviteter i planen genomförts och har effekterna följts upp?</i>	3 x 3 = 9	Utbildningsnämnden
Att motverka välfärdsbrottslighet	Förvaltningschef	Bedömning enligt kontrollfrågor: Hur arbetar nämnden med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet idag? Inom vilka verksamhetsområden bedömer nämnden att det finns en risk för välfärdsbrottslighet? Vilka risker bedömer nämnden finns?	4 x 3 = 12	Utbildningsnämnden Kommunfullmäktige

**Alvesta
kommun**

Datum: 2024-11-11
Dnr: 2024-00201

- 1 Beskriv kontrollmomentet
- 2 Den som ansvarar för att kontrollmomentet ska avrapporteras till nämnd
- 3 Beskrivning av hur kontrollmomentet ska genomföras och till vilken frekvens, dvs vid vilket/vilka tillfällen ska kontrollmomentet utföras
- 4 Den politiska instans som ska godkänna uppföljningen
- 5 S*K dvs Sannolikhetstalet (högst värde 4) gånger Konsekvenstalet (högst värde 4) = Kvoten av de bägge. Alla tre talen redovisas för att kunna spåra tillbaka hur bedömningen gjordes.

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsplan med internbudget och intern kontrollplan för år 2025

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att:

1. Anta verksamhetsplan med internbudget för år 2025
2. Anta intern kontrollplan för år 2025.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden verkar för att skapa attraktiva, trygga, anpassade och hållbara miljöer idag och i framtiden som kommunens invånare och näringsliv trivs i och är stolt över. I dialog med invånarna verkar nämnden för att utveckla och förvalta kommunens friluftsområden, tätortsnära skogar och andra natur- och kulturmiljöer genom att tillgängliggöra dem ytterligare för våra invånare och besökare. Nämnden verkar också för att kommunen ska fortsätta att ställa om verksamheten för att minska klimatpåverkan samtidigt som anpassning och förberedelse görs på grund av ett förändrat klimat, vilket skapar beredskap och robusthet som leder till en trygghet för kommunens invånare, näringsliv och besökare. Att tillhandahålla dricksvatten med hög kvalitet och säkra avloppsreningen är en självklarhet som behöver planeras för idag och för framtiden. Nämnden verkar också för att vara en attraktiv arbetsgivare genom att sätta kommunens värdegrund i centrum: delaktighet, engagemang och tillit.

Genom utveckling och innovation tar samhällsbyggnadsnämnden sig an de utmaningar som finns i att arbeta med de tre hållbarhetsdimensionerna, de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och "Barnens bästa gäller!- Alvesta". Under 2025 kommer fokus vara på klimatomställning, klimatanpassning och dialog med de som lever och verkar i Alvesta kommun för att uppnå nämndens utvecklingsmål utifrån nämndens budget. Budgetuppföljning tillsammans med måloppfyllelse kommer följas noggrant för att säkra framdrift och att vara handlingskraftiga vid eventuella avvikelser. Budgeten kommer ändå att vara mycket ansträngd framför allt utifrån en ökad drift och skötsel av tidigare års genomförda investeringar. Ekonomin kommer kräva hårda prioriteringar. De tillskjutna medlen kommer behövas och kommer bland annat att användas till att bibehålla kalkning av sjöar och vattendrag efter minskade statliga medel. Därutöver kommer verksamheten behöva intensifiera arbetet med att söka externa medel för att till viss del upprätthålla ordinarie verksamhet, men framför allt till utveckling av verksamheten. För att kunna leverera en kvalitativ och effektiv verksamhet krävs det att förvaltningen behåller och attraherar personal med efterfrågad kompetens. Det är viktigt att det är en arbetsplats där medarbetare stimuleras till och känner delaktighet, engagemang och tillit. På arbetsplatsen används medarbetarnas olika kompetens och erfarenheter så att det kommer hela kommunkoncernen till del. Tydligt, tillitsbaserat och lyhört ledarskap genomsyrar också verksamheten.

Samhällsbyggnadsnämnden

Yrkanden

Sven Sunesson (C) yrkar bifall till föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan med internbudget och intern kontrollplan för år 2025, daterad 7 november 2024.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Deltar ej i beslut

Tomas Öhling (M), Peter Gustavsson (M), Ulf Gustafsson (SD) och Oskar Andersson (SD) deltar ej i beslutet.

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Verksamhetsplan med internbudget 2025 samhällsbyggnads- nämnden

Datum: 14 november 2024
Enhet: Samhällsbyggnadsnämnden
Diarienummer: Fyll i här (läs: framsidan)

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Ordförande har ordet.....	3
2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer	4
2.1. Grunduppdrag.....	4
2.2. Kvalitetsfaktorer.....	4
3. Nulägesanalys.....	5
4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag	7
4.1. Inriktning.....	7
4.2. Utvecklingsmål med målindikatorer.....	7
4.3. Särskilda uppdrag	8
4.4. Strategier	8
5. Budgetförutsättningar 2025	9
5.1. Driftbudget.....	9
5.2. Investeringsbudget.....	10
5.3. VA-budget	11
6. Intern kontrollplan.....	12

1 Ordförande har ordet

Vi lever i en tid där många upplever oro inför omvärldsläget. Omvärldsläget påverkar oss på många olika sätt. Trots förändrade förutsättningarna i omvärlden har nämnden ett grunduppdrag som alltid ska utföras tillsammans med de beslut som återfinns i det av fullmäktige fastställda mål- och budgetdokumentet. Utöver det som nämnden har att förvalta i form av tidigare samhällsinvesteringar förväntas nämnden även vara innovativ och ha tankar om hur vi kan möta framtida behov på ett smart, effektivt och hållbart sätt. Det kommer krävas omställningar och flera olika lösningar för att de förväntningar som finns på oss ska uppnås. Behovet av ständiga förbättringar gör sig påmint hela tiden och omfattar många dimensioner.

Det har blivit tid för att besluta verksamhetsplan med internbudget och internkontrollplan för 2025. Kommunfullmäktiges mål och budget, med fokus på Agenda 2030 och hållbarhetsfrågor, innehåller utvecklingsmål, särskilda uppdrag och kvalitetsfaktorer, satta för nämnden. De har syftet att bidra till kommunens vision med de fyra kommunövergripande inriktningarna som ger goda förutsättningar för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Fullmäktiges mål och budget innehåller även en ekonomisk ram som ska fördelas mellan samhällsbyggnadsförvaltningens olika verksamheter. Ramen innebär att besparingar måste göras av de skattefinansierade avdelningarna. Vatten och avloppsverksamheten berörs inte av ovanstående prioriteringar då den verksamheten är fristående och bygger på de avgifter VA-kollektivet debiterar. Mellan de skattefinansierade avdelningarna måste tuffa prioriteringar göras.

Verksamhetsplanen med internbudget för 2025 är fortsatt inriktad på att säkra framtida expansion för kommunen. Detta gör vi genom att hålla god plan- och markberedskap och arbeta aktivt med intresserade exploatörer. Attraktiva, barnvänliga och tillgängliga offentliga platser i hela Alvesta kommun är viktigt för att kommunens invånare ska trivas och må bra här och samtidigt attrahera fler att vilja bosätta sig i vår kommun. Målkonflikten mellan att ha begränsade resurser och samtidigt säkra framtida expansion är en av flera målkonflikter som vi ställs inför när prioriteringar behöver göras. Detta är en situation som både kommer vara utmanande och stimulerande att hantera och lösa.

Sebastian Olsson, Ordförande samhällsbyggnadsnämnden

2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer

2.1. Grunduppdrag

Reglementet styr nämndens verksamhetsområden och uppgifter. Delar av samhällsbyggnadsförvaltningens verksamhetsområden fullgörs av kommunstyrelsen och nämnden för myndighetsutövning. Samhällsbyggnadsnämndens övergripande ansvarsområden är:

- Mark- och exploateringsverksamhet samt förvaltning av kommunens mark.
- Fysisk planering, detalj- och områdesplaner, förhandsbesked (delar utan myndighetsutövning).
- Mät-, kart och GIS-verksamhet och produktion av nybyggnads- och grundkartor.
- Projektering, anläggning, drift och underhåll samt utveckling av gator, vägar, gatubelysning, parker, grönområden, lekplatser och andra allmänna platser där kommunen är huvudman.
- Hantering av serviceresor.
- Vattenvård och dylik i de föreningar och förbund där kommunen har intresse i samt kalkning av sjöar och vattendrag.
- Trafik-, trafiksäkerhet- och parkeringsfrågor samt kommunal väghållningsmyndighet
- Vatten- och avloppsverksamhet och fullgör som VA-huvudman.
- Verka för bevarande, vård och tillämplig användning av byggnader, anläggningar och miljöer av kulturhistoriskt eller estetiskt värde.
- Förvaltning och utveckling av kommunens energi- och klimatrådgivning.

2.2. Kvalitetsfaktorer

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter verkar för att stärka kommunens infrastruktur och strategiska utveckling.	• Förnysetakt på VA-ledningar, redovisas i procentmätt. • Råvattenbrunnar med kapacitet och vattenverk med väl fungerande process, mått. • Antal vattenläckor. • Antal inkomna klagomål på vattenkvalitet. • Förnysetakt på ytskikt på gator, antal kvm/säsong.
Detaljplaner med ny bostadsmark	• Antal ha bostadsmark i nya detaljplaner jmf antal ha försäljning av bostadsmark.
Möjligheter för verksamheter att etablera sig och att utvecklas	• Verksamhetsmark i planberedskap, antal ha jmf antal ha försäljning av verksamhetsmark.

3. Nulägesanalys

Samlad analys av verksamhetens nuläge

Samhällsbyggnadsnämnden arbetar kontinuerligt med omställning enligt Agenda 2030 och anpassar sig till ett föränderligt omvärldsläge. Hög inflation, ökade kostnader och försämrat säkerhetsläge är exempel som har påverkat verksamheten, vilket har lett till en kraftig inbromsning av byggnation och minskad efterfrågan på mark. Kommunen har under flera år satsat på att utveckla naturområden för att skapa bättre livsmiljöer för växt- och djurliv samt för invånare och besökare. Efter utveckling och anläggande av dessa områden följer en kontinuerlig skötsel. Minskad markförsäljning och ökade driftkostnader skapar ett utmanande ekonomiskt läge för nämnden.

För att möta de krav som klimatförändringar och förväntningar på kommunala infrastruktur behövs omfattande resurser både på kort och lång sikt. Under 2024 och framåt planeras flera viktiga åtgärder:

- Byte av belysningsarmaturer till LED
- Kommunen tar över tillsyn och skötsel av fornminnen från Länsstyrelsen utan ekonomisk kompensation.
- Fortsatt utveckling och förvaltning av natur- och parkmiljö baserat på ny kunskap.

Förvaltningen arbetar även med att ta fram flera kommunövergripande dokument; översiktsplan, energi- och klimatprogram, bostadsförsörjningsprogram, vattentjänstplan, cykelplan samt utvecklingsplan för kommunens skogar. Samtidigt ses även avfallsföreskrifter, allmänna lokala ordningsföreskrifter, lokala ordningsföreskrifter för torghandel och lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa samt miljön över. För att följa upp resultatet från senaste medborgarundersökningen kommer stor vikt läggas på tydlig dialog, transparens och uppföljning. Inom nämndens ansvarsområde finns kommunens GIS-verksamhet där stöttning på olika sätt ges till hela kommunkoncernen genom till exempel beslutsunderlag och utveckling av appar.

Trygghet och säkerhet genomsyrar nämndens arbete. Stora satsningar görs på om- och nybyggnationer av trafikmiljöer för kollektivtrafiken och oskyddade trafikanter, samt genom dialoger med Trafikverket om kommande infrastruktursatsningar, såsom triangelspåret, dubbelspårsutbyggnad, vägar för tung trafik och cykelvägar.

Samhällsbyggnadsnämnden står inför stora utmaningar under kommande år utifrån samtliga hållbarhetsdimensioner i Agenda 2030; ekologisk, social och ekonomisk. Den största utmaningen är rådande och kommande klimatförändringar som kräver både omställning och anpassning av samhället. Det kommer krävas resurser och prioriteringar från hela kommunkoncernen för att möta dessa utmaningar. Den ökade efterfrågan på el ställer krav på nämnden att skapa förutsättningar för ökad energiproduktion i kommunen och hantera de intressekonflikter som uppstår. Vidare står kommunen inför en ekonomiskt utmanande tid, särskilt inom VA-verksamheten som har stora investeringsbehov för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning och avloppsrening. Under slutet av 2024 förväntas ett inriktningsbeslut fattas om den framtida lösningen för avloppsreningen från Alvesta tätort. VA-taxan kan behöva höjas för att klara de investeringar som behöver göras.

Alvesta kommun är också präglad av segregation och ojämlika livsvillkor, vilket bidrar till hög trångboddhet. Alla nämnder och bolagsstyrelser i kommunkoncernen behöver arbeta tillsammans för att minska segregationen och de ojämlika villkoren.

Vidare utmanas demokratin och "tyckekonomin" breder ut sig, vilket skapar olika förväntningar på vad kommunen och samhällsbyggnadsnämnden förväntas leverera. En ökad dialog och uppföljning är avgörande för att återbygga förtroendet för politiska beslut och stärka tilliten i samhället.

Det kommunövergripande samarbetet utvecklas för varje år, vilket är nödvändigt för att kommunen ska kunna hantera de komplexa utmaningar som finns i dagens samhälle. Samhällsbyggnadsnämnden ser ett extra stort behov av koncernövergripande samarbete inom följande områden:

- Klimatomställning och klimatanpassning (utifrån Energi- och klimatprogrammet)
- Barn och ungas behov (utifrån Barnens bästa gäller!- i Alvesta)
- Demokratin och tilliten i samhället
- Teknisk utveckling och digitalisering (utifrån Kompetensforum Digital mognad)
- Strategisk fysisk planering (utifrån översiktsplanen, besöksnäringstrategi och bostadsförsörjningsprogrammet)
- Långsiktig lokalförsörjning (utifrån lokalförsörjningsstrategin)
- Bostadsanpassning (framför allt mellan Samhällsbyggnadsförvaltningen, Omsorgsförvaltningen och Allbohus)

4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag

4.1. Inriktning

Samhällsbyggnadsnämnden verkar för att skapa attraktiva, trygga, anpassade och hållbara miljöer idag och i framtiden som kommunens invånare och näringsliv trivs i och är stolt över. I dialog med invånarna verkar nämnden för att utveckla och förvalta kommunens friluftsområden, tätortsnära skogar och andra natur- och kulturmiljöer genom att tillgängliggöra dem ytterligare för våra invånare och besökare.

Nämnden verkar också för att kommunen ska fortsätta att ställa om verksamheten för att minska klimatpåverkan samtidigt som anpassning och förberedelse görs på grund av ett förändrat klimat, vilket skapar beredskap och robusthet som leder till en trygghet för kommunens invånare, näringsliv och besökare. Att tillhandahålla dricksvatten med hög kvalitet och säkra avloppsreningen är en självklarhet som behöver planeras för idag och för framtiden.

Nämnden verkar också för att vara en attraktiv arbetsgivare genom att sätta kommunens värdegrund i centrum: delaktighet, engagemang och tillit.

4.2. Utvecklingsmål med målindikatorer

4.2.1 Utvecklingsmål 1

Kommunen ska växa hållbart med fokus på att minska klimatpåverkan och skapa cirkulära kretslopp.

Motivering

Nämnden och dess verksamhet arbetar aktivt med den gröna omställningen genom minskade utsläpp och ökade insatser för att bibehålla eller öka den biologiska mångfalden. Åtgärder som också stärker kommunens attraktivitet. Omställningsarbetet är brett och inkluderar exempelvis att skapa förutsättningar för cirkulära flöden, kravställningar utifrån hållbarhet vid inköp och upphandlingar samt att skapa förutsättningar för invånare och besökare att resa tryggt och hållbart.

Målindikatorer

- Nivåer på innehåll utav tungmetaller utifrån krav som anges i förordning (SFS 1998-944)
- Andel av slammet som är godkänt att sprida på jordbruksmark
- Antal arter på ängsytor (ängsmatta)
- Antal insatser för minskad spridning av invasiva arter
- Invånare och besökares upplevelse av kommunens friluftsområden
- Ny cykel- och gångväg, meter

- Resultat elevenkät

4.2.2 Utvecklingsmål 2

Nämnden ska anpassa kommunen, inom sitt ansvarsområde, för att kommunen är robust och har beredskap att aktivt möta ett förändrat klimat.

Motivering

En av de största utmaningarna i nutid är de pågående klimatförändringarna. Den gröna omställningen behöver genomföras tillsammans med anpassningar till ett förändrat klimat, på kort och lång sikt. Genom förberedelser och anpassningar av den fysiska miljön kan kommunen förebygga skador, minska hälsorisker, minimera lidande för människor och djur, stötta biologisk mångfald och naturmiljö, tillvarata nya möjligheter och hålla nere kostnader i ett långsiktigt perspektiv.

Målordikatorer

- Ökad kunskap om klimatrelaterade utmaningar och lämpliga anpassningsåtgärder bland kommunens medarbetare
- Antal insatser för att minska risken för bräddningar från avloppsledningsnätet
- Antal informationsaktiviteter (SMS om bevattningsförbud, information på kommunens hemsida, riktad information till exempelvis villaägare med mera) i kommunen
- Antal nyplanterade träd per år
- Grönytefaktor nyexploatering
- Antal översvämningsskydd

4.3. Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag från kommunfullmäktige	Finansiering	Ansvar
Genomförande av Energi- och klimatprogramms handlingsplan, enligt vad som åligger samhällsbyggnadsnämnden att genomföra.	Inom ram	SBN
Vidareutveckla dialogprocesser.	Inom ram	SBN

4.4. Strategier

Genom utveckling och innovation tar samhällsbyggnadsnämnden sig an de utmaningar som finns i att arbeta med de tre hållbarhetsdimensionerna, de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och "Barnens bästa gäller! - Alvesta". Under 2025 kommer fokus vara på klimatomställning, klimatanpassning och dialog med de som lever och verkar i Alvesta kommun för att uppnå nämndens utvecklingsmål utifrån nämndens budget. Budgetuppföljning tillsammans med måluppfyllelse kommer följas noggrant för att säkra framdrift och att vara handlingskraftiga vid eventuella avvikelser. Budgeten kommer ändå att vara mycket ansträngd framför allt utifrån en ökad drift och skötsel av tidigare års genomförda investeringar. Ekonomin kommer kräva hårda prioriteringar. De tillskjutna medlen kommer behövas och

kommer bland annat att användas till att bibehålla kalkning av sjöar och vattendrag efter minskade statliga medel. Därutöver kommer verksamheten behöva intensifiera arbetet med att söka externa medel för att till viss del upprätthålla ordinarie verksamhet, men framför allt till utveckling av verksamheten.

För att kunna leverera en kvalitativ och effektiv verksamhet krävs det att förvaltningen behåller och attraherar personal med efterfrågad kompetens. Det är viktigt att det är en arbetsplats där medarbetare stimuleras till och känner delaktighet, engagemang och tillit. På arbetsplatsen används medarbetarnas olika kompetens och erfarenheter så att det kommer hela kommunkoncernen till del. Tydligt, tillitsbaserat och lyhört ledarskap genomsyrar också verksamheten.

5. Budgetförutsättningar 2025

Budgeten för 2025 är lägre än det prognosticerade utfallet för 2024 och det har medfört neddragningar i verksamheten.

Budgetförslaget för 2025 innebär följande:

- **Intäkter:** Ökade intäkter genom taxehöjningar. Maskinförsäljningar planeras.
- **Personal:** Neddragna parkjobb och förseningar i återanställningar minskar service och ökar handläggningstider. Begränsade utbildningar och inga feriearbeten erbjuds.
- **Verksamhet:** Minskad användning av trycksaker till ÖP, begränsad planberedskap, och färre personalstärkande insatser.
- **Utmaningar:** Förvaltningens budget täcker endast grunddrift, vilket ökar arbetsbelastningen och skjuter upp långsiktiga åtgärder.

5.1. Driftbudget

I tabellerna nedan presenteras driftbudget för samhällsbyggnadsnämnden. Förändringen av budget mellan verksamhetsår 2024 och 2025 är 1,2 mnkr, vilket motsvarar 1,8 procent.

Driftbudget

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Intäkter	-27,0	-27,7	-29,4
Personalkostnader	37,5	37,9	40,0
Övriga kostnader	59,9	58,0	59,1
Summa skattekollektivet	70,3	68,3	69,7
Intäkter	-6,7	-4,3	-5,0
Personalkostnader	1,0	0,8	1,0
Övriga kostnader	3,3	0,5	0,9
Summa exploatering / markförsäljning	-2,4	-3,0	-3,2
Summa	67,9	65,3	66,5

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Driftbudget per verksamhet

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Nämnd	1,3	1,3	1,1
Förvaltningskontor	5,4	5,4	5,0
Färdtjänst	5,0	4,4	4,4
Bygg och Miljö	7,0	7,1	7,2
Bostadsanpassningar	1,8	1,1	1,1
Fysisk planering	9,6	9,1	10,1
Teknisk administration	3,2	3,1	3,3
Park och Anläggning	13,8	13,6	14,2
Gator och vägar	23,6	23,5	23,7
Skogsbruk	-0,3	-0,3	-0,4
Exploatering, markförsäljning	-2,4	-3,0	-3,2
Summa	67,9	65,3	66,5

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

5.2. Investeringsbudget

Under 2025 beräknas investeringsvolymen uppgå till totalt 43,1 mnkr för samhällsbyggnadsnämnden.

Investeringsbudget

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Inkomster	-2,7	-2,7	-1,1
Utgifter	34,2	32,9	44,2
Summa	31,5	30,2	43,1

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

I tabellen nedan redovisas investeringsbudget för de olika projekttyperna under budgetperioden.

Investeringsbudget per projekttyp

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
SBF grundinvesteringar	13,5	13,5	13,5
SBF strategiska investeringar	10,1	8,4	17,6
SBF exploateringsinvesteringar	7,9	8,4	12,0
Summa SBF investeringar	31,5	30,2	43,1

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

5.3. VA-budget

Vatten och avloppsverksamheten (VA) ska finansieras genom de avgifter och taxor som VA-kunderna betalar och därför är VA-redovisningen skild från kommunens övriga ekonomi.

Driftbudget VA

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Intäkter	-53,7	-53,2	-55,7
Personalkostnader	9,2	8,9	9,7
Övriga kostnader	44,5	44,3	46,0
Summa VA	0,0	0,0	0,0

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Under 2025 beräknas investeringsvolymen uppgå till totalt 69,2 mnkr för VA-verksamheten.

Investeringsbudget per projekttyp VA

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
VA grundinvesteringar	34,4	38,0	42,2
VA exploateringsinvesteringar	23,8	20,5	27,0
Summa VA investeringar	58,2	58,5	69,2

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

6. Intern kontrollplan

I detta avsnitt ska nämndens interna kontrollplan redovisas. Planen tas fram i enlighet med anvisningar för intern kontroll. Detta innebär att nämnden inte ska ta den interna kontrollplanen i ett separat ärende utan den beslutas istället i ärendet för internbudget och verksamhetsplan, genom en särskild att-sats.

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
Personalförsörjning Förvaltningens personalsammansättning är sådan att få specialister arbetar i flera yrken vilket resulterar i en sårbarhet i händelse av oplanerad frånvaro såsom sjukdom eller dylikt. Utan en plan för hur frånvaro av specialister ska hanteras finns risk att organisationen får nedsatt förmåga att leva upp till lagstiftning och/eller politiska beslut samt möta kommunmedlemmars förväntningar.	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av två områden: Rutiner/beredskap för personalförsörjning Skriftliga förfrågningar till respektive chef avseende ifall det finns beredskap och/eller rutiner för att täcka upp vid oplanerad tillfällig/medellång frånvaro samt om sådan frånvaro inträffat och resultatet av den. Kontinuitetsplanering Kontroll av ifall kontinuitetsplaneringen är heltäckande för tillämplig verksamhet. Kontrollmomentet följs upp i delårsrapport och årsrapport.	Samhällsbyggnadsnämnden	2x4 =8
Personal- och kompetensförsörjning	Förvaltningschef ansvarar för att	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av tre områden:	Samhällsbyggnadsnämnden	3x3 =9

**Alvesta
kommun**

Datum:

2024-11-07

Dnr:

Fyll i här (läs: framsidan)

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
Behålla och rekrytera ny personal med rätt kompetens är centralt för förvaltningens förmåga att leva upp till lagstiftning och verkställa politiska beslut. Saknas kompetens i organisationen pga. svårigheter att behålla och rekrytera personal kan det medföra kunskapsförlust, förmåga att leva upp till lagar och regler samt utebliven handläggning.	kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Personalomsättning Mäts i % över året (minskning, stabilt eller liten ökning =god, medel ökning= tillräcklig, stor ökning = bristfällig.) Om stor ökning konstateras ska åtgärder vidtas, ex inrättande av lokal kompetensförsörjningsplan. Arbetsmiljö/systematisk kompetensförsörjning -Månatlig sjukstatistik från HR. Målsättningen är en bibehållen nivå över året. -Beslutad skyddsronnd genomförs (minst 1 gång/år). Har skyddsronnd genomförts enligt planering (årshjul för SAM) bedöms kontrollen som god. - Uppföljning av tillbud (ökar antalet tillbud ska uppföljning göras kring varför). I övrigt bedöms kontrollen utifrån samma mått som personalomsättning. Kontrollmomentet följs upp i delårsrapport och årsrapport.		
Handläggningstid nybyggnadskartor Nybyggnadskarta är en del av det obligatoriska underlaget vid ansökan om bygglov, innehållandes bl.a. fastighetsgränser, ledningsuppgifter och höjdinformation. Uppfyller inte organisationen	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av ett område: Skriftlig förfrågan till berörd personal avseende handläggningstid för nybyggnadskartor. Riktmärket för handläggning är 3 veckor. Kontrollmomentet följs upp i delårsrapport och årsrapport.	Samhällsbyggnadsnämnden	3x3=9

**Alvesta
kommun**

Datum:

2024-11-07

Dnr:

Fyll i här (läs: framsidan)

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
riktmärket för handläggningstid kan byggprocessen förlängas och bli alltför långvarig.				
IT- och cybersäkerhet Har förvaltningen en svag motståndskraft mot cyberattacker och hot mot IT-säkerheten kan system kapas/förstöras vilket kan leda till förlorad information, utebliven handläggning, förtroendeskada och negativa ekonomiska konsekvenser.	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av två områden: Kontinuitetsplanering Kontroll av ifall kontinuitetsplaneringen är heltäckande för tillämplig verksamhet. Kunskapsnivå i organisationen Varje avdelning ska under året genomgå ett informationstillfälle om IT- och cybersäkerhet med fokus på risk och förebyggande arbete. Om aktivitet är genomförd bedöms kontrollen som god. Kontrollmomentet följs upp i delårsrapport och årsrapport.	Samhällsbyggnadsnämnden	3x4=12
Välfärdsbrottslighet A)- Hur arbetar nämnd/styrelse/bolag med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet idag?	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av ett område: Skriftliga förfrågningar till avdelningschefer kring befintligt förebyggande arbete.	Samhällsbyggnadsnämnden	
Välfärdsbrottslighet B)- Inom vilka verksamhetsområden bedömer	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av ett område: En årlig riskanalys med kartläggning av högriskområden ska genomföras.	Samhällsbyggnadsnämnden	

**Alvesta
kommun**

Datum:

2024-11-07

Dnr:

Fyll i här (läs: framsidan)

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
nämnd/styrelse/bolag att det finns en risk för att välfärdsbrottslighet förekommer?	arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.			
Välfärdsbrottslighet C)- Välfärdsbrottslighet- Vilka risker bedömer nämnd/styrelse/bolag finns?	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av ett område: De risker som framgår av kartläggningen ska dokumenteras i en riskanalys där varje risk värderas enligt sannolikhet/konsekvens enligt styrmodellen för intern kontroll.	Samhällsbyggnadsnämnden	

1 Beskriv kontrollmomentet

2 Den som ansvarar för att kontrollmomentet ska avrapporteras till nämnd

3 Beskrivning av hur kontrollmomentet ska genomföras och till vilken frekvens, dvs vid vilket/vilka tillfällen ska kontrollmomentet utföras

4 Den politiska instans som ska godkänna uppföljningen

5 S*K dvs Sannolikhetstalet (högst värde 4) gånger Konsekvenstalet (högst värde 4) = Kvoten av de bägge. Alla tre talen redovisas för att kunna spåra tillbaka hur bedömningen gjordes.

Verksamhetsplan med internbudget och internkontroll 2025

Beslut

Nämnden för arbete och lärande beslutar att godkänna verksamhetsplan med internbudget och intern kontrollplan 2025.

Nämnden för arbete och lärande beslutar att uppdra förvaltningen för arbete och lärande att ta fram en handlingsplan med konkreta åtgärder för att nå en budget i balans. Handlingsplanen ska presenteras på första nämnden i februari och följs upp månadsvis. Uppföljningen presenteras för nämnden på nämndsammanträdena kontinuerligt under året.

Nämnden för arbete och lärande beslutar att uppdra Nämnden för arbete och lärandes arbetsutskott att besluta om mindre justeringar av budgetteknisk karaktär av 2025 års driftbudgetramar verksamheterna emellan.

Claudia Crowley Sörensson (M), Ann-Christine Gustafsson (M), Åza Brennander (M), avstår från att delta i beslut med hänvisning till Moderaternas budgetförslag i kommunfullmäktige.

Lars Eriksson (SD) och Yvonne Erlandsson (SD) avstår från att delta i beslut.

Sammanfattning

Verksamhetsplanen omfattar grunduppdrag, kvalitetsfaktorer, nulägesanalys, inriktning, utvecklingsmål med målindikatorer, strategier, budgetförutsättningar och intern kontrollplan.

Verksamhetsplanen är till stora delar samma som föregående år. Visst ändrat innehåll föreslås, bland annat mot bakgrund av att den nya socialtjänstlagen antas träda i kraft den 1 juli 2025. Arbetet med att förhindra välfärdsbrott och otillåten påverkan kommer att vara ett viktigt arbetsområde under de närmaste åren. En ny strategi har lagts till som gäller att vara en hållbar och attraktiv arbetsgivare.

I verksamhetsplanens andra del ges en beskrivning av nämndens internbudget och hur 2025 års rambudget på 264 miljoner kronor har fördelats. Eftersom förvaltningens verksamheter är i ständig förändring kan det under 2025 innebära revideringar i nämndens internbudget i form av omfördelningar av budgetmedel mellan verksamheterna.

Budgeten för 2025 är ansträngd, vilket innebär risker för fortsatta underskott. Redan vid årets början förväntas ett underskott på 5,4 miljoner kronor för placeringar, med risk för ökade kostnader om fler placeringar behövs. För försörjningsstödet ser vi ett underskott på 4 miljoner kronor, vilket baseras på antal hushåll med försörjningsstöd som 2024 samt en ökning på 2,6 % för riksnormen, utan hänsyn till andra möjliga kostnadsökningar. Vi har också antagit att vi får intäkter på 2,9 miljoner kronor, men om dessa intäkter inte uppnås kan underskottet öka ytterligare, vilket kan komma att kräva omprioriteringar eller nedskärningar inom verksamheten.

Nämnden för arbete och lärande

Under Q1 2025 kommer en bredare analys och genomgång av kostnader som härrör från branden på Prästängsskolan göras för att säkerställa rätt kostnadsfördelning mellan berörda nämnder.

Yrkanden

Lavinia Strömberg (S) yrkar bifall på förvaltningens förslag till beslut med följande tillägg:

Förvaltningen för arbete och lärande ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan med konkreta åtgärder för att nå en budget i balans. Handlingsplanen ska presenteras på första nämnden i februari och följs upp månadsvis. Uppföljningen presenteras för nämnden på nämndsammanträdena kontinuerligt under året.

Nämnden för arbete och lärandes arbetsutskott uppdras att besluta om mindre justeringar av budgetteknisk karaktär av 2025 års driftbudgetramar verksamheterna emellan.

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden kan besluta enligt förvaltningens förslag till beslut tillsammans med Lavinia Strömbergs (S) tilläggsyrkande och finner att nämnden gör så.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2024-11-13

Verksamhetsplan med internbudget och intern kontroll 2025

Protokollsutdrag arbetsutskottet, 2024-11-04, § 43

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Verksamhetsplan med internbudget 2025

Nämnden för arbete och lärande

Datum: 21 november 2024
Nämnd: Nämnden för arbete och lärande
Diarienummer: NAL 2024-253

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Ordförande har ordet	3
2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer.....	4
2.1 Grunduppdrag	4
2.2 Kvalitetsfaktorer	5
3 Nulägesanalys	6
3.1 Samlad analys av verksamhetens nuläge.....	6
3.2 Trender och utmaningar som påverkar verksamheterna	6
3.3 Verksamhetens största utmaningar	7
3.4 Behov av koncernövergripande samarbete för att möta egna och andras utmaningar.....	8
4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag	9
4.1 Inriktning	9
4.2 Utvecklingsmål med målindikatorer.....	9
4.3 Strategier.....	10
5 Budgetförutsättningar 2025	12
5.1 Driftbudget	12
5.2 Investeringsbudget	13
6 Intern kontrollplan	14

1 Ordförande har ordet

Då är det återigen dags att fatta beslut om verksamhetsplan med internbudget och intern kontrollplan för 2025. Denna pekar ut nämndens och förvaltningens inriktning och satsningar under nästkommande år. I förra årets ordförandeskrivning skrev jag om nämndens utmaningar och hur vi måste påbörja arbetet med nya arbetssätt, men också vilka möjligheter som de ger. Under 2025 blir utmaningarna än mer påtagliga; det ekonomiska läget är fortsatt ansträngt och kostnadsökningarna fortsätter. Samtidigt står vi nu inför implementeringen av ny socialtjänstlag som väntas träda i kraft sommaren 2025. Nya socialtjänstlagen kommer, som vi vet, att kräva nya arbetssätt och framför allt ett större fokus på det förebyggande arbetet, på förebyggande insatser, vilka i förlängningen är positiva. Vi behöver också arbeta än mer i samverkan för att vi ska lyckas, tillsammans över nämnds- och förvaltningsgränser och tillsammans med kommunledningen. Omställningsarbetet i nya socialtjänstlagen berör alla, inte bara socialtjänsten. Dessutom har vi ett nytt politiskt fokus, att arbeta med att förebygga välfärdsbrott, även det ett kommunövergripande arbete. Så initialt vet vi att vi kommer att behöva arbeta på flera parallella plan.

En del i att ställa om vårt arbetssätt är den omorganisation som man under 2024 har påbörjat på förvaltningen. Som alltid när man gör förändringar är det en process som måste få ta tid innan den är helt etablerad och fungerar fullt ut, och det är så klart oroligt på vägen. Justeringar kan behöva göras och det behöver man ha den största respekt för. Men politiken ser att det är absolut nödvändigt att göra förändringarna; dels för att vi ska ge dem vi är till för det bästa stöd vi kan, dels för att kunna göra det som nya socialtjänstlagen avkräver oss. Vi ska i vår verksamhet både stödja och stötta, utifrån rådande lagstiftning och krav, och tillhandahålla möjligheter till självständighet och självförsörjning, genom utbildning och etablering på arbetsmarknaden.

Vi har fortsatt utmaningar som vi behöver hantera och det gör vi inte genom att bara göra som vi "alltid har gjort". Men vi har en förvaltning med de mest fantastiska medarbetare, som alltid gör sitt yttersta för dem vi är till för och som varje dag gör skillnad för människor i deras liv. Och vi behöver verkligen jobba tillsammans, med varandra och inte mot varandra, för våra invånare. Det gäller såväl i förvaltningen som i politiken, för utmaningarna delar vi, oavsett vilken roll vi har. Vi har ett ansvar att ge det bästa stödet och de bästa förutsättningarna för våra medborgare, även när det ekonomiska läget är tufft. Vi kommer att rida ut denna tuffa period om vi gör det tillsammans, politik och verksamhet. Det kommer att kräva delaktighet, engagemang och tillit, men jag är fortsatt övertygad om att vi kommer ut på rätt sida om vi gemensamt kavlar upp ärmarna.

Lavinia Strömberg

Ordförande i Nämnden för arbete och lärande

2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer

2.1 Grunduppdrag

Nämnden för arbete och lärande ansvarar för:

1. uppgifter enligt socialtjänstlagen (2001:453) och tillhörande förordningar, med undantag för omsorg om äldre, omsorg om personer med fysisk funktionsnedsättning och omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning relaterad till normalt åldrande,
2. uppgifter enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
3. uppgifter enligt lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
4. familjerätt enligt socialtjänstlagen och föräldrabalken samt enligt andra lagar och förordningar där uppgifter ankommer på socialnämnden inom det kommunala familjerättsliga området,
5. kommunens uppgifter enligt lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare och tillhörande förordning,
6. kommunens uppgifter enligt lagen (2017:584) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, uppgifter enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande med flera, och uppgifter enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning,
7. arbetsmarknadsinsatser och uppdragsutbildning
8. de uppgifter i övrigt som enligt lagar och förordningar ankommer på socialnämnd och som inte särskilt anförtratts åt annan nämnd,
9. utbildning inom gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning för vuxna samt därtill hörande uppgifter som åligger kommunen enligt skollagen (2010:800) och andra skolförordningar,
10. för vad som i skollag och skolförordningar ligger på kommun, hemkommun, styrelsen, offentlig huvudman eller liknande inom nämndens ansvarsområde,
11. kommunens aktivitetsansvar om icke skolpliktiga ungdomar enligt skollagen,
12. att utöva ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde och därmed handha de uppgifter som ankommer på vårdgivaren för de av nämndens verksamheter som styrs av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) samt
13. kommunens uppgifter enligt alkohollagen (2010:1622).

2.2 Kvalitetsfaktorer

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Invånare med ekonomiskt bistånd ska bli självförsörjande så snabbt som möjligt. Barn i hushåll med ekonomiskt bistånd ska minska och barnen ska ges bättre förutsättningar till ett tryggt liv.	— Antal hushåll med utbetalt ekonomiskt bistånd — Andel hushåll avslutade till självförsörjning 0–24 år — Andel hushåll avslutade till självförsörjning 25– — Kostnad ekonomiskt bistånd/inv.
Livslångt lärande efter individens behov och förutsättning med fokus på utbildning som leder till självförsörjning Gymnasieelever klarar målen och fullföljer sin utbildning inom undervisningstiden för det aktuella programmet.	— Kostnad komvux, kr/heltidsstuderande (helår) — Andel gymnasieelever som slutfört gymnasieexamen efter 3 år (helår) — Andel gymnasieelever som slutfört gymnasieexamen efter 4 år (helår) — Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel (%) (helår) — Kursdeltagare i grundläggande vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel (%) (helår)
Livslångt lärande som möjliggör etablering på arbetsmarknaden genom flexibla vuxenutbildning och sfi, utifrån individens och arbetsmarknadens behov.	— Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv (helår) — Förvärvsarbetande invånare 20–64 år, andel (%) (helår) — Kostnad svenska för invandrare, kr/inv (helår) — Elever på sfi som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%) (helår)
Insatser och stöd ska vara av god kvalitet och evidensbaserade samt utgå från individens behov och förutsättningar.	— Totalt antal placeringsdygn (0–20) — Totalt antal placeringsdygn vuxen — Nettokostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv (helår) — Totalt insatser på hemmaplan

3 Nulägesanalys

3.1 Samlad analys av verksamhetens nuläge

Osäkerhetsfaktorerna framåt är flera med ett ökat behov av socialt stöd i komplexa ärenden. Därtill läggs det allmänna samhällsläget med ökad arbetslöshet som skapar fortsatt oro för ett fortsatt tufft ekonomiskt läge under de kommande åren. Den nya socialtjänstlagen (SOU 2020:47) förväntas träda i kraft i juli 2025. Lagen innebär att socialtjänsten skiftar fokus till mer förebyggande arbete och tidiga insatser. Socialtjänsten insatser behöver kunna erbjudas på ett enklare sätt än idag. Nämnden får befogenhet att erbjuda vissa insatser utan individuell behovsprövning. Socialtjänstens verksamhet ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. För den fortsatta utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst behöver statistiken inom socialtjänsten stärkas. Därför föreslås att ett socialtjänstdataregister ska införas 2026. Nämndens införande av ett gemensamt mottagande för nya ärenden till socialtjänsten och ett teambaserat arbetssätt blir sätt att tidigt fånga upp behov, arbeta förebyggande och samordna insatser i nya ärenden.

Det ökade behovet av långvarigt stöd i komplexa ärenden medför ofta behov av externa placeringar. Kostnaderna för placeringar har ökat under de senaste två åren och förväntas öka även under år 2025. Fokus på att implementera riktade insatser för att bättre tillgodose behoven på hemmaplan hos personer med samsjuklighet behöver fortsätta. Stöd på hemmaplan minskar behovet av extern heldygnsvård och ger individen en trygghet att få vara på hemmaplan. Nämnden behöver fortsätta att utveckla arbetssätt och metoder för denna målgrupp.

En viktig del inom nämndens grunduppdrag är säkerställa att individer får det stöd de behöver för sin försörjning och för att hantera sitt liv på bästa sätt. Arbetslöshet är den vanligaste orsaken till att hushåll ansöker om ekonomiskt bistånd. Med en stigande arbetslöshet riskerar personer som redan står långt från arbete hamna i ett långvarigt bidragsberoende. För att minska antalet hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd har nämnden beslutat att omvandla försörjningsstöd till lön för målgruppen med långvarigt och högt bidragsberoende.

Utbildning är bästa vägen till arbete och nämnden behöver möjliggöra för alla att gå den vägen. Både gymnasieelever och vuxenstuderande har stora behov av stöd i sina studier. Under de senaste åren har det skett en positiv utveckling av skolresultaten för gymnasieelever på nationell nivå och Alvesta kommun följer samma trend. Andelen gymnasieelever från Alvesta kommun som tar examen inom tre år har ökat, om än försiktigt. Nämnden fortsätter att lägga fokus på arbetet med att följa upp och agera på problematisk skolfrånvaro i syfte att bryta negativa mönster.

3.2 Trender och utmaningar som påverkar verksamheterna

3.2.1 Fortsatt starkt fokus på kompetensförsörjning och utbildning

Förmåga att arbeta över traditionella gränser, använda digital teknik, kommunicera och att arbeta förebyggande blir viktiga delar i kompetensförsörjningen. Behovet av att utveckla insatser och stöd för dem som står långt från arbetsmarknaden är fortsatt stort. Grupper med omställningssvårigheter eller begränsad utbildning riskerar att hamna allt längre ifrån i en snabbt föränderlig arbetsmarknad. Reguljär utbildning är alltjämt en viktig nyckel till hållbar självförsörjning.

3.2.2 Klyftorna ökar i samhället, fler i utanförskap, ungas kriminalitet

Förstärkning av det tidigt, förebyggande och främjande arbetet är centralt för att klara av de ökade behoven av socialt stöd. Detta skapar också möjligheter till omställning, att arbeta med metodutveckling och förändrade arbetssätt, men denna omställning innebär också inledningsvis ökade kostnader.

3.2.3 Fler i behov av samhällets stöd med ökade kostnader för försörjningsstöd och risk för fler placeringar

Att tillskapa hemmaplanslösningar blir avgörande för att kostnaderna inte ska öka ytterligare, liksom ökat fokus på att få personer ur försörjningsstöd genom effektiva insatser. Att omfördela kostnader för försörjningsstödet till arbetsmarknadsanställningar kan möjliggöra att fler kommer i självförsörjning.

3.2.4 Ökad polarisering och utsatthet

Klyftorna i samhället ökar och tilliten och misstron till samhället och myndigheter i vissa delar är låg eller mycket låg. En ökande polarisering i samhället utifrån flera dimensioner; ekonomiskt, socialt och åsiktsmässigt är en utmaning.

3.2.5 Välfärdsbrott och otillåten påverkan

Arbetet med att förhindra välfärdsbrott och otillåten påverkan kommer att behöva stå i fokus de närmaste åren. Behov finns av att utveckla arbetet mot välfärdsbrott. Det här kommer att innebära prioriteringar i arbetet med analyser och uppföljning.

3.3 Verksamhetens största utmaningar

Nämndens verksamhetsområden är ofta svåra att budgetera, då de påverkas av faktorer utanför dess kontroll och ansvar. Ökningen av externa placeringar, stigande kostnader för försörjningsstöd och behovet av tidiga och förebyggande insatser bidrar till att kostnaderna skjuter i höjden. Inför 2025 finns ytterligare riskfaktorer att beakta såsom ett fortsatt osäkert världsläge, stigande kostnader och hög inflation. Den nya socialtjänstlagen kommer att kräva en långsiktig omställning där socialtjänsten fokuserar mer på förebyggande arbete och tidiga insatser. Det är viktigt att dessa insatser kan erbjudas på ett enklare och mer tillgängligt sätt än idag.

Länets kommuner har fått i uppdrag att gemensamt samverka kring planeringen och erbjudandet av utbildningar inom Komvux och gymnasieskolan. Vid planering och dimensionering av utbildningar ska arbetsmarknadens behov samt elevernas önskemål beaktas i större utsträckning.

De förändringar vi står inför kräver att vi hanterar komplexa utmaningar på ett nytt sätt och att detta görs i samarbete med andra aktörer. Vi behöver utveckla nya arbetsmetoder som är både effektiva och kostnadsmedvetna, utan att tumma på den kvalitet vi erbjuder våra kommuninvånare. I en tid av snabb förändring måste vi även vara en arbetsgivare som främjar trivsel och utveckling för våra medarbetare.

3.4 Behov av koncernövergripande samarbete för att möta egna och andras utmaningar

3.4.1 Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen berör inte bara socialtjänsten – för att främja hälsa och förebygga utanförskap behövs bred samverkan. Omställningen omfattar hela kommunkoncernen i samverkan med regionen och civilsamhället. Genom att prioritera och investera i tidiga och förebyggande insatser kan vi nå fler människor, vilket minskar behovet av omfattande insatser i framtiden. Föräldrar spelar ofta en avgörande roll i ungas liv, och att stödja familjer som möter svårigheter skapar trygghet för de unga. Föräldrastödsprogram kan bidra stort här. Många unga som upplever utanförskap står utanför arbete och studier, och därför är det viktigt att skapa vägar till meningsfull sysselsättning, som praktik, arbete eller utbildning. För unga med psykiska utmaningar är tidigt stöd avgörande för att motverka isolering och främja en långsiktigt positiv utveckling.

3.4.2 Digitalisering krävs för att frigöra resurser

Ett kommunövergripande samarbete krävs för att optimera digitaliseringen. Digitalisering kan vara en nyckelfaktor för att effektivisera verksamheten med förändrade arbetssätt och göra den mer tillgänglig för medborgarna.

3.4.3 En kommun fri från våld

Att arbeta med våldsprevention och ta ett mer sammanhållet grepp kring det förebyggande arbetet i en kommun är en viktig del av att bygga ett motståndskraftigt, jämställt och inkluderande samhälle, ett samhälle fritt från våld. En kommun fri från våld förutsätter en kommunövergripande samverkan där nämnden kan bidra som ett kunskapsstöd för ett långsiktigt och strategiskt arbete.

4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag

4.1 Inriktning

Nämnden ska arbeta för att invånarna i Alvesta kommun ska få möjlighet till ett självständigt liv med fokus på god hälsa och bra levnadsvillkor för alla invånare. Särskild vikt ska läggas på livslångt lärande och utbildning som leder till självförsörjning. Vägen till självförsörjning ska vara så kort som möjligt.

Nämnden ska arbeta förebyggande och med att tidigt upptäcka och samordna insatser för invånare som behöver stöd i att bli självständiga och ta en aktiv del i samhället. Socialt utsatta unga ska genom samordnade insatser och stöd till dem och deras vårdnadshavare ges bättre förutsättningar att utvecklas och lyckas såväl i skolan som utanför.

4.2 Utvecklingsmål med målindikatorer

4.2.1 Utvecklingsmål 1

Utvecklingsmål	Nämnden ska skapa förutsättningar för ett aktivt och självständigt liv med fokus på god hälsa och bra levnadsvillkor.
Motivering	Vi behöver möjliggöra och stärka förutsättningarna för våra invånare som behöver stöd att bli självständiga i livet. Genom att skapa goda förutsättningar för våra invånare kan vi arbeta för att främja det goda och friska, men också stötta när livet möts av utmaningar och svårigheter. Fler invånare ska bli självförsörjande. Antal barn i hushåll med ekonomiskt bistånd ska minska och barnen ska ges bättre förutsättningar till ett tryggt liv. Ur ett elev- och samhällsperspektiv behöver andelen elever som klarar gymnasiet inom angiven tid att öka. Ett ökat fokus på tidig uppföljning och tidiga insatser krävs vilket ger bättre förutsättningar för elever att klara utbildningen. Invånare som behöver socialt stöd ska få det och kunna bli självständiga i livet så att de kan ta en aktiv del i samhället. Invånarna ska med vår hjälp, uppleva en bättre situation på vägen mot självständighet.
Målindikatorer	— Antal hushåll med utbetalt ekonomiskt bistånd — Antal hushåll med barn i ekonomiskt bistånd — Andel hushåll avslutade till självförsörjning 0–24 år — Andel hushåll avslutade till självförsörjning 25–

	— Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%), (Kolada, N17445) — Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%), (Kolada, N17461) — Totalt antal placeringsdygn, heldygnsvård (0–20) — Totalt antal placeringsdygn, heldygnsvård (vuxen) — Elever på sfi som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%) — Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel (%) — Kursdeltagare i grundläggande vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel (%)
--	---

4.2.2 Utvecklingsmål 2

Utvecklingsmål	Utveckla arbetet för barnens bästa i samverkan med berörda nämnder och andra aktörer
Motivering	Vi ska förbättra och stärka levnadsvillkoren för alla barn i Alvesta kommun. Nämnden ska förbättra och stärka levnadsvillkoren för alla barn i Alvesta kommun. Arbetet ska bidra till att stärka barnkonventionen och målen i Agenda 2030.
Målindikatorer	— Följs inom ramen för barnens bästa — Andel elever som uppskattar sin hälsa som god. (Regionens hälsoenkät, LUPP) — Insatser för ökad delaktighet för barn och unga. (bl.a gnm ESF-projekt)

4.3 Strategier

4.3.1 Möjliggöra ett livslångt lärande med fokus på kompetensutveckling utifrån individers och arbetsmarknadens behov

För att säkerställa hållbar tillväxt i kommunen krävs samverkan mellan flera aktörer. Strävan att invånare ska etablera sig på arbetsmarknaden utifrån sina förutsättningar ska stärkas. Samarbete mellan kommunens olika förvaltningar, företag och civilsamhället är väsentligt och fler metoder och arbetssätt ska utvecklas. För invånarnas möjligheter till kompetensutveckling genom utbildning är det av vikt att skapa förutsättningar för ett lärande genom hela livet. Det kan handla om att ge stöd och vägledning under studietiden så att fler unga och vuxna slutför sin utbildning. Nämnden arbetar för att utbildning

ska bli en självklar väg till självförsörjning samt att vägen till självförsörjning ska vara så kort som möjlig. Individernas kompetensutveckling ska främjas genom att möjliggöra och erbjuda likvärdig utbildning utifrån individernas behov.

Fokus är också att arbeta proaktivt med unga och säkerställa att fler klarar gymnasiet inom angiven tid. Insatser ska ges i god tid och i den omfattning som krävs för deras behov. Samverkan är viktigt, bl.a. mellan socialtjänst, skola och kommunala aktivitetsansvaret för att elever ska få rätt stöd och vägledning.

4.3.2 Fokus på tidiga, förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn, unga och vuxna

Omställningen till nya socialtjänstlagen innebär att vi behöver utveckla tillgängligheten och stärka tilliten inom nämndens ansvarsområden för att nå individer i ett tidigt och förebyggande skede.

Vi behöver fortsätta utveckla det teambaserade arbetssättet med individen i centrum och där behov hos både barn och vuxna upptäcks tidigt, för att minska behovet av omfattande insatser i framtiden.

Vi förstärker i det tidiga, förebyggande och hälsofrämjande arbetet genom att möta upp och vägleda.

Vi behöver öka kunskapen om ungdomars situation i Alvesta för att fortsätta utveckla metoder och arbetssätt utifrån målgruppens behov.

Ett fortsatt prioriterat område kring förebyggande och tidiga insatser är att fortsätta utveckla ett processtyrt arbete kring elever med problematisk skolfrånvaro, både inom grundskolan som gymnasiet. Nämnden ska fortsätta arbeta för att tidigt upptäcka behov och tillse att insatser ges tidigt i förebyggande syfte. Att utveckla arbetsformer och breda samarbeten för barnets bästa är särskilt viktigt. Nämndens olika verksamheter bidrar fortsatt stort till det fortsatta arbetet inom Barnens barnets bästa gäller! i Alvesta.

4.3.3 Hållbar och attraktiv arbetsgivare

En viktig förutsättning för att kunna leverera en kvalitativ och effektiv verksamhet för nämnden är att kunna behålla och attrahera personal med efterfrågad kompetens. Nämnden arbetar utifrån kommunens gemensamma värdegrund som beskriver vårt grundläggande förhållningssätt i hur vi bemöter varandra och utför våra uppgifter. Värdegrunden bygger på delaktighet, engagemang och tillit.

Nämndens uppdrag innebär arbetsuppgifter som ställer krav på hög och bred kompetens hos medarbetarna. Kompetensutveckling och en god arbetsmiljö är väsentligt för att få personalen att stanna kvar på arbetsplatsen och utvecklas i yrkesrollen. Det tillitsbaserade ledarskapet är avgörande för att skapa en god arbetsmiljö och utveckling av verksamheten. Samverkansavtalet har ökat möjligheten till delaktighet och engagemang hos personalen. Arbetsmiljöarbetet är systematiskt och utgår från "friskfaktorer" som grund för att utveckla attraktiva arbetsplatser och sänka sjukfrånvaron.

5 Budgetförutsättningar 2025

I Mål och budget 2025 har kommunfullmäktige beslutat om förstärkt budgetram för nämnden med 1,2 miljoner kronor. Ramförändringen avser täcka löneökningar, förändrad demografi och prislappar, justerade personalomkostnader och politiska prioriteringar.

Budgeten för 2025 är ansträngd, vilket innebär risker för fortsatta underskott. Redan vid årets början förväntas ett underskott på 5,4 miljoner kronor för placeringar, med risk för ökade kostnader om fler placeringar behövs. För försörjningsstödet ser vi ett underskott på 4 miljoner kronor, vilket baseras på antal hushåll med försörjningsstöd under 2024 samt en ökning på 2,6 % för riksnormen, utan hänsyn till andra möjliga kostnadsökningar. Vi har också antagit att vi får intäkter på 2,9 miljoner kronor, men om dessa intäkter inte uppnås kan underskottet öka ytterligare, vilket kan komma att kräva omprioriteringar eller nedskärningar inom verksamheten.

Den av kommunfullmäktige beslutade ramen för nämnden 2025 om 264,4 mnkr justerades av kommunstyrelsen (KS § 139 2024-10-01) med 450 000 kr med anledning av verksamhetsövergången av Café Hjärtat från nämnden till utbildningsnämnden. Under 2025 kommer budgeten vidare att justeras med de förändringar som gjorts med anledning av branden på Prästängsskolan, då nämnden lämnat vissa lokaler till utbildningsnämnden samtidigt som det medfört ökade hyreskostnader.

Under Q1 2025 kommer en bredare analys och genomgång av kostnader som härrör från branden på Prästängsskolan göras för att säkerställa rätt kostnadsfördelning mellan berörda nämnder.

5.1 Driftbudget

I tabellerna nedan presenteras driftbudget för nämnden.

Intäkterna bedöms öka med 5,0 mnkr mellan åren med anledning av ökade statsbidrag och EU-bidrag. Personalkostnaderna för anställningar inom verksamheterna prognosticeras öka med 3,0 miljoner kronor, som till största del är statsbidragsfinansierade. Övriga personalkostnadsökningar omfattar främst kontaktpersoner och familjehem i egen regi. Övriga kostnader bedöms vara oförändrade. Per verksamhet omfördelas medel från avdelning för utbildning och sysselsättning till avdelning för individ och familjeomsorg.

Under innevarande budgetår kan det vid behov beslutas om omfördelningar mellan verksamheterna.

Tabell 1. Driftbudget

mkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Intäkter	-33,7	-32,7	-37,7
Personalkostnader	105,4	104,9	112,4
Övriga kostnader	194,6	190,6	189,4
Summa	266,3	262,8	264,0

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Tabell 2. Driftbudget per verksamhet

mkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Stab och övrigripande verksamhet	28,0	28,0	28,5
Avdelning för individ och familjeomsorg	111,7	107,5	109,9
Avdelning för utbildning och sysselsättning	126,6	127,4	125,5
Summa	266,3	262,8	264,0

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

5.2 Investeringsbudget

Under 2025 beräknas investeringsvolymen uppgå till totalt 0,6 mnkr för nämnden.

Tabell 3. Investeringsbudget

mkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Utgifter	0,6	0,6	0,6
Summa	0,6	0,6	0,6

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

I tabellen nedan redovisas planerade och pågående investeringsprojekt under budgetperioden.

Tabell 4. Investeringsbudget per projekt

mkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025	Total utgift
Inventarier	0,6	0,6	0,6	0,6
Summa	0,6	0,6	0,6	0,6

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

6 Intern kontrollplan

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
Är genomförandeplaner upprättade i alla berörda verksamheter?	Förvaltningschef rapporterar till NAL Ansvarig: närmast chef	Stickprov	Nämnden för arbete och lärande	Sannolik/allvarlig 4*4=16
Följs rutiner för utbetalningar från verksamhetssystem IFO?	Förvaltningschef rapporterar till NAL Ansvarig: IT-strateg	Stickprov, april och oktober	Nämnden för arbete och lärande	Sannolik/allvarlig 4*4=16
Genomförs barnkonsekvensanalyser i alla nämndbeslut?	Förvaltningschef rapporterar till NAL Ansvarig: närmast chef	Ordförandeberedning	Nämnden för arbete och lärande	Sannolik/möjlig 3*3= 9 poäng
Hur arbetar nämnden med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet?	Förvaltningschef rapporterar till NAL Ansvarig: närmast chef	- Stickprov av ekonomiskt bistånd - Utbildningsinsats avseende otillåten påverkan	Nämnden för arbete och lärande	Sannolik/allvarlig 4*4=16
Inom vilka verksamhetsområden bedömer nämnden att det finns en risk för att välfärdsbrottslighet förekommer?	Förvaltningschef rapporterar till NAL Ansvarig: kvalitetssamordnare	- Genomföra en årlig riskanalys med kartläggning av högriskområden	Nämnden för arbete och lärande	Sannolik/allvarlig 4*4=16
Vilka risker bedömer nämnden finns?	Förvaltningschef rapporterar till NAL Ansvarig: närmast chef	Dokumentera och värdera identifierad risk i verksamhetens processer, skapa åtgärdsplaner och följa upp dessa halvårsvis	Nämnden för arbete och lärande	Sannolik/allvarlig 4*4=16

**Alvesta
kommun**

Datum: 2024-11-29
Dnr: NAL 2024-253

- 1 Beskriv kontrollmomentet
- 2 Den som ansvarar för att kontrollmomentet ska avrapporteras till nämnd
- 3 Beskrivning av hur kontrollmomentet ska genomföras och till vilken frekvens, dvs vid vilket/vilka tillfällen ska kontrollmomentet utföras
- 4 Den politiska instans som ska godkänna uppföljningen
- 5 S*K dvs Sannolikhetstalet (högst värde 4) gånger Konsekvenstalet (högst värde 4) = Kvoten av de bägge. Alla tre talen redovisas för att kunna spåra tillbaka hur bedömningen gjordes.

Verksamhetsplan med internbudget och internkontrollplan 2025 ADM.2024.2052

Beslut

Nämnden för myndighetsutövning beslutar att:

1. Fastställa verksamhetsplan med internbudget för år 2025
2. Fastställa den interna kontrollplanen för år 2025.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2024 en budget för 2025 med plan för 2026–2027. Budgeten innehåller en vision, fokusområden och nyckeltal kopplade till verksamheten. Vidare fastställer kommunfullmäktige en ram för driftbudget uttryckt i nettokostnad och en investeringsram för nämnden.

Nämnden för myndighetsutövning ska, inom ramen för tilldelat budgetanslag, upprätta en verksamhetsplan med internbudget. I verksamhetsplanen kan nämnden fastställa egna nämndmål och nyckeltal som bygger på kommunfullmäktiges utvecklingsmål.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de budgetramar, mål, riktlinjer och reglementet som fullmäktige bestämt. Nämnden ska också se till att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

I enlighet med reglementet ska nämnden i samband med fastställande av internbudget anta en plan för intern kontroll. Internkontrollplanen baseras på en modell av riskanalys som är beslutad av kommunstyrelsen (KS § 9/207).

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan med internbudget och internkontrollplan för nämnden för myndighetsutövning år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Ekonomikontoret

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Verksamhetsplan med internbudget 2025 nämnden för myndighetsutövning

Datum:

Klicka eller tryck här för att ange datum.

Enhet:

Ange text eller sätt ett mellanslag för att lämna blankt.

Diarienummer:

Fyll i här (läs: framsidan)

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Ordförande har ordet	3
2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer.....	4
2.1. Grunduppdrag.....	4
2.2. Kvalitetsfaktorer	4
3. Nulägesanalys	5
4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag	7
4.1. Inriktning	7
4.2. Utvecklingsmål med målkindikatorer	7
4.3. Särskilda uppdrag	8
4.4. Strategier.....	8
5. Budgetföresättningar 2025	9
5.1. Driftbudget.....	9
5.2. Investeringsbudget.....	9
6. Intern kontrollplan	10

1 Ordförande har ordet

Halvvägs in i mandatperioden har ledamoten i nämnden för myndighetsutövning fortsatt sitt arbete genom att successiv kunskapsinhämtning från handläggare inom olika verksamhetsområden. På så sätt har ledamoten fått en överblick av verksamheten, det stora ansvarsområde som nämnden för myndighetsutövning innebär samt insyn i bakomliggande lagstiftning för att kunna säkerställa bra beslut som är förankrade i kunskap och kompetens. Nämndens ansvarsområden spänner över ett brett område och det är mycket att sätta sig in i.

Världen vi lever i är dock föränderlig. Med krig runt hörnet och lågkonjunktur påverkas förutsättningarna för människors möjlighet till att bygga bostäder eller starta egna företag. Utifrån de förutsättningar som är kommer nämnden fortsätta effektivisera, i möjligaste mån, för att kunna tillgodose Alvesta kommuns invånare och verksamhetsutövare, utan att för den skull göra avsteg från de lagar och förordningar som gäller.

Ett självklart förhållningssätt för nämnden är ett aktivt arbete för att skapa dialog med kommunens invånare och verksamhetsutövare för att nå bästa resultat både mål- och nöjdhetsmässigt.

Ytterligare mål är att verka för och arbeta med de områden inom kommunen som anses miljöfarliga och har behov av sanering.

Nämnden tar sitt fulla ansvar när det gäller de anställdas förutsättningar till en bra och väl fungerande arbetsmiljö. Med beaktande av förutsättningar och dess möjliga konsekvenser i psykosocial ohälsa.

Nu ska beslut tas gällande verksamhetsplan med internbudget och internkontrollplan för 2025.

Kommunfullmäktiges mål och budget, med fokus på Agenda 2030 och hållbarhetsfrågor, utvecklingsmål, särskilda uppdrag och kvalitetsfaktorer som är satta för nämnden. De har syfte att bidra till kommunens vision med de fyra kommunövergripande inriktningarna som ger goda förutsättningar för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Nämndens budget gäller enbart för ledamöters arvoden, möten och utbildningar.

Förra årets trendspaning om en minskad investeringsvilja globalt och lokalt har inte slagit in fullt ut och det har fortsatt varit många inkomna ärenden men med delvis förändrat innehåll. Spaningen inför 2025 är att det sannolikt kommer fortsätta på samma sätt.

Nämndens förhoppning är att Alvesta Kommun fortsätter att växa och att nämnden för myndighetsutövning ser med tillförsikt framåt på den möjlighet som det innebär att vara en del av tillväxten i form av bra dialog och goda kontakter med näringsliv och kommuninvånare.

Linnéa Naess, Ordförande nämnden för myndighetsutövning

2 Nämndens grunduppdrag och kvalitetsfaktorer

2.1. Grunduppdrag

Nämnden för myndighetsutövnings ansvarar för:

1. Kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet i enlighet med miljöbalken (1998:808) och därtill hörande förordningar och föreskrifter som prövnings- och tillsynsmyndighet, inklusive tillsyn enligt 7 kap. om det inte ankommer på annan nämnd. I de fall som en jävsituation uppstår för samhällsbyggnadsnämnden övergår beslut om strandskyddsdispens till nämnden för myndighetsutövning.
2. Uppgifter inom livsmedelsområdet enligt livsmedelslagen (2006:804) och de föreskrifter som meddelas med stöd av livsmedelslagen samt de EU-bestämmelser som kompletterar livsmedelslagen.
3. Uppgifter enligt tobakslagen (2018:2088), lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, lag (2017:425) om elektroniska e-cigarettor och påfyllningsbehållare, lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer, strålskyddslagen (2008:396), smittskyddslagen (2004:168) och därtill hörande förordningar och föreskrifter samt lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel.
4. Andra uppgifter som enligt lag eller annan författning ankommer på nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet om det enligt kommunfullmäktige inte ankommer på annan nämnd.
5. Uppgifter inom byggnadsväsendet enligt plan- och bygglagen (2010:900) och därtill hörande förordningar och föreskrifter med undantag för de uppgifter som samhällsbyggnadsnämnden ansvara för enligt sitt reglemente.
6. Tillsyn enligt lag (2006:985) om energideklARATIONER för byggnader.
7. Tillsyn och bidrag till anpassning och återställning av bostäder enligt lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.
8. Flyttning av fordon och fordonsvrak enligt lag (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall.
9. Ärenden om skyddsjakt enligt jaktlagen (1987:259).

2.2. Kvalitetsfaktorer

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Möjligheter att bygga bostäder och förutsättningar för verksamheter att etableras och utvecklas	Antal veckor från en inkommen bygglovsansökan är komplett till bygglovsbeslut är inte mer än 7 veckor, genomsnittlig handläggningstid.
	95-100 % i måluppfyllelse utifrån tillsynsplanen gällande miljöskyddstillsyn
	95-100 % i måluppfyllelse utifrån tillsynsplanen gällande livsmedelskontroll.

3. Nulägesanalys

Samlad analys av verksamhetens nuläge

Kommunen arbetar med hållbarhetsmålen i Agenda 2030 för att implementera dessa som en naturlig del av alla verksamheter utifrån kommunens styr- och ledningsmodell. För att hantera komplexa samhällsutmaningar arbetar verksamheten inom förvaltningen både med att aktivt driva och medverka i det kommunövergripande utvecklingsarbetet.

Nämnden för myndighetsutövning påverkas utav en förändrad verklighet med orolig omvärld som har bidragit till hög inflation och ökade kostnader. En stark byggkonjunktur de senaste åren med ett stort antal omfattande bygglovsärenden är förändrad och ärendeströmningen är mer varierad mot ärenden av mer enklare karaktär. Det är trots det en fortsatt hög ärendeströmning mätt i antal inkommande ärenden. Trots rådande omständigheter är det viktigt att arbeta för att bibehålla och vidareutveckla verksamheten och medarbetarna. Arbetet med Alvesta kommuns värdegrund implementeras och införlivas i verksamheten kontinuerligt. Verksamheten behöver hela tiden anpassas för att klara de framtida utmaningar som expansion och ett ökat invånarantal kan föra med sig.

I Alvesta kommun har arbetet med små avlopp varit en föregångare under många år och det är många andra kommuner som har tagit efter det framgångsrika konceptet. Tillsyn fortsätter med nya områden. Tillsynen föregås av informationsträffar där fastighetsägare i området har möjlighet att få till sig information och ställa frågor.

Arbetet med förorenade områden är ständigt pågående och omfattande. Det innebär att genomföra ansvarsutredningar av prioriterade objekt. Ett av de är inventering av nedlagda deponier inom kommunen.

I verksamheten pågår översyn av avfallsföreskrifter, allmänna lokala ordningsföreskrifter, lokala ordningsföreskrifter för torghandel och lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa samt miljön.

Digitalisering av verksamheten är viktig och nödvändig. Nämnden fortsätter att verka för att utveckla och vidareutveckla e-tjänster utifrån behov för både invånare, verksamhetsutövare och verksamheten. Utvecklingen sker kontinuerligt där också risker och en ökad sårbarhet beaktas. Vidare deltar verksamheten i det koncernövergripande arbetet via Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) initiativ "Kompetensforum för digital mognad" som kommer att bidra med utbildningsinsatser, nuläge och en gemensam ansats inom kommunkoncernen för att dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Fokus för nämndens verksamhet är att bibehålla och utveckla den kompetens som finns och på så sätt möjliggöra nämndens måluppfyllelse och även fortsättningsvis vara en attraktiv arbetsgivare.

Budgeten för nämnden innehåller bara kostnader för arvoden, reseersättningar, kompetensutveckling och övriga administrativa kostnader för nämndens ledamöter och sammanträden under året.

Nämnden står inför olika utmaningar varav nedanstående är det främsta:

- Bibehålla och utveckla kompetenser inom nämndens ansvarsområden och vara en attraktiv arbetsgivare.

- Ökad digitalisering i samhället leder till möjligheter såsom ökad tillgänglighet och likväl risker såsom olika hackerattacker mot de verksamhetssystem vi använder för daglig drift.
- Hantera AI på ett ansvarsfullt, rättsligt och källkritiskt sätt för att utveckla verksamheten.
- Hantera myndighetsutövning på ett opartiskt sätt, värna om en tydlig rollfördelningen mellan förvaltningens båda nämnder.
- Uppfylla förväntningar på korta svarstider samt tillgänglighet, information, bemötande, rättssäkerhet och kompetens för att fortsatt bibehålla och utveckla en hög ranking utifrån Nöjd Kund Index (NKI).
- Anpassa verksamheten efter ekonomiska ramar och samtidigt bibehålla god dialog, hög rättssäkerhet och lagefterlevnad.
- Tuffare ekonomiska förutsättningar ger mindre möjlighet för prioritering av åtaganden som inte ger intäkter till verksamheten.
- Vidare utmanas demokratin och "tyckonomin" breder ut sig, vilket bidrar också till att det finns olika förväntningar i samhället på vad en kommun och nämnden för myndighetsutövning förväntas göra. Det råder ett stort behov av dialog med tillhörande uppföljning mellan kommun och invånarna för att återskapa förtroendet för politiskt tagna beslut. En ökad dialog och informationsspridning samt ökat förtroende kan bidra till att öka tilliten i samhället i stort.

Samhällsbyggnadsförvaltningens strategiska processer har utvecklats och förbättrats ständigt genom samlad erfarenhet och tvärsektoriellt samarbete. Det tvärsektoriella arbetet gäller både inom och utom förvaltningen. Det kommunövergripande samarbetet utvecklas för varje år, vilket är nödvändigt för att kommunen ska kunna hantera de komplexa utmaningar som finns i dagens samhälle. Nämnden för myndighetsutövning ser ett behov, utifrån de lagar och regler som innefattar nämnden, av koncernövergripande samarbete inom följande områden:

- Barn och ungas behov (utifrån Barnens bästa gäller! - i Alvesta)
- Demokratin och tilliten i samhället
- Teknisk utveckling och digitalisering (utifrån Kompetensforum Digital mognad)
- Bostadsanpassning (Koncernövergripande arbete vid nybyggnation med Allbohus som byggherre. Redan i projektstadiet initiera samarbete för installation av till exempel spisvakt, handtag, trösklar vid nybyggnation/renovering).
- Klimatomställning och klimatanpassning (utifrån Energi- och klimatprogram)

4 Nämndens inriktning, utvecklingsmål och särskilda uppdrag

4.1. Inriktning

Nämnden ska utföra god service och myndighetsutövning genom rådgivning, tillsyn och kontroll utifrån tillämpningsbara lagar inom respektive område. Nämndens målgrupper är framför allt företag och invånare i kommunen. Nämnden ska verka för att verksamhetsutövare och invånare ska få en positiv upplevelse av kontakten och dialogen i samband med handläggning och/eller rådgivning kring deras ärende.

4.2. Utvecklingsmål med målindikatorer

4.2.1 Utvecklingsmål 1

Kommunens verksamhetsutövare och invånare har en positiv upplevelse av kontakten och dialogen kring deras ärende.

Motivering

Alvesta kommun ska ge invånarna och näringslivet bästa möjliga förutsättningar så att utveckling kan uppnås för hela kommunen. Den sökandes upplevelse av handläggningen påverkas av kontakten med dels handläggare, dels kontaktcenter.

Målindikatorer

- Nöjd Kund Index (NKI)
- Andel uppklarade ärenden i kontaktcenter

4.2.2 Utvecklingsmål 2

Öka det systematiska arbetet med förorenade områden i kommunen och bidra till en större andel giftfria miljöer i kommunen.

Motivering

Genom att arbeta i linje med den nationella miljötillsynsstrategin 2022–2025 och med en lokal fastställd handlingsplan, 2023-06-08, skapas förutsättningar för både tillväxt och minskad klimatpåverkan samtidigt som det också bidrar till goda förutsättningar för ett aktivt, tryggt och modernt liv med god livskvalitet i kommunen.

Målindikatorer

- Antal utförda ansvarsutredningar av prioriterade objekt.
- Antal initierade undersökningar och åtgärder.
- Framskridande av inventeringsarbetet för nedlagda deponier.

4.3. Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag från kommunfullmäktige	Finansiering	Ansvar
Vidareutveckla dialogprocesser	Inom ram	
Följa upp och vidareutveckla e-tjänster	Inom ram	

4.4. Strategier

Genom utveckling och innovation tar nämnden för myndighetsutövning sig an de utmaningar som finns i att arbeta med de tre hållbarhetsdimensionerna och de 17 målen i Agenda 2030. Nämnden fortsätter också att effektivisera verksamheten för att tillgodose Alvesta kommuns invånare och verksamhetsutövare, utan att göra avsteg från de lagar och förordningar som gäller. Under året kommer nämnden att fokusera på att arbeta aktivt med förorenade områden, vilket bidrar till att kommunen kan växa hållbart och minska miljöpåverkan. Ett fortsatt förhållningssätt för nämnden är att arbeta aktivt för att skapa dialog med kommunens invånare och verksamhetsutövare för att nå bästa resultat både mål- och nöjdhetsmässigt.

För att kunna leverera en kvalitativ och effektiv verksamhet krävs det att förvaltningen behåller och attraherar personal med efterfrågad kompetens. Det är viktigt att det är en arbetsplats där medarbetarna stimuleras till och känner delaktighet, engagemang och tillit. På arbetsplatsen används medarbetarnas olika kunskap och kompetens så att det kommer hela kommunkoncernen till del. Tydligt, tillitsbaserat och lyhört ledarskap genomsyrar också verksamheten.

5. Budgetförutsättningar 2025

Nämnden för myndighetsutövning har endast budget för nämndens kostnader. Medarbetarna på avdelningen Bygg och miljö går under Samhällsbyggnadsnämndens budget. För 2025 har nämndens budgetram utökats med 60 tkr för att täcka kostnader för politikernas arvoden och utbildning i lagar och regler som berör nämnden.

5.1. Driftbudget

I tabellerna nedan presenteras driftbudget för nämnden för myndighetsutövning. Större förändringar av budget mellan verksamhetsår 2024 och 2025 redovisas för respektive område i tabell 3.

Tabell 1. Driftbudget

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	0,4	0,4	0,5
Övriga kostnader	0,0	0,0	0,0
Summa	0,4	0,4	0,5

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Tabell 2. Driftbudget per verksamhet

mnkr	Prognos 2024*	Budget 2024	Budget 2025
Nämnden för myndighetsutövning	0,4	0,4	0,5
Summa	0,4	0,4	0,5

* Prognostiserat helårsutfall per 31 augusti 2024

Tabell 3. Verksamhetsförändringar, större förändringar av budget (jämfört med 2024 års budget)

mnkr, ökad ram (+) minskad ram (-)	Budget 2025
Arvoden	0,1
Summa	0,1

Lägg till kommentarer till verksamhetsförändringar

5.2. Investeringsbudget

Under 2025 beräknas investeringsvolymen uppgå till totalt 0 mnkr för nämnden för myndighetsutövning.

6. Intern kontrollplan

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
Personalförsörjning Förvaltningens personalsammansättning är sådan att få specialister arbetar i flera yrken vilket resulterar i en sårbarhet i händelse av oplanerad frånvaro såsom sjukdom eller dylikt. Utan en plan för hur frånvaro av specialister ska hanteras finns risk att organisationen får nedsatt förmåga att leva upp till lagstiftning och/eller politiska beslut samt möta kommunmedlemmars förväntningar.	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av två områden: Rutiner/beredskap för personalförsörjning Skriftliga förfrågningar till respektive chef avseende ifall det finns beredskap och/eller rutiner för att täcka upp vid oplanerad tillfällig/medellång frånvaro samt om sådan frånvaro inträffat och resultatet av den. Kontinuitetsplanering Kontroll av ifall kontinuitetsplaneringen är heltäckande för tillämplig verksamhet. Kontrollmomentet följs upp i delårsrapport och årsrapport.	Nämnden för myndighetsutövning	2x4 =8
Personal- och kompetensförsörjning Behålla och rekrytera ny personal med rätt kompetens är centralt för förvaltningens förmåga att leva upp till lagstiftning och verkställa politiska beslut. Saknas kompetens i organisationen pga. svårigheter att behålla och rekrytera personal kan det medföra kunskapsförlust, förmåga att leva upp till lagar och regler samt utebliven handläggning.	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av tre områden: Personalomsättning Mäts i % över året (minskning, stabilt eller liten ökning =god, medel ökning= tillräcklig, stor ökning = bristfällig.) Om stor ökning konstateras ska åtgärder vidtas, ex inrättande av lokal kompetensförsörjningsplan. Arbetsmiljö/systematisk kompetensförsörjning -Månatlig sjukstatistik från HR. Målsättningen är en bibehållen nivå över året. -Beslutad skyddsronnd genomförs (minst 1 gång/år). Har skyddsronnd genomförts enligt planering (årshjul för SAM) bedöms kontrollen som god.	Nämnden för myndighetsutövning	3x3 =9

Kontrollmoment 1)	Kontrollansvar 2)	Kontrollmetod 3)	Rapport till 4)	Riskbedömning 5)
		- Uppföljning av tillbud (ökar antalet tillbud ska uppföljning göras kring varför). I övrigt bedöms kontrollen utifrån samma mått som personalomsättning. Kontrollmomentet följs upp i delårsrapport och årsrapport.		
IT- och cybersäkerhet Har förvaltningen en svag motståndskraft mot cyberattacker och hot mot IT-säkerheten kan system kapas/förstöras vilket kan leda till förlorad information, utebliven handläggning, förtroendeskada och negativa ekonomiska konsekvenser.	Förvaltningschef ansvarar för att kontroll genomförs. Det operativa arbetet med kontrollen utförs av personal i staben i samråd med förvaltningschef.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av två områden: Kontinuitetsplanering Kontroll av ifall kontinuitetsplaneringen är heltäckande för tillämplig verksamhet. Kunskapsnivå i organisationen Varje avdelning ska under året genomgå ett informationstillfälle om IT- och cybersäkerhet med fokus på risk och förebyggande arbete. Om aktivitet är genomförd bedöms kontrollen som god. Kontrollmomentet följs upp i delårsrapport och årsrapport.	Nämnden för myndighetsutövning	3x4=12
Välfärdsbrottslighet A)- Hur arbetar nämnd/styrelse/bolag med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet idag?	Varje nämnd och styrelse har ansvar för att förebyggande åtgärder implementeras och efterlevs.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av ett område: Skriftliga förfrågningar till avdelningschefer kring befintligt förebyggande arbete.	Nämnden för myndighetsutövning	
Välfärdsbrottslighet B)- Inom vilka verksamhetsområden bedömer nämnd/styrelse/bolag att det finns en risk för att välfärdsbrottslighet förekommer?	Förvaltningarna och bolagen identifierar riskområden.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av ett område: En årlig riskanalys med kartläggning av högriskområden ska genomföras.	Nämnden för myndighetsutövning	
Välfärdsbrottslighet C)- Välfärdsbrottslighet- Vilka risker bedömer nämnd/styrelse/bolag finns?	Varje nämnd, styrelse och bolag ansvarar för att dokumentera och följa upp risker inom sin verksamhet.	Kontrollmomentet följs upp genom kontroll av ett område: De risker som framgår av kartläggningen ska dokumenteras i en riskanalys där varje risk värderas enligt sannolikhet/konsekvens enligt styrmodellen för intern kontroll.	Nämnden för myndighetsutövning	

**Alvesta
kommun**

Datum:

2024-11-12

Dnr:

Fyll i här (läs: framsidan)

- 1 Beskriv kontrollmomentet
- 2 Den som ansvarar för att kontrollmomentet ska avrapporteras till nämnd
- 3 Beskrivning av hur kontrollmomentet ska genomföras och till vilken frekvens, dvs vid vilket/vilka tillfällen ska kontrollmomentet utföras
- 4 Den politiska instans som ska godkänna uppföljningen
- 5 S*K dvs Sannolikhetstalet (högst värde 4) gånger Konsekvenstalet (högst värde 4) = Kvoten av de bägge. Alla tre talen redovisas för att kunna spåra tillbaka hur bedömningen gjordes.

Energi- och klimatprogram för Alvesta kommun

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna Energi- och klimatprogram för Alvesta kommun 2025–2030.

Sammanfattning

Energi- och klimatprogrammet för Alvesta kommun 2025–2030 är ett program för Alvesta kommunkoncern och alla som lever och verkar i kommunen. Programmet syftar till att uppnå en klimatneutral och klimatanpassad kommun år 2045 med mål inom energi, klimatomställning och klimatanpassning för år 2030.

I programmet ingår även kommunens aktuella plan för tillförsel, distribution och användning av energi, som är ett lagkrav för kommuner att ha enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439).

Förslaget till nytt Energi- och klimatprogram har tagits fram av samhällsbyggnadsförvaltningen i samverkan med bland annat kommunledningsförvaltningen, Allbohus Fastighets AB och Alvesta Energi AB. Kommunstyrelsen beslutade den 4 juni 2024 (§ 87) om att lägga ut förslaget på samråd till och med den 1 oktober 2024. Inkomna synpunkter redovisas i Samrådsredogörelse avseende Energi- och klimatprogram.

Ändringarna som har gjorts i programmet har sammanfattats i Översikt justeringar. De övergripande justeringarna är att målen är tydligare och fler, indikatorerna har förstärkts för kommunkoncernen, delar av statistiken har uppdaterats och en strategisk miljöbedömning och en sammanfattning har lagts till. Den sociala aspekten, extern samverkan och besöksnäringen har vävts in i programmet också.

Ordförande informerar om att det finns en felaktighet gällande drivmedel som har fått fel bokstavsbeteckning. Detta kommer att korrigeras till kommunfullmäktiges sammanträde.

Konsekvensanalys

Programmet syftar till att ha lokala mål och ambitioner, minska koldioxidutsläpp, främja hållbar energianvändning och anpassa kommunen för ett förändrat klimat i linje med regionala och nationella mål.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 26, 2025-02-25

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-02-07

Energi- och klimatprogram 2025–2030

Bilaga 1 Begreppslista

Översikt justeringar

Samrådsredogörelse avseende energi- och klimatprogram

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Energi- och klimatprogram för Alvesta kommun

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att godkänna Energi- och klimatprogram för Alvesta kommun 2025–2030.

Sammanfattning

Energi- och klimatprogrammet för Alvesta kommun 2025–2030 är ett program för Alvesta kommunkoncern och alla som lever och verkar i kommunen. Programmet syftar till att uppnå en klimatneutral och klimatanpassad kommun år 2045 med mål inom energi, klimatomställning och klimatanpassning för år 2030.

I programmet ingår även kommunens aktuella plan för tillförsel, distribution och användning av energi, som är ett lagkrav för kommuner att ha enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439).

Förslaget till nytt Energi- och klimatprogram har tagits fram av samhällsbyggnadsförvaltningen i samverkan med bland annat kommunledningsförvaltningen, Allbohus Fastighets AB och Alvesta Energi AB. Kommunstyrelsen beslutade den 4 juni 2024 (§ 87) om att lägga ut förslaget på samråd till och med den 1 oktober 2024. Inkomna synpunkter redovisas i Samrådsredogörelse avseende Energi- och klimatprogram.

Ändringarna som har gjorts i programmet har sammanfattats i Översikt justeringar. De övergripande justeringarna är att målen är tydligare och fler, indikatorerna har förstärkts för kommunkoncernen, delar av statistiken har uppdaterats och en strategisk miljöbedömning och en sammanfattning har lagts till. Den sociala aspekten, extern samverkan och besöksnäringen har vävts in i programmet också.

Konsekvensanalys

Programmet syftar till att ha lokala mål och ambitioner, minska koldioxidutsläpp, främja hållbar energianvändning och anpassa kommunen för ett förändrat klimat i linje med regionala och nationella mål.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-02-07

Energi- och klimatprogram 2025–2030

Bilaga 1 Begreppslista

Översikt justeringar

Samrådsredogörelse avseende energi- och klimatprogram

Energi- och klimatprogram för Alvesta kommun 2025–2030

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna Energi- och klimatprogram för Alvesta kommun 2025–2030.

Sammanfattning

Energi- och klimatprogrammet för Alvesta kommun 2025–2030 är ett program för Alvesta kommunkoncern och alla som lever och verkar i kommunen. Programmet syftar till att uppnå en klimatneutral och klimatanpassad kommun år 2045 med mål inom energi, klimatomställning och klimatanpassning för år 2030.

I programmet ingår även kommunens aktuella plan för tillförsel, distribution och användning av energi, som är ett lagkrav för kommuner att ha enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439).

Förslaget till nytt Energi- och klimatprogram har tagits fram av samhällsbyggnadsförvaltningen i samverkan med bland annat kommunledningsförvaltningen, Allbohus Fastighets AB och Alvesta Energi AB. Kommunstyrelsen beslutade den 4 juni 2024 (§ 87) om att lägga ut förslaget på samråd till och med den 1 oktober 2024. Inkomna synpunkter redovisas i *Samrådsredogörelse avseende Energi- och klimatprogram*.

Ändringarna som har gjorts i programmet har sammanfattats i *Översikt justeringar*. De övergripande justeringarna är att målen är tydligare och fler, indikatorerna har förstärkts för kommunkoncernen, delar av statistiken har uppdaterats och en strategisk miljöbedömning och en sammanfattning har lagts till. Den sociala aspekten, extern samverkan och besöksnäringen har vävts in i programmet också.

Konsekvensanalys

Programmet syftar till att ha lokala mål och ambitioner, minska koldioxidutsläpp, främja hållbar energianvändning och anpassa kommunen för ett förändrat klimat i linje med regionala och nationella mål.

Beslutsunderlag

Energi- och klimatprogram 2025–2030

Bilaga 1 Begreppslista

Översikt justeringar

Samrådsredogörelse avseende energi- och klimatprogram

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Magnus Wigren
Förvaltningschef samhällsbyggnad

Beslutet skickas till

Styrgruppen för Hållbar tillväxt
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Energi- och klimatprogram

Förslag

PROGRAM PLAN POLICY RIKTLINJE

Beslutas av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum:	Klicka eller tryck här för att ange datum.
Gäller från och med:	2025-01-01
Giltighetstid:	2030-12-31
Dokumentet gäller för:	Alvesta kommunkoncern
Ansvarig för uppföljning:	Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer:	KS2024-00156

Alvesta kommuns styrdokument

Våra styrdokument kan vara av två huvudtyper, aktiverande och normerande. Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling och anger på så sätt hur vi ska agera för att nå ett visst resultat. Normerande dokument reglerar befintlig verksamhet och talar om hur vi ska förhålla oss till en given situation.

Aktiverande

Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling. De förklarar vad vi vill åstadkomma och utformningen av uppdraget.

Program – Anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar.

Plan – Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Normerande

Normerande dokument berör hur vi utför befintlig verksamhet, till skillnad från aktiverande vars uppgift är att bryta nya vägar.

Policy – Anger kommunens principer eller inriktning i en viss fråga.

Riktlinje – Anger absoluta gränser och skakrav.

Innehållsförteckning

Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt.....	3
1 Sammanfattning	4
2 Inledning.....	6
2.1 Bakgrund	6
2.2 Syfte med programmet	6
2.3 Programmets upplägg.....	6
2.4 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning	7
2.5 Målgrupper	8
2.6 Genomförande	11
2.7 Uppföljning.....	12
3 Fakta om energi och klimat	13
3.1 Energi	13
3.2 Klimatomställning	15
3.3 Klimatanpassning.....	17
4 Lokala mål för Alvesta kommun.....	20
4.1 Alvesta kommun i dag 2025	20
4.2 Vision 2045 & Mål 2030	20
4.3 Alvesta kommun 2030.....	27
5 Fokusområden	28
5.1 Energi	30
5.2 Transporter.....	37
5.3 Konsumtion.....	42
5.4 Klimatanpassning.....	50
6 Miljöbedömning	57
7 Referenser	58
8 Bilaga.....	58
Bilaga 1- Begreppslista.....	58

Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt

Klimatförändringar är en av vår tids största utmaningar. Det innebär att vädret på jorden förändras på lång sikt och hur vi använder energi påverkar detta. Klimatet har redan förändrats och kommer att göra det ännu snabbare om användningen av fossila bränslen inte minskar. Det påverkar alla, så vi behöver anpassa oss. För Alvesta kommun betyder det att vi måste förbereda oss på fler extremväder, som torka och översvämningar.

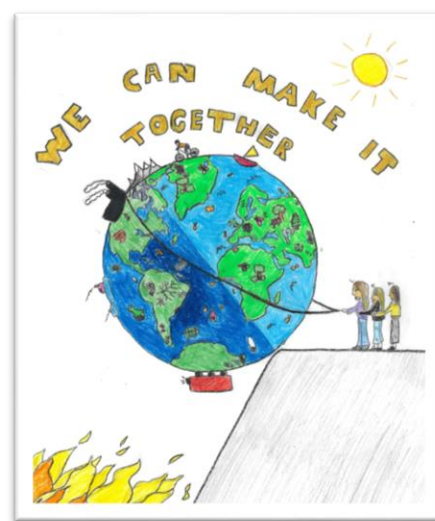
FN:s klimatpanel (IPCC) varnar för att läget är allvarligt och att vi måste agera snabbt för att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5–2 grader. Alvesta kommuns Energi- och klimatprogram beskriver hur vi kan nå visionen om ett klimatneutralt och klimatförberett Alvesta. Programmet syftar till att minska utsläppen, säkra energiförsörjningen och anpassa samhället.

Att minska klimatpåverkan och anpassa oss till ett förändrat klimat innebär ibland målkonflikter, som att bygga skydd mot översvämningar kan påverka biologisk mångfald eller kräva stora ekonomiska investeringar. Dessa avvägningar måste hanteras genom samverkan och prioritering.

Energi- och klimatprogrammet har tagits fram i bred samverkan inom kommunkoncernen och med inspel från företag, föreningar och invånare. För att lyckas krävs engagemang från hela samhället. Programmet utgår från en helhetssyn där social hållbarhet, jämställdhet och jämlikhet är centralt, och strävar efter rättvisa, inkluderande lösningar som tar hänsyn till barn och ungas perspektiv.

För att nå visionen behöver vi alla bidra – genom att gå före, inspirera och ta ansvar. Kommunkoncernen, företagen, föreningarna och varje invånare spelar alla en viktig roll. Genom att sätta lokala mål och vidta åtgärder kan vi tillsammans med aktörer utanför kommungränserna bidra till att de globala, nationella och regionala målen blir verklighet här och nu.

Tillsammans kan vi göra Alvesta kommun klimatneutralt – samtidigt som vi hanterar de utmaningar och prioriteringar som krävs för att balansera olika mål.

Figur 1: Affisch från utställning av årskurs 6 på Prästängsskolan "We can make it together", hösten 2021.

1 Sammanfattning

Energi- och klimatprogrammet har skapats för att kommunen ska ha verktyg och målsättningar för att hantera utmaningar inom energi, klimatomställning och klimatanpassning. Programmet gäller för hela Alvesta kommun, från Steglehytte i söder till Lindhult i norr, Vaghult i öst och Piggaboda i väst. Det är också ett arbete som görs tillsammans och där kommunkoncernen, företagare, föreningar och invånare behöver vara delaktiga i arbetet, både för genomförande och för målsättningarna som finns i programmet.

Vision och mål

Vision 2045

Alvesta kommun är klimatneutralt och är anpassat för klimatförändringar som kan inträffa.

Energimål 2030

1. Geografiska Alvesta kommun är en energismart kommun och elproduktionen överstiger den totala elanvändningen i geografiska Alvesta kommun på årsbasis.
2. Alvesta kommunkoncern planerar för en robust och förnybar energiförsörjning, effektiviserar energianvändningen och arbetar för att producera och lagra energi där det behövs, inom kommunkoncernens ansvarsområde.

Klimatomställningsmål 2030

1. Geografiska Alvesta kommun är på väg mot en klimatneutral kommun. De totala utsläppen från fossila bränslen inom geografiska Alvesta kommun har minskat med 80 procent jämfört med år 2019.
2. Utsläppen från konsumtion i geografiska Alvesta kommun är högst 4 ton koldioxidekvivalenter (CO₂- ekv.) per person och år.
3. Inom Alvesta kommunkoncern används inga fossila bränslen till transporter, arbetsmaskiner eller uppvärmning.
4. Bygg- och markentreprenaders utsläpp ska minska med 50 procent, jämfört med 2022.

Klimatanpassningsmål 2030

1. Alvesta kommun är en plats där samhället fungerar väl i ett förändrat klimat. Naturen har förmågan att återhämta sig och är motståndskraftigt.

Klimatanpassning är en naturlig del av arbetet för kommunkoncernen, företag, invånare och föreningar på alla nivåer.

Genomförande och uppföljning

Till programmet ingår handlingsplan som årligen ska ta fram specifika åtgärder med tidsplan, ansvar och eventuella resurser för att nå målen för 2030 och visionen för 2045. Varje år följs Energi- och klimatprogrammet upp utifrån mål och indikatorer.

Fokusområden och indikatorer

För att nå Alvesta kommuns mål 2030 har fyra fokusområden arbetats fram; energi, transporter, konsumtion och klimatanpassning. Till dessa fokusområden finns utmaningar med potential till förbättring. För att följa upp fokusområdena har indikatorer, både utifrån kommunkoncernen och för geografiska Alvesta kommun, tagits fram.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska det i varje kommun finnas en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Planen ska beslutas av kommunfullmäktige. Detta program, tillsammans med tillhörande handlingsplan, är Alvesta kommuns sätt att uppfylla detta lagkrav.

Anledningen till att det är ett Energi- och klimatprogram är att nyttjande av energi i olika former påverkar klimatet och energi är centralt för att minska styrkan på klimatförändringarna. Energi- och klimatprogrammet ersätter Energi- och klimatstrategin, som innehöll mål, fakta och handlingsplan för åren 2015–2020.

2.2 Syfte med programmet

Syftet med Energi- och klimatprogrammet är att fastställa riktningen för Alvesta kommuns arbete med energi, klimatomställning och klimatanpassning fram till år 2030, med målet att uppnå visionen om en klimatneutral kommun 2045. Programmet beskriver vad Alvesta kommun ska uppnå och hur det ska genomföras.

Programmet gäller från och med antagandet och fram till 2030.

2.3 Programmets upplägg

Energi- och klimatprogrammet börjar med "Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt", där syftet är att sätta programmet i ett sammanhang och förklara varför alla som bor och verkar i Alvesta kommun behöver bidra till att nå visionen om ett klimatneutralt Alvesta kommun år 2045, som också är anpassat för klimatförändringar.

"Sammanfattningen" innehåller en kort översikt som fångar de allra viktigaste delarna i programmet.

I "Inledning" ges en kort beskrivning av bakgrund och syfte med programmet.

Programmets koppling till andra styrande dokument och lagstiftning beskrivs.

Målgrupperna för programmet presenteras, tillsammans med hur de påverkar målen och visionen. Det anges dessutom hur programmet ska genomföras baserat på vissa principer, handlingsplan och uppföljning.

I det tredje avsnittet, "Fakta om energi och klimat", ges grundläggande fakta och information om energi, klimatomställning och klimatanpassning. I programmets

avslutning finns även en begreppslista med förklaringar av ord och begrepp som används igenom texten.

Programmets mål för 2030 och vision för 2045 presenteras i det fjärde avsnittet, "Lokala mål för Alvesta kommun". Avsnittet börjar med en beskrivning av den övergripande situationen i Alvesta kommun 2024. Därefter presenteras visionen och målen med en tillhörande beskrivning om vad de innebär. Slutligen ges en beskrivning av den övergripande situationen i Alvesta kommun 2030.

I det femte avsnittet "Fokusområden", presenteras de fyra fokusområdena och deras utmaningar. Genom att fokusera på dessa områden och koppla insatser och åtgärder till utmaningarna kan målgrupperna tillsammans bidra till att nå de lokala målen till 2030.

Slutligen har en miljöbedömning gjorts av programmet, vilket har lagts i den sjätte avsnittet.

2.3.1 Statistik

I programmet presenteras en del statistik, bland annat i avsnitt "Fokusområden". Det ska nämnas att statistik ofta är något fördröjd, vilket innebär att den statistik som finns tillgänglig i dag kan vara några år gammal. Det kan bidra till att statistiken kan upplevas som osäker och därför bli ifrågasatt. Men det är viktigt att komma ihåg att statistik är ett användbart verktyg för att förstå och hantera olika situationer och trender.

2.4 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning

Parisavtalet, Agenda 2030 och lagstiftning som EU-direktiv är de mest övergripande målen och regelverken som Alvesta kommun följer inom energi- och klimatområdet. Under det finns även nationell lagstiftning, som miljöbalken och miljö kvalitetsnormer, nationella miljömål och nationell strategi för klimatanpassning. Till detta kommer också de regionala målen som Länsstyrelsen har samordnings- och uppföljningsansvar för.

Det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

I Alvesta kommun är Mål och budget det styrdokument som är övergripande för kommunkoncernen. Kommunen har också ett antal andra styrdokument som relaterar till Energi- och klimatprogrammet:

- Avfallsplan
- Kategoristyrning, Livsmedel

- Belysningsplan
- Bostadsförsörjningsprogram, framtagande pågår (2024)
- Cykelplan, framtagande pågår (2024)
- Finanspolicy
- Grönstrukturprogram
- Inköspolicy
- Nätutvecklingsplan Alvesta energi, E on, framtagande pågår (2024)
- Policy för resor i tjänsten, fordon och drivmedel
- Lokalförsörjningsplan, framtagande pågår (2024)
- Program för civil beredskap
- Program för laddinfrastruktur
- Risk- och sårbarhetsanalys
- Trafikstrategi
- Vattentjänstplan, framtagande pågår (2024)
- VA-policy, framtagande pågår (2024)
- Översiktsplanen, framtagande pågår (2024)

2.5 Målgrupper

Energi- och klimatprogrammet är för hela Alvesta kommun. Från Steglehytte i söder till Lindhult i norr, Våghult i öst och Piggaboda i väst. Programmet vänder sig till olika grupper: kommunkoncernen och geografiska Alvesta kommun, där geografiska Alvesta kommun är invånarna, företagen och föreningarna.

Energi- och klimatprogrammet riktar sig till flera grupper eftersom det behövs samarbete för att hantera energiförsörjningen, klimatomställningen och klimatanpassningarna. Alla måste hjälpas åt för att klara av dessa utmaningar.

Utöver målgrupper inom kommungränsen samarbetar Alvesta kommunkoncern även med andra offentliga och privata aktörer, såväl regionala som nationella, för att uppnå större effekt och bidra till regionala, nationella och globala mål.

Nedan följer en kort beskrivning av varje grupp.

2.5.1 Kommunkoncern

Kommunkoncernen innefattar Alvesta kommuns politiska nämnder och tjänsteorganisation, samt kommunens helägda bolag. Energi- och klimatprogrammet är

styrande för kommunkoncernen. Inom kommunkoncernen är det både politiker och kommunanställda som kan påverka energi, klimatomställningen och anpassningar till klimatförändringar genom sina dagliga beslut om exempelvis inköp, byggnationer, transporter och livsmedel. Dessa beslut påverkar Alvesta kommun både på kort och lång sikt. Kommunkoncernen har också ett ansvar att vara drivande och samordnande i arbetet med Energi- och klimatprogrammet med tillhörande handlingsplan.

För att ta hänsyn till alla perspektiv utifrån kommunkoncernens ansvar behöver arbetet inkludera barn och ungas åsikter samt att tänka på jämställdhet och jämlikhet. Det betyder att kommunkoncernen ska fatta beslut och vidta åtgärder som är rättvisa och ger alla, oavsett ålder, kön eller bakgrund, lika möjligheter att påverka och ta del av energi-, klimatomställnings- och klimatanpassningsåtgärderna.

Kommunkoncernen ska också agera som samarbetspartner och skapa mötesplatser för samarbete. Kommunkoncernen har en viktig roll i att starta samarbeten mellan olika aktörer, både inom och utanför kommunen, för att genomföra programmet.

2.5.2 Geografiska Alvesta kommun (invånare, företag och föreningar)

För geografiska Alvesta kommun är Energi- och klimatprogrammet vägledande, vilket innebär att programmet är mer av en vägledning eller rekommendation för hur man kan bidra till målen.

Invånare

Invånare är de som bor i Alvesta kommun. Varje invånare har chans att påverka energi-, klimatomställnings- och klimatanpassningsarbetet. Det är viktigt att ta hänsyn till jämställdhet och jämlikhet, så att alla, oavsett bakgrund eller ålder får lika chans att vara med och bidra. Barn och unga spelar en viktig roll i detta arbete. De är en ny generation som kommer att ärva den värld vi lämnar efter oss, och genom att inkludera deras perspektiv i arbetet ökar deras medvetenhet och engagemang.

Barn och unga, liksom vuxna och äldre vuxna, kan påverka genom sina dagliga val inom områden som konsumtion, resande och energiutnyttjande. Vuxna har en förebildsroll och behöver göra ansvarsfulla val för att minska klimatpåverkan. Äldre vuxna kan bidra med erfarenhet och kunskap, särskilt om tidigare energi- och klimatkriser, och har en avgörande roll för att skapa en hållbar och miljövänlig värld. Som invånare är det viktigt även med klimatanpassning och vara medveten om klimatrisker som finns och skydda sig mot exempelvis extremväder.

Även besökare i kommunen är en del av målgruppen. Genom att uppmuntra och underlätta hållbara val för turister och andra besökare förstärks det gemensamma arbetet mot en mer hållbar framtid.

Företag

Företag i Alvesta kommun är de som bedriver verksamhet i kommunen. De påverkar direkt Energi- och klimatprogrammet genom sina beslut och verksamheter. Varje företag har olika möjligheter att påverka beroende på plats, verksamhetens art, storlek och regler som gäller. Lagar och kunders krav gör att företagen behöver jobba mer med hållbarhet. Exempel på områden där företagen kan påverka är användning av resurser, energi, utsläpp av växthusgaser och samarbete med andra företag. Företag kan föregå med gott exempel genom att ha långsiktiga mål och strategier, samt genomföra och marknadsföra hållbarhetsinsatser. Företag kan också spela en viktig roll i att skapa inkluderande och rättvisa arbetsmiljöer där alla medarbetare, oavsett kön eller bakgrund, ges lika möjligheter att bidra till energi- och klimatmålen. Näringslivet har också ett ansvar att anpassa sina verksamheter för klimatförändringar.

Föreningar

Föreningslivet i Alvesta kommun består av olika föreningar som är aktiva i kommunen. Varje förening kan påverka Energi- och klimatprogrammet genom göra hållbara val och beslut. De har olika möjligheter att bidra till programmet beroende på föreningens förutsättningar, så som storlek, ekonomi och tillgångar. Föreningar når många invånare och kan påverka dem genom olika aktiviteter. De kan också agera förebilder och samarbetspartners. Genom att föreningar äger eller använder lokaler, konsumerar och transporterar sig kan föreningar också påverka målen och visionen i Energi- och klimatprogrammet. Föreningar har också möjlighet att arbeta med jämställdhet och jämlikhet i sina aktiviteter och se till att deras medlemmar kan bidra till och påverka energi- och klimatarbetet. Föreningar kan även behöva tänka på framtiden och en aspekt är att anpassa sig till klimatförändringar och dess effekter.

2.5.3 Aktörer utanför kommungränsen

För att lyckas med energi- och klimatarbetet behöver Alvesta kommun samarbeta med aktörer utanför kommungränsen. Exempel på dessa är andra kommuner, regionen, länsstyrelsen, energikontoret, nätbolag, universitet och forskningsinstitut. Dessa aktörer kan hjälpa till med att dela kunskap, samarbeta i projekt och samordna olika insatser.

Samarbete möjliggör nya lösningar, effektivare användning av resurser och större genomslag för åtgärder. Samverkan med aktörer utanför kommunen kopplar arbetet till större mål och strategier på regional, nationell och internationell nivå, vilket stärker chanserna att nå både lokala, regionala, nationella och globala energi- och klimatmål.

2.6 Genomförande

Alla i Alvesta kommun behöver jobba både tillsammans och var för sig för att nå energi-, klimatomställnings- och klimatanpassningsmålen i programmet. Varje person bidrar på olika sätt och det finns tre huvudsakliga sätt att påverka:

- Påverkan genom samarbete; genom att jobba tillsammans med grannar, vänner, företag, föreningar eller kommunkoncernen kan problem lösas och förbättringar göras.
- Indirekt påverkan; handlingar och beslut kan ha effekter som inte syns direkt, men ändå påverkar samhället, som att ta kollektivtrafik i stället för att köra bil och därmed minska utsläppen.
- Direkt påverkan; ibland ses ett omedelbart resultat av handlingar, som när det planteras träd för att skapa skugga och grönska i området.

Kommunstyrelsen ansvarar för samordningen av genomförandet och det utgår ifrån följande principer:

- Tydlig ledning och engagemang – Tydligt ledarskap ska inkludera och engagera olika grupper i samhället, med särskild hänsyn till barn och ungas perspektiv samt jämställdhet och jämlikhet. Det är avgörande för att sätta tonen, visa engagemang och handlingskraft för målen och visionen i programmet.
- Samarbete och delaktighet – Ett inkluderande förhållningssätt ska ge alla samhällsgrupper möjligheter att bidra och bli hörda. Samarbete ska också omfatta aktörer utanför kommungränsen för att dela erfarenheter och resurser samt att lösa gemensamma utmaningar. Genom samarbete kan även potentiella målkonflikter upptäckas och hanteras på ett bra sätt.
- Resurser och finansiering – Tilldela tillräckliga resurser och finansiering för att genomföra åtgärderna i handlingsplanen. Det kan både innebära kommunal budget och att söka extern finansiering från regionala, nationella och internationella aktörer.
- Kunskap och kompetens – Utbilda och stödja målgrupperna för att öka förståelsen och kompetensen kring energi- och klimatfrågor. Detta inkluderar även samarbete med akademiska aktörer och experter.

- Mätning och uppföljning – Utveckla tydliga och mätbara mål och indikatorer för att kunna följa upp och utvärdera framstegen. Regelbunden uppföljning och rapportering är viktiga för att identifiera framgångar, utmaningar och eventuella målkonflikter, vilket möjliggör att åtgärderna kan anpassas vid behov.
- Kommunikation och engagemang – Kommunicera regelbundet och öppet med målgrupperna för att öka medvetenheten och engagemanget för energi- och klimatfrågor. Kommunikationen ska vara inkluderande, lyfta fram goda exempel och involvera målgrupperna i planering och genomförande. Kommunikationen sker på ett enkelt och begripligt språk som många förstår.

2.6.1 Handlingsplan

En handlingsplan tas fram tillsammans med representanter från Energi- och klimatprogrammets målgrupper och revideras årligen. Kommunstyrelsen beslutar om och ansvarar för att samordna genomförandet och uppföljning av handlingsplanen.

Handlingsplanen bygger på programmets principer för genomförandet och innehåller specifika åtgärder med tidsplan, ansvar och eventuella resurser för att nå målen för 2030 och visionen för 2045. Åtgärderna i handlingsplanen utgår från fokusområdena, avsnitt 5 Fokusområden, med tillhörande indikatorer och utmaningar. Under varje utmaning ges exempel för vilka typer av åtgärder som kommunkoncernen respektive geografiska Alvesta kommun kan genomföra.

Vid framtagandet och vid revideringen av handlingsplanen samordnas åtgärderna med andra insatser och handlingsplaner, exempelvis genom samarbeten med länsstyrelsen, regionen, grannkommuner och andra relevanta aktörer. Potentiella målkonflikter identifieras och hanteras för att säkerställa en balanserad väg framåt. Detta säkerställer att insatser harmoniserar och förstärker varandra, samt bidrar till att uppnå både lokala och övergripande energi- och klimatmål. Uppföljning av handlingsplanens resultat görs årligen på en gemensam träff med målgrupperna, där lärdomar och framgångar delas.

2.7 Uppföljning

Varje år följs Energi- och klimatprogrammet upp utifrån dess mål och indikatorer. Det görs vid en gemensam träff för programmets målgrupper och även enligt kommunkoncernens ordinarie uppföljningsrutiner för delårs- och helårsuppföljning.

3 Fakta om energi och klimat

Energi- och klimatprogrammet omfattar energi, klimatomställning och klimatanpassning och dess påverkan, både lokalt inom kommunen och på andra platser, till följd av konsumtionsvanor. Det här avsnittet syftar till att förklara begrepp inom energi, klimatomställning och klimatanpassning, för att ge en ökad förståelse för respektive område och hur de hänger samman.

3.1 Energi

Energi är ett brett begrepp och i Energi- och klimatprogrammet menas den energi som används för transporter, el, värme, kyla och energi inom industriverksamhet. För att inte påverka klimatet negativt behöver energiproduktionen ske på ett fossilfritt sätt.

När fossila bränslen som kol, olja och naturgas används, frigörs koldioxid i atmosfären vilket bidrar till att förstärka växthuseffekten. Fossilfri energi är energi som utvinns från kärnkraft. Förnybar energi är energi som utvinns från förnybara källor som sol, vind, vatten och biomassa.

Energiförbrukningen kan minskas genom:

- Energieffektivisering: Att använda energi på ett effektivare sätt, till exempel genom att byta till bättre apparater eller förbättra isoleringen i byggnader.
- Energibesparing: Att förändra vanor för att använda mindre energi, som att sänka värmen inomhus eller stänga av elektronik när den inte används.

Energi för el och värme mäts oftast i enheten wattimmar (Wh). En kilowattimme (kWh) är den energi som behövs för att driva något som förbrukar en watt i tusen timmar eller tusen watt i en timme. Nationellt produceras så mycket elektricitet att det blir terawattimmar (TWh) som är miljarder kilowattimmar. I kommuner som Alvesta kommun används och produceras elektricitet inom storleken gigawattimmar (GWh), som är miljoner kilowattimmar.

3.1.1 Elförsörjning

För att få elektricitet behövs ett elnät som distribuerar elen från den plats där det produceras – till användarna. För att det ska gå är elnätet uppdelat i transmissionsnät (stamnät), regionnät och lokalnät. Transmissionsnätet förvaltas av Svenska kraftnät AB och kan jämföras med bilarnas motorvägar då nätet transporterar elen långa sträckor och kopplar Sveriges elnät med andra länders elnät. Regionnätet transporterar el mellan transmissionsnätet och lokalnätet, stora elförbrukare och en del elproduktion är anslutna

direkt till regionnätet. Lokalnätet är det nät som transporterar elen den sista biten från regionnätet till användarna, alltså hushåll och verksamheter.

Elnätsbolagen ansvarar för att leverera tillgänglig och säker el och för det betalar användarna en elnätsavgift. Som användare finns det bara ett elnätsbolag att välja på. Det beror på att lokalnäten är uppbyggda så att bara ett elnätsbolag har tillstånd (monopol) att bygga och driva elnätet inom deras område.

För att använda el tecknar användare ett avtal med ett elhandelsbolag. Kostnaden kan baseras på ett fast-, rörligt- eller timpris, samt val av energikällor. Klimatvänlig el kan vara antingen från fossilfri eller förnybara energikällor.

Sverige är uppdelat i fyra elområden. Elområde tre och fyra i söder har oftast högre elpriser då det där förbrukas mer el än det produceras. I norr är det tvärtom. Där produceras mer än vad som används. I framtiden kan detta ändras beroende på placering av elintensiva företag eller företag som ställer om från fossil energi till elektricitet. Det beror även på om produktionen av fossilfri energi ökar och effektivisering eller besparingar görs inom energiområden.

3.1.2 Uppvärmning och kyla

Uppvärmning av hus och lokaler kräver mycket energi under vintermånaderna. Det finns olika sätt att värma upp hus och få varmvatten på, som till exempel direktverkande el, värmepumpar, ved- eller pelletspanna och fjärrvärme.

Behovet av att kyla ner byggnader för en svalare inomhusmiljö har ökat och detta behov förväntas fortsätta på grund av klimatförändringarna. En del värmepumpar kan både värma och kyla luften (frikyla), men det finns också enklare sätt att hålla inomhusmiljön sval. Till exempel kan solvärmen hindras från att komma in genom att använda markiser eller gardiner och hålla fönster och dörrar på solsida stängda. Större träd utanför byggnaden kan också ge skugga och minska solens instrålningspåverkan.

3.1.3 Styrning och lagring

Ett problem med dagens elanvändning är att den inte är jämnt fördelad under året och under vissa tider på dygnet är det många som använder el samtidigt. Generellt används mer el på vintern när det är kallt ute, än under de varma sommarmånaderna.

När många använder el samtidigt under ett dygn bildas effektoppar och för hushållen sker det vanligen mellan klockslagen 7–9 och 17–19. Då kanske många väljer att laga mat, ladda elfordon eller starta någon maskin samtidigt. För ett företag kan en effektopp ske vid andra tider på dygnet. För att minska den ojämna fördelningen kan man försöka att

minska elanvändningen vid effekttoppstiderna (7–9 eller 17–19) och sprida ut elanvändningen mer över dygnets alla timmar.

I takt med att mer el produceras från förnybara källor varierar mängden el beroende på vädret och årstid. Ibland, när det finns mer el än vad som efterfrågas, kan priset på el sjunka till negativa nivåer. Då måste elproducenterna betala för att göra sig av med överskottet.

För att minska effekttoppar och anpassa för variationen av elproduktion på grund av vädret kan efterfrågefleksibilitet eller lagring av el vara några alternativ. Efterfrågefleksibilitet inom el innebär att anpassa sin elförbrukning utifrån utbud av el. Två kända tekniker för energilagring är att använda batterier eller vätgas. Av biogas går det också att framställa el med hjälp av en gasturbin, men vanligen används biogas till fordonsbränsle.

3.2 Klimatomställning

Klimatet är det genomsnittliga väderförhållandet i ett område över en längre tidsperiod, vanligtvis 30 år. Området kan vara globalt, nationellt och lokalt och tar med faktorer som temperatur, nederbörd, vindmönster och luftfuktighet. Klimatet har alltid varierat i alla tider, men idag är förändringarna tydligare än någonsin, mycket på grund av mänsklig inverkan. Jordens klimat blir allt varmare.

Klimatomställning handlar om att samhället behöver ändra levnadssätt samt hur man använder energi för att minska utsläppen av växthusgaser.

3.2.1 Mätning av utsläpp

För att mäta utsläppen används något som kallas koldioxidekvivalenter (CO_2 -ekv.). Koldioxidekvivalenter inkluderar alla växthusgaser, såsom koldioxid, metan, lustgas och vissa andra gaser. Eftersom koldioxid är den vanligaste växthusgasen används den som ett mått. Till exempel om ett ton av metangas släpps ut, motsvarar det 28 ton CO_2 -ekv. eftersom metan är 28 gånger mer skadligt för klimatet än koldioxid.

Ett ton koldioxidekvivalenter motsvarar en tur och retur resa med flyg till södra Spanien för en resenär.

3.2.2 Transporter

Transporter och resor har en stor påverkan på klimatet eftersom de bidrar till en betydande del av växthusgasutsläppen. Många fordon använder fossila bränslen som bensen, diesel och flygbränsle. Men det tillverkas också bränslen som inte är fossila,

såsom vätgas, biogas, FAME, HVO, biometanol och el. El och vätgas räknas som fossilfri om den produceras från fossilfria källor. För att minska påverkan av fossila drivmedel, som bensen och diesel, kan en inblandning med biodrivmedel göras.

Det finns flera möjliga platser att ladda ett elfordon på, exempelvis hemma, på arbetsplatsen, på allmänna platser och vid snabbbladdningsstationer. Publika laddplatser och bränslestationer med fossilfria alternativ är en viktig del i infrastrukturen som främjar användningen av elfordon och minskar beroendet av fossila bränslen i andra fordon.

Motorfordon kommer aldrig att bli miljövänliga, utan kommer påverka miljön mer eller mindre. Motorfordon ger buller, kräver hårdgjorda ytor till vägar och parkeringsplatser, vägar som dras genom naturen, hälsofarliga partiklar från däck och vägbanor samt omfattande resursförbrukning för tillverkningen.

3.2.3 Markanvändning

Hur mark används kan påverka klimatet genom ökade växthusgasutsläpp och ökad eller minskad förmåga att absorbera koldioxid. Exempel på låg klimatpåverkan från markanvändning är:

- Skogsbruk som utgår från att främja och bevara biologisk mångfald, skydda ekosystemtjänster och säkerställa att avverkning inte överstiger återväxten så att skogen aktivt bidrar till att både minska växthusgasutsläppen och maximera koldioxidupptag.
- Jordbruk som kombinerar produktivitet med miljöhänsyn.
- Återställande av vissa typer av våtmarker.
- Användning av viss mark för produktion av förnybar energi.

3.2.4 Konsumtion

De utsläpp av växthusgaser som vår konsumtion orsakar kallas för konsumtionsbaserade utsläpp. Det mäts i mängd (kilogram eller ton) koldioxidekvivalenter (CO₂-ekv.). Hushållens konsumtion delas in i livsmedel, boende, kläder samt andra varor och tjänster.

Utöver hushållens konsumtion ingår offentlig konsumtion och investeringar i de konsumtionsbaserade utsläppen. Offentlig konsumtion avser när skolor, sjukhus och myndigheter köper in varor och tjänster för sin verksamhet. Investeringar är inköp av byggnation, maskiner, bostäder och värdeföremål.

3.3 Klimatanpassning

Klimatanpassning handlar om att samhället behöver anpassas för att klara framtida och pågående väderhändelser, som kan ske oftare och bli mer extrema på grund av klimatförändringar. Anpassningar behöver ske för att minska skador på mark, vatten och bebyggelse, samt människors och djurs hälsa.

Klimatet förändras och blir inte som det var för 20 år sedan och det kommer om 20 år inte vara samma som det är i dag. Även om forskningen ger olika scenarier för framtiden är det svårt att förutse hur klimatet kommer att utvecklas. Men ju mindre växthusgaser som släpps ut, desto mindre behov finns det för klimatanpassningsåtgärder.

Klimatförändringar leder till fler extrema väderhändelser som skyfall, torka och värmeböljor. Det kan leda till översvämningar, vattenbrist och värmestress.

Förändringarna påverkar också biologisk mångfald och ekosystem, ökar risken för skadegörare och sjukdomar, samt spridning av invasiva främmande arter.

Klimatförändringarna innebär utmaningar för människors hälsa och välmående, med en ökad risk för värmerelaterade sjukdomar, spridning av smittsamma sjukdomar och påverkan på mental hälsa till följd av extremväder och osäkerhet. Det kan även påverka produktionen av och handeln med livsmedel. Klimatförändringar i andra delar av världen kan också påverka livsmedelsförsörjningen och göra att självförsörjandegraden blir viktigare.

3.3.1 Sårbarhet

Att minska sårbarheten genom klimatanpassning betyder att samhället och dess invånare ska vara mindre känsligt för skador, hot och risker som är kopplade till klimatförändringar. Klimatförändringar påverkar många delar av samhället. Hur sårbart det är beror på hur mycket klimatet förändras, men också på hur väl förberett samhället är att möta och anpassa sig till de nya förutsättningarna. Beredskapsplaner och ökad medvetenhet och kunskap om klimatförändringarnas risker minskar sårbarheten.

3.3.2 Robusthet

Att öka robustheten genom klimatanpassning innebär att hantera olika händelser som kan uppstå till följd av klimatförändringarna. För att göra detta behöver följande göras:

- Planera för olika scenarion.
- Studera det som behöver anpassas och hur mycket klimatet kan förändras innan det uppstår problem.
- Ta fram åtgärder som minskar klimatrisker till följd av klimatförändringar.

3.3.3 Klimatkompensering

Klimatkompensering är att kompensera för de växthusgasutsläpp som sker. Det kan göras lokalt eller utanför kommunens gränser genom att bidra med negativa utsläpp.

En metod för klimatkompensering som ger negativt utsläpp är att tillverka och använda biokol. Biokol tillverkas genom en process som heter pyrolys, där växtdelar förbränns i syrefria förhållanden. En stor del av det kol som växterna har tagit upp under sin livstid binds i biokolet som sedan kan återföras till marken.

En annan teknik som används för klimatkompensering är CCS (Carbon Capture and Storage). Med den här tekniken kan koldioxid fångas från rökgaser och sedan lagras. CCS används främst vid kraftverk, förbränningsanläggningar och processindustrier. Även om tekniken är dyr provas den på flera platser runt om i världen.

3.3.4 Mark- och vattenanvändning

Klimatförändringar påverkar naturen och genom att använda mark och vatten på ett hållbart sätt kan naturen stödjas för att växter och djur ska överleva. Inom klimatanpassning i mark- och vattenanvändning tar detta program upp våtmarker, skydd av värdefull natur, grön infrastruktur och invasiva främmande arter.

Våtmarkers egenskap att hålla kvar vatten i landskapet är viktiga för att hantera översvämningar och torka. Genom att återställa våtmarker kan även fler arter och naturtyper bevaras, vilket är bra för den biologiska mångfalden och de fördelar naturen ger exempelvis ekosystemen.

Att skydda värdefull natur är också viktigt för att bevara den biologiska mångfalden (skydda hotade och/eller inhemska arter) och kan också bidra till klimatanpassning (stärkt ekosystem) och en minskning av växthusgasutsläpp (vissa våtmarker). En rik biologisk mångfald är viktig för ett hållbart samhälle och för att klara av både plötsliga och långsiktiga klimatförändringar.

Grön infrastruktur är mänskliga miljöer som efterliknar eller förenas ihop med den naturliga miljön för att skapa hållbara stadslandskap. Stadslandskap omfattar allt från byggnader, infrastruktur, grönområden, gator och torg i staden/orten. Grön infrastruktur är trädplantering som förbättrar luftkvalitet eller ger skugga, gröna tak som absorberar regnvatten, anläggning av gröna korridorer, parker eller naturreservat för att skapa livsmiljöer för djur och ökad biologisk mångfald, dagvattendiken/dammar med mera. Med hjälp av grön infrastruktur kan effekterna av klimatförändringar som översvämningar och torka hanteras med naturbaserade lösningar.

Invasiva främmande arter är ett problem eftersom de tar över stora områden och tränger undan inhemska arter, vilket påverkar den biologiska mångfalden och gör det svårare för ekosystemen att hantera extremt väder. Klimatförändringar kan öka risken för etablering och spridning av invasiva främmande arter, eftersom vissa arter kan gynnas av de förändrade klimatförhållandena och få en ökad konkurrensfördel. Därför är det viktigt att övervaka och bekämpa invasiva arter för att skydda den biologiska mångfalden och bevara ekosystemets funktioner.

4 Lokala mål för Alvesta kommun

I detta avsnitt beskrivs hur situationen i Alvesta kommun ser ut år 2025 för att sedan blicka framåt med vision för 2045 och mål och framtidsbeskrivning för 2030. Mer detaljerad information finns även under 5 Fokusområden.

4.1 Alvesta kommun i dag 2025

I Alvesta kommun år 2025 tar vi steg mot att bli mer ansvarsfulla med vår energianvändning. Tillsammans gör invånare, företag, föreningar, kommunkoncernen och våra besökare medvetna val för att använda energi effektivt i vardagen och vid inköp av energikrävande utrustning och fordon. Vi ser en ökande tendens att fler invånare och företag väljer förnybara energikällor, även om vi fortfarande har en bit kvar mot att göra det till en norm. Sedan några år tillbaka har etableringen av vindkraftsparken bidragit till att vi i Alvesta kommun har ungefär lika stor produktion som användning av elenergi.

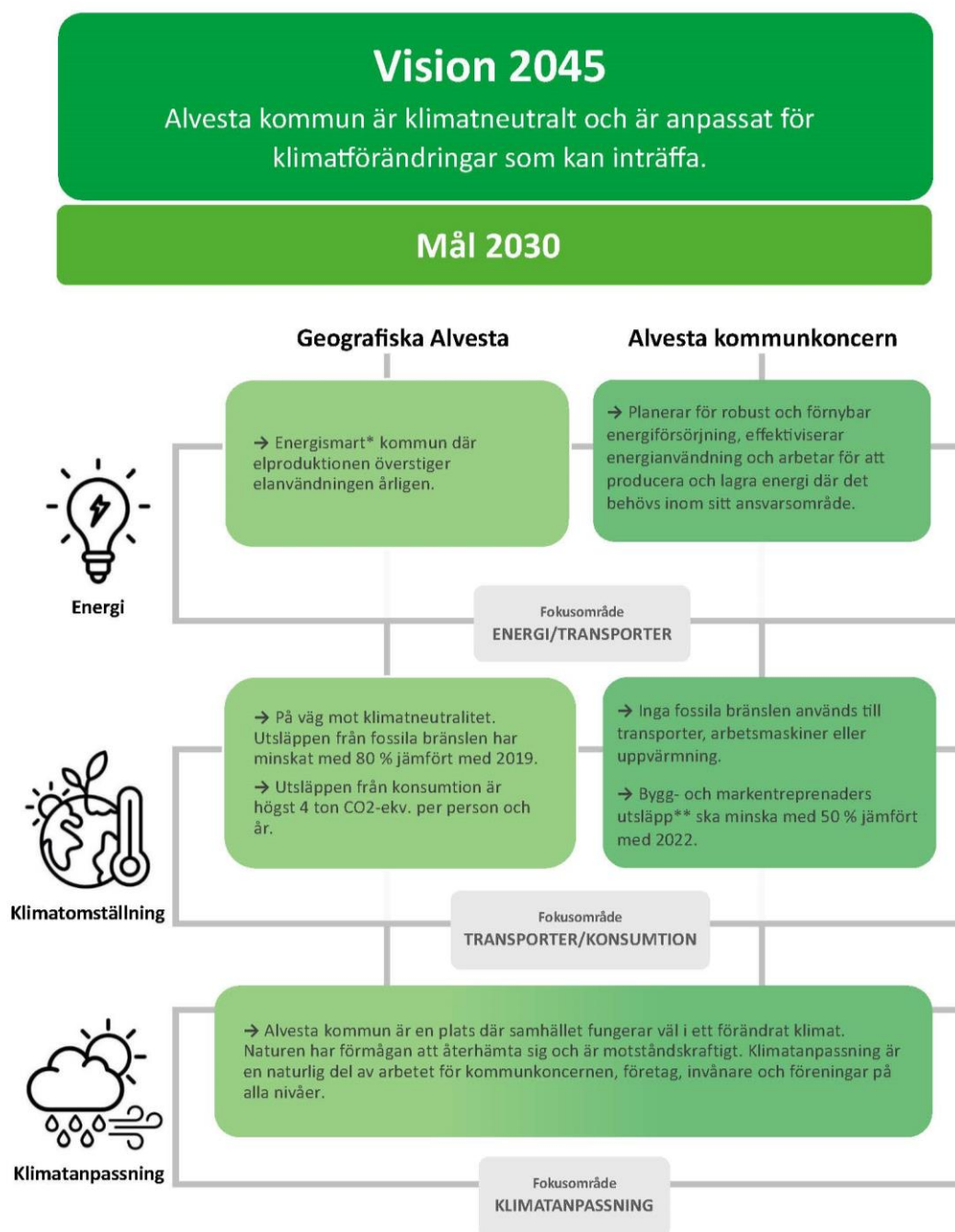
Transportsektorn och industrin börjar gradvis använda förnybara bränslen, även om detta inte är fullt genomfört ännu. Sedan flera år tillbaka finns en biogasanläggning i kommunen som producerar biogas av organiskt avfall från bland annat gödsel från lantbruken, matavfall och slakteriavfall. Biogasen uppgraderas för att kunna användas till fordonsbränsle både inom och utanför kommunen. Vi ser en viss ökning av elfordon under de senaste åren och laddningsinfrastrukturen börjar sakta att förbättras. Besöksnäringen spelar en viktig roll i att främja och använda dessa hållbara alternativ för transporter och energiförsörjning.

Vi ser också en ökad medvetenhet om och installation av solceller på vissa byggnader, men det är inte lika vanligt över hela kommunen ännu. Sortering av avfall och fokus på återanvändning och återvinning har ökat, men det finns fortfarande utrymme till förbättring. Samarbeten företag emellan och med kommunen för att minska avfall och använda resurser på ett hållbart sätt börjar efterfrågas, men tydliga initiativ saknas.

Vi ser också att fler invånare och besökare sakta börjar ändra sina vanor för att minska sin miljöpåverkan, som att välja alternativ till bilen och att konsumera mer medvetet. Målet att bli klimatneutralt är fortfarande en resa, men vi är på väg mot en mer hållbar kommun. Att anpassa oss till klimatförändringar och minimera riskerna för framtida problem är en del av den här resan och vi arbetar stegvis för att uppnå detta.

4.2 Vision 2045 & Mål 2030

Alvesta kommuns vision för energi, klimatomställning och klimatanpassning sträcker sig till 2045 och besvarar vad kommunen vill uppnå på lång sikt. För 2030 har Alvesta kommun tre mål för geografiska Alvesta kommun och tre mål för Alvesta kommunkoncern, samt ett gemensamt mål. Målen för 2030 besvarar vad kommunen behöver uppnå på medellång sikt.

* Innebär att minimera energiförbrukningen (effektivisera och minska användningen) och minska energins klimatpåverkan (fossilfritt).

** Allt eftersom data och system tillgängliggörs kan fler mätbara mål göras inom kommunkoncernens konsumtion. Krav på system för att mäta nuläge och beräkna mål behövs.

4.2.1 Vision för 2045

<i>Alvesta kommun är klimatneutralt och är anpassat för klimatförändringar som kan inträffa</i>	
Visionen innebär	Visionen innebär att det som görs inom kommunens gränser ska utföras utan att bidra till global uppvärmning, samt att alla i Alvesta kommun är förberett för att hantera olika typer av klimatförändringar som uppstår till följd av den globala uppvärmningen.
Samband andra mål	Visionen överensstämmer med de långsiktiga målsättningarna i Regional utvecklingsstrategi, nationella miljömål och Agenda 2030.

4.2.2 Mål för Geografiska Alvesta kommun och Kommunkoncernen 2030

Totalt finns sju mål inom energi, klimatomställning och klimatanpassning. Det finns ett gemensamt mål för geografiska Alvesta kommun och kommunkoncernen inom Klimatanpassning. Inom Energi har geografiska Alvesta kommun och kommunkoncernen ett mål vardera och inom klimatomställning finns två mål vardera.

För varje mål beskrivs det vad målet innebär och för de mål som är mätbara finns ett nuläge och ett framtida målvärde för måluppfyllelse 2030. För mål utan mätbarhet beskrivs hur målet följs upp.

Gemensamt mål 2030

För klimatanpassning har Geografiska Alvesta kommun och Alvesta kommunkoncern ett gemensamt mål:

<i>Alvesta kommun är en plats där samhället fungerar väl i ett förändrat klimat. Naturen har förmågan att återhämta sig och är motståndskraftigt. Klimatanpassning är en naturlig del av arbetet för kommunkoncernen, företag, invånare och föreningar på alla nivåer.</i>	
Målet innebär	Att samhället anpassas till de klimatförändringar som kan komma att ske till följd av global uppvärmning. Anpassning behöver ske så att samhället och dess invånare ska vara mindre känsligt för skador, hot och risker och för att kunna planera åtgärder som minimerar olika klimatrisker som kan uppstå.
Läget	Se nuläge i 5.1.3 Indikatorer för Klimatanpassning

Samband andra mål	Målet utgår från det nationella målet i 2023/24:97 Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning.
Uppföljning	Årligen följa upp indikatorerna i 5.4.3 Indikationer Klimatanpassning.
Ansvar för uppföljning	Samhällsbyggnadsförvaltningen

Mål för Geografiska Alvesta kommun 2030

Inom geografiska Alvesta kommun finns ett mål inom energi och två mål inom klimatomställning.

Energimål

<i>Geografiska Alvesta kommun är en energismart kommun och elproduktionen överstiger den totala elanvändningen i geografiska Alvesta kommun på årsbasis.</i>	
Målet innebär	Att kommunen ska vara en pluselkommun, där elproduktionen överstiger elanvändningen totalt för året.
Läget 2021	Elanvändningen har under de senaste åren varit på en ganska jämn nivå, cirka 280 GWh. Vindkraftsparken i Lyngsåsa, som togs i drift hösten 2021, har en årlig produktionskapacitet på 315 GWh. Det innebär att elproduktionen redan nu är något högre än elanvändningen.
Samband andra mål	Målet utgår från de regionala målen "Öka eller behåll elproduktion från förnybara källor" samt "Effektivare användning" i Kronobergs miljömål 2021–2030.
Uppföljning	Årlig uppföljning genom att följa produktionen av elenergi och elförbrukningen i geografiska Alvesta kommun. (Mer el och/eller högre effekt behövs för att ställa om mot ett fossilfritt samhälle samtidigt som effektiviseringar inom el kan göras. Olika incitament kan påverka hur användningen och produktionen ser ut i framtiden.)
Ansvar för uppföljning	Samhällsbyggnadsförvaltningen

Klimatomställningsmål 1

<i>Alvesta kommun är på väg mot en klimatneutral kommun. De totala utsläppen från fossila bränslen inom geografiska Alvesta har minskat med 80 procent jämfört med år 2019.</i>	
Målet innebär	Att koldioxidutsläppen ska minska inom Alvesta kommun. De totala koldioxidutsläppen ska minska från 57 054 ton/år (2019) till 11 411 ton/år (2030). Utifrån invånarantal, för att få en förståelse på hur mycket som behöver minskas baserat per person, ska utsläppen minska från 2,83 ton CO₂ per år (2019, 20 134 invånare) till 0,57 ton CO₂ per år (2030, 20 612 invånare*)
Läget	Utsläppsstatistik för år 2019, 2021 och 2022 var 57 054, 52 667 och 46 217 ton koldioxid. Utsläppen från fossila bränslen inom Alvesta kommun beror: 80 % på transporter, 13 % på arbetsmaskiner och därefter på uppvärmning av bostäder/lokaler, produktanvändning, industri, el och fjärrvärme år 2022.
Samband andra mål	Målet utgår från det regionala målet "Minska utsläppen av fossila bränslen och fasa ut dom" i Kronobergs miljömål 2021–2030.
Uppföljning	Årlig uppföljning, statistik hämtas på SMHI:s emissionsdatabas.
Ansvar för uppföljning	Samhällsbyggnadsförvaltningen

* Prognos

Klimatomställningsmål 2

<i>Utsläppen från konsumtion i Geografiska Alvesta kommun är högst 4 ton CO₂-ekv. per person och år.</i>	
Målet innebär	Att utsläpp från vår konsumtion genomsnittligen behöver minska med mer än hälften per person i Alvesta kommun år 2019 till år 2030.
Läget 2019	9,76 ton CO ₂ -ekv. per invånare (Källa: Konsumtionskompassen)
Samband andra mål	Målet utgår från det regionala målet "Minska konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp" i Kronobergs miljömål 2021–2030.

Uppföljning	Årlig uppföljning (om och när det finns tillgängliga data) genom Konsumtionskompassen.
Ansvar för uppföljning	Samhällsbyggnadsförvaltningen

Mål för Alvesta kommunkoncern 2030

Inom Alvesta kommunkoncern finns ett mål inom energi och två mål inom klimatomställning.

Energimål

<i>Alvesta kommunkoncern planerar för en robust energiförsörjning, effektiviserar energianvändningen och arbetar för att producera och lagra energi där det behövs.</i>	
Målet innebär	Att kommunkoncernen arbetar för att - Säkerställa att det finns trygg och säker tillgång till energi, - Minska energiförbrukningen genom energieffektivisering, - Producera egen energi genom förnybara källor och - Möjliggöra lagring av energi.
Läget	Se nuläget i 5.1.3 Indikationer för Energi, kommunkoncernen
Samband andra mål	Målet utgår från de regionala målen "Öka eller behåll elproduktion från förnybara källor" samt "Effektivare användning" i Kronobergs miljömål 2021–2030.
Uppföljning	Årlig uppföljning genom uppföljning av indikatorerna i avsnitt 5.1.3 för kommunkoncernen.
Ansvar för uppföljning	Kommunledningsförvaltningen

Klimatomställningsmål 1

<i>Inom Alvesta kommunkoncern används inga fossila bränslen till transporter, arbetsmaskiner eller uppvärmning.</i>	
Målet innebär	Att fossila bränslen inte längre ska användas till transporter, arbetsmaskiner eller uppvärmning år 2030.
Läget	Bränsle till arbetsmaskiner, transporter: ej framtaget Fjärrvärme: 0,4 % fossilt (år 2022)

	Uppvärmning AllboHus: 17 917 liter fossil olja (år 2023)
Samband andra mål	Målet utgår från det regionala målet "Minska utsläppen av fossila bränslen och fasa ut dom" i Kronobergs miljömål 2021–2030. Men att kommunkoncernen går före och ska minska användningen till 0.
Uppföljning	Årlig uppföljning genom att ta fram statistik gällande fossila bränslen i kommunkoncernen.
Ansvar för uppföljning	Kommunledningsförvaltningen

Klimatomställningsmål 2

<i>Bygg- och markentreprenaders utsläpp ska minska med 50 %, jämfört med 2022.</i>	
Målet innebär	Utsläpp från bygg- och markentreprenader ska minska från 14 300 ton CO ₂ -ekv. (år 2022) till 7 650 ton år 2030.
Läget 2022	14 300 ton CO ₂ -ekv.
Samband andra mål	Målet utgår från det regionala målet "Minska konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp" i Kronobergs miljömål 2021–2030. Men det har anpassats till kommunkoncernens miljöspendanalys och till den kategorin som hade högst utsläpp.
Uppföljning	Årlig uppföljning.
Ansvar för uppföljning	Kommunledningsförvaltningen

4.3 Alvesta kommun 2030

I Alvesta kommun tar vi ansvar för vår energianvändning på ett smart sätt och främjar cirkulära flöden. Tillsammans gör invånare, företag, föreningar, kommunkoncern och besökare medvetna val för att använda energi effektivt i vardagen och vid inköp av energikrävande utrustning och fordon. Vi prioriterar förnybara energikällor framför fossila bränslen i alla områden, där det är tekniskt möjligt. Transporter och industrin drivs till stor del av el och förnybara bränslen, bland annat genom den lokalt producerade biogasen i kommunen. Besökare som väljer hållbara resor till och inom Alvesta kommun bidrar också till denna positiva utveckling.

Personbilar och lätta lastbilar körs med el eller andra förnybara drivmedel tack vare ökad efterfrågan och en utbyggd och laddinfrastruktur och bränslestationer med förnybart bränsle. Vi är fler som går, cyklar och/eller åker kollektivt tack vare ökad medvetenhet om hälso- och miljöfördelar, samt förbättrade förutsättningar. Solceller är en självklarhet på nybyggnationer och allt fler befintliga byggnader har solceller installerade på taken. Invånare, företag och även besökare vet hur de använder och lagrar el.

Alla i Alvesta kommun sorterar avfall nära hemmet eller arbetet för att minska avfall och öka återanvändning och återvinning. Genom samarbete företagen emellan och med kommunkoncernen minskar vi avfall och använder resurser på ett hållbart sätt. Vi köper inte mer än vad vi behöver och strävar tillsammans mot ett klimatneutralt Alvesta. Besöksnäringen spelar en viktig roll genom att erbjuda hållbara upplevelser.

Vår kommun är anpassad för klimatförändringar för att vi ska känna oss trygga och säkra. Vi tar vara på positiva effekter av förändringar i klimatet och minimerar riskerna för framtida problem kopplade till klimatet. Alvesta kommun är en plats där både invånare och besökare trivs och deltar i arbetet för en hållbar framtid.

5 Fokusområden

För att nå Alvesta kommuns mål 2030 har fyra fokusområden med tillhörande utmaningar identifierats. Genom att fokusera på områdena och koppla insatser och åtgärder i handlingsplanen till de olika utmaningarna kommer målgrupperna tillsammans att bidra till programmets uppsatta mål. Se tabell 1.

Tabell 1 Energi- och klimatprogrammets fokusområden och utmaningar.

Fokusområde	Utmaningar
Energi	Effektiv energianvändning Hållbar uppvärmning Förnybar energi Effektiv styrning och lagring
Transporter	Hållbara transporter Minskat resande Fossilfria drivmedel
Konsumtion	Cirkulär ekonomi och minskad resursanvändning Klimatsmart byggande och bevarande Klimatsmart mat
Klimatanpassning	Minskad sårbarhet och ökad robusthet Ta vara på möjligheter Lokal kompensering

I beskrivningen av varje fokusområde ingår följande:

- **Nuläge**
I Nuläge beskrivs hur det ser ut för respektive fokusområde, både nationellt och lokalt i Alvesta kommun.
- **Utmaningar**
I Utmaningar, se tabell 1 vilka utmaningar som förekommer, identifieras de områden inom fokusområdena där det finns potential till förbättring. Genom att arbeta med olika insatser och åtgärder inom dessa utmaningar kan de lokala målen för 2030 inom energi, klimatomställning och klimatanpassning uppnås.
 - **Kommunkoncernen**
I kommunkoncernen beskrivs ambitionerna och förväntat förhållningssätt på de åtgärder som förväntas vidtas för att möta och övervinna utmaningen. Exempel på insatser ges.

- Geografiska Alvesta

I geografiska Alvesta beskrivs vilka olika aktiva val och beslut som invånare, företag och föreningar kan göra/ta som bidrar till att möta och övervinna utmaningarna. Exempel på insatser ges.

- Indikatorer

Till varje fokusområde finns indikatorer som visar utvecklingen av fokusområdet och dess utmaningar. Dessa indikatorer används för att följa upp Energi- och klimatprogrammet. För varje indikator finns ett nuläge och ett ansvar för uppföljning. Ansvaret fördelas på förvaltningar och bolag i Alvesta kommunkoncern.

5.1 Energi

För att kommunen ska vara en plats för utveckling och kunna växa är en säker och resurseffektiv energiförsörjning viktig. Det handlar om att se till att det finns tillräckligt med energiresurser för att möta behovet och att dessa resurser är tillförlitliga och hållbara över tid. Det innebär också att utnyttja energin så effektivt som möjligt.

5.1.1 Nuläge

Elproduktion och distribution

I Sverige är nästan all elektricitet (98 procent) producerad utan att använda fossila bränslen. Den typen av el produceras genom vattenkraft, kärnkraft, vindkraft, biobränsleeldade kraftvärmeverk och solkraft (Vattenfall, 2024).

Sverige är uppdelat i fyra elområden. Alvesta kommun tillhör elområde fyra som är ett elområde där det produceras mindre el än vad som behövs. Det kan ibland göra att elpriserna är högre än i andra områden.

Under 2021 producerades 153 GWh förnybar el i Alvesta. Lyngsåsa vindkraftspark, som invigdes hösten 2021, består av 22 vindkraftsverk och beräknas producera 315 GWh elektricitet varje år.

I Alvesta kommun har elproduktion från solceller ökat under de senaste åren. År 2022 var den installerade effekten 388 W per invånare, vilket motsvarar 7,85 MW totalt. I Alvesta kommun är mängden solenergi som installerats per invånare 2022 rankad som nummer 57 bland landets kommuner (Svensk Solenergi, 2024). Inom kommunkoncernen finns flera solcellsanläggningar redan installerade på kommunens byggnader; kommunhuset, Vislandaskolan, Grönkullaskolan, Prästängsskolan, Lunnagårds förskola, Moheda förskola och Högåsen.

I Översiktsplanen kommer tänkbara lokaliseringar för vindkraft visas på en karta tillsammans med information om riktlinjer för att säkra avstånd till närboende. Kommunen tar i Översiktsplanen fram riktlinjer för etablering av solenergi. Områden som nämns som lämpliga är längs större vägar, tidigare torvtäcker och impediment. Impediment är mark med låg förmåga att producera virke, exempelvis kärr.

Senast år 2027 kommer elnätsbolagen att införa en ny prismodell för alla kunder som baseras på effekt. Det innebär att det blir dyrare med effekttoppar. En del svenska elnätsbolag har redan genomfört förändringen. Alvesta Energi AB och E.ON som ansvarar för olika delar av elnäten i Alvesta kommun, kommer att behöva genomföra detta för alla kunder. I dag finns effekttaxa för storförbrukare av el och för en del företag. När

effekttaxan kommer är det viktigt att som användare läsa på hur taxan är uppbyggd för att kunna hålla kostnaden nere.

Genom att elnätsavgiften ändras kan energisystemet styras för att minska effekttoppar inom hushållen.

Som en beredskap för elavbrott har Alvesta kommunkoncern på vissa platser reservkraft som behöver drivas av fossila bränslen vid användning. Planen är att reservkraften ska drivas med HVO och biogas. Kommunkoncernen har inga batterier för energilagring. Hur kommunen arbetar med beredskap ur kris och civilt försvar beskrivs i Program för civil beredskap. Programmet innehåller bland annat att det behöver anskaffas reservkraft, utveckla reserv-värme i prioriterade fastigheter och öka kommuninvånarnas medvetenhet om deras eget ansvar i hemberedskap.

Uppvärmning och kyla

Uppvärmning och varmvattenförbrukning utgör cirka 80 procent av den totala energianvändningen i svenska hem.

Alvesta Energi AB ansvarar för produktion och distribution av fjärrvärme i delar av tätorterna Alvesta, Vislanda och Moheda. År 2024 producerades 98,2 GWh fjärrvärme, varav 99,35 procent var fossilfri.

Det kommunala fastighetsbolaget AllboHus AB har en yta på cirka 272 000 kvm Atemp med verksamhetslokaler och bostäder som de sköter om. För år 2024 är energianvändningen 119 kWh/kvm Atemp och energianvändningen har minskat genom åren genom att isolera klimatskal och uppgradera ventilation med värmeåtervinning med mera.

Inom AllboHus fastigheter används frikyla i ambulansens lokal och i kommunhuset, samt på Askens servicehus, Björkliden, Furuliden och Skatelövskolan (pågående byggnation).

AllboHus fastigheter använder fossila bränslen för en del fastigheter vid kalla dygnstemperaturer (runt -10 till -15 grader Celsius) eller om någon av biobränslepannorna går sönder. Under 2023 förbrukades 17 917 liter fossil olja, vilket var högre än föregående år på grund av ett större fel i en biobränslepanna.

För att minska uppvärmningsbehovet har AllboHus projekterat LSS-boendet på Taggvägen enligt passivhusstandard, samt Moheda förskola och Skatelövsskolan (pågående) enligt miljöklass Silver.

Energisystem

I ett energisystem används el, värme, kyla, transporter och energianvändning inom industriverksamhet. Energins väg börjar från olika energikällor och distribueras till användare efter olika omvandlingar, exempelvis omvandlas fasta biobränslen till fjärrvärme.

År 2021 var den totala energitillförseln i hela Sverige 538 TWh, men den faktiska användningen var 375 TWh på grund av förluster vid produktion, överföring, energisektorns egna behov och annan användning för icke energiändamål (Energimyndigheten, 2024).

Alvesta kommun har tagit fram en energibalans för hela Alvesta kommun som geografiskt område. I Alvesta kommun tillfördes totalt 537 GWh år 2021 (se tabell 2 för energimängd per energikälla).

Tabell 2 Tillförsel av energi och vilken typ av energikälla i Alvesta kommun.

Energikälla	Energimängd (GWh)
Elproduktion utanför kommunen	135
Elproduktion inom kommunen	153 (149 vindkraft och 4 solkraft)
Fasta biobränslen	169
Flytande biodrivmedel och bioolja	9
Biogas	2
Gasolja/naturgas	0,5
Fossila oljeprodukter	68
Totalt	537

Den faktiska användningen i Alvesta kommun var 534 GWh och fördelades på olika slutanvändare enligt tabell 3. Att slutanvändningen är något lägre än energikälla beror på att de sker förluster emellan.

Tabell 3 Energimängd för alla slutanvändare i Alvesta kommun.

Slutanvändare	Energimängd (GWh)
Hushåll	199
Industri och byggverksamhet	178
Andra tjänster som lager, kontor, handel, hotell, restauranger	44
Transporter	44
Jordbruk, skogsbruk och fiske	43
Offentlig verksamhet	26
Totalt	534

Hushållen använde mest energi för uppvärmning och varmvatten, medan industri- och byggverksamhet var stora elförbrukare. Transporter stod för den högsta användningen av fossila oljeprodukter och har av den anledningen ett särskilt fokusområde (4.2 Transporter).

Tillförsel i tabell 2 baseras på slutanvändning i kommunen i tabell 3 och tar inte upp hur mycket energi som produceras i Alvesta kommun. Biogasanläggningen i Alvesta tätort producerade 2 042 507 kg uppgraderad fordonsgas 2024, det motsvarar 26,55 MWh i energi.

5.1.2 Utmaningar inom Energi

- Effektiv energianvändning
- Hållbar uppvärmning
- Förnybar energi
- Effektiv styrning och lagring

Effektiv energianvändning

Effektiv energianvändning handlar om att använda mindre energi av el, värme och kyla genom att välja mindre energikrävande produkter och processer.

Kommunkoncernen

Vid om- och nybyggnation av lokaler som används av kommunkoncernen eftersträvar Alvesta kommunkoncern hög energiprestanda. Prioritet ges åt energieffektivitet framför produktion av förnybar energi. Lokaler ska användas energismart genom styrning av ventilation och värme. AllboHus fastighets AB äger och sköter de flesta av kommunkoncernens lokaler, samt andra övriga lokaler och byggnader, inklusive drygt 1 900 lägenheter. Bolaget kan påverka energianvändningen genom tekniska förbättringar som bättre ventilation, uppvärmning, isolering, belysning och underhåll.

Kommunkoncernen kan också använda lokalerna på ett sätt som främjar minskad energianvändning. Exempelvis ventileras i tvärdrag en kort stund istället för att ha ett fönster öppet i en liten glipa, stänga ytterdörrar för att minska värmeförluster, släcka lampor eller annan utrustning i rum som inte används.

En stor mängd el används i dag för gatubelysning. Enligt kommunens belysningsplan ska energiförbrukningen minska och arbetet pågår med att byta ut gamla lampor mot moderna LED-lampor och att förbättra styrningen.

För vatten- och avloppshantering i kommunkoncernen sker det kontinuerligt byten till mer energieffektiv utrustning.

Geografiska Alvesta

För företag, föreningar och invånare är det bra att lära sig mer om sin energiförbrukning. Genom att skapa en kultur av att vara medveten om energianvändning kan företag, föreningar och invånare både spara pengar och bidra till hållbarhet. Ett annat sätt är att köpa apparater och utrustning som förbrukar mindre energi. Kommunens energi- och klimatrådgivning kan hjälpa till med detta.

Hållbar uppvärmning

Uppvärmning står för en stor del av energiförbrukningen i fastigheter och lokaler. Hållbar uppvärmning innebär att den ska bestå av förnybara energikällor och vara så effektiv som möjligt. Uppvärmningsmetoder (även för uppvärmning av varmvatten) som används i dag är olika hållbara beroende på energikälla och anläggningens verkningsgrad.

Kommunkoncernen

Alvesta kommunkoncern verkar för att fler invånare, företag och föreningar ska ha möjlighet att välja fjärrvärme. Där fjärrvärme inte finns tillgänglig ska lönsamhetskalkyl för biobränslepannor göras. Användningen av fossila bränslen för uppvärmning ska bytas ut mot förnybara alternativ. Inomhustemperaturen i verksamhetslokaler ska vara anpassad för vad lokalen används till.

Geografiska Alvesta

Företag, föreningar och invånare kan i första hand minska uppvärmnings- och varmvattenbehovet genom att förbättra byggnaders isolering, justera inomhustemperaturen och installera snålspolande duschmunstycken. Dessutom är det viktigt att regelbundet se över och underhålla uppvärmningsutrustningen för att optimera dess prestanda. Efter att åtgärder har gjorts för att minska byggnadens behov av värme kan uppgradering eller byte av uppvärmningssystem genomföras.

Förnybar energi

Att producera förnybar energi är viktigt för att minska beroendet av extern energiförsörjning och fossila bränslen. Exempel på lokalt producerad energi, utöver sol-, vind- och vattenenergi, kan vara biogas, vilket också kan användas som reservkraft för elproduktion. Genom att producera energi lokalt kan risken för strömavbrott minskas och även brist på energi när överföringen av energi är begränsad. Lokal fossilfri elproduktion genom kärnkraft tas inte med i Energi- och klimatprogrammet.

Kommunkoncernen

Alvesta kommunkoncern ska öka andelen förnybar elproduktion inom kommunens verksamhetslokaler. Kommunkoncernen gör lönsamhetskalkyler för solcellsinstallationer vid varje till-, om- och nybyggnation. Kommunkoncernen fortsätter att köpa in el som är

märkt med bra miljöval, vilket innebär att den är producerad från förnybara energikällor. Kommunkoncernen skapar förutsättningar för kommunens invånare, företag och föreningar att bidra till att geografiska Alvestas elförsörjning består av förnybar energi.

Geografiska Alvesta

Företag, föreningar och invånare ser över sina elavtal och väljer avtal med förnybar eller fossilfri energi. Efter att ha genomfört energieffektiviserande och energibesparande åtgärder kan man se över möjligheten att producera egen el, till exempel med solceller som många redan gör.

Effektiv styrning och lagring

Att styra användningen av el till perioder då elproduktionen i samhället är hög och billig eller att lagra el för framtida bruk är ett sätt att anpassa sig till att elproduktionen är mer varierande. Att lagra energi för elanvändning kan göras genom att ladda batterier eller producera vätgas.

Utbyggnad och förstärkning av elnätet är viktig för att kunna framtidssäkra elförsörjningen.

Kommunkoncernen

Alvesta kommunkoncern arbetar för att aktivt sänka höga effekttoppar och sprider kunskap om efterfrågefleksibilitet och effekttaxa. För att främja produktionen av hållbar el med lokal användning utforskar kommunkoncernen möjligheter att lagra energi på kort och lång sikt. Kommunkoncernen ska följa vätgasutvecklingen.

Alvesta Elnät AB arbetar utifrån nätutvecklingsplanen för att kunna framtidssäkra lokalnätet utifrån ett mer elektrifierat samhälle och där mer förnybar energiproduktion kopplas in.

Geografiska Alvesta

Företag, föreningar och invånare kan förbättra kunskapen om effekttoppar och förståelsen för effekttavgifter, eftersom alla kommer att behöva betala utifrån det sättet inom en snar framtid. Företag kan genom smart teknik styra sin användning över dagen i stället för att mycket energi används samtidigt. Vanlig teknik är att ha rörelsesensorer för belysning eller att reglera ventilation för när och hur byggnaden används. I hushåll och andra verksamheter kan maskiner (exempelvis för disk, tvätt samt värmesystem) och laddning av elfordon tidsstyras.

5.1.3 Indikatorer Energi

Inom energi kommer följande indikatorer att följas upp enligt tabell 5.

Tabell 4 Indikatorer för fokusområde energi.

Indikatorer Kommunkoncern	Nuläge	Ambitionsnivå 2030	Ansvarig för uppföljning
Energianvändningen i kommunala lokaler*	121 kWh/m ² A _{temp} ** (2023)	100 kWh/m ²	AllboHus Fastighets AB
Fossila bränslen för uppvärmning av fastigheter ska bytas ut mot förnybara alternativ	17 917 liter (2023)	0 liter	AllboHus Fastighets AB
Kommunal elproduktion	Solenergi: 209 MWh*** Kraftvärme: 0,2 GWh (2020)	Solenergi: 400–500 MWh Kraftvärme: utreds framåt	AllboHus Fastighets AB Alvesta Energi AB
Antal LED-armaturer i kommunens gatubelysning	13 % av cirka 6 000 armaturer (2023)	100 %	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Batterilagring	0 kW	500–1 000 kWh	AllboHus Fastighets AB
Indikatorer Geografiska Alvesta	Nuläge	Önskad riktning	Ansvarig för uppföljning
Installerad effekt solel	720 W/invånare (2023)	Öka	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Antal fjärrvärmekunder	Alvesta 989 Vislanda 316 Moheda 303 (2023)	Öka	Alvesta Energi AB
Fossil andel i tillförd energi i fjärrvärme-produktion	0,29 %, 8 840 liter fossil olja**** (2023)	0 %	Alvesta Energi AB

*kommunala lokaler är bostäder, verksamhetslokaler och servicehus

**Atemp är uppvärmning+ varmvatten+ fastighetsel på år uppvärmd yta över tio grader Celsius

*** Effekten för den installerade solenergi är 209 kW och en kW solcell motsvarar cirka 1 000 kWh.

**** Varierar från år till år beroende på väder och driftstörningar. År 2022 var olje användningen 39 104 liter.

5.2 Transporter

Transporter är ett eget fokusområde i Energi- och klimatprogrammet. I Alvesta kommun är transporter den sektor där det används mest fossila bränslen i energisystemet. När det gäller flygresor är de flesta utsläppen kopplade till konsumtion och sker utanför kommunen. Därför inkluderas flygresor i fokusområdet konsumtion.

5.2.1 Nuläge

Nationellt stod vägtrafiken för ungefär 30 procent av de totala växthusgasutsläppen 2019. Utsläppen har minskat sedan 2007 tack vare bränslesnålare fordon, ökad användning av biobränslen och fler elbilar. Personbilar och tunga lastbilar bidrar mest till utsläppen från inrikes transporter (Naturvårdsverket 1, 2024).

Inom Alvesta kommuns gränser var utsläppen av växthusgaser totalt 5,31 ton CO₂-ekv. per invånare år 2021. Av det består 2,0 ton (38 procent) av transporter (SMHI 1, 2024).

Hållbara transporter

Enligt det nationella cykelbokslutet för 2021 görs drygt var åttonde resa med cykel (Trafikverket, 2022). Det finns ingen statistik för hur många resor som sker på cykel inom Alvesta kommun. Däremot pågår ett arbete med att ta fram en cykelplan för att öka andelen cykelresor i Alvesta kommun.

Enligt Alvesta kommuns Trafikstrategi ska "Trafiksystemet och resandet i Alvesta kommun vara miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart". Med miljömässigt menas att trafiksystemet är yteffektivt, genererar små utsläppsmängder och förbrukar lite resurser.

Alvesta station är en av landets viktigaste knutpunkter för järnväg, då den binder samman tåg mellan Malmö och Stockholm (Södra stambanan) och tåg mellan Göteborg och Kalmar/Karlskrona (Kust till kust-banan). I december 2023 invigdes kommunens stadstrafiksbuss i Alvesta tätort. För att öka chanserna att många ska välja bussen och få in det som en ny vana, var det gratis att åka för alla resenärer under 2024.

Alvesta kommunkoncern har en policy för tjänsteresor, fordon och val av drivmedel. Policyn anger vilka transportalternativ som ska prioriteras med hänsyn till klimat, miljö, arbetstid och direkta resekostnader. Den ger också riktlinjer för bränsleval och när fordonen bör bytas ut. Inom kommunens förvaltningar finns 115 personbilar och lätta lastbilar. I tabell 5 presenteras vilka drivmedel som används och andel fordon per drivmedel. Att förvaltningarnas personbilar och lätta lastbilar går på el och förnybara

drivmedel är något som kommunkoncernen har satsat på genom att följa policyn för tjänsteresor, fordon och val av drivmedel.

Tabell 5 Drivmedel för Alvesta kommunförvaltningars personbilar och lätta lastbilar (år 2024)

Drivmedel	Antal fordon*	Procentandel (%)
El	47	41
Biogas	48	42
HVO	20	17
Totalt	115	100

* I statistiken ingår inte arbetsmaskiner, utbildnings- eller tunga fordon.

För att öka hållbara transporter för kommunanställda inom Alvesta kommun erbjuds förmånscykel som innebär att man hyr en cykel under 36 månader. Därefter finns möjligheten att köpa ut cykeln eller lämna tillbaka den utan kostnad.

För att underlätta hållbara transporter och skapa möjlighet för elektrifiering i transporten inom Alvesta kommun har Alvesta kommunkoncern antagit ett program för att bygga ut laddinfrastruktur. Planen inkluderar placering och prioritering av laddstolpar för elfordon.

Under 2023 och 2024 har bussen Åsnenlinjen testats som ett hållbart transportalternativ mellan Alvesta och Åsnen nationalpark under sommarsäsongen. Planen är att Åsnenlinjen även ska vara tillgänglig sommaren 2025.

Minskat resande

Inom Sverige var den genomsnittliga körsträckan 617 mil per invånare medan den i Alvesta kommun var 709 mil per invånare för år 2022, enligt KOLADA.

För att minska utsläppen från bensen och diesel (och flygfotogen) har det inom Sverige ställts krav på drivmedelsleverantörer att ha en inblandning av biodrivmedel, så kallad reduktionsplikt. Reduktionsplikten beslutas nationellt och inom kommunen kan det inte påverkas om inblandningen är hög eller låg. Det som kan påverkas inom kommunen är att minska användningen av fossila bränslen (om fordonen använder det) genom att resa mindre.

Kommunkoncernen medverkar aktivt i olika digitala initiativ, såsom införande av säker digital kommunikation (SDK) och utveckling av Digital post, som bidrar till att minska transporter.

Fossilfria drivmedel

I Alvesta kommun finns en biogasanläggning (Alvesta Biogas AB) som ägs gemensamt av elva lantbrukare i kommunen. Produktionen av biogasen är förnybar då det används

organiskt restavfall så som gödsel och matavfall. Anläggningen producerar biogas som omvandlas till fordonsgas och levereras till tankstationen i Alvesta och till andra delar av Småland och Blekinge.

År 2024 finns 36 offentliga kommunala laddplatser för elfordon, varav 34 är nya platser som tillkom samma år med hjälp av bidrag från Klimatklivet.

5.2.2 Utmaningar inom Transporter

Behovet av transporter finns nu och kommer finnas i framtiden. Därför är utmaningarna inom transporter följande:

- Hållbara transporter
- Minskat resande
- Fossilfria drivmedel

Hållbara transporter

För att göra transporter mer hållbara behöver mer miljövänliga sätt att resa användas, som kollektivtrafik (buss och tåg), cykling och gång i stället för att köra bil.

Kommunkoncernen

Alvesta kommunkoncern följer sin policy för tjänsteresor, fordon och drivmedel genom att prioritera möten och resor enligt den. Resor med egen bil i tjänst ska bara göras om det inte finns andra alternativ tillgängliga. Enligt "Rutin för ersättning av personlig egendom" ersätts inte skador på egen bil om det sker under arbetstid eller i samband med arbetets utförande.

Vid infrastrukturprojekt ska användningen av hållbara transportmedel till, från och inom platsen främjas enligt kommunens Trafikstrategi. Alvesta kommunkoncern uppmuntrar aktivt vårdnadshavare, vårdtagare, elever, besökare och andra att välja hållbara transportalternativ när de reser till kommunens verksamheter, turistmål och offentliga platser.

Geografiska Alvesta

Företag, föreningar och invånare överväger att använda andra transportmedel än bilen när de reser både inom och utanför kommunen. Att gå eller cykla minskar utsläppen i samhället och förbättrar samtidigt hälsan för individen. Företag tar initiativ för att anpassa arbetstider och möten så att de sammanfaller med kollektivtrafikens tidtabeller. De uppmuntrar och stödjer användningen av hållbara transportmedel för att resa till och från arbetsplatsen, samt för olika resor och transporter som sker inom företagen.

Föreningar kan inspirera sina medlemmar att resa hållbart till möten och aktiviteter. Besöksnäringen bidrar genom att uppmuntra besökare att välja miljövänliga transportalternativ som kollektivtrafik och cykel.

Minskat resande

I dag görs de flesta resor med fordon som använder fossila bränslen som bensin eller diesel. Även i framtiden kommer många fordon att fortsätta drivas av dessa bränslen och därför är det särskilt nödvändigt att minska antalet resor. För att minska behovet av resor kan andra alternativ som digitala möten, samåkning eller delande av transportmedel öka. Att minska resandet på detta sätt kan bidra till att minska användningen av fossila bränslen och därmed även utsläppen av växthusgaser.

Kommunkoncernen

Alvesta kommunkoncern prioriterar möten och resor utifrån kommunens policy för tjänsteresor, fordon och drivmedel. I första hand ska möten ske digitalt, vilket minskar resandet. Kommunkoncernen fortsätter utvecklingen av införande av digitala arbetssätt och system som bidrar till att minska antalet resor. Dessutom uppmuntras vårdnadshavare, vårdtagare, elever och besökare att samåka till kommunens verksamheter och offentliga platser.

Geografiska Alvesta

För att minska resandet kan företag, föreningar och invånare jobba för att fler ska samåka till jobbet, fritidsaktiviteter eller andra destinationer. Genom samåkning minskas antalet enskilda resor, vilket minskar utsläpp och sänker resekostnader för individen, företaget och föreningen. Att främja samåkning kan också skapa en mer social och hållbar gemenskap i samhället. Allt fler invånare och besökare kan resa med kollektivtrafiken både inom kommunen och till andra destinationer utanför kommunen och se möjligheterna med det alternativet. Samtidigt kan konceptet "hemester" inspirera både invånare och besökare att välja lokala upplevelser och sevärdheter, vilket inte bara minskar behovet av längre resor utan också stärker det lokala engagemanget och gemenskapen.

Fossilfria drivmedel

Att byta från bensin och diesel till fossilfria drivmedel är en viktig åtgärd för att minska utsläpp från transporter. För att det ska vara möjligt behövs tillgång till en god laddinfrastruktur och möjligheter att tanka fossilfria drivmedel, särskilt vid strategiska platser som besöksnoder, sevärdheter och andra samlingspunkter.

Kommunkoncernen

Alvesta kommunkoncern följer program för laddinfrastruktur där kommunen prioriterar placeringar av laddplatser framåt. Laddplatserna kan sättas upp i egen regi eller av externa företag eller föreningar. Alla fordon och arbetsmaskiner som ägs av kommunkoncernen eller som används i upphandlade transporter ska, där det är möjligt, drivas med fossilfria bränslen. Kommunkoncernen ställer krav på utsläppsklasser och maskiners ålder. Gällande ramavtal för markentreprenader är kravet att nyttja 100 procent förnybart drivmedel.

Geografiska Alvesta

När företag, föreningar och invånare köper, hyr eller lånar fordon och arbetsmaskiner bör krav ställas på leverantörerna att använda fossilfria drivmedel. Genom att göra detta aktivt kan användningen av mer miljövänliga alternativ främjas och bidra till att minska utsläppen från transporter. Laddinfrastruktur vid turistmål och besöksmål kan göra det enklare för både invånare och besökare att välja att använda eldrivna fordon.

5.2.3 Indikatorer Transporter

Inom transporter kommer följande indikatorer att följas upp enligt tabell 6.

Tabell 6 Indikatorer för fokusområde transporter

Indikatorer Kommunkoncern	Nuläge	Ambitionsnivå 2030	Ansvarig för uppföljning
Fossiloberoende fordon i kommun-organisationen	87,3 % (2023)	100 %	Kommunledningsförvaltningen (KOLADA)
Antal mil med egen bil i tjänst (kommunkoncern)	7,4 mil/ tillsvidareanställd (2024)	3,5 mil/ tillsvidareanställd	Kommunledningsförvaltningen
Indikatorer Geografiska Alvesta	Nuläge	Önskad riktning	Ansvarig för uppföljning
Fossilfria bilar i geografiska Alvesta	20,4 % (2023)	Öka	Kommunledningsförvaltningen (KOLADA)
Genomsnittlig körsträcka i bil	710,5 mil/invånare och år (2023)	Minska	Kommunledningsförvaltningen (KOLADA)
Total gång- och cykelväg	3,3 meter per invånare (2023)	Öka	Samhällsbyggnadsförvaltningen (KOLADA)

5.3 Konsumtion

Att förändra konsumtionsmönster är viktigt för att nå ett klimatneutralt och hållbart samhälle. Utsläpp som beror på vår konsumtion av varor och tjänster behöver ändras för att spara på naturens resurser och minska växthusgasutsläppen.

5.3.1 Nuläge

Det finns olika metoder för att räkna ut konsumtionsbaserade utsläpp. För Energi- och klimatprogrammet har statistik använts från Konsumtionskompassen.

Konsumtionskompassen är ett digitalt verktyg som visar utsläppsnivåerna för Sveriges kommuner och det finns statistik uppdelat efter kommun och postnummer. Utsläppen delas upp i tre kategorier: hushållens konsumtion, offentlig konsumtion och investeringar. År 2019 var det genomsnittliga utsläppet i Sverige 9,97 ton CO₂-ekv. per person, varav 6,27 ton berodde på hushållens konsumtion (Stockholm Environment Institute, 2023).

För Alvesta kommun var de genomsnittliga konsumtionsbaserade utsläppen per person 9,76 ton CO₂-ekv. år 2019. Av detta var 6,063 ton från hushållens konsumtion och 3,7 ton från offentlig konsumtion och investeringar (Stockholm Environment Institute, 2023). Se tabell 7 för hur hushållens konsumtion fördelades.

Tabell 7 Hushållens konsumtion för hushåll inom Alvesta kommun fördelat inom olika sektorer (år 2019).

Hushållens konsumtion	Andel	Mängd (ton CO ₂ -ekv. per person)
Transporter	43 procent	2, 582
Livsmedel och restaurang	23 procent	1, 374
Boende och möbler	18 procent	1, 103
Kultur, sport och fritid, kläder och skor, hälso-och sjukvård, övrigt*	17 procent	1, 005
Totalt	100 procent	6, 063 ton

*telefonfjänster, försäkringar, finansiella tjänster, personlig omvårdnad, frisör och tandläkare

Utsläppen varierade mellan olika områden i Alvesta kommun beroende på inkomst, typ av boende och att det finns olika livsstilar som påverkar utsläppen. I tabell 8 listas utsläppen från hushåll i alla 26 postnummerområden i Alvesta kommun.

Tabell 8 Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp för alla postnummerområden, år 2019.

Område	Postnummer	Hushållens utsläpp (ton CO ₂ -ekv/person)
Alvesta	342 30	5 295
Alvesta	342 31	4 280*
Alvesta	342 32	6 326
Alvesta	342 33	6 123
Alvesta	342 34	6 156
Alvesta	342 35	6 353
Alvesta	342 36	5 109
Vislanda	342 50	6 031
Vislanda	342 51	6 143
Vislanda, Piggaboda, Färanäs mfl.	342 52	7 139**
Lönashult, Västra Torsås, Torne mfl	342 53	6 481
Grimslöv, Norra Arnön	342 54	6 622
Gottåsa, Skatelöv, Kronoberg mfl	342 55	6 277
Moheda	342 60	6 439
Moheda	342 61	6 488
Vitteryd, Lidnäs, Åboda Hässleberg mfl	342 62	6 748
Strömhult, Klasentorp, Musteryd mfl	342 63	6 549
Torpsbruk, Ölsåkra	342 65	6 080
Benestad, Hallanäs, Ånganäs	342 90	6 122
Blädinge, Blädingenäs, Hjälpmaryd	342 91	6 361
Lekaryd, Härlöv, Hjärtanäs mfl.	342 92	6 260
Hjortsberga, Sjöatorp, Ulvagraven mfl	342 93	6 337
Elofstorp, Kvenneberga, Uråsa mfl	342 94	6 174
Billingetorp, Hjortsberga-Vret mfl.	342 95	5 947
Vrankunge, Hössön	355 97	6 959
Lyåsa, Älmhult, Målen	363 92	6 520

*lägst utsläpp bland alla postnummerområden i geografiska Alvesta kommun

** Högst utsläpp bland alla postnummerområden i geografiska Alvesta kommun

Alvesta kommunkoncern har sedan 2021 arbetat med kategoristyrning, som har gett kommunkoncernen möjlighet att utvärdera utsläppsnivåer i olika kategorier (exempelvis fordon, livsmedel, IT) och arbeta med strategi i kategorin för att arbeta mer hållbart och minska utsläppen.

Genom att få en överblick över olika kategorier ökar kunskapen om deras effekter och det blir lättare att se var förbättringar kan göras.

Cirkulär ekonomi

3,4 procent av Sveriges ekonomi är cirkulär, vilket är sämre än det globala genomsnittet på 8,6 procent. Det betyder att majoriteten av de resurser som används i Sverige kommer från nya källor, i stället för att vara återvunna eller återanvända (Re:source, 2024). Ett exempel på cirkulär ekonomi och minskad resursanvändning är biogasproduktionen som sker i kommunen, där organiskt restavfall från lantbruken producerar fordonsbränsle och biogödsel återförs till åkrarna. Samtidigt minskar behovet av handelsgödsel.

Det finns ingen specifik uppskattning för hur cirkulär Alvesta kommun är, men kommunkoncernen arbetar för att öka cirkulariteten genom bland annat kommunens beslutade Avfallsplan, vid inköp, upphandlingar och byggnationer.

Ett initiativ som startades 2023 av kommunkoncernen är Snällkuren i Alvesta tätort. Där kan invånare lämna kläder, skor och saker som de inte längre behöver och andra kan sedan hämta dem helt gratis om de behöver det.

Under 2025 planerar Alvesta kommunkoncern att införa utlåning för sport- och friluftssaker. Då kan invånare eller besökare låna sport- och fritidssaker under en kortare period i stället för att köpa nytt.

Resursanvändning

Resursanvändning handlar om att inte använda mer än nödvändigt. Med kategoristyrning kan processer skapas som minskar behovet av resurser. Att öka återanvändningen och använda mer återvunnet material är också sätt som kan påverka behovet av nya resurser.

Inom kommunen är avfallsmängderna höga. I Alvesta kommun slängdes cirka 541 kilo kommunalt avfall per person år 2022. Den mängden placerar kommunen bland den tredjedel kommuner i Sverige som har mest avfall per person enligt KOLADA.

Under hösten 2023 infördes fastighetsnära insamling av förpackningar för hushåll (lagkrav från och med 1 januari 2027), genom optisk sortering. Genom att underlätta sortering återvinns fler förpackningarna och det minskar risken för att det hamnar i restavfallet. Det resulterar i att fler förpackningar blir till nya produkter i stället för att det eldas upp.

För att förstå var den största klimatpåverkan finns inom kommunkoncernens inköp genomfördes år 2022 en Miljöspendanalys. Kommunkoncernens totala utsläpp var då 30 000 ton CO₂-ekv. Det innebär att konsumtionsutsläppen ökar med 1,5 ton per invånare på grund av kommunkoncernens inköp (utöver utsläppen som ses i tabell 8).

Klimatsmart byggande

Boverket menar att bygg- och anläggning tillsammans med fastighetssektorn orsakar en stor del av Sveriges miljöpåverkan, med 21,7 procent av landets totala utsläpp år 2021 (Boverket, 2024). Totalt släpptes cirka 18,9 miljoner ton CO₂-ekv. ut för år 2021, en ökning från föregående år då utsläppen låg på 16,8 miljoner ton. Sektorernas utsläpp inkluderar även kväveoxid och partiklar, hög energianvändning och utsläpp av farliga kemikalier som påverkar hälsa och miljö. Dessutom orsakar sektorn utsläpp även utanför Sveriges gränser på grund av import.

Under 2020 genererades 40 procent av det totala avfallet av bygg- och fastighetssektorn. Från och med 1 januari 2022 krävs klimatdeklarationer för nya byggnader som ett nationellt åtgärdsmedel. Regeringen har även gett Boverket i uppdrag att ta fram gränsvärden för att ytterligare minska byggnaders klimatpåverkan.

Miljöspendanalysen för år 2022 visade att kategorierna mark, anläggning och fastighet har den största påverkan på utsläpp bland kommunkoncernens inköp (se tabell 9 för utsläppsmängder).

Tabell 9 8 Kommunkoncernens klimatpåverkan inom mark, anläggning och fastighet år 2022.

Miljöspendanalys inom mark, anläggning och fastighet	Utsläpp (ton CO ₂ -ekv.)
Fastighetsproduktion och underhåll	4 900
Fastighetsrelaterade tjänster och material	9 400
Mark och gata	620
Totalt	14 300

För att identifiera förbättringsmöjligheter har olika projekt inom kategoristyrning genomförts. Bland annat utvecklar kommunkoncernen ett verktyg som syftar till att få en tidig överblick av olika materialvals koldioxidpåverkan. Genom att använda detta verktyg kan mer klimatsmarta alternativ identifieras tidigt, vilket kan leda till mer klimatsmarta byggnader.

Bevarande av tillgängliga resurser är också en del av klimatsmart byggande, vilket innebär att beakta möjligheten att använda befintligt material i stället för att direkt efterfråga nytt material.

Klimatsmart mat

Produktion och konsumtion av mat påverkar miljön och klimatet mycket. Enligt Naturvårdsverket var utsläppen från livsmedel för hushållen 1,45 ton koldioxidekvivalenter per person år 2021 (Naturvårdsverket 2, 2024). I Alvesta kommun låg siffran år 2019 på 1,33 ton.

Kommunen serverar dagligen 4 500 luncher inom utbildning och omsorg, samt frukost, fika och middagar. Inköp av livsmedel är den åttonde största kategorin för klimatpåverkan med utsläpp på 1 500 ton CO₂-ekv., enligt kommunens Miljöspendanalys för år 2022.

5.3.2 Utmaningar inom Konsumtion

- Cirkulär ekonomi och minskad resursanvändning
- Klimatsmart byggande och bevarande
- Klimatsmart mat

Cirkulär ekonomi och minskad resursanvändning

Cirkulär ekonomi handlar om att minska resursanvändningen och att material som redan finns i samhället ska användas så länge som möjligt. Det kan göras genom att återanvända, reparera och återvinna material i stället för att skapa nya produkter med nytt material. Minskad resursanvändning handlar även om att låna och dela produkter i stället för att köpa och äga.

Kommunkoncernen

Alvesta kommunkoncern har ett stort ansvar i att minska hur mycket som kommunkoncernen köper in och kan arbeta för att öka cirkulära flöden. Genom att ställa högre krav på leverantörer genom offentlig upphandling kan kommunkoncernen påverka marknaden i en mer hållbar riktning.

Alvesta kommunkoncern arbetar aktivt med att minska behovet av nya resurser genom att främja användning av återbrukat material och skapa cirkulära flöden inom kommunen. Genom att förlänga livslängden för befintliga resurser och minska behovet av nya material, strävar kommunen efter hållbar resursanvändning. Kommunkoncernen följer den beslutade avfallsplanen för att främja den cirkulära ekonomin både internt inom kommunkoncern och för invånare, företag och föreningar.

Geografiska Alvesta

Invånare och föreningar kan bidra till minskad resursanvändning genom att delta i eller skapa cirkulära flöden inom kommunen. Det kan göras genom att dela, låna eller hyra saker (sport-och fritidssaker, verktyg, arbetsmaskiner med mera) med andra i stället för att äga det själv.

Företag kan påverka sin konsumtion genom att tidigt beakta hållbarhet som materialval och sträva efter att förlänga produktens livslängd genom att erbjuda reparationer. Företag kan använda återvunnet material i sin produktion, främja återvinning samt samarbeta med andra företag för att dela resurser och material.

Det är också viktigt att öka källsorteringen enligt kommunkoncernens Avfallsplan för att främja återvinning och för att minska resurser som bränns upp.

Klimatsmart byggande och bevarande

Klimatsmart byggande handlar om att ha kunskap och vara medveten om alternativa lösningar gällande exempelvis en byggnadskonstruktion, arkitektur eller materialval, då olika val påverkar mängden klimatpåverkan. Bevarande innebär att använda det som redan finns och återanvända material när det är möjligt för att främja cirkulära flöden.

Kommunkoncernen

Genom att tidigt jämföra olika byggalternativ utifrån koldioxidutsläpp finns det stora möjligheter att minska utsläppen vid nybyggnation och renovering. Eftersom AllboHus, det kommunägda fastighetsbolaget, hanterar både lägenheter och många av kommunkoncernens fastigheter, kan tidiga jämförelser bidra till att minska klimatpåverkan för både geografiska Alvesta och kommunkoncernen.

Vidare kommer sätta maxnivåer gällande koldioxidutsläpp i samband med exempelvis nybyggnationer på sikt att påverka koldioxidutsläppen.

Slutligen medför ett ökat återbruk och bevarande att kommunkoncernens utsläppsnivåer minskar.

Kommunkoncernen ska regelbundet justera riktlinjer och krav för hållbart byggande, vilket skapar incitament för marknaden att investera i hållbara alternativ. Befintligt material ska användas i första hand, innan nytt material efterfrågas.

Geografiska Alvesta

Genom att välja klimatsmart byggmaterial och energieffektiva lösningar kan invånare bidra till att minska klimatpåverkan vid renoveringar eller nybyggnationer. Klimatsmart byggmaterial innebär miljövänliga alternativ med lägre miljöpåverkan, inklusive trä som är certifierat enligt FSC (Forest Stewardship Council) och/eller PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) och återvunnet stål samt betong med lägre koldioxidpåverkan. Företag inom branschen kan erbjuda och marknadsföra dessa alternativ eller efterfråga detsamma vid inköp. Föreningslivet kan göra på samma sätt, men också sprida kunskap om fördelarna med klimatsmart byggmaterial och energieffektiva lösningar.

Invånare, företag och föreningar kan också initiera eller delta i samarbeten för att återanvända material och produkter. De kan också engagera sig i samhällsdebatten. Genom att efterfråga klimatsmarta byggnader, klimatsmart material och energieffektiva lösningar kan de påverka beslutsfattare och projektutvecklare.

Klimatsmart mat

Klimatsmart mat handlar om flera saker. Det handlar om

- att planera menyer och köpa in livsmedel efter säsong och låga utsläppsvärden,
- minska mängden matavfall,
- ta vara på maten innan den blir dålig.

Det eftersträvas också att skapa intresse för lokalproducerade råvaror, för att på så sätt minska transporterna och öka kommunens självförsörjning av livsmedel.

Kommunkoncern

I kategoristrategin för Livsmedel från år 2024 beslutades det att tidigt beakta och synliggöra koldioxidutsläpp från olika livsmedel, för att på så sätt när det är möjligt kunna välja mer klimatsmarta alternativ. Genom att tidigt synliggöra och kontinuerligt minska matsvinnet ska kommunkoncernen reducera kategorins klimatpåverkan.

Klimatförändringarna kan leda till längre växtsäsonger, vilket kan leda till ökade möjligheter till självförsörjning av vissa grödor i närområdet. Det ska kommunkoncernens olika verksamheter ta vara på.

Geografiska Alvesta

Företag, föreningar och invånare kan minska sin klimatpåverkan från mat genom att bland annat äta och erbjuda mer växtbaserad mat och minska köttkonsumtionen, välja svenska och certifierade produkter när det är möjligt och undvika att slänga ätbar mat för att minska matsvinnet. Besöksnäringen kan spela en viktig roll genom att erbjuda lokala och hållbara rätter och på så sätt kan även besökare bidra till en minskad klimatpåverkan under sina resor och besök.

5.3.3 Indikatorer Konsumtion

För att följa upp fokusområdet Konsumtion kommer Alvesta kommunkoncern att följa upp indikatorer enligt tabell 10.

Tabell 10 9Indikatorer för fokusområde konsumtion

Indikatorer Kommunkoncern	Nuläge	Ambitionsnivå 2030	Ansvarig för uppföljning
Utsläpp genom klimatsmart byggande och bevarande	Flerbostadshus: 487* kg CO ₂ /m ² BTA Utbildning exkl. förskola: 380** kg CO ₂ /m ² BTA Förskola: 330** kg CO ₂ /m ² BTA Kontor**: 385 kg CO ₂ /m ² BTA Övriga byggnader**: 460 kg CO ₂ /m ² BTA	Flerbostadshus: 290 kg CO ₂ /m ² BTA Utbildning exkl. förskola: 270 kg CO ₂ /m ² BTA Förskola: 220 kg CO ₂ /m ² BTA Kontor: 280 kg CO ₂ /m ² BTA Övriga byggnader: 370 kg CO ₂ /m ² BTA (utifrån Miljöklass Silver)	AllboHus Fastighets AB
Utsläpp gällande mark-entreprenader	5184 ton CO ₂ -ekv för diesel utifrån ett antagande Tvåfältsväg (6,5 m) motsvarar 1/8 del av den totala markentreprenadens utsläpp. 338 ton CO ₂ -ekv., snittet Tvåfältsväg (6,5 m bredd) per år	50 procentig minskning	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Utsläpp inom livsmedel	1 500 ton (2022)	50 procentig minskning	Kommunledningsförvaltningen Utbildningsförvaltningen Omsorgsförvaltningen
Indikatorer Geografiska Alvesta	Nuläge	Önskad riktning	Ansvarig för uppföljning
Mängd kommunalt avfall	567 kg/invånare (2023)	Minska	Alvesta Renhållnings AB
Antal utlånade sport- och fritidsartiklar från Fritidsbanken	Fritidsbanken öppnar under 2025	Öka	Kultur- och fritidsförvaltningen

* Nuläge utifrån lokala byggnader i Alvesta kommunkoncern

** Gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan från Boverkets rapport 2023:20

5.4 Klimatanpassning

Det här fokusområdet handlar om att förbereda kommunen för ett förändrat klimat och att kompensera för den klimatpåverkan som finns i hela kommunen. Klimatkompensering är en del av anpassningen till klimatförändringar, eftersom vissa åtgärder för att kompensera också kan hjälpa till med anpassning till ett förändrat klimat. I programmet läggs det vikt på kompensering inom Alvesta kommun och inte utanför.

5.4.1 Nuläge

Medeltemperaturen i Sverige har ökat med 1,4–2,1 grader Celsius jämfört med förindustriell tid. Det är en medeltemperatursökning mellan mätperioderna 1860–1900 och 1991–2019. Det är en större ökning av medeltemperatur längre norrut och längs södra och östra kusterna. I Alvesta kommun har temperaturen stigit med 1,4 grader Celsius (SMHI 2, 2024). I Kronobergs län är:

- Översvämningar,
 - Höga temperaturer,
 - Torka,
 - Biologiska och ekologiska effekter (påverkan på natur och ekosystem),
- särskilt viktiga enligt länets Klimat- och sårbarhetsanalys (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2022).

Mark och vatten

I Alvesta planeras mark- och vattenanvändning i kommunens Översiktsplan, som inkluderar riktlinjer för grönstruktur, ekosystemtjänster och klimatanpassning. Alvesta kommunkoncern har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys där det identifieras olika risker och sårbarheter som kommunen kan ställas inför, särskilt relaterat till olika händelser och omständigheter såsom naturkatastrofer, klimatförändringar eller andra störningar i samhället. Dessutom undersöks potentiella risker som kan uppstå till följd av klimatförändringar, som skogsbränder eller avbrott i el- och vattenförsörjningen. Genom denna analys arbetar kommunkoncernen inom alla sina verksamheter med att utveckla åtgärder för att minska dessa risker och sårbarheter.

För att kontrollera invasiva främmande arter finns det en EU-lista och ett förslag på en nationell lista med djur- och växtarter som inte får komma in i landet, spridas i naturen eller gynnas att bli fler. Upptäckter av dessa arter rapporteras genom Sveriges Lantbruksuniversitets artportal. I Alvesta kommun finns invasiva främmande växter som exempelvis blomsterlupin, jättebalsamin, jätteloka, kanadensiskt gullris, parkslide och sjögull.

Ett nationellt miljö kvalitetsmål, "Myllrande våtmarker", följs årligen upp på nationell och regional nivå (Naturvårdsverket 3, 2022). I Alvesta kommun har det identifierats 931 potentiella våtmarksytor, vilket motsvarar cirka 5,8 procent av kommunens totala yta. Bland dessa våtmarksytor bedöms det att 137 platser har goda möjligheter, 370 platser har medelstora möjligheter och 424 platser har begränsade möjligheter. Kommunkoncernen arbetar med att bidra till miljö kvalitetsmålet genom att genomföra åtgärder där det går kommunägd mark, genomföra informationsinsatser mot markägare och söka statliga våtmarksbidrag. Innan våtmarker eventuellt restaureras utreds det hur den potentiella våtmarken skulle påverka omgivningen. Ett exempel på en våtmarksåtgärd på kommunal mark är proppning av dike i naturreservatet Björnholmarna. Proppning innebär att blockera dräneringsdiken eller rör för att återställa naturliga mark- och vattenförhållanden och på så sätt förbättra våtmarkens funktioner och minska risken för översvämningar.

Vattentjänstplanen omfattar hur kommunen kommer att se till att de allmänna VA-anläggningarna fungerar, även vid förändrat klimat. Den tar också hänsyn till hur anläggningarna ska klara av att hantera mer vatten om det skulle komma kraftiga regn. För att hantera dagvatten arbetar kommunkoncernen med olika naturbaserade lösningar.

Totalt i Sverige är 15 procent av landytan skyddad genom exempelvis naturreservat (Naturvårdsverket 4, 2024). År 2023 var endast 2 procent av Alvesta kommuns yta på land skyddad natur, enligt KOLADA. Det finns ett grönstrukturprogram för Alvesta, Moheda och Vislanda tätorter som definierar och ger riktlinjer för grönområdets värden och funktioner. Flera olika satsningar görs för att utveckla grönytor i kommunens tätorter. Grönytor har flera syften; attraktiva miljöer med olika funktioner för olika roller och som kan bidra till att minska resandet, plantering av träd för att binda kol och skapa skuggiga ytor för att minska hetta, ökning av blandskog i kommunens skogar för att gynna den biologiska mångfalden och samtidigt minska sårbarheten vid olika insektsangrepp eller stormar.

Kompensering

Kompensering ligger i detta program under Klimatanpassning, då vissa kompenseringsåtgärder även kan vara klimatanpassning.

I Sverige planeras det nationella satsningar för att fånga in koldioxid med CCS-teknik, som förväntas vara i gång inom några år. Att fånga in koldioxid är ingen klimatanpassningsåtgärd, utan en åtgärd för att minska koldioxidutsläpp.

En annan typ av kompensering är produktion av biokol. Även om det inte finns större anläggningar i Sverige som producerar biokol görs det i mindre skala. I Alvesta kommun

producerar ett företag biokol efter att de investerade i en pelletsanläggning och en biokolspanna för uppvärmning 2018. Biokolen som produceras i biokolspannan används i deras produkter. Kommunkoncernen gör tester med att använda biokol, bland annat i perennrabatter, för att minska behovet av vattning och på så sätt dra nytta av färre transporter och minskad användning av vatten.

Att plantera träd kompenserar också för utsläpp, samtidigt som de kan ge skugga vid varma dagar och minska värmeöeffekt på platsen.

5.4.2 Utmaningar inom Klimatanpassning

- Minskad sårbarhet och ökad robusthet
- Ta vara på möjligheter
- Lokal kompensering

Minskad sårbarheten och ökad robusthet

Att minska sårbarheten inom klimatanpassning handlar om att göra samhället och dess invånare mindre mottagliga för skador och risker på grund av klimatförändringar. En ökad robusthet innebär att vara redo för olika konsekvenser som kan uppstå på grund av klimatförändringarna.

Kommunkoncernen

Alvesta kommunkoncern strävar efter att minska sårbarheten för klimatförändringar genom att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser inom kommunkoncernens ansvarsområden. Genom att identifiera och hantera potentiella risker arbetar verksamheterna med att förebygga och förbereda sig inför eventuella klimatrelaterade konsekvenser.

Kommunkoncernen kan tillhandahålla information om hälsorisker och tillgång till mentalt stöd. Vid planering av grön infrastruktur i tätorter använder kommunkoncernen grönstrukturprogram för att dels öka gröna värden och funktioner, dels för att skapa svala områden. Åtgärder för bekämpning av invasiva växter prioriteras enligt lagkrav och för platser med höga naturvärden.

För att öka robustheten arbetar kommunkoncernen främst med att hantera vattenbrist och översvämningar på det sätt som Vattentjänstplanen anger. Det innebär bland annat att dagvatten ska hanteras så nära källan som möjligt och att VA-frågor ska beaktas i all planering.

Att minska användningen av fossila bränslen är viktigt för att minska koldioxidutsläpp och minska beroendet av externa leverantörer. Inom området Konsumtion och cirkulär

ekonomi främjar kommunkoncernen användningen av cirkulära flöden för att öka samhällets motståndskraft.

Vid planering och byggande av nya områden och byggnader beaktas redan klimatrelaterade risker. Klimatrelaterade risker behöver även säkerställas inom befintlig bebyggelse. Det kan vara att minska värmeöeffekten genom att anpassa hårdgjorda ytor och öka plantering av träd och grönska samt koppla Risk- och sårbarhetsanalysen med Översiktsplanen.

Geografiska Alvesta

För företag, föreningar och invånare är det viktigt att minska skador och risker som kan inträffa på sin bebyggelse och mark, samt hälsorisker för människor och djur vid ett förändrat klimat. Det är nödvändigt att vara beredd på att vattenbrist, översvämningar, värmeböljor och andra klimatrelaterade utmaningar kan inträffa, och att ha en plan för att säkra vatten och andra viktiga resurser.

Genom att förhindra att översvämningar gör skada, skydda mot vattenflöden och värme, samt bekämpa invasiva arter, kan företag, föreningar och invånare öka robustheten. Invånare kan också ta initiativ genom att investera i hållbara energikällor och engagera sig i lokala initiativ för att främja samhällets robusthet.

Företag kan se över sina lokaler och sin infrastruktur och anpassa den för att klara av klimatrelaterade utmaningar. Genom att variera sin verksamhet och ha flera leverantörer ökar företagen sin robusthet. Föreningar kan utbilda och sprida information i samhället om hur man förbereder sig på ett förändrat klimat.

Ta vara på möjligheter

Ett förändrat klimat som beror på att den globala medeltemperaturen ökar leder framför allt till negativa konsekvenser så som skyfall, torka, värmeböljor och sjukdomar, men det leder även till några nya möjligheter.

Ett förändrat klimat innebär en längre växtsäsong och att andra grödor kan odlas i området. Dessutom förväntas fler turister besöka norra Europa, där de mildare temperaturerna kan locka besökare från varmare delar av Europa. Den ökande turismen, tillsammans med att fler väljer hemester, innebär en möjlighet för den lokala besöksnäringen att växa. En ökad turism kan också belasta naturen och andra resurser, vilket kräver förberedelser för att skydda unika områden och undvika överbelastning.

Kommunkoncernen

Kommunkoncernen tillgängliggör fler ytor för odling av ätbara råvaror, dels genom fler och större odlingslotter till invånare, dels genom att kommunkoncernen själv odlar mer

råvaror som kan användas i kommunkoncernens olika kostverksamheter.

Kommunkoncernen planterar också fler fruktträd som användas både till verksamheterna och för invånarna att plocka frukt ifrån. Vid en ökad turism och hemester behöver kommunkoncernen samarbeta med de lokala företagen inom besöksnäringen för att utveckla produkter och tjänster som lockar besökare till området. Kommunkoncernen har också en roll att förstärka den hållbara infrastrukturen och marknadsföra kommunen för att attrahera fler turister och besökare, samtidigt som naturen och andra lokala resurser skyddas.

Geografiska Alvesta

Vid ett varmare klimat och en längre växtsäsong kan invånare odla andra typer av grödor än tidigare. På så sätt kan fler av kommunens invånare bli alltmer självförsörjande.

Invånare kan också välja att njuta av semestern på hemmaplan i stället för att resa i väg.

Företag, inom framför allt livsmedelssektorn, kan variera sin produktion för att inkludera nya grödor eller anpassa sig till ett förändrat behov på marknaden. En förväntad ökning av turismen ger utökade möjligheter för företag inom besöksnäringen, men samtidigt krävs det att dessa företag tar hänsyn till hållbarhet för att undvika negativa effekter på naturen. Föreningar kan till exempel organisera fler evenemang och aktiviteter utomhus som passar i det mildare vädret och den längre växtsäsongen.

Lokal kompensering

Lokal kompensering innebär att skapa negativa utsläpp (ett upptag av koldioxid) och kompensera för de fossila utsläpp som sker. Lokal kompensering är i vissa fall även klimatanpassning och har därför hamnat i 5.4 Klimatanpassning.

Kommunkoncernen

I första hand ska fossila utsläpp inte ske inom kommunkoncernen, men om det inte går att genomföra på vissa områden ska utsläppen kompenseras lokalt.

Skogen och marken som Alvesta kommunkoncern äger och förvaltar har potential att ta upp koldioxid. Även våtmarker binder koldioxid och kommunen bidrar på flera sätt till att återställa egen mark och stödja andra markägare att göra detsamma. Kommunkoncernen fortsätter sitt arbete med att plantera nya träd och vårda befintliga träd för att exempelvis binda koldioxid, främja biologisk mångfald och minska risken för hetta på öppna platser. Dessutom fortsätter användningen av biokol och utforskningen av nya användningsområden, såsom att binda tungmetaller som sprids från vägmiljöer. Kommunens skogsbruk anpassas för att ta upp så mycket koldioxid som möjligt och vara mer motståndskraftigt mot klimatrelaterade risker.

Geografiska Alvesta

Klimatkompensering bör ses som ett komplement som i många år gör nytta för både klimatet och människor. Prioriteringen bör vara att minska utsläppen i så stor utsträckning som möjligt. Invånare, företag och föreningar kan hjälpa till med lokal kompensering genom att plantera nya och vårda befintliga träd och skapa grönområden med variation som främjar biologisk mångfald. De kan också bidra i arbeten och initiativ till att minska risker för översvämningar och torka, genom att skapa naturliga våtmarker och dammar.

5.4.3 Indikatorer Klimatanpassning

För fokusområdet Klimatanpassning kommer Alvesta kommunkoncern att följa upp indikatorer enligt tabell 11.

Tabell 11 Indikatorer för fokusområde klimatanpassning

Indikatorer Kommunkoncern	Nuläge	Ambitionsnivå 2030	Ansvarig för uppföljning
Uppföljning av åtgärder som kommunen är ansvariga för i den regionala klimatanpassningsplanen Kronobergs län 2024–2028 (och framtida plan som sträcker sig 2029 och framåt)	Planen är ny (beslutad dec 2024) och arbete kan påbörjas 2025 och därefter följas upp.	Antal åtgärder som är genomförda, i huvudsak eller pågår kontinuerligt, är 9 av 9	Samhällsbyggnadsförvaltningen (uppföljning av åtgärderna följs även upp i Åtgärdswebben som Länsstyrelsen tillhandahåller)
Antal platser där EU-listade invasiva främmande växtarter på kommunal mark förekommer	Jätteloka 3 platser, jättebalsamin 14 platser (2023)	Minska*	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Grönytefaktor och krontäckning på förskolegårdar, skolgårdar, äldreboenden och i centrummiljöer	Nuläge behöver tas fram.	Öka	AllboHus Fastighets AB Samhällsbyggnadsförvaltningen
Indikatorer Geografiska Alvesta	Nuläge	Önskad riktning	Ansvarig för uppföljning
Öka kunskapen om invasiva främmande arter	Informationsinsatser på kommunens hemsida (2) och facebooksida (4), samt på mässor (2) (2023)	Öka	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Andelen skyddad natur på land	2,0 % (2023)	Öka	Kommunledningsförvaltningen (KOLADA)

* På grund av att de är invasiva är det svårt att bekämpa helt, det kan även tillkomma fler arter med tiden.

6 Miljöbedömning

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) måste en miljöbedömning (kapitel 6 Miljöbalken) göras på energiplaner. En strategisk miljöbedömning krävs om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan (stor påverkan på miljön).

Kommunen bedömer att Energi- och klimatprogrammet inte kommer ha betydande påverkan på miljön, människors hälsa och säkerhet eller hushållningen med mark, vatten och andra resurser.

Målen och genomförandet av programmet förväntas ge en positiv effekt på klimat, klimatanpassning och den lokala miljön, vilket bidrar till att även nå globala klimatmål och nationella miljökvalitetsmål.

Programmet innehåller inga åtgärder, utan formulerar ambitioner för kommunkoncernen och möjligheter för invånare, besökare, företag och föreningar. Dessa ambitioner och möjligheter ska ligga till grund för en handlingsplan med konkreta åtgärder för att nå målen. Handlingsplanen kommer också att genomgå en miljöbedömning enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439).

Att genomföra miljöbedömningen i samband med framtagandet av handlingsplanen ger möjlighet att redan i planeringsfasen analysera åtgärdernas kumulativa effekter. Kumulativa effekter uppstår när flera åtgärder påverkar varandra. Dessa effekter kan vara

- Positiva (och negativa),
- Tillfälliga eller varaktiga,
- På kort, medellång eller lång sikt.

Bedömningen omfattar klimatet (omställning och anpassning), miljön, naturen och resurserna.

7 Referenser

- Boverket. (den 25 04 2024). *Miljöindikator- aktuell status*. Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/miljoindikatorer---aktuell-status/>
- Energimyndigheten. (den 04 04 2024). *Energianvändning*. Hämtat från [www.energimyndigheten.se: https://www.energimyndigheten.se/energisystemet/energianvandning/](https://www.energimyndigheten.se/energisystemet/energianvandning/)
- Länsstyrelsen i Kronobergs län. (2022). *Klimat- och sårbarhetsanalys Länsstyrelsen Kronobergs län 2022-2026*. Växjö: Länsstyrelsen i Kronobergs län.
- Naturvårdsverket 1. (den 21 03 2024). *Klimatet och transporterna*. Hämtat från [www.naturvardsverket.se: https://www.naturvardsverket.se/arnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-transporterna/](https://www.naturvardsverket.se/arnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-transporterna/)
- Naturvårdsverket 2. (den 15 04 2024). *Konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp per person och år*. Hämtat från [www.naturvardsverket.se: https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/konsumtion/vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-per-person/](https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/konsumtion/vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-per-person/)
- Naturvårdsverket 3. (2022). *Myllrande våtmarker*. Stockholm: Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket 4. (den 11 04 2024). *Skyddad natur*. Hämtat från [www.naturvardsverket.se: https://www.naturvardsverket.se/arnesomraden/skyddad-natur/](https://www.naturvardsverket.se/arnesomraden/skyddad-natur/)
- Re:source. (den 01 03 2024). *Circularity Gap Report Sweden*. Hämtat från [www.resource-sip.se: https://resource-sip.se/circularity-gap-report-sweden/](https://resource-sip.se/circularity-gap-report-sweden/)
- SMHI 1. (den 01 03 2024). *SMHI nationella emissionsdatabasen*. Hämtat från [www.nationellaemissionsdatabasen.smhi.se: https://nationellaemissionsdatabasen.smhi.se/](https://nationellaemissionsdatabasen.smhi.se/)
- SMHI 2. (den 28 03 2024). *Temperatures ökning i Sverige sedan 1800-talet*. Hämtat från [www.smhi.se: https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/sveriges-klimat/temperatures-okning-i-sverige-sedan-1800-talet-1.158913](https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/sveriges-klimat/temperatures-okning-i-sverige-sedan-1800-talet-1.158913)
- Stockholm Environment Institute. (den 14 08 2023). *Konsumtionskompassen*. Hämtat från [www.SEI.org: https://www.sei.org/projects-and-tools/tools/konsumtionskompassen/](https://www.sei.org/projects-and-tools/tools/konsumtionskompassen/)
- Svensk Solenergi. (den 20 03 2024). *Solcellstoppen*. Hämtat från [www.svensksolenergi.se: https://svensksolenergi.se/statistik/solcellstoppen/](https://svensksolenergi.se/statistik/solcellstoppen/)
- Trafikverket. (2022). *Nationellt cykelbokslut 2021*. Trafikverket för Nationella cykelrådet .
- Vattenfall. (den 21 03 2024). *Så vet du att din el är fossilfri*. Hämtat från [www.vattenfall.se: https://www.vattenfall.se/fokus/hallbarhet/sa-vet-du-att-din-el-ar-fossilfri/](https://www.vattenfall.se/fokus/hallbarhet/sa-vet-du-att-din-el-ar-fossilfri/)

8 Bilaga

Bilaga 1- Begreppslista

Till programmet finns denna bilaga för att förklara olika begrepp som används, så som Agenda 2030, effekttoppar, hållbarhet och värmeöffekt.

Bilaga 1-Begreppslista

Atemp:

Står för Arbetsplatsens temporära yta och används ofta för att beräkna hyra av lokal eller bostad.

Agenda 2030:

En global handlingsplan för hållbar utveckling som antagits av FN:s medlemsländer för att utrota fattigdom, minska ojämlikheter och skydda planeten. Den består av 17 globala mål som syftar till att skapa en mer hållbar och rättvis värld för alla.

Biobränsle:

Kommer från organiska material, så som träd och växter, som kan förnyas över tid. När biobränslen förbränns släpps den koldioxid som växten tagit upp, ut i atmosfären. Biobränslen kan förnyas över tiden, till skillnad från fossila bränslen som tar miljontals år att bildas och är ändliga resurser.

Biogas:

Ett förnybart bränsle som framställs av exempelvis gödsel, matavfall, slaktavfall, slam från reningsverk eller annan biomassa.

Biokol:

Ett organiskt material, exempelvis trä, som tillverkas genom en process som heter pyrolys. Då förbränns växtdelar i syrefria förhållanden. En stor del av det kol som växterna har tagit upp under sin livstid binds i biokolet som sedan kan återföras till marken.

Biologisk mångfald:

Det är variation av arter, gener och livsmiljöer. Det innebär att det finns olika ekosystem och naturtyper som utgör livsmiljöer, många olika arter i livsmiljöerna och en genetisk variation inom varje art. Biologisk mångfald omfattar allt i naturen, exempelvis skogar, ängar, sjöar, ekar, gullivivor, blåbär, algar och fjärilar.

Biometanol:

Ett bränsle eller ett råmaterial för olika kemiska processer och som är förnybart. Det framställs genom biologiska processer av biomassa eller avfall.

Budgettilldelning:

Budgettilldelning i en kommuns budgetarbete innebär att fördela pengar till olika områden och verksamheter inom kommunen för att uppnå mål och prioriteringar för det kommande året.

CCS (Carbon Capture and Storage):

En teknik för att fånga in koldioxid från rökgaser och sedan lagra dessa. Tekniken används för att ge negativa utsläpp och därmed minska koldioxidutsläppen.

Cirkulär ekonomi:

Det innebär att en ekonomi är uppbyggd på ett kretslopp. Ett avfall från en process kan utgöra en råvara i en annan process och återförs i systemet. Genom en omställning till cirkulär ekonomi kan samhället spara på ändliga resurser och samtidigt få ut högre ekonomiskt värde ur de resurser som används.

Cirkulära flöden:

Cirkulära flöden innebär att resurser hålls i kretslopp och återanvänds eller återvinns så långt det är möjligt. Det syftar till att minska behovet av nya resurser och minska miljöpåverkan från vår konsumtion.

Dagvatten:

Det är regn- eller smältvatten från snö och is som rinner från markytor och tak.

Direktverkande el:

Direktverkande el är ett uppvärmningssätt för hus. Med direktverkande el värms huset upp genom element eller genom elslingor i golv och tak där elen kan omvandlas till värme.

Effekttoppar:

När många använder el samtidigt uppstår effekttoppar. För hushållen sker det vanligen mellan klockslagen 7–9 och 17–19. Vid de tidpunkterna är det många som väljer att laga mat, ladda elfordon eller starta några maskiner samtidigt.

Efterfrågefleksibilitet:

Inom elområdet innebär efterfrågefleksibilitet att anpassa av sin elförbrukning utifrån tillgången el.

Ekosystem:

Det är ett område i naturen där allt levande (djur, svampar, mikroorganismer med mera) är beroende eller påverkar varandra. Ett ekosystem kan vara stora och små, exempelvis en stubbe, en trädgård eller hela planeten jorden.

Elhandelsbolag:

Det är ett företag som köper elenergi från elproducenter och säljer den vidare till företag och privatpersoner med flera. Elhandelsbolagen fungerar som mellanhand, och ansvarar för att leverera elenergi till kunderna samt fakturering och kundservice.

Energibesparing:

Det innebär att minska energiförbrukning genom att förändra vanor för att använda mindre energi, som att sänka värmen inomhus eller stänga av elektronik när den inte används.

Energieffektivisering:

Det är att minska energiförbrukning genom att använda energi på ett effektivare sätt, till exempel genom att byta till bättre apparater eller förbättra isoleringen i byggnader.

Energilagring:

Det innebär att spara energi för att använda vid ett senare tillfälle. Två möjliga metoder för att spara elektricitet är genom batterier eller vätgas. Vattenkraft och pumpkraft är andra sätt att lagra energi genom att starta verken när det behövs energi.

Erosion:

Erosion är när jord och/eller sten "slits bort" av vatten, vind eller is över tid. Det är som när naturen sakta men säkert polerar eller gnager bort bitar av landet. När erosion sker kan den förändra landskapet på flera sätt exempelvis skapa nya landsformer, göra att mark försvinner, orsaka översvämningar och göra att viktiga livsmiljöer försvinner.

EU-direktiv:

Lagar som utfärdas av Europeiska unionen och är bindande för medlemsländerna kallas för direktiv. Direktiven fastställer gemensamma mål och regler som medlemsländerna måste följa och genomföra i sin nationella lagstiftning. EU-direktiven syftar till att skapa en enhetlig lagstiftning och främja samarbete och integration mellan medlemsländerna.

Extern finansiering:

Externfinansiering i Energi- och klimatprogrammet innebär att en organisation, eller flera, söker och erhåller pengar eller andra resurser från källor utanför sin organisation. Detta görs för att stödja projekt eller insatser som kräver mer resurser än vad som är tillgängligt internt. Dessa medel kan användas för utveckling eller andra ändamål.

FAME:

Det är en förkortning av *fatty acid methyl ester*, vilket på svenska blir *fettsyremetylester*. Den kan tillverkas av exempelvis rapsolja, solrosolja och fiskolja. FAME uppstår vid så kallad förestring, där råvaran tillåts reagera med metanol. Det används vanligtvis som ett förnybart bränsle för dieslbilar och andra dieselmotorer. FAME kan blandas med vanlig diesel för att minska användningen av fossila bränslen och minska utsläppen av växthusgaser.

Fjärrvärme:

Det är ett system där värmen produceras centralt på en enda plats och distribueras ut via rör till bostäder, kontor och andra byggnader för att användas till uppvärmning av inomhusmiljö och för att producera varmvatten. Värmen produceras genom exempelvis i ett värmeverk med biobränsle.

Frikyla:

Frikyla är en metod för att kyla ner en byggnad eller ett system utan att använda traditionella kylsystem som kompressorer. I stället utnyttjar frikyla naturliga källor som kall luft eller vatten, ofta från omgivningen.

Fossila bränslen:

Kol, olja och naturgas är exempel på fossila bränslen som består av kolväten från äldre tider i jordens historia. Vid förbränning av fossila bränslen släpps koldioxid ut i atmosfären. Detta bidrar till en förstärkt växthuseffekt och klimatförändringar.

Förnybar energi:

Energi från källor som hela tiden förnyas. Förnybara energikällor är vindkraft, solenergi, vattenkraft, geotermisk energi, biomassa och biodrivmedel.

Gasturbin:

En typ av motor som driver en generator som producerar elektricitet.

Geografiska Alvesta kommun:

Avser målgruppen invånare (inklusive besökare), företag och föreningar.

Geotermisk energi:

Det är värmeenergi som kommer från jordens inre. Den värmen används för att producera elektricitet eller för att värma byggnader och hushållsvatten. Det är en förnybar energikälla och avger inte några växthusgaser.

Global uppvärmning:

Uppvärmning av jordens atmosfär och hav som huvudsakligen orsakas av människans utsläpp av växthusgaser kallas ofta för global uppvärmning. Det beror på att uppvärmningen förstärker den naturliga växthuseffekten, vilket också kallas förstärkt växthuseffekt.

Grön infrastruktur:

Det handlar om att planera stads- och landskapsmiljöer på ett sätt som stödjer naturen och är bra för miljön. Det görs genom att använda mycket växtlighet och grönområden för att främja ekosystemets välbefinnande och hållbarhet.

Gröna korridorer:

Det är naturliga förbindelser mellan olika naturområden. Gröna korridorer möjliggör för djur och växter att sprida sig mellan olika områden och bidrar till en ökad biologisk mångfald.

Gröna tak:

Det är tak som täcks med växtlighet för att öka biologisk mångfald, minska regnvattenavrinning och för att isolera och svalka byggnaden. En annan viktig fördel är att gröna tak förlänger tätskiktets livslängd också.

HVO:

HVO är ett förnybart dieselbränsle som tillverkas av vegetabiliska oljor och fetter genom en process som kallas hydrotvätt. HVO är en förkortning för *Hydrotreated Vegetable Oil*. Det kan användas i vanliga dieselmotorer och är en miljövänligare alternativ än vanlig diesel.

Hållbart/hållbarhet:

Ett begrepp som används för att beskriva en livsstil, ett företag, en produkt eller en tjänst som strävar efter att minimera sin negativa påverkan på miljön, samhället och ekonomin. Det handlar om att verka långsiktigt och ta hänsyn till kommande generationer genom att återanvända resurser, minska avfallet, främja social rättvisa och ekonomisk utveckling.

Invasiva främmande arter:

Det är arter av växter och djur som inte är naturligt förekommande i en viss miljö och som införts genom mänsklig aktivitet. Dessa arter kan sprida sig snabbt och aggressivt i nya områden och orsaka skador på den ursprungliga biologiska mångfalden och ekosystemen.

Klimatförändring:

Med klimatförändringar avses förändringar i det genomsnittliga vädermönstret på jorden, såsom temperaturförändring, förändring i nederbördsmonster, ökade extremväder. Dessa förändringar är i huvudsak orsakade av mänskliga aktiviteter, särskilt utsläpp av växthusgaser som koldioxid och metan. Klimatförändringar i snabb takt leder till allvarliga konsekvenser för miljön, ekonomin och samhället som helhet.

Klimatklivet:

Är ett investeringsstöd som gör det möjligt att satsa på fossilfri framtidsteknik och grön omställning. Det kan sökas av företag, kommuner, regioner och organisationer i hela Sverige.

Klimatkompensering:

Det innebär att ett samhälle (alternativt verksamhet, organisation eller individ) tar ansvar för de utsläpp som uppstår från användningen av fossila bränslen. Detta kan göras genom att investera i projekt som främjar förnybar energi, skogsplantering eller genom att skapa negativa utsläpp genom användning av biokol eller koldioxidinfångningstekniker (CCS).

Klimatneutral:

Det innebär att ett samhälle (eller verksamhet, organisation eller en individ) inte bidrar till global uppvärmning. Det görs genom att inte ha några fossila utsläpp alls och/eller kompensera för de utsläpp av växthusgaser som genereras.

Klimatrisker:

Det är negativa effekter av klimatförändringar på miljön, ekonomin och samhället. Exempelvis brand, erosion, förorenad mark, luftfuktighet, ras och skred, skyfall, stigande hav, vattenbrist, värmebölja och översvämning.

Koldioxid:

Det är en gas som består av en kolatom och två syreatomer. Det är en naturlig del av jordens atmosfär, men är även en växthusgas som bidrar till växthuseffekten. Vid förbränning av fossila bränslen skapas förstärkt växthuseffekt som leder till global uppvärmning.

Koldioxidekvivalenter:

För att mäta utsläpp av alla växthusgaser används enheten koldioxidekvivalenter och förkortas i detta program med CO₂-ekv. Koldioxid används som referenspunkt. De vanligaste växthusgaserna är koldioxid (CO₂), metan (CH₄), lustgas (N₂O) och vattenånga (H₂O).

KOLADA:

Står för Kommuner och Landsting Data och är en plattform som tillhandahåller statistik och jämförelser av statistik och jämförelser av kommunala och landstingsrelaterade data i Sverige.

Kommunalt avfall:

Är mat- och restavfall, grovavfall inklusive trädgårdsavfall, farligt avfall, jämförbart avfall från bland annat affärer, kontor, industrier och restauranger, samt den del av

hushållsavfallet som omfattas av producentansvar (förpackningar, tidningar, elavfall, batterier etc.).

Konsumtion och konsumtionsbaserade utsläpp:

Konsumtion är den slutliga användningen av varor och tjänster. Konsumtionsbaserade utsläpp inkluderar alla växthusgasutsläpp som uppstår när produkter tillverkas, oavsett var i världen det sker. Utsläppen för hushåll delas in i livsmedel, boende, kläder och andra varor och tjänster.

Kommunens helägda bolag:

Delar av Alvesta kommuns verksamheter bedrivs som aktiebolag. Moderbolaget för de helägda kommunala bolagen är Alvesta Kommunföretag AB. De fyra dotterbolagen är: Alvesta Energi, Allbohus Fastighets AB, Alvesta Renhållning AB och Alvesta Utveckling AB. Kommunen är också delägare i flera andra bolag.

Kommunkoncern:

Kommunkoncernen innefattar Alvesta kommuns politiska nämnder och tjänsteorganisation, samt kommunens helägda bolag.

Lustgas:

Lustgas kallas även för kvävedioxid (N_2O) och är en av de vanligare växthusgaserna. Lustgas är en starkare växthusgas än exempelvis koldioxid och har en stor påverkan på klimatförändringarna.

Metan:

Det är en kraftfull växthusgas som är ungefär 25 gånger starkare än koldioxid när det kommer till att fånga in värme i atmosfären. Metan (CH_4) kan frigöras från naturliga källor som våtmarker och sjöar, men det kan också släppas ut som en biprodukt från mänsklig verksamhet som jordbruk, avfallshantering och produktion av fossila bränslen.

Miljöbalken:

Miljöbalken är en svensk lag som reglerar skyddet av miljön och främjandet av hållbar utveckling. Den innehåller bestämmelser om bland annat markanvändning, vatten och avfallshantering.

Miljö kvalitetsnormer:

Det är riktlinjer som sätts upp för att skydda människors hälsa och miljön från skadliga effekter av olika föroreningar. Normerna anger vilka gränsvärden som inte bör överskridas för att säkerställa en god miljö kvalitet.

Miljöspendanalys:

Miljöspendanalys är en inköpsanalys där olika miljöfaktorer har integrerats. Det gör det möjligt att undersöka den miljö- och klimatpåverkan som uppstår till följd av inköp inom offentlig sektor. Analysen visar vilken och hur stor miljöpåverkan olika typer av inköp har i relation till andra typer av inköp.

Nationella miljömål:

De nationella miljömålen är mål som Sveriges riksdag har antagit med syfte att styra och främja arbetet med att bevara och förbättra miljön i Sverige på lång sikt.

Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål och ett antal etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat.

Nationell strategi för klimatanpassning:

Den nationella strategin för klimatanpassning är en plan som Sveriges riksdag har antagit med syfte att hjälpa Sverige att förbereda sig för och anpassa sig till de klimatförändringar som sker och kan ske. Strategin innehåller åtgärder och riktlinjer för att minska sårbarheten och öka samhällets motståndskraft mot effekterna av klimatförändringar.

Naturbaserade lösningar:

Det är metoder som använder naturens egna processer för att hantera problem som klimatförändringar. Dessa lösningar bygger ofta på ekosystemtjänster och biologiska processer för att uppnå önskade resultat. Till exempel kan plantering av träd minska luftföroreningar och skapa skugga, eller skapa våtmarker för att minska risken för översvämningar.

Negativa utsläpp:

Det är processer där mer växthusgaser avlägsnas från atmosfären än vad som släpps ut. Det kan uppnås genom metoder som kolsänkor, skogsplantering, och teknologier som direkt avskiljer koldioxid från luften.

Parisavtalet:

Parisavtalet är ett avtal som slöts 2015 för att minska utsläppen från växthusgaser och hejda den globala uppvärmningen. Målet är att hålla temperaturökningen under 2 grader Celsius, helst under 1,5 grader. Parisavtalet anses vara ett av de mest betydelsefulla avtalen för att bekämpa klimatförändringar. Nästan alla länder i världen har skrivit under avtalet.

Publik laddstation:

Det är en plats där elbilar kan laddas av allmänheten.

Pyrolys:

Pyrolys är en kemisk process där organiska material bryts ned till mindre molekyler genom upphettning utan syre. Det resulterar i gaser, vätskor och fast kol. Det fasta kolet kan användas för att skapa biokol.

Ved- eller pelletspanna:

Det är en typ av värmesystem som används för att producera värme och varmvatten i ett hus eller en byggnad. Ved eller pellets förbränns i en brännkammare. Värmen som produceras överförs till vatten i pannan. Det uppvärmda vattnet cirkulerar genom ett värmesystem för att värma upp byggnaden.

Våtmarker:

Våtmarker är områden där marken är mättad med vatten eller där vattnet når upp till markytan regelbundet eller permanent. Dessa miljöer är viktiga för att bevara biologisk mångfald och fungerar som naturliga reningsverk för att rena vatten och hålla klimatet stabilt.

Värmepump:

En värmepump är ett system som flyttar värme från en plats till en annan med hjälp av en kompressor och kylmedium. Den kan användas för att både värma och kyla rum, och är ett energieffektivt sätt att värma byggnaden.

Värmestress:

Det är ett hälsotillstånd som människor och djur kan få vid extrema temperaturer och värmeböljor. Värmestress gör att kroppen överhettas och det kan orsaka obehag, utmattning och andra hälsoproblem. Värmestress kan förvärras av hög luftfuktighet, brist på skugga och otillräckligt vätskeintag.

Värmeöeffekt:

Syftar på det fenomen där städer och tätorter är varmare än omgivande landsbygd. Det beror på att städer har hårdgjorda ytor som absorberar och lagrar värme, byggnader som blockera vind och skapar stillastående luft samt minskad vegetation.

Vätgas:

Vätgas (H_2) är den lättaste gasen i universum. Den kan lagras och användas som en form av energilagring för att omvandla och användas senare. Genom att omvandla den till elektricitet och värme i bränsleceller kan vätgas användas för att driva fordon, byggnader och elektroniska enheter.

Växthusgas, -effekt, - utsläpp:

Runt jorden finns en atmosfär som består av flera olika gaser. Vissa av dessa gaser, såsom vattenånga, koldioxid, metan och lustgas, kallas växthusgaser. Växthusgaserna fångar in solens ljus och bidrar till att värma upp jordens yta.

Växthuseffekt är processen där dessa växthusgaser fångar in och håller kvar värme i jordens atmosfär. Växthuseffekten är nödvändig för allt liv på jorden, utan den skulle jorden vara ungefär 30 grader kallare än den är idag.

Växthusutsläpp innebär utsläpp av växthusgaser, oftast från mänsklig aktivitet genom förbränning av fossila bränslen, skogsavverkning och jordbruk. Det är när utsläppen av växthusgaser är högre än vad atmosfären naturligt kan absorbera som mängden växthusgaser ökar och förstärker växthuseffekten, vilket leder till global uppvärmning och klimatförändringar.

Wattimmar:

Wattimmar (Wh) är en enhet för energi som används för att mäta den totala mängden energi som förbrukas över tid. En wattimma motsvarar mängden energi som förbrukas när en apparat med en effekt på en watt används under en timme.

Återanvändning:

Återanvändning är när använda produkter eller material behandlas eller förbereds för att användas igen, antingen för samma syfte eller för ett annat ändamål. Det är ett sätt att förlänga livslängden på produkter och material och minska behovet av att producera nya.

Återvinning:

Det innebär att material eller produkter samlas in, sorteras och behandlas för att omvandlas till nya produkter eller material. Syftet med återvinning är att minska användningen av jungfruliga (nya) råvaror och minska att mängden avfall som förbränns eller deponeras.

Energi- och klimatprogram - översikt av genomförda justeringar

Nedan finner ni översikt av de övergripande justeringar som har gjorts i programmet utifrån de synpunkter som har inkommit och som har inarbetats i programmet. Översikten utgår ifrån innehållsförteckningen i Energi- och klimatprogrammet.

Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt

- Här har texten uppdaterats genom att bland annat lyfta fram målkonflikter, samverkan med aktörer utanför kommungränserna samt social hållbarhet.
- Samarbete och samverkan med aktörer utan för kommunens gränser är tillagt.

1 Sammanfattning

- Ett nytt avsnitt har lagts till för att skapa en möjlighet till att få en snabb överblick av programmet.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

- Tillägg av statistik och exempel för att stärka bakgrunden.
- Tydliggörande av hur kommunen kommer uppfylla lagkravet i lagen om kommunal energiplanering 1977:439.

2.2 Syfte med programmet

- Förändrat för att tydliggöra hur kommunen ska arbeta för att engagera medborgare och andra aktörer i klimatåtgärder.

2.3 Programmets upplägg

2.3.1 Statistik

- Tillägg av underpunkt 2.3.1 Statistik för att stödja påståenden i programmet.

2.4 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning

- Tillägg av VA-policy, Nätutvecklingsplan, Vattentjänstplan (tidigare benämnt vattenförsörjningsplan)
- Utökad beskrivning av hur programmet kopplar till regionala och nationella mål.
- Justering av formuleringen av de regionala miljömålen.
- Korrigering till korrekt namn på policyn "Policy för resor i tjänsten, fordon och drivmedel".

2.5 Målgrupper

2.5.1 Kommunkoncern

- Förtydligande av kommunkoncernens roll som samarbetspartner och för att skapa mötesplatser.

- Förtydligande av social hållbarhet.

2.5.2 Geografiska Alvesta kommun (invånare, företag och föreningar)

- Utvecklad text kring hur invånare, företag och föreningar kan bidra till energi- och klimatarbetet.
- Förtydligande av social hållbarhet.
- Meningen om besökare som målgrupp har utvecklats.

2.5.3 Aktörer utanför kommungränsen

- Ny målgrupp tillagd för att inkludera samverkan med grannkommuner, regionen, akademiska aktörer m.fl.

2.6 Genomförande

- Principerna förstärks med att lyfta in social hållbarhet och målkonflikter.
- Samarbete och samverkan med aktörer utan för kommunens gränser är tillagt.

2.6.1 Handlingsplan

- Tillägg av hänvisningar mellan handlingsplanen och fokusområdena.
- Förtydligande av kommunens roll i att följa upp och justera åtgärder.
- Målkonflikter lyfts in i texten.
- Samarbete och samverkan med aktörer utan för kommunens gränser är tillagt.

3 Fakta om energi och klimat

3.1 Energi

- Tillägg med transporter och energi inom industriverksamhet i beskrivning av energi.

3.1.1 Elförsörjning

- Tillägg om biogasens roll i kommunens elproduktion.
- Tillägg av en kort definition av förnybar energi.
- Tillägg av information om elnät.

3.1.3 Styrning och lagring

- Förtydligande kring tekniska lösningar för energieffektivisering.

3.2 Klimatomställning

- Justering i punkterna om skogsbruk och jordbruk med en enkel definition av vad hållbart skogsbruk och hållbart jordbruk innebär.

3.2.1 Mätning av utsläpp

3.2.2 Transporter

- Utveckling av avsnittet om fossilfria drivmedel och laddinfrastruktur.
- Ett stycke har lagts till om motorfordons påverkan på miljön.

3.3 Klimatanpassning

- Tillägg om klimatförändringarnas påverkan på människors hälsa.

3.3.2 Robusthet

- Nya exempel på åtgärder för att stärka lokalsamhällets klimatrobusthet.

3.3.4 Mark- och vattenanvändning

- Tillägg om vikten av hållbar markplanering och skydd av vattenresurser.

4 Lokala mål för Alvesta kommun

- Tillägg om hänvisning om mer detaljerad information i 5. Fokusområden.

4.1 Alvesta kommun idag 2025

- Förändringar i nulägesbeskrivningarna för att spegla aktuella data.
- Besöksnäringens roll har lagts till i texten.
- Biogasproduktionen har lagts till i texten.

4.2 Vision 2045 & Mål 2030

- Illustrationen/tabellen för vision och mål har uppdaterats bl.a. för att synliggöra kopplingen mellan målområdena och fokusområdena.

4.2.2 Mål för geografiska Alvesta kommun och kommunkoncern 2030

- Målen har justerat utifrån flera parametrar, bland annat harmonisera lokala mål med nationella och regionala riktlinjer samt tydliggöra ansvarsfördelningen och kopplingen till fokusområdena, energimålet är uppdaterat med att målet är på årsbasis och målet för klimatomställning är justerat, det avser koldioxidutsläpp på totalen.

4.3 Alvesta kommun 2030

- Tydligare åtskillnad mellan mål för kommunkoncernen och geografiska kommunen.
- Besöksnäringens roll har lagts till i texten.
- Biogasproduktionen har lagts till i texten.

5 Fokusområden

- Under varje fokusområde finns det indikatorer, dessa har generellt förändrats genom att kommunkoncernens indikatorer har fått ett målvärde medan geografiska Alvesta kommun fortsatt har en riktning. En del indikatorer har också bytts ut.
- Delar av statistiken har uppdaterats.
- Tillägg av hänvisningar mellan handlingsplanen och fokusområdena.

5.1 Energi

5.1.1 Nuläge

- Tillägg med ytterligare information i nuläget om uppvärmning och kyla utifrån Allbohus fastighetshetsbestånd.

- Uppdateringar av statistiken t.ex. när det gäller biogasproduktionen.
- I avsnittet om energisystem tydliggörs skillnaden mellan energikälla och slutanvändare beror på energiförlust däremellan.

5.1.2 Utmaningar inom Energi

- Nya utmaningar kopplade till styrning, lagring och biogas.
- Tillägg av fossila bränslen i utmaningen om förnybar energi.
- Tillägg om att kommunkoncernen ska följa vätgasutvecklingen.
- Tillägg om vikten av att kunna framtidssäkra elförsörjningen.
- Tillägg av information om belysningsplanen och dess syfte i texten.
- Tillägg av biogasproduktionen i statistiken och därmed som ett exempel på lokalt producerad energi.

5.2 Transporter

5.2.1 Nuläge

- Utveckling av texten om hållbara transporter och laddinfrastruktur vid besöksnoder samt om digitaliseringens möjligheter till minskade transporter.
- Justeringar i texten gällande reduktionsplikten.
- Tillägg om antal offentliga, kommunala laddplatser i kommunen 2024.
- Tillägg av biogasproduktionen.

5.2.2 Utmaningar inom Transporter

- Tillägg av digitaliseringen möjligheter att minska antalet resor.
- Besöksnäringens roll har lagts till i texten.
- Beskrivning av hur trafikslag som redan idag drivs på fossilfritt sätt har lagts till.

5.2.3 Indikatorer Transporter

- Justerad riktning på indikatorn "Genomsnittlig körsträcka i bil", önskad riktning är att indikatorn ska minska.
- Justerad indikator "Andel bilar och lätta lastbilar i Alvesta kommuns förvaltningar som är fossilfria" byts ut till "Fossiloberoende fordon i kommun-organisationen".
- Indikatorn "Antal laddstolpar" tas bort.

5.3 Konsumtion

- Tydliggörande av kommunens roll som konsument.

5.3.1 Nuläge

- Tillägg om lokala initiativ för klimatsmart byggande och mat.
- Justeringar i texten om optisk sortering/fastighetsnära insamling.
- Tillägg om biogasproduktionens roll.

5.3.2 Utmaningar inom Konsumtion

- Besöksnäringens roll har lagts till i texten

- Justering av meningen "...trä från hållbart skogsbruk" till "...trä som är certifierat enligt FSC (Forest Stewardship Council) och/eller PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification)..."

5.4 Klimatanpassning

5.4.1 Nuläge

- En vidareutveckling av textavsnittet om kommunens arbete med vårmarker.
- CCS berörs inom avsnittet, där har ett förtydligande gjorts att det inte är en klimatanpassningsåtgärd, utan en åtgärd för att minska koldioxidutsläpp.

5.4.2 Utmaningar inom Klimatanpassning

- Förtydligande om varför kompensering är placerat under klimatanpassning.
- Utveckling av avsnittet om att ta vara på möjligheter, särskilt kopplat till turism och hemester.
- Besöksnäringens roll har lagts till i texten
- Utveckling av texten kring utmaningen "Minskad sårbarhet och ökad robusthet" som kopplas med innehållet i Vattentjänstplanen och belysa vikten av att minska värmeöeffekten.
- Tillägg om klimatförändringarnas påverkan på människors hälsa och vad som kan göras för att lindra detta.
- Tillägg i exemplet med klimatanpassningsåtgärder av befintlig bebyggelse kan kopplas Risk- och sårbarhetsanalysen med Översiktsplanen.
- Tillägg av att kommunens skogsbruk anpassas för att binda koldioxid och vara mer motståndskraftigt mot klimatrelaterade risker.
- Inom utmaningen "Ta vara på möjligheter" justeras texten för att visa på att klimatförändringar framför allt leder till negativa konsekvenser.

6 Miljöbedömning

- Tillagd strategisk miljöbedömning i linje med lagkrav.

7 Referenser

- Uppdaterad lista över referenser av nya data och källor.

Bilagor

Bilaga 1

- Tillägg av ett antal begrepp

Samrådsredogörelse

Energi- och klimatprogram 2025-2030

**Alvesta
kommun**

Innehåll

Inledning	4
Sammanfattning inkommande yttranden	4
Sändlista internremiss.....	4
Sändlista Extern remiss	4
Inkomna synpunkter	5
Nämnder och förbund inom Alvesta kommun	6
Kultur- och fritidsnämnden.....	6
Nämnden för arbete och lärande	6
Nämnden för myndighetsutövning.....	7
Samhällsbyggnadsnämnden	8
Utbildningsnämnden	8
Värends räddningsförbund	8
Kommunala bolag	8
Allbohus fastighets AB	8
Politiska partier	9
Centerpartiet.....	9
Alvesta Alternativet	11
Miljöpartiet de gröna i Alvesta	12
Moderaterna i Alvesta	15
Sverigedemokraterna i Alvesta	16
Kommuner	17
Tingsryds kommun.....	17
Värnamo kommun	17
Växjö kommun	17
Älmhults kommun.....	18
Regionala och nationella aktörer.....	18
Energikontor Syd (EKS).....	18
Länsstyrelsen i Kronobergs län (LST)	24
Naturskyddsföreningen i Alvesta (NF)	30
Region Kronoberg	31

Styrelsen för Kojta och Mellansjöns förening.....	33
Svenska kraftnät (SKN).....	33
Trafikverket.....	34
Företag och privatpersoner	34
██████████	34
████████████████████	34
Alvesta biogas AB.....	37
████████████████████	38
██	39
████████████████████	40
████████████████████	40
████████████████████	43
████████████████████	44
████████████████████	45
████████████████████	47
████████████████████	48
████████████████████	48

Inledning

Ett förslag till ett nytt Energi- och klimatprogram 2025–2030 var under 19 juni – 1 oktober ute på samråd för att kunna ta emot synpunkter från olika målgrupper. Förslaget fanns tillgängligt kommunens webbsida. Under september månad hölls sex samrådsmöten på olika platser i Alvesta kommun, där förslaget presenterades och det fanns möjlighet att ställa frågor och lämna skriftliga synpunkter/inspel.

Denna samrådsredogörelse kommer sammanfatta de synpunkter som inkommit under samrådsprocessen. Synpunkterna kommenteras och det redovisas de eventuella förändringar som synpunkterna medför. Yttrandena i sin helhet finns i kommunens diarium.

Vi tackar alla som har bidragit med sina inspel och synpunkter i denna process och ser fram emot att fortsätta arbetet tillsammans mot en hållbar framtid i Alvesta kommun.

Sammanfattning inkommande yttranden

Förslaget av energi- och klimatprogram skickades på intern och extern remiss 2024-06-24. Nedan kommer de synpunkter som inkommit utifrån sändlista fördelat på interna och externa mottagare som valt att svara samt från allmänheten. Av de inkomna handlingar var 29 genom mejl och 5 genom ett formulär som var tillgängligt på kommunens hemsida. Ett yttrande lämnades muntligt.

Sändlista internremiss

Från politiska styrelser, nämnder och förbund.

	Svarat utan yttrande	Bifaller utan kommentar	Yttrande som föranleder kommentar	Yttrande som föranleder kommentar och ändringar
Kultur- och fritidsnämnden	X			
Nämnden för arbete och lärande				X
Nämnden för myndighetsutövning				X
Samhällsbyggnadsnämnden	X			
Utbildningsnämnden			X	
Värends räddningsförbund		X		

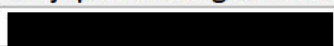
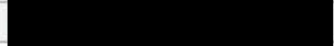
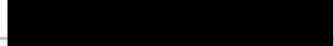
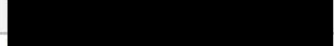
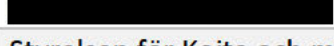
Sändlista Extern remiss

Från kommunala bolag, lokala politiska partier, grannkommuner, myndigheter och övriga intressenter.

	Svarat utan yttrande	Bifaller utan kommentar	Yttrande som föranleder kommentar	Yttrande som föranleder kommentar och ändringar
Allbohus fastighets AB				X
Alvesta Alternativet				X
Centerpartiet				X
Energikontor Syd				X
Länsstyrelsen i Kronobergs län				X
Moderaterna i Alvesta				X
Naturskyddsföreningen i Alvesta				X
Region Kronoberg				X
Svenska kraftnät				X
Sverigedemokraterna i Alvesta				X
Tingsryds kommun				X
Trafikverket	X			
Värnamo kommun	X			
Växjö kommun				X
Älmhults kommun	X			

Inkomna synpunkter

från allmänhet (privatpersoner, företag och föreningar).

	Bifaller utan kommentar	Yttrande som föranleder kommentar	Yttrande som föranleder kommentar och ändringar
		X	
			X
Alvesta biogas AB			X
			X
		X	
Miljöpartiet de gröna i Alvesta		X	
			X
			X
		X	
			X
		X	
Styrelsen för Kojta och mellansjöns förening		X	
		X	

Nämnder och förbund inom Alvesta kommun

Kultur- och fritidsnämnden

Nämnden beslutade att inte lämna yttrande med anledning av att Kultur- och fritidsförvaltningen har varit representerade vid framtagning av programmet.

Kommentar: Ingen kommentar

Nämnden för arbete och lärande

Nämnden önskar en sammanfattning av programmet i början av dokumentet. Energi och klimatanpassning är både mål för 2030 och fokusområden för att nå målen, vilket kan leda till att texten blir otydlig och mer svårläst. De framför även att det skulle vara bra att förtydliga tidigt i texten att programmet innehåller övergripande insatser, men att förslag till konkreta åtgärder finns i respektive handlingsplan.

Kommentar och tillägg i programmet: En sammanfattning av programmet är tillagt. Läggs in i 4.2 Vision 2045 och mål 2030 fokusområden mellan vision och mål i tabellen för att visa vart fokusområden påverkar målen. I 5 Fokusområde finns beskrivning av varje fokusområde. Under rubrikerna Kommunkoncernen förtydligas att insatser som ges är exempel och vilka insatser som kommunkoncernen kommer prioritera läggs i den kommande handlingsplanen.

Nämnden vill att den sociala dimensionen tas med i programmet, till exempel jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv samt barnperspektiv lyfts fram.

Kommentar och tillägg i programmet: Programmet har uppdaterats med att inkludera barn och unga, jämställdhet och jämlikhet i Inledningstexten "Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt" samt i avsnitten 2.5 Målgrupper och i 2.6 Genomförande.

Nämnden anser också att kommunen bör förbereda sig mer för att hantera höga temperaturer vid värmeböljor för att minska risken för negativ påverkan på invånarnas hälsa. Till exempel göra temperatursänkande åtgärder på byggnader för att säkerställa en god inomhusmiljö i skolor, förskolor och lägenheter med mer.

Kommentar: Värmeböljor tas upp i kommunens risk- och sårbarhetsanalys (senaste versionen är för 2023–2027 när denna samrådsredogörelse görs). Dessa risker ska kommunens verksamheter både förebygga och förbereda sig inför. Detta står i avsnittet 5.4.2, Minska sårbarheten, Kommunkoncernen.

Kommentar och tillägg i programmet: I avsnittet 5.4.2 Utmaningar inom klimatanpassning, Minska sårbarheten, Geografiska Alvesta läggs ordet värmeböljor med i andra mening.

Nämnden saknar digitaliseringens möjligheter för att lösa energi- och klimatutmaningar, till exempel utveckla e-tjänster, säker e-post och e-arkiv.

Kommentar med tillägg i programmet: Kommunkoncernen är aktiva inom SKR:s initiativ Digital mognad och även inom handslaget, där deltagande sker i "Införande Säker digital

kommunikation, SDK, för socialtjänsten” och ”Införande och utveckling av Digital post”. Dessa initiativ är tänkta att genomföras inom hela kommunkoncernen och där några verksamheter är med och testar från start. De här insatserna tillsammans med andra digitala initiativ leder till en minskad pappersförbrukning och minskad transport. I programmet kommer vi lägga till texter om kommunens pågående och planerade arbete kring detta under fokusområdena Transport och Konsumtion.

I avsnitt 5.2.1 Nuläge, Minskat resande tilläggs: Kommunkoncernen medverkar aktivt i olika digitala initiativ, såsom införande av säker digital kommunikation (SDK) och utveckling av Digital post, som bidrar till att minska transporter. I avsnitt 5.2.2 Utmaningar inom Transporter, Minskat resande, kommunkoncernen läggs följande till: Kommunkoncernen fortsätter utvecklingen av införande av digitala arbetssätt och system som bidrar till att minska antalet resor.

Vidare ger nämnden flera förslag på åtgärder som till exempel utbyte av nuvarande belysning till LED, miljöutbildning till samtliga anställda och förtroendevalda i inledningen av varje mandatperiod samt översyn av rabatterade biljetter för resor med kollektivtrafiken som löneförmån för att skapa bättre incitament för medarbetare att välja tåg och buss till och från arbetet.

Kommentar: Vi tackar för förslag på åtgärder och tar med dom i beaktning när handlingsplanen till programmet tas fram.

Nämnden för myndighetsutövning

Nämnden för myndighetsutövning anger att de ser positivt på att programmet följs upp kontinuerligt. Nämnden saknar en beskrivning av vad Kolada är.

Kommentar och tillägg i programmet: KOLADA läggs med och beskrivs i Bilaga 1 Begreppslista.

Vidare lämnar nämnden ett par redaktionella synpunkter kring reduktionsplikten på sidan 29 och beskrivningen av optisk sortering i förhållande till andelen återvunna förpackningar på sidan 35.

Kommentar och tillägg i programmet: Reduktionsplikten har ändrats nationellt sedan samrådsförslaget för programmet skrevs. Det kan eventuellt ändras även under programmets giltighetstid. Under avsnitt 5.2.1 Nuläge, Minskat resande ändras stycke två, mening två och tre till: Reduktionsplikten beslutas nationellt och inom kommunen kan det inte påverkas om inblandningen är hög eller låg. Det som kan påverkas inom kommunen är att minska användningen av fossila bränslen (om fordonen använder det) genom att resa mindre.

Under 5.3.1 Nuläge, Resursanvändning, stycke 2: Byts ordet ”Optisk sortering” till ”fastighetsnära insamling” och förtydligar att det är ett lagkrav. Förtydligar även att det gör det lättare för invånare att sortera förpackningar i stället för att det hamnar i restavfall.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden beslutade att inte lämna några synpunkter på förslaget.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har medverkat till stor del i framtagandet av programmet.

Kommentar: Ingen kommentar

Utbildningsnämnden

Nämnden anser att kommunens ambitioner och möjligheter för

invånare/företag/föreningar är realistiska. Ambitionerna och möjligheterna kommer bidra till att möta de beskrivna utmaningarna så att vi på sikt når målen.

Nämnden nämner att den egna verksamheten har flera möjligheter för att hjälpa till att nå målen.

Kommentar: Vi tackar för synpunkter och att nämnden kan i den egna verksamheten hjälpa till att nå målen i programmet. I den kommande handlingsplanen till programmet kommer även åtgärder att presenteras till hjälp i prioriteringar.

Värends räddningsförbund

Värends räddningstjänst har tagit del av remissen och ställer sig positiv till denna. Värends räddningstjänst har inga ytterligare synpunkter.

Kommentar: Ingen kommentar

Kommunala bolag

Allbohus fastighets AB

Allbohus tycker att energi- och klimatprogrammet är väl uppbyggt.

Texten blandar ofta stort och smått, exempel på det i Rubrik 5.4.2 Stycke 2 under "ambitioner för kommunkoncernen".

Kommentar: Programmet är tänkt att kunna hjälpa till att ge exempel på vad olika målgrupper kan göra, därför är förslagen både stora och små. I den kommande handlingsplanen är det tänkt att lägga in vad som ska prioriteras.

Programmet tar inte upp reella målkonflikter och belyser inte denna del av samhällsutvecklingens står inför svåra målkonflikter. Exempelvis ökade kostnader, prioriteringar mellan andra välfärdsfunktioner och energi- och klimatfrågan.

Kommentar och tillägg i programmet: Generella skrivningar om målkonflikter lyfts in i den inledande texten i programmet "Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt" och under 2.6 Genomförande dels i principerna "Samverkan och delaktighet" och "Mätning och uppföljning", dels i 2.6.1. Handlingsplan. Genom att det skrivs med i dessa övergripande områden i programmet säkerställs att målkonflikter beaktas och diskuteras under genomförandet av programmet.

På sidan 23 under Uppvärmning och kyla tydliggörs en del projekt som Allbohus genomför inom verksamhetslokaler. Det är endast en liten del av det totala arbetet som Allbohus genomför och stora förändringar sker inom bostäder. Allbohus har kommit långt fram när det gäller energibesparingar och smarta byggnationer.

Kommentar och tillägg i programmet: Under 5.1.1 Nuläge, Uppvärmning och kyla läggs det in ett stycke kring mer information om nuläget kring i Allbohus fastighetsbestånd.

Mål för 2030 "klimatomställning" pekar enbart på minskning av utsläpp, inte minska användningen av fossila bränslen.

Kommentar: Målet " Alvesta kommun är på väg mot en klimatneutral kommun. Utsläppen från fossila bränslen inom geografiska Alvesta kommun har minskat med 80 procent jämfört med år 2019." Här väljs samma formulering som det regionala miljömålet (När denna samrådsredogörelse skrevs är det från "Kronobergs miljömål 2021-2030"). Ett sätt att minska de fossila utsläppen är att fasa ut användningen.

Politiska partier

Centerpartiet

Centerpartiet önskar en del förtydliganden och förklaringar kring begrepp och förkortningar dels för att klargöra begreppet i sitt sammanhang, dels för att undvika missuppfattningar. De lyfter även att det gäller för de olika målgrupperna som används i programmet; Alvesta kommun, Alvesta kommunkoncern, Alvestas geografiska område, invånare, företag och föreningar.

Kommentar: Vi gör en extra översyn av detta i programmet.

Centerpartiet önskar också att förnyelsebar energi också formuleras in i programmet.

Kommentar med tillägg: Förnybar energi omnämns på flera ställen i programmet och är en av utmaningarna under fokusområdena. I fakta-delen under avsnittet 3.1 Energi i andra stycket, läggs följande mening till: Förnybar energi är energi som utvinns från förnybara källor som sol, vind, vatten och biomassa.

Centerpartiet vill se tydligare formuleringar kring nyttorna av att ha en lokal biogasanläggning i kommunen.

Kommentar med tillägg: Programmet uppdateras kring biogas och med aktuella data kring den lokala biogasanläggningen. (Se kommentarer till Alvesta Biogas ABs synpunkter).

Centerpartiet skriver också att helheten ger en diffus ambitionsnivå utifrån att möjligheten att nå klimatneutrala målet då riktningen saknar tydlighet, endast en ökning eller minskning från nuläget samt att det saknas långsiktiga delmål.

Kommentar med tillägg: Visionen för 2045 beskriver hur vi vill att det ska vara i Alvesta kommun och där vill vi att vi ska vara klimatneutrala. Programmet föreslås gälla fram till

2030 och mål för energi, klimatomställning och klimatanpassning som beskriver vad vi behöver uppnå som sedan kan bidra till visionen 2045. Programmet har sedan fyra fokusområden där insatser behöver göras och här finns indikatorer som ska ge oss indikationer på om vi är på rätt väg mot målet. Vissa justeringar kommer göras i det omarbetade programmet för att tydliggöra målen och höja ambitionsnivån där kommunkoncernen har rådighet. Justeringarna innebär att målen för 2030 delas upp så att målen är anpassade och tydliggjorda för geografiska Alvesta kommun respektive Alvesta kommunkoncern.

När det gäller riktningarna på indikatorerna kommer de indikatorer som gäller för kommunkoncernen få ett målvärde utifrån att det är områden där kommunkoncernen har rådighet över. De indikatorer som gäller för geografiska Alvesta kommer kvarstå med önskad riktning utifrån att där har kommunkoncernen ingen egen rådighet, utan vi kan enbart jobba med att skapa förutsättningar, upplysa och inspirera på olika sätt.

Vidare kommenterar Centerpartiet att det finns nyare data till en del av den statistik som redovisas i programmet.

Kommentar: Vi är medvetna om att en del statistik är gammal, till samrådsförslaget valde vi att använda statistik från 2021 då det året som visar en helhet. Att redovisa statistik är en utmaning då den blir gammal direkt och delar av den statistik som skulle behöva presenteras är sekretessbelagd. I den uppdaterade versionen av Energi- och klimatprogrammet kommer delar av statistiken att uppdateras och vi har även lagt till biogasproduktionsstatistiken inom Alvesta (i avsnitt 5.1.1 Nuläge, Energisystem).

Turismen är omfattande i Alvesta kommun, skriver Centerpartiet och de vill gärna se att det ämnet belyses djupare i något avsnitt.

Kommentar: Det stämmer att besöksnäringen inte har ett särskilt avsnitt i programmet och vi har valt att inte lyfta fram någon bransch specifikt i samrådsförslaget till Energi- och klimatprogrammet. Besöksnäringen går in under flera olika delar i Fokusområdena med tillhörande Utmaningar och därför har programmet kompletterat och förtydligat kopplingen till besöksnäringen där det har passat till exempel i beskrivningen av målgrupper och i "Alvesta kommun idag 2025", "Alvesta kommun 2030" samt under följande utmaningar "Hållbara transporter", "Minskat resande", "Fossilfria drivmedel", "Klimatsmart mat" och "Ta vara på möjligheter".

Slutligen önskar Centerpartiet att det tydliggörs att andra planer i kommunen reglerar handhavandet med invasiva arter.

Kommentar: Handhavandet med invasiva främmande arter (IAS) sker framför allt utifrån lagstiftningen. Kommunen har inga andra planer som reglerar handhavandet i nuläget, men det kan finnas behov av det framöver. Med stöd av LONA-bidrag 2023 gjordes en inventering av kommunens mark för att få ett nuläge för en del (IAS). I Energi- och klimatprogrammet

berörs IAS på flera ställen i "Fakta om energi och klimat" och i fokusområdet "Klimatanpassning". Arbetet med IAS kommer också att följas upp i programmet då två indikatorer föreslås, varav en för kommunkoncernen och en för geografiska Alvesta.

Alvesta Alternativet

Partiet saknar järnvägens betydelse och det fattas information om trafikslag som redan idag drivs på fossilfritt sätt.

Med omlastningscentral (Banverkets förslag från 2004) och en ny dragning av väg 126 vid trafikplatsen Orrakullen och Hjälmaryd skulle trafikens miljöpåverkan genom Alvesta förbättras och skapa andra livsbetingelser för boenden längs Allbogatan-Blådingevägen i tätorten.

Kommentar: Rådigheten kring järnväg för kommunen är låg då järnvägen ägs av Trafikverket och det råder idag kapacitetsbrist på järnvägen (många vill nyttja järnvägen). Samrådsförslaget till en ny översiktsplan tar upp mer kring tåg (station, järnväg, godstrafik, stationslägen).

Kommentar och tillägg i programmet: Under avsnitt 5.2.2 Utmaningar inom transporter, Hållbara transporter ändras första meningen till "För att göra transporter mer hållbara behöver mer miljövänliga sätt att resa användas, som kollektivtrafik (buss och tåg), cykling och gång i stället för att köra bil."

Programmet innehåller information om laddplatser för eldrivna fordon men det saknas den miljömässiga konsekvensen som tillverkning av batterier medför. En konsekvensbeskrivning som beskriver både för- och nackdelar med eldrivna bilar och lastbilar behövs.

Kommentar och tillägg i programmet: Programmet kan inte gå in för djupt i olika sakfrågor.

Under 3.2.2 Transporter, läggs ett stycke till: "Motorfordon kommer aldrig att bli miljövänliga, utan kommer påverka miljön mer eller mindre. Motorfordon ger buller, kräver hårdgjorda ytor till vägar och parkeringsplatser, vägar som dras genom naturen, hälsofarliga partiklar från däck och vägbanor samt omfattande resursförbrukning för tillverkningen. ", då belyser programmet att oavsett fordonsval, så kommer de inte vara miljövänliga.

Under avsnitt 5.2.2 Utmaningar inom transporter, "Behovet av transporter finns nu och kommer finnas i framtiden. Därför är utmaningarna inom transporter följande:" (därefter kommer utmaningarna).

Partiet tar upp fördämningarnas borttagande i Mörrumsåns vattensystem som får negativa konsekvenser då mindre sjöar och våtmarker högre upp i systemet torrläggs. Programmet tar upp nya våtmarker utan att närmare precisera hur dessa skapas utan att nya fördämningar krävs. Planen saknar konsekvensanalys kring våtmarksåtgärder och om de kommer få negativa effekter för det djurliv som är vid fördämningarna runt om i landet.

Kommentar och tillägg i programmet: I programmet har våtmarker nämnts på flertalet platser (3.3.4 Mark- och vattenanvändning och i 5.4.1 Nuläge, Mark och vatten). Programmet kommer inte ta upp konsekvenser av dämningar, utan det får utredas när det finns ett intresse att restaurera eller anlägga specifika våtmarker.

I 5.4.1 Nuläget, Mark och vatten, stycke tre mening fyra "Kommunkoncernen arbetar på olika sätt med återställande av våtmarker, exempelvis proppning vid utvecklingen av naturreservatet Björnholmarna." ändras till "Kommunkoncernen arbetar med att bidra till miljökvalitetsmålet genom att genomföra åtgärder där det går kommunägd mark, genomföra informationsinsatser mot markägare och söka statliga våtmarksbidrag. Innan våtmarker genomförs sker utredningar om hur den potentiella våtmarken skulle påverka omgivningen. Ett exempel på en våtmarksåtgärd på kommunal mark är proppning av dike i naturreservatet Björnholmarna."

Miljöpartiet de gröna i Alvesta

I Miljöpartiets inledning på yttrandet skriver de om samrådsversionen av Energi- och klimatprogrammet har få mätbara mål och att de saknar idéer om hur och vad som ska göras.

Kommentar: Visionen för 2045 beskriver hur vi vill att det ska vara i Alvesta kommun och där vill vi att vi ska vara klimatneutrala. Programmet föreslås gälla fram till 2030 och mål för energi, klimatomställning och klimatanpassning som beskriver vad vi behöver uppnå som sedan kan bidra till visionen 2045. Programmet har sedan fyra fokusområden där insatser behöver göras och här finns indikatorer som ska ge oss indikationer på om vi är på rätt väg mot målet. Vissa justeringar har gjorts i programmet för att tydliggöra målen och höja ambitionsnivån där kommunkoncernen har rådighet. Justeringarna innebär att målen för 2030 delas upp så att målen är anpassade och tydliggjorda för geografiska Alvesta kommun respektive Alvesta kommunkoncern.

När det gäller riktningarna på indikatorerna kommer de indikatorer som gäller för kommunkoncernen få ett riktvärde utifrån att det är områden där kommunkoncernen har rådighet över. De indikatorer som gäller för geografiska Alvesta kommer kvarstå med önskad riktning utifrån att där har kommunkoncernen ingen egen rådighet, utan vi kan enbart jobba med att skapa förutsättningar, upplysa och inspirera på olika sätt.

Programmet kommer att kompletteras med en handlingsplan och i den kommer åtgärder att tydliggöras. I programmet ges enbart exempel på vad de olika målgrupperna skulle kunna göra inom respektive fokusområde och utmaning.

Vidare lämnar Miljöpartiet synpunkter kring området energi gällande hur kommunkoncernen idag arbetar med solcellsinstallationer, möjlighet till ökning av biogasproduktionen dels genom en ny biogasanläggning, dels genom biogasproduktion vid reningsverket.

Kommentar: I målbeskrivningen för Alvesta kommun 2030 står det att solceller är en självklarhet på samtliga nybyggnationer och med det avser vi nybyggnationer som sker i kommunen, både de som geografiska Alvesta genomför och de som Alvesta kommunkoncern genomför. Under de senaste åren har kommunens fastighetsbolag AllboHus Fastighets AB (ABHF) byggt solcellsanläggningar på samtliga nybyggnader på både verksamhets- och bostadsfastigheter. Även där det görs omfattande renoveringar, till exempel Hagen och Ängen i Alvesta, installeras solcellsanläggningar. Den nya multiarenan har den hittills största installerade effekten på en kommunal fastighet i Alvesta kommun. ABHF undersöker alltid möjligheten att solavskärma med solceller istället för markiser, i nuläget finns det fem sådana anläggningar.

För att få fler att satsa på solkraft behöver insatser göras och det är sådant som kommer att vara aktuellt i kommande handlingsplan. Det ska dock prioriteras att först minska sin energianvändning och i ett senare steg se om det är möjligt med en solcellsinstallation.

Kommunen har utpekade verksamhetsmark i kommunen, vilket är kommunens sätt att möjliggöra etablering av till exempel en biogasanläggning. Om det inkommer en förfrågan gällande biogasanläggning/mark så kommer detta hanteras efter hand.

Gällande biogasproduktionen vid reningsverket så ingår en ny biogasanläggning i investeringsplanen för VA med målet att utvinna mer biogas för elproduktion inom verksamheten. Produktionen av fordonsgas är dock inte aktuell i dagsläget, eftersom gasproduktionen är för liten för att stödja detta. Projektet kommer att ta längre tid än förväntat då ett politiskt beslut om Alvestas framtida avloppsförsörjning och ett miljötilstånd för avloppsreningsverket fortfarande inväntas. Länsstyrelsen har redan informerat om att nya, strängare krav kommer att ställas, vilket innebär att en ny biologisk process för kväverening måste byggas. Även fosforreningskraven kommer att skärpas. Förhoppningen är att miljötilståndet ska vara klart till sommaren 2025. När den nya biologiska processen och fosforreningen är på plats kommer den nya biogasanläggningen att byggas. Projektet beräknas ta cirka 4–5 år.

I avsnittet om transporter skriver Miljöpartiet bland annat att de välkomnar en ny cykelplan och att planerna på att bygga ut laddinfrastrukturen är bra. De ser även gärna möjligheter till att utveckla kollektivtrafiken och möjligheter till att dela fordon, samt lyfter svårigheterna att klara sig utan egen bil för de som bor på landsbygden.

Kommentar: Vi arbetar just nu med att ta fram en cykelplan som framför allt syftar till att vara ett stöd för beslut om insatser och även för att öka cyklandet i kommunen. Cykelplanen kommer sannolikt att innehålla en prioriteringsmodell där olika parametrar viktas mot varandra för att få fram en prioriteringslista på föreslagna insatser och som sedan kan ligga till grund för olika beslut.

Gällande laddinfrastrukturen så har det under 2024 etablerats flera olika laddmöjligheter runt om i kommunen och totalt finns 36 offentliga kommunala laddplatser för elfordon.

Vidare när det gäller utveckling av kollektivtrafiken så är det Region Kronoberg som ansvarar för den och kommunen har en tät dialog med dem om både nuvarande och framtidens kollektivtrafik. När det gäller möjligheten till att arbeta med appar för samåkning och bilpooler är det bra förslag på åtgärder som vi tar med oss till arbetet med kommande handlingsplan.

I Miljöpartiets avsnitt om konsumtion lyfter de behovet av att fritidsbanken ska finnas på en central och lättillgänglig plats, en återbruksstation för byggmaterial som kan användas av både kommunkoncernen och allmänheten, fyrfackslösning av avfallshanteringen, bättre nyttjandegrad av befintliga lokaler samt växtbaserad kost i verksamheterna.

Kommentar: Fritidsbanken är planerad att öppna när tillräckligt med sport- och fritidsutrustning har lämnats in och placeringen är planerad till Hagaskolan i Alvestas gamla idrottshall, vilket är en central placering i tätorten.

När det gäller återbruksstation, så planeras det för en ny återvinningscentral i Alvesta tätort och i planeringen ingår ett resurshus där invånare kan lämna och hämta återanvändbara saker. Vi planerar också att involvera kommunens enhet för insats och sysselsättning för att säkerställa att verksamheten fungerar smidigt. Byggåtervinning är en annan fråga vi arbetar med, i samarbete med AllboHus Fastighets AB. Omfattningen är ännu inte helt klar, men möjligheterna undersöks.

Gällande kommunens avfallshantering har den optiska sorteringen pågått i cirka ett år nu och Alvesta renhållnings AB gör bedömningen att den fungerar väl och har lett till att fler invånare sorterar plast i den lila påsen, som återvinns till ny plast. Detta minskar mängden plast i den röda påsen och därmed minskar plastförbränningen. I flerfamiljshus, som exempelvis AllboHus fastigheter, läggs plast löst i kärl utan att påsar används, vilket är ytterligare ett hållbart sätt att hantera avfallet. Återvinningscentraler och återvinningsstationer spelar också en viktig roll för att samla in förpackningsmaterial. Så är det i de flesta kommunerna i Sverige och det spelar en viktig roll för invånarna. När det gäller påsarna generellt är de i nuläget av 100 % återvunnen plast och den gröna påsen som används till matavfall fossilfria påsar av majsstärkelse och kvarts. Det finns även planer på att utöka användningen av dessa material till andra påsar framöver. Det viktigaste är att förpackningarna sorteras korrekt, oavsett metod för att minska avfall till förbränning och främja återvinning.

När det uppkommer behov av lokaler i kommunkoncernen, exempelvis behov av förskola eller LSS-boende prioriteras det att i första hand nyttja befintliga lokaler i kommunkoncernen och därefter inom den privata sektorn.

Gällande växtbaserad kosten i verksamheterna planerar kommunen att fortsätta med nuvarande upplägg där det erbjuds ett växtbaserat och ett animaliskt alternativ dagligen.

Under avsnittet Klimatomställning i Miljöpartiets yttrande undrar de om befolkningsstatistiken och varför siffran som finns i samrådsversionen är hämtad från 2021 när det finns nyare statistik tillgänglig.

Kommentar: Vi är medvetna om att en del statistik är gammal, till samrådsförslaget valde vi att använda statistik från 2021 då det året som visar en helhet. Att redovisa statistik är en utmaning då den blir gammal direkt och delar av den statistik som skulle behöva presenteras är sekretessbelagd. I den uppdaterade versionen av Energi- och klimatprogrammet kommer delar av statistiken att uppdateras och vi har även lagt till med biogasproduktionen (i avsnitt 5.1.1 Nuläge, Energisystem).

Slutligen lyfter Miljöpartiet hur vi ska lyckas med beteendeförändringar i vår energianvändning.

Kommentar: Energi- och klimatprogrammet riktar sig till både kommunkoncernen och till geografiska Alvesta kommun. Anledningen till det är att vi som lever och verkar i kommunen behöver hjälpas åt i arbetet med energi- och klimatomställningen. Ambitionen är att involvera samtliga målgrupper i framtagandet av och uppföljning av handlingsplanen för att skapa engagemang och delaktighet. Kommunkoncernen har direkt rådighet över kommunkoncernen, medan för geografiska Alvesta har kommunkoncernen indirekt rådighet. För geografiska Alvesta kommun kan kommunkoncernen därmed fokusera på att skapa förutsättningar och inspirera invånare, föreningar och företag på olika sätt.

Moderaterna i Alvesta

Moderaterna önskar att följande områden ska inkluderas och betonas i planen: återbruk av byggmaterial och cirkulär ekonomi, klimatsmart byggande, markanvändning och klimatanpassning, energibesparing genom återvinning och restaurering av sjöar.

Kommentar och tillägg i programmet:

Återbruk av byggmaterial och cirkulär ekonomi: detta finns i avsnitten klimatsmart byggande och minskad resursanvändning och cirkulär ekonomi och minskad resursanvändning (utmaningar inom Konsumtion).

Klimatsmart byggande: Klimatsmart byggande (och bevarande) finns med som en utmaning i avsnittet konsumtion som handlar om att göra medvetna val för att minska koldioxidutsläpp. I utmaningen Klimatsmart byggande och bevarande har kommunkoncernen som ambition att främja återbrukat material och skapa cirkulära flöden. Genom att förlänga livslängden på befintliga resurser blir materialen som används mer hållbara.

När det gäller energieffektivitet är det en utmaning i avsnittet energi. Där ska kommunkoncernen eftersträva hög energiprestanda.

Markanvändning och klimatanpassning: detta tas upp i avsnitt 5.4.2 utmaningar inom klimatanpassning, Minska sårbarheten och ökad robusthet, Kommunkoncernen. Det

förtydligas vattentjänstplan och VA-policy i stycke tre. I stycke fem läggs meningen: Det kan vara att minska värmeöeffekten genom att anpassa hårdgjorda ytor och öka plantering av träd och grönska, till.

I 2.3 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning, läggs även VA-policyn med (och Vattentjänstplan ändras från vattenförsörjningsplan).

Energibesparing genom återvinning: Enligt kommunens Avfallsplan ska kommunen arbeta utefter avfallstrappan. Först och främst förebygga avfall, därefter återanvända, för att sedan materialåtervinna, energiåtervinna, deponera och i sista hand nedskräpning.

Återvinning kommer därmed fram i den planen och berörs inte lika mycken i energi- och klimatprogrammet. Avfallsplanen finns med bland styrdokument som programmet har koppling till. Det mest hållbara är att det inte uppstår avfall, alltså att det är viktigt att arbeta för att minska resursanvändningen. Det tas upp i programmet i fokusområdet Konsumtion, utmaning Cirkulär ekonomi och minskad resursanvändning.

Restaurering av sjöar: Kommunens översiktsplan tar upp mark- och vattenanvändning. I samrådsförslaget för kommunens översiktsplan i delen om hänsyn tas vattenkvalitet upp och målet är att alla vatten ska nå minst god ekologisk status. En riktlinje är att kommunen ska på ett övergripande sätt arbeta för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten.

Vidare önskar Moderaterna att programmet ska kompletteras med en sammanfattning för att kunna ge en översiktlig bild av innehåll, omfattning och riktning. De anser att indikatorerna som anges i planen ger en konkret riktning för kommunens klimatarbete.

Kommentar och tillägg i programmet: Programmet kompletteras med en sammanfattning.

Noterat, dock har det kommit in en del synpunkter kring indikatorer, som har gjort att indikatorerna att ändrats något och förtydligats på sina håll.

Sverigedemokraterna i Alvesta

Partiet belyser att kommunen redan uppfyller energimålet för 2030, men att det finns ett problem de dagar som vindkraft och solkraft inte producerar tillräckligt och vi då är beroende av planerbar energi som vattenkraft och kärnkraft.

Kommentar: Vi ser att elanvändningen kommer att öka i kommunen då det nationellt finns undersökningar som visar att den fossilfria omställningen innebär att elanvändningen kommer öka. Genom energimålet vill vi att den geografiska elproduktionen fortsätter att motsvara den geografiska elanvändningen på årsbasis.

Målet specificerar inte val av elproduktion (den kan både vara planerbar och icke planerbar), men produktionen ska vara klimatneutral år 2045 enligt visionen.

Partiet tycker att fokus bör ligga på fossilfri energi före förnybar energi då kommunen har behov även när varken vindkraft eller solkraft producerar tillräckligt. Här skulle man även

föreslå att företag, föreningar och invånare ser över sina elavtal och väljer avtal med fossilfri energi.

Kommentar: Programmet har valt förnybar energi som en utmaning istället för fossilfri energi, då vi i första hand kollar på energin inom kommunens geografiska område. Här ser vi att fossilfri energi (kärnkraft) inte planeras att byggas här. Kommunens ambition är att öka förnybar energiproduktion och det ser vi att kommunen kan göra genom att fortsätta köpa el som är märkt "Bra miljöval". Detta då kommunkoncernen inte har möjlighet idag att producera lika mycket el som kommunkoncernen använder.

Kommentar och tillägg i programmet: Vi lägger till fossilfri energi i första meningen under 5.1.2 Utmaningar inom Energi, under utmaningen Förnybar energi, Geografiska Alvesta.

Sverigedemokraterna ser gärna att programmet beskriver mer om vätgas och dess betydelse för omställningen.

Kommentar: Vätgasens roll i kommunen vet vi inte i dagsläget och hur vätgasen kan påverka omställningen här (och i andra delar). Vätgasens roll och betydelse är ett bra förslag att ta med att det behöver utredas vidare. Eventuellt kan projektet SEKK, där kommunen är medaktör i, utreda detta.

Kommentar och tillägg i programmet: I 5.1.2 Utmaning inom Energi, Effektiv styrning och lagring, Kommunkoncernen, läggs det till att kommunkoncernen ska följa vätgasutvecklingen.

Övrigt ser de behov av att se över grammatik och andra fel i programmet.

Kommentar: Vår ambition är att beslutsförslaget har korrekta meningsuppbyggnader.

Kommuner

Tingsryds kommun

Tingsryds kommun anser att målen är väldigt vagt uppsatta och att det gör det svårt att följa upp hur väl målen uppfylls.

Kommentar och tillägg i programmet: Målen i programmet revideras. Målen ska peka kommunens riktning i Energi, Klimatomställning och klimatanpassning. Programmet tydliggör hur vi ska följa upp målen för att kunna mäta utvecklingen.

Värnamo kommun

Kommunstyrelsen i Värnamo kommun beslutade att avstå från att lämna synpunkter.

Kommentar: Ingen kommentar

Växjö kommun

Växjö kommun rekommenderar i sitt yttrande att Alvesta kommun förtydligar definitionen om målet för minskade utsläpp huruvida det gäller koldioxid eller växthusgaser. Det finns en

liten risk för otydlighet i målet för klimatomställning både när det gäller formuleringen och siffrorna som visas.

Kommentar med tillägg: Klimatomställningsmålet har förtydligats och gäller för fossila bränslen (koldioxidutsläpp) och gäller på totalen och inte per invånare. Dock har vi med utsläppsminskning per invånare för att öka förståelsen för hur mycket utsläppen behöver minska i genomsnitt på invånarnivå.

Växjö kommun lämnar också synpunkter på att programmet saknar hantering av klimatförändringarnas utmaningar kopplat till människors hälsa.

Kommentar: I avsnitt 3.3 Klimatanpassning läggs följande text till i tredje stycket och efter andra meningen "Klimatförändringarna innebär utmaningar för människors hälsa och välmående, med en ökad risk för värmerelaterade sjukdomar, spridning av smittsamma sjukdomar och påverkan på mental hälsa till följd av extremväder och osäkerhet."

I avsnitt 5.4.2 Utmaningar inom Klimatanpassning, Minska sårbarheten och ökad robusthet, Kommunkoncernen justeras andra stycket till följande: Kommunkoncernen kan tillhandahålla information om hälsorisker och tillgång till mentalt stöd. Vid planering av grön infrastruktur i tätorter använder Alvesta kommunkoncern grönstrukturprogram för att dels öka gröna värden och funktioner, dels för att skapa svala områden. Åtgärder för bekämpning av invasiva främmande växter prioriteras enligt lagkrav och för platser med höga naturvärden.

Älmhults kommun

Kommunstyrelsen i Älmhults kommun beslutade att avstå från att besvara remissen.

Kommentar: Ingen kommentar

Regionala och nationella aktörer

Energikontor Syd (EKS)

Övergripande synpunkter

EKS övergripande synpunkter är att de är positiva till att kommunen sätter ambitiösa mål och att programmet omfattar både kommunkoncern och den geografiska kommunen.

Koppling till andra klimatmål

EKS föreslår att redogöra hur målen korrelerar med klimatmål på global nivå, EU-nivå och nationell nivå.

Kommentar med tillägg: För målen läggs det till hur de relaterar till andra mål på högre nivåer.

Samarbete och samverkan

EKS föreslår att gruppen intressenter/möjliggörare/samarbetspartners läggs till och skulle omfatta till exempel nätbolag, universitet och forskningsinstitut, andra städer, regionala- och nationella offentliga aktörer.

Kommentar: Samarbete och samverkan med andra aktörer utanför kommungränserna har inkluderats i det uppdaterade förslaget till Energi- och klimatprogram. Inledningstexten "Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt", en ny målgrupp är tillagd i avsnitt 2.5 Målgrupper samt i avsnitt 2.6 Genomförande där beskrivningarna av några principerna har förstärkts samt arbetet med handlingsplanen.

Energi- och klimatrådgivningen är en viktig roll och det är positivt att det lyfts fram under Effektiv energianvändning.

Kommentar: Noterat

EKS föreslår att kommunen tydliggör sin roll som samarbetspartner och som facilitator. Kommunen har en viktig roll att initiera samverkan och skapa de plattformar och mötesplatser där olika aktörer kan samlas, diskutera och samarbeta.

Kommentar: Beskrivning av kommunkoncernens roll har utvecklats och tydliggjorts i avsnitt 2.5 Målgrupper när det gäller rollen som samarbetspartner och skapa mötesplatser för att skapa förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande.

I programmet anges att det behövs samarbete för att hantera energiförsörjning, klimatomställningen och klimatanpassningarna. Ge exempel på olika samarbeten kan se ut för att kunna inspirera och förtydliga olika parter roller. Dessa exempel kan med fördel tas fram i en workshop med interna och externa aktörer för ytterligare förankring.

Kommentar: Noterar förslag om workshop kring samarbeten till kommande handlingsplan.

EKS saknar en beskrivning om huruvida det som föreslås i programmet har förankrats med interna och externa aktörer.

Kommentar: Under rubriken "Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt" skriver vi att programmet har tagits fram i bred samverkan inom kommunkoncernen och företag, föreningar och invånare har getts möjlighet att ge inspel."

Under arbetets gång har workshops gjorts med alla politiska partier kring innehållet i programmet. Det har funnits en politisk styrgrupp, en tjänstepersons styrgrupp, tre projektledare, en arbetsgrupp samt en referensgrupp. Företag och föreningar har vi skickat ut enkäter till, där det även erbjöds ett workshopstillfälle. Samtal har gjorts med Vislandas elevråd samt ungdomsrådet.

Inför att programmet skulle ut på samråd presenterades förslaget på samtliga nämnder, styrelser och råd inom kommunkoncernen.

Under samrådstiden kunde man vid sex olika tillfällen komma på samrådsmöten runt om i kommunen (samarbete med Översiktsplanens samrådsmöten).

Energiplan?

Energi- och klimatprogrammet saknar handlingsplan med tydligt beskrivna åtgärder är den svår att bedöma utifrån lagen om kommunal energiplanering (1977:439).

Kommentar: Vi ser att programmet och den kommande handlingsplanen ska uppfylla att kommunen följer lagen om kommunal energiplanering.

Lagen om kommunal energiplanering anger: "Kommun skall vid sin planering undersöka förutsättningarna att genom samverkan med annan kommun eller betydande intressent på energiområdet såsom processindustri eller kraftföretag gemensamt lösa frågor som har betydelse för hushållningen med energi eller för energitillförseln. Finnes förutsättning för sådan gemensam lösning föreligga, skall den tagas till vara i planeringen." (2 §)

EKS saknar en beskrivning av hur detta har gjorts för att arbeta fram förslaget till energi- och klimatprogram.

Kommentar: Vi noterar att det saknas och att det får vara en åtgärd i kommande handlingsplan.

Energimyndigheten har tagit fram en vägledning för kommunal energiplanering och där det bland annat står att energiplanering sker för att möta samhällets behov. Att energiplanera handlar till stor del om att ta fram sin berättelse kopplat till energiomställningen. Genom att kartlägga sina förutsättningar kan kommunen identifiera nödvändiga förflyttningar och förstå sitt handlingsutrymme.

Kommentar: Vägledningen på Energimyndigheten lanserades strax efter att programmet beslutades att gå ut på samråd. Vi har i stället arbetat med att jämföra andra kommuners beslutade energiplaner och i arbetsgrupper i kommunkoncernen för vad programmet ska innehålla. Vi har även en energibalans för 2021 som vi har kunnat utgå ifrån lokala förutsättningar. Vi ser att energiplanering rör flera styrdokument i kommunkoncernen som också påverkar energianvändningen. Dessa tas upp i avsnitt 2.3 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning, exempelvis Översiktsplan, Nätutvecklingsplan och Bostadsförsörjningsprogram.

I programmet finns till viss del nuläget och önskad framtidsvision beskrivet, men EKS saknar en mer djupgående analys. Exempelvis industrins framtida behov av el och andra energikällor, fjärrvärmens framtidsprognos, möjliga källor för tillvaratagande av spillvärme, utbyggnadsplaner i kommuner, hur elektrifiering av transporter och industri bedöms påverka elbehov, effektbehov, vätgasens roll i Alvesta mm.

Kommentar: Det hade varit önskvärt att vara djupgående, men när programmet togs fram var det viktigt att programmet skulle vara lättbegripligt och att många skulle kunna ta till sig av innehållet. Djupgående analyser är bra förslag på åtgärder till handlingsplanen.

Effektfrågan förklaras övergripande, men EKS saknar en beskrivning utifrån Alvestas förutsättningar och planer för framtiden utifrån frågorna: hur ser effektbehovet ut idag? Vilka faktorer påverkar effektbehovet i framtiden och hur planerar kommunen att möta det behovet? Dessa frågor bör besvaras i energiplanen eller i en tillhörande eleffektplan.

Kommentar: Vi tar med det till kommande handlingsplan.

I Energimyndighetens vägledning om kommunal energiplanering nämns förslag på några åtgärdsområden. Under energieffektivisering nämns följande förslag: upprätta en effektkarta, jämför abonnerad effekt med Säkringsstorlek och nyttjad effekt i kommunens fastigheter och verksamheter, minska och flytta effekttoppar i verksamheter där potential finns.

Kommentar: Idag har inte alla kommunala fastigheter en effekttaxa, men det är något som det blir krav på 2027. Vi ser då att man kan behövas se över hur energianvändningen ser ut för att kostnaden inte ska dra i väg på grund av att man exempelvis använder mycket effekt samtidigt. Vi tar med förslaget på åtgärd till arbetet med framtagandet av handlingsplanen.

I Energimyndighetens vägledning skrivs även ett viktiga frågor att besvara innan kommunen börjar energiplanera: tillgängliga verktyg som kommunen har för att möjliggöra energiomställningen?, vilka beroenden av andra aktörer finns det?, vart finns det behov av samverkan?, vilka stora förflyttningar behöver göras för att möta framtidens behov mot bakgrund av näringslivs- och befolkningsutveckling?, när behöver de vara genomförda?, hur ser energisystemet ut idag?, hur vill ni att energisystemet ska se ut i framtiden?

Dessa frågor kan man fördel användas som utgångspunkt för att ytterligare förstärka innehållet i programmet.

Kommentar: Detta tar vi med under arbetet med handlingsplanen. Detta arbetas även i andra projekt i kommunen när det gäller samhällsbyggnad.

Energisystemens omfattning

I avsnitt 3.1 Energi står "Energi är ett brett begrepp och i Energi- och klimatprogrammet menas den energi som används för el, värme och kyla." På 5.1.1 Nuläge, Energisystem står det "I ett energisystem används el, värme, kyla och transporter". Det saknas industrins energianvändning. Energiplanen bör omfatta samtliga energislag, både förnybara och icke förnybara, till exempel fordonsbränslen och fasta, flytande, gasformiga energikällor som används inom industrin. Tabellerna i 5.1 Energi, Energisystem och texter under beskriver exempel på en del av energianvändarna. En tydligare bild med mer information, illustreras med fördel av ett sankey-diagram.

Kommentar med tillägg: I avsnitt 3.1 läggs det till transporter och energi inom industriverksamhet.

Energi- och klimatprogrammet omfattar samtliga energislag. I tabellerna i 5.1 Energi, Energisystem finns samtliga energislag och vilka slutanvändarna är.

Vi har i energibalansen för 2021 ett Sankey-diagram, men vi har valt att inte ha med den i programmet då formatet är otillgängligt för vissa läsare.

Underlaget för nulägesbeskrivningen (5.1.1 Nuläge) baseras på 2021. EKS rekommenderar att underlaget baseras med de senast tillgängliga siffrorna.

Kommentar: Det hade vi gärna gjort, men just nu sker utredning om energibalanser är ok att ta fram på kommunal nivå utifrån att det finns sekretess som undanröjs vid olika antaganden. Just nu erbjuder inte Energikontoret att genomföra energibalanser, så vi har därmed kvar nuläge för 2021.

I 5.1.1 Nuläge beskrivs hur mycket el som producerades inom kommunens gränser år 2021. Då Lyngsåsa vindkraftspark invigdes hösten 2021 antar vi att siffrorna är betydligt högre kommande år och rekommenderar att man istället använder siffror för helåret 2023 alt. 2022.

Kommentar: Vi har kvar tabellen som den ser ut (då det inte går att göra en energibalans just nu), men i avsnittet 5.1.1 Nuläge, Elproduktion och distribution, står det att Lyngsåsa beräknas ha en årlig produktion från vindkraft på 315 GWh.

Beredskap

Enligt lagen om kommunal energiplanering är syftet med energiplan bland annat att verka för en säker och tillräcklig energitillförsel. Beredskap nämnd översiktligt i 5.1.1 Nuläge, men bör lyftas fram. Kommunens beredskapsplan bör listas bland styrdokument och beskriva dess koppling i programmet.

Kommentar: I 5.1.1 Nuläge, Elproduktion och distribution utökas informationen om beredskap utifrån ett nyligen antaget program "Program för civil beredskap". Detta program läggs även till i 2.3 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning.

Det nämns att reservkraft planeras att drivas med HVO och biogas. Det bör framgå när reservkraftens fossildrift ska vara utfasad.

Kommentar: Det ser vi som en åtgärd som läggs i den kommande handlingsplanen.

Mål

Programmet innehåller ett mål vardera för områdena energi, klimatomställning och klimatanpassning. Att ha få mål är lättare att kommunicera och det är lättare att fokusera på några få mål. Nackdelen kan vara att målen inte omfattar allt som är viktigt och att de tappar tydlighet.

Kommentar: Målen kommer formuleras om utifrån inkomna samrådsyttranden. Det kommer vara sju mål i stället för tre, vilken förhoppningsvis skapar mer tydlighet.

Kapitel 5 visar till viss del vägen för vad kommunen vill uppnå. Texterna som står under rubriken "Ambitioner för kommunkoncernen" är ofta väldigt övergripande och EKS föreslår en ytterligare detaljeringsnivå i dessa texter med fler förslag på vad som kan göras för att olika aktörer ska förstå sin roll i omställningen. Exempel föreslås på detaljering på vissa delar.

Kommentar: Vi har ändrat om rubriksättningen så det endast står kommunkoncernen, för att minska text, men det är fortfarande innehållsmässigt ungefär samma. Mer detaljerat görs inte i programmet utan det kan göras i handlingsplanen. Förslagen kring ökad detaljering tas med i arbetet i handlingsplanen.

Energimålet uppnås idag. Dock beräknas elbehovet öka framöver och då behöver även elproduktionen öka. Utbyggnad av elproduktion tar tid och det kan vara bra att göra en uppskattning av hur elbehovet väntas bli till exempel år 2030 för att redan nu förbereda den elproduktion som behövs för att nå målet 2030.

Kommentar: Vi har valt att inte uppskatta den elproduktionen som förväntas bli år 2030 för att det finns mycket osäkerhet. Vi skriver i programmet att man i första hand minskar energianvändningen innan vi ökar produktionen. Det tycker vi är viktigt. Prognoser kommer kanske också bli tillgängligt (nu i december kom effektprognoser för Sydsverige) som kommunen får analysera i olika sammanhang. Exempelvis när handlingsplanen tas fram.

Önskvärt om energimålet förtydligas så att det framgår om det avses per år, dag eller per timme.

Kommentar med tillägg: Läggs till att målet är på årsbasis.

Klimatomställningsmålet behöver förtydligas så att det framgår om det mäts i totala utsläpp av koldioxidekvivalenter eller koldioxidekvivalenter per invånare. Det är positivt att målet korrelerar med det regionala målet.

Kommentar med tillägg: För att korrelera med det regionala målet ändras målet till koldioxidutsläpp. Det förtydligas att det är på totalen, men vi har med per invånare för att öka förståelsen för hur mycket utsläppen behöver minska i genomsnitt på invånarnivå.

Klimatanpassningsmålet är inte mätbart och liknar mer en vision. Eftersom målet kompletteras av indikatorer kan måluppfyllelse ändå mätas efter dem.

Kommentar med tillägg: Klimatanpassningsmålet har ändrats för att utgå från det nationella målet i 2023/24:97. Men det är fortfarande inte mätbart, då klimatanpassning är brett och svårt att få till mätbara mål. Men som ni kommenterar följs målet upp på indikatorerna (avsnitt 5.4.3).

Indikatorer

EKS tycker att indikatorerna är relevanta. De visar dock endast riktningen och inte en önskad förändringshastighet. Tydligheten i kommunens ambitionsnivå kan öka genom att specificera hur mycket man vill att indikatorerna ska öka eller minska till år 2030.

Kommentar men tillägg: För indikatorer inom kommunkoncernen ändras "önskad riktning" till "Ambitionsnivå 2030" och vi specificerar med hur mycket indikatorn ska minska/öka. För indikatorer för geografiska Alvesta har vi kvar "önskad riktning" och kvar öka/minska.

Indikatorn *Genomsnittlig körsträcka i bil* bör rimligtvis minska i stället för att öka i syfte att uppnå lägre koldioxidutsläpp.

Kommentar med tillägg: Ja, den riktningen ändras från öka till att minska.

Då kommunen har en ambition att alla fordon och arbetsmaskiner som ägs av kommunkoncernen ska drivas med fossilfria bränslen rekommenderas att även ha en indikator för tunga fordon och arbetsmaskiners bränsleanvändning.

Kommentar med tillägg: Indikator "Andel bilar och lätta lastbilar i Alvesta kommuns förvaltningar som är fossilfria" byts ut till "Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen", som går att följa genom KOLADA.

EKS rekommenderar också att laddplatser inte bara mäts i antal, utan också i totalt installerad effekt.

Kommentar med tillägg: Indikatorn antal laddplatser tas bort, det beror på att det har satts upp många laddplatser i kommunen. I 5.2.1 Nuläge, Fossila drivmedel, har det lagts till att år 2024 finns 36 offentliga kommunala laddplatser i kommunen.

Framtagning av åtgärdsplan

EKS rekommenderar att arbetsgruppen som ska ta fram åtgärdsplanen har tydlig förankring uppåt i organisationen till chefer med beslutsmandat och budgetansvar. Det är också viktigt att det finns en plan för hur föreslagna åtgärder ska resurs-sättas.

Att årligen se över och justera handlingsplanen kan vara en mycket bra idé. Dock tar flera åtgärder tid och kräver långsiktig planering. Därför är det viktigt att åtgärdsplanen inte bara tar fram åtgärder som kan genomföras under ett år i taget, utan har en långsiktigt fokus. Ibland behöver en kedja av efterföljande åtgärder ske för att uppnå önskvärt resultat.

Kommentar: Vi tackar för tipsen kring arbete med att ta fram handlingsplanen och tar med detta när det arbetet påbörjas.

Länsstyrelsen i Kronobergs län (LST)

LST är positiva till att kommunen har tagit fram ett förslag till ett nytt energi- och klimatprogram. De är positiva till programmet har ett helhetsgrepp över flertal mål- och åtgärdsområden; minska klimatpåverkande utsläpp, säkra energiförsörjningen och

förbereda samhället för klimatförändringar. Kommunen föreslagna mål ansluter sig till de regionala klimat- och energimålen, som fossilbränsleffritt län och plusenergilän.

Kommentar: Noterat

I "2.1 Bakgrund" förklaras lagen om lokal energiplanering (1977:439), men det framgår inte om kommunens avsikt är att förslaget är tänkt att vara kommunens energiplan och på så vis uppfylla lagkravet. Ett resonemang som tydliggör dokumentets status och roll i förhållande till andra styrdokument och lagkravet behövs.

Kommentar med tillägg: I "2.1 Bakgrund" förtydligas det att energi- och klimatprogrammet med tillhörande handlingsplan är kommunens sätt att uppfylla lagkravet i lokal energiplanering 1977:439).

LST ifrågasätter om förslaget program kan nå upp till lagens krav då det i 3 § står:

"I varje kommun skall det finnas en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. I en sådan plan skall finnas en analys av vilken inverkan den i planen upptagna verksamheten har på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser."

En analys av berörda verksamheters inverkan på miljö, hälsa och hushållning av mark, vatten och andra resurser saknas.

Kommentar med tillägg: Programmet kompletteras med en miljöbedömning i slutet av programmet.

Det saknas information om energidistribution. Information om energidistribution kan med fördel föras in i avsnitt Energi 5.1.1 Elproduktion och distribution.

Kommentar med tillägg (samma som SKN): I "3.1.1 Elförsörjning" utökas information om elnät kring att det är uppdelat i transmissionsnät, regionnät och lokalnät. I "5.1.2 Utmaning inom Energi", "Effektiv styrning och lagring" läggs meningen: Utbyggnad och förstärkning av elnätet är viktig för att kunna framtidssäkra elförsörjningen, till. I "Kommunkoncernen" läggs meningen: Alvesta Elnät AB arbetar utifrån nätutvecklingsplanen för att kunna framtidssäkra lokalnätet utifrån ett mer elektrifierat samhälle och där mer förnybar energiproduktion kopplas in, till.

I avsnitt "2.3 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning" sätts förslaget in i ett sammanhang på ett bra sätt. Vi vill dock gärna att meningen om de regionala miljömålen justeras enligt följande förslag: *"Till detta kommer också de regionala miljömålen som Länsstyrelsen i Kronobergs län har samordnings- och uppföljningsansvar för."*

Kommentar med tillägg: Meningen ändras om enligt förslaget.

LST ser positivt till hur handlingsplanen ska tas fram och följas upp.

LST rekommenderar att beskriva platser där risken för översvämning är särskilt stor, konsekvenserna av översvämning blir särskilt stora och/eller områden som blir särskilt varma vid höga temperaturer osv. Eftersom kommunen har som målsättning att även tillvarata möjligheter till följd av ett förändrat klimat, skulle även dessa kunna beskrivas i detta avsnitt.

Kommentar: Vi ser detta som ett förslag till handlingsplanen att göra närmare analyser på klimatförändringarnas konsekvenser på samhället.

Avsnitt "4.1 Alvesta kommun idag 2024" beskriver kortfattat aktuellt energiläge i kommunen. På andra platser i dokumentet finns dock kompletterande information, till exempel i "5.1.1 Nuläge", som bör inkluderas i detta avsnitt för att det ska ge en mer heltäckande bild av kommunens aktuella situation. Detta kan förslagsvis uppnås genom att antingen hänvisa till andra delar av dokumentet eller att kopiera/flytta dessa skrivningar till detta avsnitt.

Kommentar med tillägg: I inledningen av "4 Lokala mål för Alvesta kommun" görs en hänvisning om att mer detaljerad information finns i "5 Fokusområden".

Målet "Alvesta kommun är en energismart kommun där elproduktionen överstiger den totala elanvändningen i geografiska Alvesta kommun" är redan uppnådd och har därmed inte så stor mening. Dock behöver elförsörjningen ses ur ett större perspektiv än den egna kommunen, då elområde 4 fortfarande har underskott av elenergi. En större företagsetablering, både inom och utanför kommunens gränser, kan snabbt förändra läget för kommunens energiförsörjning. Det finns också mycket som talar för ett kraftigt ökat framtida elbehov. Kommunen behöver alltså fortsätta sitt proaktiva arbete, utgå från länets och södra Sveriges förutsättningar och höja målets ambitionsnivå. I förslaget till ÖP för Alvesta kommun finns beskrivningar om vind- och solenergi som stödjer detta arbetssätt. LST ser gärna att kommunen tar fram scenarier om kommunens framtida elbehov och hoppas kunna stödja kommunen i detta arbete inom ett nyligen beslutat projekt, vid namn SEKK (Smart elsystem i Kalmar och Kronobergs län).

Kommentar: Vi ser problematiken med att målet idag är uppnått, men det är uppnått på årsbasis och geografiska Alvesta är fortfarande beroende av energi på andra håll under mer energiintensiva dagar eller när det kanske inte blåser (vindkraft). Idag finns det inget sätt att mäta effektberoendet och därmed får målet vara kvar för årsproduktion. Vi ser heller inte att vi kan sätta exakta siffror på hur mycket som bör produceras, då vi ser att energieffektivitet är viktig också för att klara det energibehov som behövs idag och framåt.

Framtidsscenarier för elbehov ser vi gärna att SEKK stödjer kommunerna i.

Energieffektiviseringsperspektivet skulle kunna förstärkas, inte minst för att det är det enklaste och effektivaste sättet att öka tillgänglig elkapacitet. Det finns skrivningar i avsnitt 5.1.2 men de rör främst Allbohus. Övriga delar av kommunkoncernen kan också lyftas fram,

inte minst då det verkar finnas en god potential då led-konverteringen av gatubelysningen inte nått så långt ännu, enligt nuläge i tabellen inom avsnitt 5.1.3 Indikator Energi.

Kommentar med tillägg: Belysningsplanen läggs till i "5.1.2 Utmaningar inom Energi", "Effektiv energianvändning", "Kommunkoncernen".

Klimatanpassningsmålet har i förslaget en liknanden formulering som regeringens mål för klimatanpassning i den nationella strategin från 2018. Denna strategi har ersatts (Skr.2023/24:97) och innehåller en ny målformulering. Kommunen väljer själv hur egna mål för klimatanpassning formuleras men den nationella strategin kan ge bra vägledning.

Kommentar med tillägg: Klimatanpassningsmålet formuleras för att likna hur det nationella målet. Det nationella målet är aningen svårförståelig, så målet kommer skrivas med enklare språk för att harmonisera programmet som ska vara ett program som många kan förstå och ta till sig.

Målets föreslagna formulering är mindre precis än de andra två målen, vilket kan leda till utmaningar vid uppföljning av målet. När är målet uppnått?

Det vore också bra att tydliggöra om målet avser kommunens geografiska område eller kommunen som organisation. Avgränsningen påverkar hur kommunen avser att arbeta med målet.

Kommentar med tillägg: Uppföljning och ansvar förtydligas i klimatanpassningsmålet.

LST hade gärna sett att det inledande avsnittet tydligare beskriver kopplingen till arbetet med handlingsplaner och att texterna under rubrikerna Ambitioner och Möjligheter är en utgångspunkt och anger vad som eftersträvas.

Kommentar med tillägg: Kopplingen mellan handlingsplanen och de exempel på åtgärder och insatser, som presenteras under fokusområden med tillhörande utmaningar och indikatorer, har förtydligats genom korta hänvisningar i avsnittet 2.6.1 Handlingsplan och i inledningstexten till avsnittet "5 Fokusområden". Vidare har rubrikerna Ambitioner och Möjligheter har ändrats från samrådsversionen till Kommunkoncernen respektive Geografiska Alvesta.

Avsnitt "5.1.1 Nuläge" kopplar på ett bra sätt samman programmet med ÖP-arbetet. Däremot kan perspektivet om energiplanering i förhållande till andra kommuner behöva förstärkas. Planeras det nya bostadsområden eller näringslivsetableringar som kan påverka energikapaciteten i andra kommuner?

Kommentar: Dialog sker med lokala elnätsansvarig vid planering och förfrågningar.

I tabell 3 är det skillnaden mellan tillförsel och användning 3 GWh som beror på förluster, men det behöver förtydligas.

Tabellerna fungerar tillräckligt bra och ett Sankey-diagram kan vara en utmaning att förstå inledningsvis, men ett diagram hade nog ändå varit ett mer överskådligt sätt att presentera informationen.

Kommentar med tillägg: Det blev tabellform för att tillgängliggöra informationen för flera läsare. Vi tydliggör att det är förluster som gör att det mindre energimängd på slutanvändare än energikälla.

Sista meningen i avsnitt "5.1.1 Nuläge" om gatubelysning kan med fördel flyttas till avsnitt "5.1.2 Utmaningar inom Energi" under rubriken "Ambitioner för kommunkoncernen".

Kommentar med tillägg: Meningen "Enligt kommunkoncernens belysningsplan ska energiförbrukningen i gatubelysningen minska och arbetet pågår med att byta ut gamla lampor mot moderna LED-lampor och att förbättra styrningen." flyttas till 5.1.2 Utmaningar inom Energi, Effektiv energianvändning, ambitioner för kommunkoncernen.

I tabellerna med indikatorer föreslår kolumnen "önskad riktning" ändras till "ambitionsnivå". Kolumnen "Önskad riktning" gör dock att bilden av kommunens ambitioner riskerar att bli otydlig och därmed missuppfattas. För indikatorn "Fossil olje användning" kan då följande text stå i kolumnen "Ambitionsnivå": Fossila bränslen för uppvärmning ska bytas ut mot förnybara alternativ.

Kommentar med tillägg: Önskad riktning blir kvar för indikatorer för Geografiska Alvesta, där vi inte har samma rådighet som för kommunkoncernen. För kommunkoncernen ändras Önskad riktning till Ambitionsnivå 2030. Ändrar formulering i indikatorn "fossil olje användning".

För indikatorer inom transporter bör ändra till kommunorganisationens fordon istället för endast förvaltningar. En mer detaljerad målbild kring antalet laddpunkter borde kunna formuleras.

Ett fel har uppmärksamats där den önskade riktningen på indikatorn "Genomsnittlig körsträcka i bil" står öka, men det bör stå minska.

Kommentar med tillägg: Indikatorn ändras till fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, vilket är en indikator som kan följas i KOLADA.

Riktningen för genomsnittlig körsträcka i bil ändras från öka till att minska, här hade det blivit ett tryckfel.

I avsnitt 5.4.1 Nuläge, Mark och vatten, har flera textavsnitt som innehåller värdefull kunskap om kommunens förmåga att hantera förändrat klimat. Bra att kommunen tar fram en kommunal klimat- och sårbarhetsanalys.

Kommentar: Kommunen har en risk- och sårbarhetsanalys och i den tas det upp mycket kring klimatet.

I avsnitt 5.4.1 Nuläge, Kompensering finns beskrivningar om begreppet CCS. CCS och även biokol är områden som knyter tydligare till klimatneutral kommun.

Kommentar med tillägg: I programmet hamnade kompensering under klimatanpassning för att vissa kompenseringsåtgärder även är en klimatanpassningsåtgärd. Men vi förtydligar att CCS inte är en klimatanpassningsåtgärd. Biokol ser vi dock som en klimatanpassningsåtgärd då det kan minska behovet av bevattning då biokol har en vattenhållande förmåga.

Den sista meningen inom avsnittet 5.4.2 Utmaningar inom Klimatanpassning, Minska sårbarheten och ökad robusthet, Ambitioner för kommunkoncernen, anger att "Klimatrelaterade risker behöver även säkerställas inom befintlig bebyggelse." Utveckla gärna på vilket sätt kommunen avser att göra det, till exempel genom att koppla samman arbetet inom risk- och sårbarhetsanalysen med ÖP-processen.

Kommentar med tillägg: Rubrikerna Ambitionen för kommunkoncernen har bytts till kommunkoncernen (för att minska antal ord). Vi lägger till i sista stycket, sista meningen "Det kan vara att minska värmeöeffekten genom att anpassa hårdgjorda ytor och öka plantering av träd och grönska samt koppla Risk- och sårbarhetsanalysen med Översiktsplanen."

I 5.4.2 Utmaningar inom klimatanpassning, Lokal kompensering finns en beskrivning om vad klimatkompensering och LST har samma synpunkt här om att detta inte tillhör klimatanpassning.

Kommentar med tillägg: Vi förtydligar varför kompensering är under klimatanpassning.

I 5.4.2 Utmaningar inom Klimatanpassning, Lokal kompensering, Ambitioner för kommunkoncernen finns en text om kommunens roll som mark- och skogsägare. Länsstyrelsen vill här uppmuntra kommunen till att ta en aktiv roll och anpassa sin skogsskötsel så att den tar upp så mycket koldioxid som möjligt, genom att anpassa sina skogsbruksmetoder i enlighet med de senaste vetenskapliga rönen. Kommunens skogsbruk behöver även klimatanpassas för att vara mer motståndskraftigt mot klimatrelaterade risker (exempelvis större andel blandskog, vattenutjämnande åtgärder i skogsmark mm.)

Kommentar med tillägg: I avsnittet ("ambitioner för kommunkoncernen" heter endast "kommunkoncernen") som nämns läggs meningen: Kommunens skogsbruk anpassas för att ta upp så mycket koldioxid som möjligt och vara mer motståndskraftigt mot klimatrelaterade risker, till.

Avsnittet 5.4.3 Indikatorer Klimatanpassning innehåller en tabell där LST särskilt vill lyfta fram kommunens arbete med att ta fram ett nuläge för grönytefaktor och krontäckning som en klok och proaktiv insats. Det är dock inte helt tydligt hur de indikatorer som valts ut kopplar till de utmaningar som beskrivs. Kommunen behöver också förtydliga hur man ska mäta att den första indikatorn "ökar".

Kommentar med tillägg: Indikatorn "Uppföljning av åtgärder som kommunen är ansvariga för i den regionala klimatanpassningsplanen Kronobergs län 2024–2028 (och framtida plan som sträcker sig 2029 och framåt), läggs till och indikatorn "Antal styrdokument innehållande klimatanpassning" tas bort, då den är svår att kvantifiera.

Den avslutande indikatorn, som avser "Andelen skyddad natur", har ett värde som avviker från värdet som används tidigare i texten i avsnitt 5.4.1.

Kommentar med tillägg: Nu står det likadant på båda platserna.

Naturskyddsföreningen i Alvesta (NF)

NF tycker att energi- och klimatprogrammet innehåller bra ambitioner och förslag. Klimatkrisen är akut och det är viktigt att rätt åtgärder genomförs i rätt tid och i rätt ordning.

Kommentar: Till programmet kommer en handlingsplan tas fram med åtgärder och där åtgärder som har störst effekt kommer prioriteras.

Klimatkrisen och biologisk mångfald är beroende av varandra. De uppfattar att betydelsen av biologisk mångfald underskattas i det praktiska genomförandet av de olika verksamheterna i kommun, företag och allmänhet.

Kommentar: Klimatomställning och klimatanpassning (där en del biologisk mångfald gås igenom) ingår i programmet och sätter ambitioner för hur kommunkoncernen ska arbeta med frågan.

Noterar till kommande handlingsplan att vi bör undersöka och öka kunskapen om klimatomställning och klimatanpassning för flera målgrupper i programmet.

NF listar sedan konkreta förslag på vad som kan göras inom cirkulära system, transporter, markanvändning, konsumtion, energi och klimatanpassning. Bland förslagen ställs frågan: Är den förändrade markanvändningen till företag som Jysk, Jem & fix och Dollarstore verkligen i linje med energi- och klimatprogrammet?

Det är viktigt att kommunen gör en relativt kortfattad och tillgänglig text om vad kommuninvånarna kan göra för energiförbrukning och klimatkrisen.

Kommentar: Noterar förslagen till kommande handlingsplan, men också att flera förslag redan arbetas med.

Ett handelsområde går inte i linje med Energi- och klimatprogrammet, mer än att invånarna i kommunen inte behöver transportera sig långa avstånd, utan handlar i närområdet. Handelsområdet har mer ett socialt värde som skapar jobb och kan vara ett sätt för personer att komma in i arbetslivet, vilket kan innebära ett välmående och som i sin tur belastar samhället mindre. Butiker som har låga priser innebär att personer som inte har så hög inkomst har möjlighet att kunna handla det de behöver. Men det blir viktigare som individ

att tänka efter och inte bara köpa för att det är billigt, något som redan är svårt i dagens samhälle.

I programmet står det "ett förändrat klimat innebär även nya möjligheter".

Naturskyddsföreningen anser att det inte finns något positivt med ett kraftigt förändrat klimat och negativ påverkan överväger i så stor grad i forma av skyfall, torka, invasiva arter och sjukdomar.

Kommentar med tillägg: Det är helt rätt att kraftigt förändrat klimat är negativt och inte något positivt. I avsnitt 5.4.2 Utmaningar inom Klimatanpassning, Ta vara på möjligheter, ändras texten så att det tydliggörs att klimatförändringar leder till framför allt negativa konsekvenser.

Region Kronoberg

Med detta Energi- och klimatprogram tar Alvesta kommun ett helhetsgrepp om energiförsörjning, klimatomställning och klimatanpassning. Programmet är logiskt och tydligt upp byggt med nulägesbilder och konkreta mål. I programmet anges en tydlig beskrivning av ansvarsfördelning metod för genomförande och uppföljning vilket ger en transparens och ökar förutsättningarna för ett kraftfullt genomförande.

Programmet adresserar de viktigaste samhällsutmaningar som kommunen står inför inom området och viktiga fokusområden att arbeta med för att åstadkomma önskad förändring. Om målen är möjliga att nås med de beskrivna fokusområdenas aktiviteter beror av ambitionsnivån och andra aktörers vilja och möjlighet att agera i samma riktning. Möjligheten att nå målen påverkas också i stort av hur utvecklingen påverkas på nationell och EU-nivå.

Kommentar: Noteras

Regionen kommenterar att den långsiktiga visionen för 2045 överensstämmer med de långsiktiga målsättningarna i Regionala utvecklingsstrategin, nationella miljömål och Agenda 2030.

Kommentar med tillägg: Det läggs in under avsnitt 4.2.1 Vision för 2045, för att öka förståelsen för val av vision.

Mål om att vara en pluselkommun är viktigt för att kommunen ska kunna utvecklas. Ett mål om att vara en pluselkommun under så många timmar per år som möjligt kan ge en mer heltäckande bild av utmaningen i elsystemet. Alternativt kan ett nyckeltal för antal timmar under året som kommunen är självförsörjande på el läggas till. Genom att enbart mäta energiproduktion och konsumtion på årsbasis synliggörs inte den utmaning som effektbrist och de volatila priser det medför.

Kommentar med tillägg: Det hade varit önskvärt att ha ett sådant mål, alternativt nyckeltal. För idag vet vi bara att kommunen är självförsörjande på årsbasis och inte på hur många

timmar under året som kommunen är självförsörjande. Idag ser vi inte hur detta skulle kunna mätas för att kunna följas upp. Energi-målet för geografiska Alvesta kommun görs ett tillägg om att elproduktion ska överstiga elkonsument på årsbasis.

I avsnitt 4.2.2 Mål för geografiska Alvesta kommun 2030, Energimål, tilläggs vad som menas med årsbasis i första meningen efter målformuleringen.

Mål om att reducera koldioxidutsläppen med 80 % är väldigt ambitiöst och innebär omfattande åtgärder som inte avspeglas i föreslagna arbetsområden. Det framgår inte om minskningen kan kompenseras genom minusutsläpp lokalt eller utom kommunen.

Kommentar med tillägg: Målet har uppdaterats för att följa koldioxidutsläppen och inte växthusgasutsläppen. Målet kommer följas upp i SMHI:s emissionsdatabas och kompensering tas inte med i målet.

Klimatanpassningsmålet saknar mätvärden och därför inte möjligt att följa i sin helhet. Klimatanpassning är ett arbetsområde som vi inte kommer bli klara med och därför får icke-mätbarheten tolereras.

Kommentar med tillägg: Klimatanpassningsmålet är inte mätbart regionalt eller nationellt heller. Vi har uppdaterat målet utifrån det senaste nationella målet. Målet följs upp genom att följa indikatorerna för klimatanpassning (5.4.3).

Programmet ger beskrivningar på möjliga aktiviteter och arbetsområden kan inte en bedömning göras om dessa är tillräckligt kraftfulla för att nå målen. För att möjliggöra att nå målen är samverkan mellan aktörer i länet både offentliga och privata viktiga. Denna faktor kan stärkas i skrivningarna för hur kommunen som aktör agerar.

Kommentar med tillägg: Samarbete och samverkan med andra aktörer utanför kommungränserna har inkluderats i det uppdaterade förslaget till Energi- och klimatprogram. Inledningstexten "Tillsammans gör vi Alvesta kommun klimatneutralt", en ny målgrupp är tillagd i avsnitt 2.5 Målgrupper samt i avsnitt 2.6 Genomförande där beskrivningarna av några principerna har förstärkts samt arbetet med handlingsplanen.

Kommunens roll som konsument och samarbetspartner kan belysas tydligare. Offentlig upphandling av produkter och tjänster kan påverka marknaden och påskynda omställningen mot cirkulära affärsmodeller och fossilfria transporter.

Kommentar med tillägg: I avsnitt 5.3 Konsumtion läggs det till kommunkoncernens roll som konsument. I avsnitt 2.5 Målgrupper läggs det till att Alvesta kommun samarbetar med andra offentliga och privata aktörer.

Vidare kan kommunen genom bidragssystem och investeringsstöd främja målsättningarna inom civilsamhället att bidra till att nå målet.

Kommentar: Noterar förslag till kommande handlingsplan.

Alvesta som knutpunkt för hållbara godstransporter är av stor vikt för hela länet och behöver adresseras.

Kommentar: Styrning och skapa förutsättningar för transporter av gods på järnväg är en statlig fråga och därför kompletteras inte information om godstransporter.

Styrelsen för Kojta och Mellansjöns förening

De vill fokusera sina synpunkter på avsnittet kring markanvändning, då det är av störst intresse vad gäller området Kojta och Mellansjön. Det är viktigt att kommunen medverkar för att skydda mer mark. Alvesta kommun har liten andel skyddad mark (2,8 %) jämfört med hela Sverige (15 %). Alvesta kommun bör påverka Växjö Stift att undanta en del av stiftets skog vid Kojta och Mellansjön från ren produktionsskog.

Kommentar: Alvesta kommun har ett nytt kommunalt naturreservat (2024), 48,7 hektar och det är det första kommunala naturreservat som kommunen har genomfört. I samrådsförslaget till kommunens översiktsplan i delen om Grönstruktur ska kommunen sträva efter att skydda värdefull natur genom att tillskapa kommunala naturreservat eller främja insatser som medför ökad biologisk mångfald. I förslaget föreslås att Västermaden ska införlivas i Björnholmarnas naturreservat och att kommunen på sikt ska utreda möjligheten till ett kommunalt naturreservat vid Bruntes Hage.

Noterar förslag om att kommunen bör påverka Växjö Stift att undanta en del av stiftets skog vid Kojta och Mellansjön från ren produktionsskog.

De hänvisar till EU:s förordning om att restaurering av natur. Alvesta kommun bör ligga i framkant och i tidigt skede planera hur man kan göra för att återställa livsmiljöer som är i dåligt skick och inte vänta på centrala direktiv. Kommunen bör samarbeta med Växjö stift att driva på återställandet av Kvarnsjön.

Kommentar: I samrådsförslaget till kommunens översiktsplan i delen om Ekosystemtjänster finns förslag riktlinjer om att i all fysisk planering ska befintliga ekosystemtjänster tillvaratas och utvecklas.

Noterar förslag om att kommunen bör samarbeta med Växjö Stift att driva återställandet av Kvarnsjön.

Svenska kraftnät (SKN)

SKN belyser att för att få ett helhetsperspektiv är det bra om elens betydelse beskrivs i Energi- och klimatprogrammet. Framför allt bör transmissionsnätets betydelse beskrivas i förhållande till dess betydelse i energi- och klimatomställningen.

Kommentar med tillägg: I avsnitt 3.1.1 Elförsörjning utökas information om elnät kring att det är uppdelat i transmissionsnät, regionnät och lokalnät. I avsnitt 5.1.2 Utmaning inom Energi, Effektiv styrning och lagring läggs meningen: Utbyggnad och förstärkning av elnätet

är viktig för att kunna framtidssäkra elförsörjningen, till. Under "Kommunkoncern" läggs meningen: Alvesta Elnät AB arbetar utifrån nätutvecklingsplanen för att kunna framtidssäkra lokalnätet utifrån ett mer elektrifierat samhälle och där mer förnybar energiproduktion kopplas in, till.

Trafikverket

Trafikverket avstod från att yttra sig i remissen.

Kommentar: Ingen kommentar

Företag och privatpersoner

██████████

██████████ kontaktade kommunen under samrådstiden via telefon och lämnade sina synpunkter muntligt. Hon lämnade synpunkter kring klimathänsyn när det gäller utvecklingen av kommunalt vatten och avlopp. Ledningar innebär både markarbete och inköp av material som påverkar klimatet. En annan aspekt är om sårbarheten ökar eller minskar genom att centralisera vatten och avlopp.

Kommentar: Krav på utbyggnad grundar sig på vattentjänstlagen och är därmed tvingande.

Klimatpåverkan ska beaktas i allt arbete som utförs. Det är inte helt enkelt att göra värderingar av effekter. En överföringsledning har väldigt lång livslängd, troligtvis uppemot 200 år (dock med enstaka reparationer under livslängden). Detta ger vinster utifrån ett klimatperspektiv jämfört med ett stort antal enskilda anläggningar.

Frågan om vattenleverans vid exempelvis orostider är i högsta grad aktuell. Vid dessa tillfällen är målet i första hand att leverera ett vatten som får vardagen till att fungera. Detta sker nödvändigtvis inte via kran utan genom hämtning på bestämda platser. Detta problem blir än större vid större tätorter, i Härlöv kommer detta inte vara något större problem då ett flertal vattenbrunnar kommer att vara kvar. Den största orsaken till vattenbrist kommer troligtvis vara pga. elavbrott som drabbar större delar av kommunen. En centralisering innebär inte bara nackdelar, där finns reservkraft och större möjlighet till åtgärder som reparationer mm (lagerhållning, dubblering av pumpar som fungerar som reserv mm).

██████████

Det saknas konsekvens- och riskanalyser i förslaget till Energi- och klimatprogrammet.

Kommentar med tillägg: I Energi- och klimatprogrammet inkluderas en strategisk miljöbedömning (Avsnitt 6 Miljöbedömning) och till tillhörande handlingsplan kommer miljöbedömningar också att göras.

██████████ lämnar synpunkter på upplägget för samrådsmötena, där hon hade önskat att annorlunda upplägg med mer gemensam diskussion om förslagets för- och nackdelar.

Kommentar: Att skapa ett upplägg som passar alla deltagare är svårt. Vid samrådsmötena för Energi- och klimatprogrammet och Översiktsplanen under hösten 2024 valde vi ett upplägg där fokus blev på de mindre dialogerna. En del deltagare föredrog det upplägget, andra deltagare inte. Vi tar lärdom av det som fungerade bra och av det som vi kan förbättra till kommande dialoger med invånare och andra aktörer.

██████████ anser också att kommunen borde ha möjliggjort det för deltagarna att lämna muntliga synpunkter vid samrådsmötena eftersom de flesta av invånarna i "vardagslivet" inte tar sig tid eller anser sig ha möjlighet eller kunskap att formulera sina åsikter i en skrivelse.

Kommentar: Anledningen till att vi ville ha in synpunkterna skriftligen var att vi såg en risk för missförstånd och egna tolkningar när muntliga synpunkter lämnas. Vid samrådsmötena fanns det en station där det fanns möjlighet att lämna synpunkter på plats och där vi erbjöd hjälp. Vidare fanns också instruktioner på papper om hur synpunkterna kunde lämnas och vi gick igenom det under presentationen.

Vidare lyfter också ██████████ de avsnitt som behandlar skog i Energi- och klimatprogrammet och att det ges långtgående förslag kring framtida markanvändning med minskad skogsavverkning för att minska koldioxidhalten i luften.

Kommentar: I Energi- och klimatprogrammet anges förslag på mål för energi, klimatomställning och klimatanpassning med fokusområden och tillhörande utmaningar. I programmet finns inga långtgående förslag kring minskad skogsavverkning vare sig för kommunkoncernen som markägare eller för invånare som är markägare. I avsnitt 3 finns fakta om energi och klimat, och under avsnitt 3.2.3 berörs det kort om skog och det som anges där är exempel som relaterar till låg klimatpåverkan från markanvändning. Det är alltså inte något förslag i programmet utan enbart exempel under ett faktaavsnitt.

██████████ saknar att det inte finns någon diskussion i programmet kring utbyggnad av sol- och vindkraft och tillhörande ekonomiska tillskott som kan komma att krävas av stat och kommun. Vidare belyser ██████████ att det saknas diskussion om de etableringar som sker i kommunen kommer att tillförsäkra kommuninvånarna tillgång till el.

Kommentar: Det stämmer att Energi- och klimatprogrammet inte berör utbyggnaden av sol- och vindkraft med tillhörande konsekvensanalys i programmet. När det gäller vindkraft hänvisar programmet till Översiktsplanen som pekar ut möjliga områden för vindkraft och tillhörande riktlinjer där bland annat det så kallade respektavståndet hanteras. I dagsläget är inte solcellsparken tillståndspliktiga men kräver en anmäla enligt 12 kap 6 § Miljöbalken till Länsstyrelsen. Det är dock möjligt för solcellsparken att söka ett frivilligt tillstånd hos Miljöprövningsdelegationen enligt 9 kap Miljöbalken. Kommunen ges möjlighet att yttra sig i de fallen då det krävs tillstånd eller frivilligt tillstånd söks.

El köps genom elhandelsbolag och då kan man som användare välja ett elhandelsavtal med el som produceras exempelvis från förnybara källor och/eller är lokalproducerad. Genom ursprungsgarantier kan elhandelsbolag garantera vilken energikälla som elen kommer ifrån.

I avsnittet om Markanvändning lyfts kolbindningen Energi- och klimatprogrammet samtidigt som stora områden tas i anspråk för boende och industribyggnation som en målkonflikt. Vidare lyfter [REDACTED] att det saknas en beskrivning av vilken befolkningstillväxt som är realistisk för den period som programmet avser.

Kommentar: I Energi- och klimatprogrammet betonas betydelsen av grönska för att binda kol, biologiska mångfald och välbefinnande. Vi arbetar aktivt för att integrera grönområden och vattenelement i planeringen, vilket är i linje med förslaget till bostadsförsörjningsprogram och översiktsplan. När det gäller bostads- och verksamhetsmark är det viktigt att kommunen har beredskap för framtida behov, vilket ibland innebär att områden förbereds innan konkreta intressenter finns och ibland blir inte vissa affärer av som planerat. Prognoser är svåra och påverkas av konjunkturen, men vi eftersträvar att möta efterfrågan på ett flexibelt och hållbart sätt.

Den östliga tillväxtinriktningen är en strategisk del av kommunens långsiktiga planering. Vi arbetar även för att främja förtätning där det är möjligt för att undvika behovet av ny markexploatering.

[REDACTED] skriver också att kommunen idag prioriterar nybyggnation före underhåll av befintligt kommunägt fastighetsbestånd, vilket hon skriver rimmar dåligt med programmets återbruksresonemang.

Kommentar: Det kommunala fastighetsbolaget AllboHus fastighets AB (ABHF) jobbar kontinuerligt med att renovera sitt bestånd. Allt från lite enklare renoveringar så som att gå in och byta mattor i badrum och byta fönster i fastigheter, till rena stamrenoveringar.

Några exempel på detta är Freja-området som renoverades på mitten av 90-talet och omfattar ca 400 lägenheter. Här har ABHF börjat byta ytskikten i badrummen till nya mattor och porslin. Järnvägsgratan är ett annat exempel där man bytt alla våtrumsmattor i badrummen. ABHF har även bytt fönster och ventilationsaggregat i ett antal lägenheter, exempel på detta är Storgatan 26, övre och nedre Björklövet, Järnvägsgratan, Sockenvägen, Humblevägen med flera, där man bytt fönster och fönsterdörrar för att få ner energiåtgången i fastigheterna. Andra exempel på mindre renoveringar är Humblevägen, Cavalus och Håldala där man bytt värmesystem och ventilationsaggregat för att få effektivare system och få ned energiförbrukningen.

På Ängagårdsvägen och Hagagårdsvägen hel renoverar man alla lägenheter med nya invändiga installationer så som ventilation, värmesystem, fönster och tilläggs isolerar husen för att få en bättre standard och få ned energiförbrukningen. Eklövet hus tre och fyra görs

helt stomrent för att sedan byggas upp på nytt med helt nya installationer och tilläggsisolering av fastigheterna.

Ett nytt projekt som kommer i gång under början på 2025 är Stjärnhuset mitt i Alvesta. Även detta hus kommer rensas ut till stommen, och där man installerar helt nya system på el, ventilation, värme och tilläggsisolering av huset.

ABHF har en väl genomarbetad plan på att renovera miljonprogrammet och övriga fastigheter. Detta för att öka standarden i vårt bestånd, och jobba aktivt med att få ned energiförbrukning i våra fastigheter.

Slutligen lyfter [REDACTED] området faktaunderlag och statistik och vikten av att ta in olika faktorer som kan påverka siffrornas aktualitet i nuläget samt bakgrunden till siffrorna som presenteras kring konsumtionsbaserade utsläpp och då framför allt kopplat till Vislandas siffror.

Kommentar: Statistik och siffror är viktiga beslutsunderlag, precis som [REDACTED] skriver och programmet belyser utmaningen med statistik, dels att den ofta är ett par år gammal, dels att den ibland är belagd med sekretess. För att få en helhet valde vi att använda statistik från 2021 då det året ansågs vara det år där det fanns så när som komplett statistik för samma år. I den uppdaterade versionen av Energi- och klimatprogrammet har vi lagt till ett avsnitt kring lokal biogasproduktion i kommunen.

När det gäller konsumtionsbaserade utsläpp kommer tabellen kompletteras med samtliga postnummer i kommunen. Konsumtionskompassen syftar till att visa på sambandet mellan konsumtion och klimatpåverkan. Klimatkompassen kan bidra till viktiga diskussioner och reflektioner kring dessa frågor. Statistiken baseras på en rad olika faktorer utifrån en metod utvecklad av Stockholm Environment Institute. Olika data är hämtade på olika nivåer; nationell, regional, kommun och postnummer. Data som är på postnummernivå är MOSAIC profile data (socio-demografiska data utifrån 44 livsstilsprofiler inklusive inkomst och utgifter på olika ting), direkta bilutsläpp (utifrån bilar som hushållet äger) och fjärrvärmeförbrukning.

Alvesta biogas AB

Alvesta Biogas AB önskar se en vidare beskrivning av biogasens viktiga betydelse för Alvesta kommun ur klimatsynpunkt och ur beredskapssynpunkt.

Kommentar med tillägg: I nulägesbeskrivningen av Alvesta kommun 2024, avsnitt 4.1 Alvesta kommun idag 2024, läggs följande text till i andra stycket: "Sedan flera år tillbaka finns en biogasanläggning i kommunen som producerar biogas av organiskt avfall från bland annat med gödsel från lantbruken, matavfall och slakteriavfall. Biogasen uppgraderas för att kunna användas till fordonsbränsle både inom och utanför kommunen."

I avsnitt 4.3 Alvesta kommun 2030 läggs följande text till i första stycket efter fjärde meningen, "...bland annat genom den lokalt producerade biogasen i kommunen".

Under avsnitt 5.2.1 Nuläge, Fossilfria drivmedel läggs följande text till efter första meningen: "Produktionen av biogasen är förnybar då det används organiskt restavfall så som gödsel och matavfall."

Under avsnittet 5.3.1 Nuläge, Cirkulär ekonomi läggs följande text till efter första stycket "Ett exempel på cirkulär ekonomi och minskad resursanvändning är biogasproduktionen som sker i kommunen, där organiskt avfall från lantbruken producerar fordonsbränsle och biogödsel återförs till åkrarna. Samtidigt minskar behovet av handelsgödsel."

Ur beredskapssynpunkt läggs följande text till under avsnitt 5.1.2 Utmaningar inom energi, Förnybar energi, första stycket och efter andra meningen. "Exempel på lokalt producerad energi, utöver sol-, vind- och vattenenergi, kan vara biogas, vilket kan användas som reservkraft för elproduktion".

Alvesta Biogas anser också att statistiken som presenteras om biogas fel på flera ställen, bland annat mängden biogas som produceras i kommunen.

Kommentar med tillägg: I tabellen med tillförsel av energi presenteras den ungefärliga användningen av biogas inom Geografiska Alvesta kommun och inte den produktion som sker i kommunen.

Avsnitt 5.1.2 Utmaningar inom Energi, Energisystem kompletteras med biogasproduktionsstatistik.

Alvesta Biogas lämnar även synpunkter kring den cirkulära hantering av matavfall och anser att kommunen bör söka ett samarbete med SSAM på sikt då de, enligt Alvesta Biogas, har en mycket väl fungerande anläggning för matavfall. Med nuvarande lösning med plastpåsar kan Alvesta Biogas inte ta emot matavfall från kommunen.

Kommentar: I nuläget har Alvesta kommun ett samarbete med Ljungby kommun, som är ansvariga för hanteringen av matavfallet. Likt Alvesta kommun eftersträvar Ljungby kommun så korta transporter som möjligt. I nuläget är det som Alvesta Biogas skriver i sitt yttrande att nuvarande lösning gör att Alvesta Biogas inte kan ta emot matavfall från kommunen.

lyfter fram att kommunen beskriver i sin upphandling vad man vill uppfylla för mål vad gäller till exempel CO₂ minskning eller klimatpåverkan istället för att bara titta på priset. Vidare görs en beskrivning av hur Arla arbetar för att minska CO₂-utsläppen och hur den enskilde mjölkproducenten bidrar till det. uppmärksammar kommunen till att upphandla mejerivaror från Arla då det minskar CO₂-utsläppen mer än vad det gör med nuvarande leverantör utifrån flera parametrar. De lyfter även att ju mer ekologiska

livsmedel som kommunen upphandlar desto mer bidrar kommunen till nationella miljömål. Vidare informerar [REDACTED] om att det finns regioner i landet som klarar att upphandla ekologiskt och konventionellt producerade livsmedel inom kommunen.

Kommentar: Rådande avtal gällande mejeriprodukter erbjuder redan produkter från olika underleverantörer. Vid upphandling finns ingen möjlighet att ställa krav gällande lokal produktion. Miljökrav kan dock ställas och miljöarbete pågår hos nuvarande underleverantörer.

Vidare lyfter [REDACTED] vikten av att använda biogasbilar i stället för elbilar utifrån flera olika aspekter. De föreslår även att kommunen bör skapa förutsättningar för att starta upp biogasmackar i södra och norra kommundelarna också. De lyfter även fram sårbarheten med elbilar utifrån risk för sabotage mot elleverans. En annan aspekt som också lyfts är att kväveförlusten minskar när lantbrukaren sprider ut gödseln efter biogasprocessen.

Kommentar och tillägg i programmet: I 2.3 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning "Policy för fordon och resor" byts till det rätta namnet "Policy för resor i tjänsten, fordon och drivmedel". I denna policy står det att kommunkoncernen ska, vid anskaffning av personbilar, lätta lastbilar och tunga fordon i första hand välja drivmedel biogas eller el och i andra hand andra förnybara drivmedel.

[REDACTED] Energidelen i programmet innehåller statistik som är gamla och inaktuella och hänvisar till att elproduktion har ökat mycket sedan det året som statistiken är ifrån (2021).

Programmet bör innehålla aktuell statistik för att kommunpolitiken ska kunna ta beslut.

Kommentar: Statistiken togs fram med hjälp av Energikontor Syd och vi har haft till vår hjälp en så kallad Energibalans för 2021. Statistiken togs fram i början av arbetet med att ta fram programmet (år 2023) för att ha nuläget. Därefter tar det tid att jobba fram ett program. Energistatistik som redovisas i programmet har Energikontor syd använt sig av Statistiska centralbyrån (SCB) och Energimyndighetens och den är cirka 2 år gammal från den dagen man tittar. Så idag (2024) skulle det gå att ta fram statistik för 2022, så statistiken blir ett år nyare jämfört med det som finns i programmet.

Ett annat problem med energistatistik är att det finns en del sekretess och det gör att man inte kan ta fram korrekta siffror helt, utan det har behövts göras några antaganden.

Kommentar med tillägg i programmet: i 2.3 Bakgrund har programmet tagit upp problematiken med statistik. För att belysa det mer så läggs en underrubrik upp "2.3.1 Statistik" för att synliggöra det mer.

[REDACTED] vill gärna veta den aktuella statistiken över elproduktionen i kommunen och vad redan beviljade anläggningar som ej är byggda kommer att ge.

Kommentar: Vindkraftsparken i Lyngsåsa producerar cirka 315 GWh, källa: <https://nordic.baywa-re.com/sv/projektportfoeli/lyngsasa> 2024-11-12). Enligt Kolada var den installerade effekten för solcellsanläggningar 14,43 MW (för varje watt som installeras är det cirka 0,8–1,1 kWh/år) år 2023, källa: [Jämföraren - Kolada](#), 2024-11-12). Sedan finns den en liten elproduktion från vattenkraft också.

När det gäller solcellsparker i geografiska Alvesta finns det tillstånd för att anlägga solcellspark vid Lyngsåsa (blir en hybridpark) med årlig produktion 110 GWh.

Det finns fler solcellsparker som undersöks i olika stadier. Tillstånd för solcellsparker sköts inte av kommunen utan tillsynsmyndighet är Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller försvarsinspektören.

██████████ fokuserar på cyklingens påverkan på klimatet med minskade koldioxidutsläpp och kopplar an till kommunens trafikstrategi och de önskar att kommunen visar ledarskap i klimatomställningen genom att satsa mer på cykelvägar. Specifikt önskas en cykelväg eller säkrare cykelmöjligheter längs väg 126 mellan Hjärtanäs och Björnstorp.

Kommentar: Programmet har fokus på transporter just på grund av den höga klimatpåverkan den har just nu. Samtidigt pågår ett arbete med att ta fram en cykelplan för att öka cyklingen i kommunen. Cykelplanen kommer ha förslag och prioriteringar på åtgärder inom bland annat nya cykelvägar. Cykelplanen nämns bland styrdokument som relaterar till Energi- och klimatprogrammet.

██████████ har lämnat flera inspel och synpunkter till Energi- och klimatprogrammet. Inledningsvis framför ██████████ ett önskemål kring att samrådsmötena även skulle ha haft en gemensam diskussion för att alla ska få höra hur andra som bor i kommunen tänker och vilka aspekter de funderat på.

Kommentar: Att skapa ett upplägg som passar alla deltagare är svårt. Vid samrådsmötena för Energi- och klimatprogrammet och Översiktsplanen under hösten 2024 valde vi ett upplägg där fokus blev på de mindre dialogerna. En del deltagare föredrog det upplägget, andra deltagare inte. Vi tar lärdom av det som fungerade bra och av det som vi kan förbättra till kommande dialoger med invånare och andra aktörer.

██████████ efterlyser en övergripande analys och prioritering av de viktigaste faktorerna till att minska klimatpåverkan utifrån programmets målgrupper och hänvisar till miljöspendanalysen, som han vill ska ingå bland referenserna.

Kommentar: Kommunkoncernen har genom sin miljöspendanalys en övergripande analys på de utsläpp som kommunkoncernen gör utifrån de inköp som kommunkoncernen gör. Delar av miljöspendanalysen presenteras under olika delar i avsnitt 5.3 Konsumtion. Miljöspendanalysen kommer att läggas som en bilaga till Energi- och klimatprogrammet.

När det gäller invånarnas utsläpp presenteras det under avsnitt 5.3.1 Nuläge där det dels presenteras inom vilka sektorer som utsläppen sker, dels utifrån postnummerområde utifrån en metod utvecklad av Stockholm Environment Institute. Vid justeringen av samrådsversionen kommer samtliga postnummerområden presenteras.

När det gäller företagens CO₂-utsläpp så finns det ingen officiell statistik på det i nuläget.

När det gäller prioritering av de viktigaste områdena, så är fokusområdena utvalda utifrån att det är områden. Vi behöver arbeta brett med insatser för att minska klimatpåverkan, men prioriteringar och fokuseringar på vissa områden kommer behöva göras i handlingsplanen.

Vidare tycker [REDACTED] att det är viktigt med indikatorer som inte bara nämner förändringsinriktningen utan att det ska vara kvantitativa mål.

Kommentar: När det gäller riktningarna på indikatorerna kommer de indikatorer som gäller för kommunkoncernen få ett riktvärde utifrån att det är områden där kommunkoncernen har rådighet över. De indikatorer som gäller för geografiska Alvesta kommer kvarstå med önskad riktning utifrån att där har kommunkoncernen ingen egen rådighet, utan fokus kommer vara på att skapa förutsättningar, upplysa och inspirera på olika sätt.

Vidare undrar [REDACTED] hur kommunen arbetar med förlusten av biologisk mångfald.

Kommentar: Kommunen arbetar aktivt med att stärka den biologiska mångfalden på många olika sätt i de miljöer som kommunen har rådighet över. Arbetet utgår bland annat ifrån en grönstrukturplan. Exempel på insatser som görs är bekämpande av invasiva främmande arter, planering av ängsytor, frihuggning av ekar och tillskapande av ett kommunalt naturreservat.

[REDACTED] anser att kommunen bör kunna påverka det privata byggandet med de verktyg som kommunen har.

Kommentar: Svensk lags krav på energi vid ny- om och tillbyggnad granskas i bygglovsprocessen. Högre krav kan inte myndigheten ställa vid bygglovsprövning. Krav på specifika energilösningar vid försäljning av mark är inget kommunen i dagsläget jobbar med generellt. Kommunen arbetar med och kan arbeta mer med att delge information vid nybyggnation om hur de som väljer att bygga även kan välja energibesparande val.

Kring sårbarhet önskar [REDACTED] se en riskanalys för vad den ökade uppvärmningen kan leda till i programmet samt åtgärder för att hantera det.

Kommentar: Kommunens risk- och sårbarhetsanalys finns publicerad på kommunens hemsida där olika typer av naturolyckor och extrema väderhändelser beskrivs. När det gäller åtgärder för att mildra och förbereda samhället på ett förändrat klimat så kommer handlingsplanen innehålla åtgärder kring detta. Programmet har kompletterats med en skrivning kring vad den ökade uppvärmningen kan få för effekter på hälsan. I programmet

finns indikatorer kring bland annat grönytefaktor och krontäckning på förskolor, skolgårdar, äldreboenden och i centrummiljöer. Kommunkoncernen arbetar aktivt med olika klimatanpassningsinsatser och kommer fortsätta att göra det, bland annat genom plantering av träd och klimatanpassning är också ett av kommunfullmäktiges utvecklingsmål med tillhörande indikatorer för 2025.

■■■■ har frågor kring den mat och dryck som serveras i kommunens verksamheter.

Kommentar: I kommunens verksamheter serveras ett animaliskt och ett vegetariskt alternativ varje dag, förutom i förskolan. I förskolan tillagas en rätt (som varierar mellan kött och vegetariskt) och det finns en möjlighet att få vegetarisk kost men då behöver barnet äta vegetariskt varje dag. När det gäller dryck serveras komjölk och vatten, det är ungefär lika många som dricker mjölk som vatten. Det planeras inte för att erbjuda växtbaserad mjölk.

Vidare undrar ■■■■ om återbruk och att kultur- och fritidsförvaltningen inte svarat på en ställd förfrågan från honom.

Kommentar: I kommunen planeras det för en ny återvinningscentral i Alvesta tätort och i planeringen ingår ett resurshus där invånare kan lämna och hämta återanvändbara saker. Vi planerar också att involvera kommunens enhet för insats och sysselsättning för att säkerställa att verksamheten fungerar smidigt. Byggåtervinning är en annan fråga vi arbetar med, i samarbete med det kommunala fastighetsbolaget. Omfattningen är ännu inte helt klar, men möjligheterna undersöks. Anledningen till att kultur- och fritidsförvaltningen inte har besvarat er förfrågan har vi ingen förklaring till och beklagar det inträffade.

■■■■ undrar hur kommunen arbetar med motståndskraft mot skyfall och torka.

Kommentar: Kommunkoncernen har precis utarbetat ett förslag till vattentjänstplan som är ute på samråd. Samrådsperioden pågår fram till den 24 januari 2025. Vattentjänstplanen syftar till att visa kommunens långsiktiga planering för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Med vattentjänster menas dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Därutöver ska den innehålla vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Vattentjänstplanen redogör även för ansvarsfördelning för dagvatten, det vill säga vad som är kommunens respektive fastighetsägarens ansvar.

Kommunkoncernen har utrett vart det finns potential för att restaurera våtmarker i hela geografiska Alvesta kommun. Våtmarker har många positiva effekter och kan bland annat ta emot stora mängder vatten och därmed minska risken för översvämning. Kontakt kommer göras med fastighetsägare och eventuellt hjälpa till i utredning och projektering av våtmark på deras mark om intresse finns.

Torka berör många sektorer och kommunen distribuerar kommunalt dricksvatten till flera orter i Alvesta kommun. Kommunen följer noga tillgången på vatten. Vid situationer där Alvesta kommun riskerar att inte kunna leverera dricksvatten kan tillfälliga begränsningar

för användning av kommunalt vatten ibland behöva införas. Begränsningarna kan till exempel vara ett förbud mot bevattning med vattenspridare och att fylla badbassänger och pooler.

Hushåll som har en sinad brunn eller andra problem med sin vattenförsörjning kan gratis hämta dricksvatten i egen medhavd dunk från tappvattenkranar som finns i alla större orter i kommunen. Vid kommunens vattenkiosk i Alvesta tätort kan entreprenörer som till exempel spolbilar, tankbilar, vägentreprenörer och lantbrukare, hämta dricksvatten i större volymer på ett snabbt och säkert sätt mot en avgift.

Gällande invasiva arter föreslår [REDACTED] hur kommunen bör arbeta med en lista över (potentiellt) invasiva arter som ska tas bort på de ytor som kommunen och Allbohus sköter.

Kommentar: Vi tar med förslaget till åtgärd till kommande handlingsplan för programmet. I nuläget sker handhavandet med invasiva främmande arter (IAS) framför allt utifrån lagstiftningen. I nuläget sker det både direkta och indirekta insatser för att bekämpa IAS. Kommunen har inga andra planer som reglerar handhavandet i nuläget, men det kan finnas behov av det framöver. Med stöd av LONA-bidrag gjordes en inventering 2023 av kommunens mark för att få ett nuläge för en del IAS. I Energi- och klimatprogrammet berörs IAS på flera ställen i "Fakta om energi och klimat" och i fokusområdet "Klimatanpassning". Arbetet med IAS kommer också att följas upp i programmet då två indikatorer föreslås, varav en för kommunkoncernen och en för geografiska Alvesta kommun.

Slutligen undrar [REDACTED] hur kommunen kan bidra till att fler personer kan och vill välja kollektivtrafik eller "långsamtrafik" (cykel, gående) i vardagen.

Kommentar: Vi arbetar just nu med att ta fram en cykelplan som framför allt syftar till att vara ett stöd för beslut om insatser och även för att öka cyklandet i kommunen. Löpande sker insatser för att ta bort olika hinder och tillgängliggöra för gående, cyklister och de som åker kollektivt. Kollektivtrafiken ansvarar Region Kronoberg för och kommunkoncernen har en tät dialog med dem. Vi arbetar också internt inom kommunkoncernen med att skapa fler hållbara transporter genom bland annat följa resepolicy och erbjudande om förmånsbussar till medarbetarna på kommunen. I förslaget till Energi- och klimatprogram finns fokusområdet Transporter med utmaningarna Hållbara transporter, Minskat resande och Fossilfria drivmedel. I handlingsplanen kommer åtgärder kopplas till dessa.

[REDACTED]

[REDACTED] inkom sammanfattade synpunkter under samrådstitiden. Han ville gärna muntligt förklara sina synpunkter och därför bokades ett möte med [REDACTED] och tjänstepersoner inom kommunen för att kunna ta emot synpunkterna. Många synpunkter skrev han direkt i utskrivet samrådsförslag och några kommentarer utvecklade han i mötet. Han föreslår att hållbart jordbruk och skogsbruk förklaras för att det ska vara tydligt i programmet. Därefter föreslås en del grammatiska ändringar. Statistiken poängterar han att den är gammal.

Kommentar och tillägg: Vi tog emot det utskrivna samrådsförslaget efter mötet och har gått igenom kommentarer och ändrat på en del ställen för att öka tydligheten i programmet.

När det gäller att definiera vad hållbart skogsbruk och jordbruk är, så blir svaret sannolikt olika beroende på vem som tillfrågas. I faktaavsnittet om markanvändning i 3.2

Klimatomställning justeras punkterna som berör skogsbruk och jordbruk med en enkel definition av vad hållbart skogsbruk och hållbart jordbruk innebär. I avsnitt 5.3.2

Utmaningar inom Konsumtion, Klimatsmart byggande och bevarande, Geografiska Alvesta uppdateras texten "...trä från hållbart skogsbruk..." till "...trä som är certifierat enligt FSC (Forest Stewardship Council) och/eller PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification)..."

När det gäller statistik är den tyvärr äldre och för att ha en helhet och inte blanda med flera årtal (för en del statistik kan vara nyare) väljer vi att ha kvar för 2021. Men exempelvis indikatorer mm ändras om det finns nyare statistik.

███ tycker att kollektivtrafiken får för lite utrymmen i programmet. Det finns inga konkreta mål eller uppföljningspunkter som syftar till att resandet med kollektivtrafiken inom kommunen ska öka eller stärkas.

Vid planläggning av nya bostadsområden bör tillgänglighet till kollektivtrafik vara en högst relevant fråga och att verka för att resandet med kollektivtrafiken ska öka bland kommunens invånare bör vara en målsättning.

Alvestas långa historia som järnvägsknutpunkt och stadigvarande trafiknav för hela länet, samt de möjligheter detta ger till hållbart resande, återspeglas inte i programmet.

Kommentar med tillägg: Att Alvesta kommun är en viktig järnvägsknut läggs till i programmet under avsnitt 5.2.1 Nuläge, Hållbara transporter.

I samrådsförslaget till Översiktsplanen beskrivs det vad kommunen vill verka för inom kommunikation och infrastruktur när det gäller kollektivtrafik. Bland annat dubbelspår mellan Alvesta- Växjö, Stationsläge i Aringsås och stationsläge i Hjortsberga.

Tillgänglighet av kollektivtrafik är en relevant fråga i planläggning av nya bostadsområden.

När det gäller indikator för kollektivtrafiken så kommer det inte att läggas i programmet, men vi kommer fortsätta undersöka möjliga indikatorer som passar för att följa utvecklingen. En anledning till att indikator inte tas med är att den statistik som vi har fått för 2024 inte innehåller antal resenärer för lokalbussen i Alvesta tätort (då den var gratis under 2024). Därmed vet vi redan nu att statistiken inte överensstämmer med verkligheten.

■■■■ efterlyser mätbara mål och indikatorer i programmet och hänvisar till en av programmets principer om Mätning och uppföljning samt att idéer om hur företag, invånare osv ska förmås göra saker.

Kommentar: Visionen för 2045 beskriver hur vi vill att det ska vara i Alvesta kommun och där vill vi att vi ska vara klimatneutrala. Programmet föreslås gälla fram till 2030 och mål för energi, klimatomställning och klimatanpassning som beskriver vad vi behöver uppnå som sedan kan bidra till visionen 2045. Programmet har sedan fyra fokusområden där insatser behöver göras och här finns indikatorer som ska ge oss indikationer på om vi är på rätt väg mot målet. Vissa justeringar har gjorts omarbetade programmet för att tydliggöra målen och höja ambitionsnivån där kommunkoncernen har rådighet. Justeringarna innebär att målen för 2030 delas upp så att målen är anpassade och tydliggjorda för geografiska Alvesta kommun respektive Alvesta kommunkoncern.

När det gäller riktningarna på indikatorerna kommer de indikatorer som gäller för kommunkoncernen få ett riktvärde utifrån att det är områden där kommunkoncernen har rådighet över. De indikatorer som gäller för geografiska Alvesta kommer kvarstå med önskad riktning utifrån att där har kommunkoncernen ingen egen rådighet, utan vi kan enbart jobba med att skapa förutsättningar, upplysa och inspirera på olika sätt.

Programmet kommer att kompletteras med en handlingsplan och i den kommer åtgärder att tydliggöras. I programmet ges enbart exempel på vad de olika målgrupperna skulle kunna göra inom respektive fokusområde och utmaning.

■■■■ ställer en fråga kommunens avvägningar kring solcellsinstallationer på nybyggnationer och hur man kan få fler invånare och företag att satsa på solen.

Kommentar: I målbeskrivningen för Alvesta kommun 2030 (4.3) står det att solceller är en självklarhet på samtliga nybyggnationer och med det avser vi nybyggnationer som sker i kommunen, både de som geografiska Alvesta genomför och de som Alvesta kommunkoncern genomför. Under de senaste åren har kommunens fastighetsbolag AllboHus Fastighets AB (ABHF) byggt solcellsanläggningar på samtliga nybyggnationer på både verksamhets- och bostadsfastigheter. Även där det görs omfattande renoveringar, till exempel Hagen och Ängen i Alvesta, installeras solcellsanläggningar. Den nya multiarenan har den hittills största installerade effekten på en kommunal fastighet i Alvesta kommun. ABHF undersöker alltid möjligheten att solavskärma med solceller istället för markiser, i nuläget finns det fem sådana anläggningar.

För att få fler att satsa på solkraft behöver insatser göras och det är sådant som kommer att vara aktuellt i kommande handlingsplan. Det ska dock prioriteras att först minska sin energianvändning och i ett senare steg se om det är möjligt med en solcellsinstallation.

■■■■ önskar se en utveckling av kollektivtrafiken utifrån att det är krångligt att åka kollektivt från Vislanda tätort och särskilt för de som bor på landsbygden. Hon föreslår en anropsstyrd trafik eller att kommunen skulle kunna köpa in/utveckla en samåkningsapp.

Kommentar: Dessa insatser är bra förslag på åtgärder som noteras till arbetet med kommande handlingsplan. När det gäller kollektivtrafiken är det Länstrafiken Kronoberg/Region Kronoberg som är ansvarig och där kommunen har en kontinuerlig dialog med Länstrafiken Kronoberg om kollektivtrafiken i kommunen.

Vidare föreslår ■■■■ en återbruksstation för byggmaterial som både kommunkoncern och geografiska Alvesta kan använda sig utav.

Kommentar: Tack för tipsen kring en återbruksstation. I kommunen planeras det för en ny återvinningscentral i Alvesta tätort och i planeringen ingår ett resurshus där invånare kan lämna och hämta återanvändbara saker. Vi planerar också att involvera kommunens enhet för insats och sysselsättning för att säkerställa att verksamheten fungerar smidigt. Byggåtervinning är en annan fråga vi arbetar med, i samarbete med kommunens fastighetsbolag. Omfattningen är ännu inte helt klar, men möjligheterna undersöks.

■■■■ skriver också att den optiska sorteringen av sopor borde innebära att folk slänger med plast, eftersom allt ska ligga i plastpåsar.

Kommentar: Den optiska sorteringen har pågått i cirka ett år nu och Alvesta renhållnings AB gör bedömningen att den fungerar väl och har lett till att fler invånare sorterar plast i den lila påsen, som återvinns till ny plast. Detta minskar mängden plast i den röda påsen och därmed minskar plastförbränningen. I flerfamiljshus, som exempelvis AllboHus fastigheter, läggs plast löst i kärl utan att påsar används, vilket är ytterligare ett hållbart sätt att hantera avfallet. Återvinningscentraler och återvinningsstationer spelar också en viktig roll för att samla in förpackningsmaterial. Så är det i de flesta kommunerna i Sverige och det spelar en viktig roll för invånarna. När det gäller påsarna generellt är de i nuläget av 100 % återvunnen plast och den gröna påsen som används till matavfall fossilfria påsar av majsstärkelse och kvarts. Det finns även planer på att utöka användningen av dessa material till andra påsar framöver. Det viktigaste är att förpackningarna sorteras korrekt, oavsett metod för att minska avfall till förbränning och främja återvinning.

■■■■ lyfter i delen om klimatsmart byggande att se över befintliga byggnader och se om det går att nyttja i stället för att bygga nytt.

Kommentar: När det uppkommer behov av lokaler i kommunkoncernen, exempelvis behov av förskola eller LSS-boende prioriteras det att i första hand nyttja befintliga lokaler i kommunkoncernen och därefter inom den privata sektorn.

Hon ställer frågan "hur kan man öka folks benägenhet att låna och dela resurser i stället för att köpa nytt" och undrar om kommunen kan underlätta på något sätt. Hon föreslår att det

exempelvis kan göras genom en app, en fysisk lokal, en modell som byar på landet kan kopiera och använda.

Kommentar: I handlingsplanen till energi- och klimatprogrammet kommer åtgärder tas fram. Att ha en åtgärd där kommunen arbetar för underlätta resurshushållning (utöver det som görs idag, så som bibliotek och snart en fritidsbank) kan då undersökas. Bra tips!

■■■■ avslutar med att kommunkoncernen bör fortsätta uppmuntra växtbaserad kost och föreslår att kommunen ska erbjuda växtbaserad kost som standard och eventuellt kött som alternativ.

Kommentar: Våra verksamheter erbjuder både kött- och vegetariska alternativ dagligen. Inom kategoristyrning för livsmedel finns åtgärder för att bland annat räkna ut utsläpp som olika måltider ger upphov till och arbeta för att den ska minskas.

■■■■
■■■■ lyfter fram att kommunen beskriver i sin upphandling vad man vill uppfylla för mål vad gäller t.ex. CO₂ minskning eller klimatpåverkan istället för att bara titta på priset. Vidare görs en beskrivning av hur Arla arbeta för att minska CO₂-utsläppen och hur den enskilde mjölkproducenten bidrar till det. ■■■■ uppmanar kommunen till att upphandla mejerivaror från Arla då det minskar CO₂-utsläppen mer än vad det gör med nuvarande leverantör utifrån flera parametrar.

Kommentar: Inköp av mejeriprodukter hanteras idag via leverantör som erbjuder produkter från olika underleverantörer. Krav gällande lokal produktion kan inte ställas inför en upphandling, krav gällande miljöarbete kan dock ställas och de underleverantörer som används idag gällande mejeri, har ett pågående miljöarbete.

Vidare lyfter ■■■■ vikten av att använda biogasbilar i stället för elbilar utifrån flera olika aspekter.

Kommentar och tillägg i programmet: I 2.3 Koppling till andra styrande dokument och lagstiftning "Policy för fordon och resor" byts till det rätta namnet "Policy för resor i tjänsten, fordon och drivmedel". I denna policy står det att kommunkoncernen ska, vid anskaffning av personbilar, lätta lastbilar och tunga fordon i första hand välja drivmedel biogas eller el och i andra hand andra förnybara drivmedel.

Om kommunen upplåter mark i södra o norra delen samt infrastruktur för att låta företag starta upp biogasmack, finns det möjlighet för kommunens bilar att tanka i hela kommun. Det skulle också stimulera vanliga privatpersoner och transportföretag att byta till biogasbilar.

Kommentar: Det finns utpekad verksamhetsmark i kommunen, det är kommunens sätt att möjlighetgöra etablering. Om det kommer in förfrågan gällande biogasanläggning/mark så hanteras detta efter hand.

██████████ tackar kommunen för kommunens arbete kring energi- och klimatfrågor. De vill framföra att det är viktigt att närmiljön skyddas mot stora ingrepp som förstör möjligheter till ett liv i samklang med naturen och framtida engagemang.

Kommentar: Energi- och klimatprogrammet berör inte utbyggnaden av sol- och vindkraft med tillhörande konsekvensanalys i programmet. När det gäller vindkraft hänvisar programmet till översiktsplanen som pekar ut möjliga områden för vindkraft och tillhörande riktlinjer där bland annat det så kallade respektavståndet hanteras. Gällande tillstånd för solkraft och batterilager (OBS!) är det Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller försvarsinspektören som är tillsynsmyndighet. Kommunen ges möjlighet att yttra sig i de fallen då det krävs samråd.

För miljöns skull och för att Alvesta kommun har en bra elproduktion, tack vare Lyngsåsa och planerade solcellsparker, bör kommunen gå varsamt framåt med ytterligare vindkraftsetableringar. Behövs det mer energi så måste den vara planerbar, exempelvis kraftvärmeverk med biobränsle och med ett system som kan fånga in koldioxid.

Kommentar: Omställningen bort från fossila bränslen ger en ökad elektrifiering med mer förnybar väderberoende elproduktion. Det innebär att flera aktörer behöver samverka för att elsystemet ska ha möjlighet att klara den produktion och konsumtion av el som kommer ske framåt. Just nu sker ett tre-årigt projekt (SEKK, Smarta elsystem i Kalmar och Kronobergs län) i denna fråga inom Kronoberg och Kalmars län, där bland annat Alvesta kommun och Alvesta energi ingår som aktörer. I Programmet förordas effektivisering framför att producera förnybar energi.

██████████ Programmet bör ha mycket större fokus på samhällsplanering. Vid planering av nya bostadsområden bör de planeras till befintlig kollektivtrafik för att minska bilberoendet. Cykelleder bör anläggas så att de är färdiga innan bostäderna så att resmönster kan formas direkt av nyinflyttade. Trollvägen anses vara ett exempel på ohållbar samhällsplanering bil behövs för att komma dit och det är långt till busshållplats, där det saknas gångväg dit.

Kommentar: I kommunens översiktsplan föreslår kommunen nya områden för bostäder. Nya områden föreslås oftast i anslutning till befintliga i syfte att uppnå en ändamålsenlig struktur som möjliggör en utbyggnad av såväl kollektivtrafik som cykelvägar.

Investering och startbesked för fortsatt ombyggnation och underhåll av särskilda boendet Furuliden i Moheda (etapp 2)

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Ge startbesked för ombyggnation och renovering av A- och B-huset samt utemiljön på särskilda boendet Furuliden i Moheda enligt tilldelat anbud.
2. Godkänna investeringsutgiften på totalt cirka 42,9 miljoner kronor exklusive moms för ombyggnation och renovering.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2024-09-24, § 110, att ge Allbohus Fastighets AB i uppdrag att genomföra upphandling för renovering och ombyggnation enligt framtaget förslag på ritning av särskilda boendet Furulidens A- och B-hus samt utemiljö för att sedan återkomma till kommunfullmäktige kring beslut och startbesked. Beslutet avser etapp 2 av renoveringen. Etapp 1, som avsett Furulidens C-hus, är slutförd och även brandskydd i form av sprinklersystem är åtgärdat för hela Furuliden.

Allbohus fastighets AB har tagit fram och handlat upp entreprenörer för renoveringens etapp 2. I renoveringen ingår bland annat renovering av ytskikt, ombyggnad av badrum för tillgänglighet, ombyggnad av sjuksköterskornas lokaler, tekniska system samt utemiljö. Den totala kalkylen för etapp 2 omfattar en summa av 42 906 000 kronor exklusive moms. Renoveringen är planerad att starta under våren 2025 och B-huset beräknas vara klart våren 2026 och A-huset våren 2027.

Alvesta kommunföretag AB har på sitt styrelsemöte 2025-02-24, § 11, beslutat föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta:

1. ge startbesked för ombyggnation och renovering av A- och B-huset samt utemiljön på särskilda boendet Furuliden i Moheda enligt tilldelat anbud.
2. godkänna investeringsutgiften på totalt cirka 42,9 miljoner kronor exklusive moms för ombyggnation och renovering.

Renoveringen av etapp 2 innebär en ökad hyreskostnad för blockförhyrningen för omsorgsnämnden på 2,7 miljoner kronor årligen. Omsorgsnämnden har beslutat att godkänna hyresökningen 2024-12-16, § 96.

Anledningen till renoveringen och ombyggnationen är att Furuliden är i behov av ett större underhåll samt omdisponering inom befintlig byggnad för att åstadkomma mer ändamålsenliga lokaler som kan nyttjas på ett bättre sätt. Bland annat behöver ändringar göras gällande brandskydd och arbetsmiljö eftersom det är andra regler för detta nu än när Furuliden byggdes.

Yrkanden

Mats Johnsson (SD), Claudia Crowley Sörensson (M), Lars-Olof Franzén (AA) och Lena Nikolausson (SD) yrkar bifall till utskickat förslag till beslut.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-03-03

Arbetsutskottets beslut § 24, 2025-02-25

Protokoll från styrelsemöte i Alvesta kommunföretag 2025-02-24 (§ 11)

Alvesta kommunföretag AB:s tjänsteskrivelse, 2025-02-12

Allbohus Fastighets AB:s underlag för beslut

Omsorgsnämndens beslut § 96, 2024-12-16

Kommunstyrelsens beslut § 110, 2024-09-24

Bilaga renoveringens omfattning, 2024-05-06

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Investering och startbesked för fortsatt ombyggnation och underhåll av särskilda boendet Furuliden i Moheda (etapp 2)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Ge startbesked för ombyggnation och renovering av A- och B-huset samt utemiljön på särskilda boendet Furuliden i Moheda enligt tilldelat anbud.
2. Godkänna investeringsutgiften på totalt cirka 42,9 miljoner kronor exklusive moms för ombyggnation och renovering.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2024-09-24, § 110, att ge Allbohus Fastighets AB i uppdrag att genomföra upphandling för renovering och ombyggnation enligt framtaget förslag på ritning av särskilda boendet Furulidens A- och B-hus samt utemiljö för att sedan återkomma till kommunfullmäktige kring beslut och startbesked. Beslutet avser etapp 2 av renoveringen. Etapp 1, som avsett Furulidens C-hus, är slutförd och även brandskydd i form av sprinklersystem är åtgärdat för hela Furuliden.

Allbohus fastighets AB har tagit fram och handlat upp entreprenörer för renoveringens etapp 2. I renoveringen ingår bland annat renovering av ytskikt, ombyggnad av badrum för tillgänglighet, ombyggnad av sjuksköterskornas lokaler, tekniska system samt utemiljö. Den totala kalkylen för etapp 2 omfattar en summa av 42 906 000 kronor exklusive moms. Renoveringen är planerad att starta under våren 2025 och B-huset beräknas vara klart våren 2026 och A-huset våren 2027.

Alvesta kommunföretag AB har på sitt styrelsemöte 2025-02-24, § 11, beslutat föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta:

1. ge startbesked för ombyggnation och renovering av A- och B-huset samt utemiljön på särskilda boendet Furuliden i Moheda enligt tilldelat anbud.
2. godkänna investeringsutgiften på totalt cirka 42,9 miljoner kronor exklusive moms för ombyggnation och renovering.

Renoveringen av etapp 2 innebär en ökad hyreskostnad för blockförhyrningen för omsorgsnämnden på 2,7 miljoner kronor årligen. Omsorgsnämnden har beslutat att godkänna hyresökningen 2024-12-16, § 96.

Anledningen till renoveringen och ombyggnationen är att Furuliden är i behov av ett större underhåll samt omdisponering inom befintlig byggnad för att åstadkomma mer ändamålsenliga lokaler som kan nyttjas på ett bättre sätt. Bland annat behöver ändringar göras gällande brandskydd och arbetsmiljö eftersom det är andra regler för detta nu än när Furuliden byggdes.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-03-03

Protokoll från styrelsemöte i Alvesta kommunföretag 2025-02-24 (§ 11)

Alvesta kommunföretag AB:s tjänsteskrivelse, 2025-02-12

Allbohus Fastighets AB:s underlag för beslut

Omsorgsnämndens beslut § 96, 2024-12-16

Kommunstyrelsens beslut § 110, 2024-09-24

Bilaga renoveringens omfattning, 2024-05-06

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Mikael Magnusson
Lokalstrateg

Beslutet skickas till

Allbohus Fastighets AB

Omsorgsnämnden

Investering och startbesked för fortsatt ombyggnation och underhåll av särskilda boendet Furuliden i Moheda (etapp 2)

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnar ärendet utan beredning.

Plats och tid	Salen, kommunhuset, Alvesta 2025-02-24, kl 10.00 – 12.00
Beslutande	Sebastian Olsson, ordförande Thomas Haraldsson Claudia Crowley Sörensson Per Ribacke Lars-Olof Franzén, tjänstgörande suppleant
Suppleant	Heléne Andersson Peter Gustavsson
Övriga	Mikael Lindberg, styrelseordförande Alvesta Utveckling AB, § 4 Krister Jönsson, VD AllboHus Fastighets AB, § 10 och 11 Lars Engborg, fastighetschef AllboHus, § 10 och 11 Stefan Blomkvist, utredare, § 12
Tjänstemän	Camilla Holmqvist, VD Kjell Rosenlöf, vVD, sekreterare
Paragrafer	1 - 15
Sekreterare	 Kjell Rosenlöf
Ordförande	 Sebastian Olsson
Justerare	 Thomas Haraldsson

2025-02-24

§ 1 Sammanträdet öppnande

Ordföranden öppnar styrelsemötet och hälsar ledamöter och övriga närvarande välkomna. Närvaron fastställs enligt ovan.

§ 2 Val av justerare

Till att justera dagens protokoll utsågs Thomas Haraldsson.

§ 3 Dagordning

Utsänt förslag till dagordning godkänns.

§ 4 Dialog med dotterbolaget Alvesta Utveckling

Som ett led i moderbolagets ägarstyrning och uppföljning medverkar Alvesta Utveckling AB:s styrelseordförande Mikael Lindberg och VD Kjell Rosenlöf vid dagens möte för redovisning av aktuellt läge med verksamhet och ekonomi samt utmaningar inför framtiden. Styrelsen ställer frågor och har diskussion utifrån redovisningen.

Några viktiga uppgifter som lyftes fram var:

- Bolagets grunduppdrag och mål i ägardirektiv
- Måluppfyllelse 2024 och preliminärt ekonomiskt resultat för året
- Successioner i bolaget våren 2025
- Omförhandling av avtal med Alwex Intermodal
- Läget med arkivcentrum och nya Swearkivera
- Stöd till vissa bredbandsprojekt på landsbygden

Styrelsen i Kommunföretag beslutar notera informationen.

§ 5 Föregående protokoll

Protokoll från det senaste styrelsesammanträdet 19 november 2024 anmäldes och lades till handlingarna.

§ 6 Information från ordförande

Ordföranden Sebastian Olsson informerar om att en dag för bolagskoncernen i likhet med tidigare utvecklingsdag är inplanerad till 16 maj. Särskild kallelse skickas. Plats blir Hjortsbergagården.

Styrelsen beslutade att notera informationen.

§ 7 Information från VD

VD Camilla Holmqvist rapporterar om de preliminära boksluten för bolagen i koncernen. Totalt sett visar koncernen ett positivt resultat. Vidare informerar Camilla om aktuella analyser och diskussioner om ersättande fjärrvärmeanläggning i Alvesta tätort alternativt ett samarbete med Växjö Energi AB om fjärrvärme.

Styrelsen beslutade att godkänna rapporten.

2025-02-24

§ 8 Vice VD i Alvesta Kommunföretag AB

Nuvarande vice VD går i pension 1 april 2025. En ny person bör utses till uppdraget.

Styrelsen beslutade att

1. notera att vice VD Kjell Rosenlöf avgår från uppdraget 1 april 2025
2. från 1 april 2025 utse Anna Falkenstam till ny vice VD

§ 9 Förnyat beslut om firmateckning 2025

Bolaget behöver ta ett förnyat beslut om firmateckning från april 2025. I april avgår nuvarande vVD. Gällande beslut anger att firman tecknas av hela styrelsen eller två i förening av ordföranden, vice ordföranden, VD och vice VD. Dessutom har VD rätt att teckna firman beträffande löpande förvaltningsåtgärder.

Styrelsen beslutade att

1. bolagets firma ska från 1 april 2025 tecknas, förutom av styrelsen gemensamt, av Sebastian Olsson, Thomas Haraldsson, Camilla Holmqvist eller Anna Falkenstam två i förening
2. bolagets verkställande direktör äger rätt att ensam teckna bolagets firma i löpande förvaltningsåtgärder.

§ 10 Försäljning av fastigheten Moheda-Ryd 1:56 (f d Långagårds förskola)

AllboHus har för avsikt att sälja fastigheten den nedlagda förskolan i Moheda, Långagård (Moheda-Ryd 1:56). Styrelsen för AllboHus beslutade redan i juni 2023 att godkänna förslag om att sälja Långagård och ge VD i uppdrag att lägga ut förskolan till försäljning och lämna över ärendet till Alvesta Kommunföretag för beslut. Frågan om ev försäljning av fastigheten diskuterades vid Kommunföretags styrelsemöte 2024-11-19 varvid konstaterades att en försäljning blir ett ärende för Kommunföretag.

AllboHus har därefter träffat en avsiktsförklaring om en försäljning. Information om potentiell köpare, villkor m m lämnas muntligen på Kommunföretags styrelsemöte.

Styrelsen beslutade godkänna att AllboHus säljer fastigheten Moheda-Ryd 1:56 (f d Långagårds förskola).

§ 11 AllboHus renovering av Furuliden etapp 2

Omsorgsförvaltningen är i behov av att fortsätta renovering av äldreboendet Furuliden efter genomförd första etapp. AllboHus Fastighets AB har tagit fram och handlat upp entreprenörer för en fortsatt renovering av fastigheten. I renoveringen kommer bland annat utemiljö, uteplatser, tekniska system samt ombyggnad av badrum för tillgänglighet och ombyggnad av sjuksköterskornas kontor påbörjas. Kommunstyrelsen beslutade 2024-09-10 att ge AllboHus Fastighets AB i uppdrag att genomföra upphandling för renovering och ombyggnation enligt framtaget förslag på ritning av särskilda boendet Furulidens A- och B-hus samt utemiljö för att sedan återkomma till kommunfullmäktige kring beslut och startbesked. Omsorgsnämnden har därefter 2024-12-16 godkänt tillkommande årlig kostnad (2,7 mkr) för blockförhyrning för renoveringen av Furuliden etapp 2.

2025-02-24

Den totala kalkylen för etapp 2 omfattar en summa av 42 906 000 kronor.

Arbetena är enligt AllboHus planerade att starta under våren efter erforderliga beslut i kommunstyrelse och kommunfullmäktige för att vara klara under vår/sommar 2026.

Styrelsen beslutar föreslå kommunstyrelse och kommunfullmäktige besluta

1. ge startbesked för ombyggnation och renovering av A- och B-huset samt utemiljön på särskilda boendet Furuliden i Moheda enligt tilldelat anbud.
2. godkänna investeringsutgiften på totalt cirka 42,9 miljoner kronor exklusive moms för ombyggnation och renovering.

§ 12 Bolagsutredning AllboHus Fastighets AB

Vid senaste mötet i november rapporterade VD Camilla Holmqvist och ekonomichef Anna Falkenstam om uppdrag och bakgrund till bolagsutredning om AllboHus. Revisionsfirman KPMG har skrivit ett utkast till rapport med analyser och olika alternativ. Utredningen handlar om att tydliggöra fastighetsägandet. Vid mötet fick VD i uppdrag att undersöka vilka konsekvenser förslagen innebär.

Utredare Stefan Blomkvist och kommunstrateg Kjell Rosenlöf berättar vid dagens möte om den konsekvensanalys de genomfört på VD:s uppdrag.

Styrelsen beslutar godkänna rapporten och uppdra till VD att utifrån dagens diskussion ta fram förslag till beslut inklusive tidsplan för genomförande.

§ 13 Ombud vid årsstämmor 2025 med dotterbolagen

Kommunen har som rutin efter ett beslut i kommunfullmäktige för något år sedan att kommunstyrelsen varje år utser ombud till stämmor med Alvesta Kommunföretag, Huseby Bruk och Smaland airport. Till rutinen hör också att Kommunföretag utser ombud till stämmor med sina dotterbolag. Till ombuden utfärdas instruktion för hur ombuden ska rösta på stämman.

Styrelsen beslutade att

1. utse Sebastian Olsson till ombud och Thomas Haraldsson till ersättare för årsstämmor 2025 med AllboHus Fastighets AB, AllboHus Mården 10 AB, AllboHus Rensberg 2 AB, Alvesta Energi AB, Alvesta Elnät AB, Alvesta Utveckling AB, Alvesta Renhållning AB samt Wexnet AB. Valet avser också eventuellt fler stämmor under året.
2. beslut om stämmodirektiv tas vid styrelsemötet 1 april.

§ 14 Nästa sammanträde

Nästa sammanträde med styrelsen är 1 april 2025 kl 10.00.

§ 15 Mötet avslutas

Ordförande tackade för gott och trevligt samarbete varefter mötet avslutades.

Undertecknat av följande personer

Kjell Olof Rosenlöf

E-Legitimation: BankID Mobile
Datum: 2025-02-25 11:05:11
Transaktionsidentitet: 25F477F30FAC1E65AFBC914E37BD42A6D7430EFA46

SEBASTIAN OLSSON

E-Legitimation: BankID Mobile
Datum: 2025-02-25 14:22:18
Transaktionsidentitet: C528EF6D21B35D0451DFD9363A5CE5944072B0D506

Thomas Robert Haraldsson

E-Legitimation: BankID Mobile
Datum: 2025-03-03 10:49:20
Transaktionsidentitet: A6D92DC108071517168B6802D2DAEA4E619DFE4204

Underskriftstjänst: **Visma Underskriftstjänst**

Dokumentet är signerat av Ciceron DoÄ

Organisation

Organisation: Visma Consulting

Organisationsnr: 556117-7543

E-post: ciceron@localhost

Furuliden – renoveringens omfattning, etapp 2 (A- och B-huset samt utemiljö)

Lägenheter

- Underhåll – nya ytskikt
- Nya mindre utrustade kök
- Större badrum – nya ytskikt

Allmänna utrymmen

- Nya allrumskök
- Nya tvättstugor
- Underhåll av korridorer, samlingssal, övriga utrymmen.

A Huset

- Passagen mellan A-, B-, och C-huset byggs om
- Källarplan renoveras med nya ytskikt
- Oljetanken rivs
- Kontorsplanet anpassas efter sjuksköterskornas behovs

B Huset

- Trapphus byggs om för att uppfylla brandkrav
- Takbyte
- Nytt dagrum
- Trapphuset i norr rivs

Utemiljö

- Generellt standardhöjande åtgärder
- Två mindre inramade trädgårdar
- Ett inglasat uterum

Beslut om fortsatt ombyggnation och underhåll av särskilda boendet Furuliden i Moheda (etapp 2)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ge Allbohus Fastighets AB i uppdrag att genomföra upphandling för renovering och ombyggnation enligt framtaget förslag på ritning av särskilda boendet Furulidens A- och B-hus samt utemiljö för att sedan återkomma till kommunfullmäktige kring beslut och startbesked.

Sammanfattning

Omsorgsnämnden har på sitt sammanträde 2024-06-03 (§ 44) behandlat ett ärende gällande fortsatt ombyggnation och underhåll av särskilda boendet Furuliden i Moheda. Omsorgsnämnden har beslutat att:

1. Godkänna framtaget förslag på ritning för renovering och ombyggnation av särskilda boendet Furulidens A- och B-hus samt enligt förslag på utformning av utemiljö.
2. Föreslå kommunstyrelsen att ge Allbohus Fastighets AB i uppdrag att genomföra upphandling för renovering och ombyggnation enligt framtaget förslag på ritning av särskilda boendet Furulidens A- och B-hus samt utemiljö för att sedan återkomma till kommunfullmäktige kring beslut och startbesked.

Särskilda boendet Furuliden i Moheda är i behov av ett större underhåll samt omdisponering inom befintlig byggnad för att åstadkomma mer ändamålsenliga lokaler som kan nyttjas på ett bättre sätt. Bland annat behöver ändringar göras gällande brandskydd och arbetsmiljö eftersom det är andra regler för detta nu än när Furuliden byggdes.

Kommunstyrelsen har sedan tidigare fattat ett inriktningsbeslut om att genomföra renovering och ombyggnation av särskilda boendet Furuliden (§ 73/2022). Renoveringen genomförs i etapper för att verksamheten ska kunna vara igång även under den period som renoveringen pågår. Etapp 1, som avsett Furulidens C-hus, är avslutad. I samband med etapp 1 åtgärdades även brandskyddet, i form av installation av sprinklersystem, för hela fastigheten, det vill säga för A-, B- och C-huset.

Etapp 2 avser Furulidens A- och B-hus samt utemiljö. Planeringen för denna renovering har påbörjats och det finns framtagna ritningar för A- och B-huset samt förslag på utformning av utemiljön.

Renoveringen av A- och B-huset omfattar underhåll av lägenheter med tillgänglighetsanpassade badrum, korridorer, allrum och tvättstugor. Passagen mellan A- och B- och C-huset byggs om så att avdelningen Gullvivans allrum blir avskilt från en passage. I B-huset tillskapas ett nytt större dagrum och det tidigare mindre dagrummet görs om till boendelägenhet. Sjuksköterskornas lokaler anpassas efter verksamhetens behov.

Kommunstyrelsen

Utemiljön får en generell standardhöjning. Det kommer göras två mindre inramade trädgårdar anpassade utifrån behovet som finns hos personer med kognitiv svikt samt ett inglasat uterum för social samvaro och möjlighet till växtodling.

På sammanträdet informerades om arbetet med den fortsatta renoveringen av Furuliden.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 78, 2024-08-27

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-06-17

Omsorgsnämndens beslut § 44, 2024-06-03

Ritningar

Renoveringens omfattning, 2024-05-06

Skiss över utemiljö

Beslutet skickas till

Allbohus Fastighets AB

Omsorgsnämnden

Justerares signaturer

Utdragsbestyrkande

Ombyggnation och underhåll av särskilda boendet Furuliden i Moheda (etapp 2)

Beslut

Omsorgsnämnden godkänner den tillkommande kostnad för blockförhyrningen på 2,7 miljoner kronor årligen för renovering av Furuliden etapp 2.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har sedan tidigare fattat ett inriktningsbeslut om att genomföra renovering och ombyggnation av särskilda boendet Furuliden i Moheda (§ 73/2022).

Anledningen är att Furuliden är i behov av ett större underhåll samt omdisponering inom befintlig byggnad för att åstadkomma mer ändamålsenliga lokaler som kan nyttjas på ett bättre sätt. Bland annat behöver ändringar göras gällande brandskydd och arbetsmiljö eftersom det är andra regler för detta nu än när Furuliden byggdes.

Renoveringen genomförs i etapper för att verksamheten ska kunna vara igång även under den period som renoveringen pågår. Etapp 1, som avser Furulidens C-hus, är slutförd och även brandskydd i form av sprinklersystem är åtgärdat för hela byggnaden.

För etapp 2, renoveringens avslutande del har kommunstyrelsen gett Allbohus Fastighets AB i uppdrag att genomföra upphandling för renovering och ombyggnation enligt framtaget förslag på ritning av särskilda boendet Furulidens A- och B-hus samt utemiljö för att sedan återkomma till kommunfullmäktige kring beslut och startbesked (§ 110/2024).

Upphandling av etapp 2 är nu genomförd vilket för omsorgsnämnden medför en ökad kostnad för blockförhyrningen på 2,7 miljoner kronor årligen. Fakturering sker från och med att de olika huskropparna tas i bruk. Det vill säga att när B-huset är klart april 2026 debiteras cirka hälften av den beräknade hyran. Resten debiteras när A-huset är klart, preliminärt våren 2027. Produktionskostnad inklusive byggherrekostnader är cirka 49,6 miljoner kronor inklusive moms.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2024-12-09

Arbetsutskottets beslut § 60, 2024-12-02

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Underlag för beslut, renovering av Furuliden etapp 2

Med bakgrund av att Omsorgsförvaltningen är i behov av att fortsätta renovering av Furuliden har AllboHus tagit fram och handlat upp entreprenörer för en fortsatt renovering av fastigheten. I renoveringen kommer bla utemiljö, uteplatser, tekniska system samt ombyggnad av badrum för tillgänglighet och ombyggnad av sjuksköterskornas kontor påbörjas.

Den totala kalkylen för etapp 2 omfattar en summa av 49 906 000:-

Arbetena är planerade att starta under våren efter erforderliga beslut i KS/KF för att vara klara under vår/sommar 2026.

Lars Engborg
Fastighetschef/vVD

AllboHus renovering av Furuliden etapp 2

Omsorgsförvaltningen är i behov av att fortsätta renovering av Furuliden efter genomförd första etapp. AllboHus Fastighets AB har tagit fram och handlat upp entreprenörer för en fortsatt renovering av fastigheten. I renoveringen kommer bland annat utemiljö, uteplatser, tekniska system samt ombyggnad av badrum för tillgänglighet och ombyggnad av sjuksköterskornas kontor påbörjas. Kommunstyrelsen beslutade 2024-09-10 att ge AllboHus Fastighets AB i uppdrag att genomföra upphandling för renovering och ombyggnation enligt framtaget förslag på ritning av särskilda boendet Furulidens A- och B-hus samt utemiljö för att sedan återkomma till kommunfullmäktige kring beslut och startbesked. Omsorgsnämnden har därefter 2024-12-16 godkänt tillkommande årlig kostnad (2,7 mkr) för blockförhyrning för renoveringen av Furuliden etapp 2.

Den totala kalkylen för etapp 2 omfattar en summa av 42 906 000 kronor.

Arbetena är enligt AllboHus planerade att starta under våren efter erforderliga beslut i kommunstyrelse och kommunfullmäktige för att vara klara under vår/sommar 2026.

Förslag till beslut

Styrelsen beslutar föreslå kommunstyrelse och kommunfullmäktige

1. Ge startbesked för ombyggnation och renovering av A- och B-huset samt utemiljön på särskilda boendet Furuliden i Moheda enligt tilldelat anbud.
2. Godkänna investeringsutgiften på totalt cirka 42,9 miljoner kronor exklusive moms för ombyggnation och renovering.

Camilla Holmqvist
VD

Kjell Rosenlöf
vVD

Bilagor

AllboHus tjänsteskrivelse

Omsorgsnämndens protokoll 2024-12-15

Kommunstyrelsens protokoll 2024-09-10

Revidering av bolagsordningar för Alvesta kommuns helägda bolag

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Godkänna följande revideringar i Alvesta kommunföretag AB:s, Alvesta utveckling AB:s, Alvesta Energi AB:s, Alvesta Elnät AB:s, Alvesta Renhållnings AB:s, Allbohus Fastighets AB:s, Allbohus Rensberg 2 AB:s och Allbohus Mården 10 AB:s bolagsordningar som innebär att:

- i § 7 ändras "personliga suppleanter" till endast "suppleanter",
- i § 10 ändras "genom brev med posten" till "genom brev med e-post" i de bolagsordningar där detta inte redan står.

2. Ge stämoombuden i uppdrag att rösta för att kommunfullmäktiges beslut om ändringar fastställs på bolagsstämman.

3. Inkallande av suppleanter i bolagen ska ske enligt kommunfullmäktiges beslut § 143/2022 "Turordning för ersättare i kommunstyrelsen och nämnder för mandatperioden 2023-2026" för återstoden av den period för vilken styrelsens ledamöter och suppleanter utsetts.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har beslutat om bolagsordningar för Alvesta kommunföretag AB, Alvesta utveckling AB:s, Alvesta Energi AB, Alvesta Elnät AB, Allbohus Fastighets AB och Alvesta Renhållnings AB under 2018 (KF § 67 samt revidering KF § 145). En revidering har gjorts av Alvesta utveckling AB:s bolagsordning under 2021 (KF § 89). Kommunfullmäktige har även beslutat om bolagsordningar för de två nya dotterbolagen till Allbohus Fastighets AB, Allbohus Rensberg 2 och Allbohus Mården 10, 2024-09-24 (§ 75). Bolagsordningen är en form av regelverk för bolaget som framför allt anger föremål för samt ändamål med bolagets verksamhet.

I 7 § om Styrelsen anges bland annat hur många ledamöter och suppleanter som bolaget ska ha. I denna paragraf framgår för närvarande i varje bolagsordning att suppleanterna är personliga. Av kommunfullmäktiges beslut om val av styrelser framgår dock inte att de suppleanter som valts är personliga till en specifik ledamot. Förslaget är därför att bolagsordningarna ändras på så sätt att "personliga" stryks ur texten. Vidare föreslås att inkallande av suppleanter ska ske på samma vis som i kommunstyrelsen och nämnderna, det vill säga enligt kommunfullmäktiges beslut § 143/2022 "Turordning för ersättare i kommunstyrelsen och nämnder för mandatperioden 2023-2026".

Av § 10 om kallelse till bolagsstämma framgår att kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev med posten till aktieägarna (förutom i bolagsordningarna för Alvesta Utveckling AB, Allbohus Rensberg 2 och Allbohus Mården 10 där det står "genom brev med e-post"). Denna typ av kallelse är idag vanlig att skicka via e-post och

Kommunstyrelsen

förslaget är därför att "genom brev med posten" ändras till "genom brev med e-post" i samtliga bolagsordningar.

Enligt § 16 i respektive bolagsordning får bolagsordningarna inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige. Efter kommunfullmäktiges godkännande behöver ändringen fastställas av bolagsstämman för att därefter registreras hos bolagsverket.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 7, 2025-01-21

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-07

Kommunfullmäktiges beslut § 143, 2022-12-12

Bolagsordningar för samtliga bolag finns på www.alvesta.se under Styrande dokument – Bolagsordningar.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Revidering av bolagsordningar för Alvesta kommuns helägda bolag

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

1. Godkänna följande revideringar i Alvesta kommunföretag AB:s, Alvesta utveckling AB:s, Alvesta Energi AB:s, Alvesta Elnät AB:s, Alvesta Renhållnings AB:s, Allbohus Fastighets AB:s, Allbohus Rensberg 2 AB:s och Allbohus Mården 10 AB:s bolagsordningar som innebär att:

- i § 7 ändras "personliga suppleanter" till endast "suppleanter",
- i § 10 ändras "genom brev med posten" till "genom brev med e-post" i de bolagsordningar där detta inte redan står.

2. Ge stämмоombuden i uppdrag att rösta för att kommunfullmäktiges beslut om ändringar fastställs på bolagsstämman.

3. Inkallande av suppleanter i bolagen ska ske enligt kommunfullmäktiges beslut § 143/2022 "Turordning för ersättare i kommunstyrelsen och nämnder för mandatperioden 2023-2026" för återstoden av den period för vilken styrelsens ledamöter och suppleanter utsetts.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har beslutat om bolagsordningar för Alvesta kommunföretag AB, Alvesta utveckling AB:s, Alvesta Energi AB, Alvesta Elnät AB, Allbohus Fastighets AB och Alvesta Renhållnings AB under 2018 (KF § 67 samt revidering KF § 145). En revidering har gjorts av Alvesta utveckling AB:s bolagsordning under 2021 (KF § 89). Kommunfullmäktige har även beslutat om bolagsordningar för de två nya dotterbolagen till Allbohus Fastighets AB, Allbohus Rensberg 2 och Allbohus Mården 10, 2024-09-24 (§ 75). Bolagsordningen är en form av regelverk för bolaget som framför allt anger föremål för samt ändamål med bolagets verksamhet.

I § 7 om Styrelsen anges bland annat hur många ledamöter och suppleanter som bolaget ska ha. I denna paragraf framgår för närvarande i varje bolagsordning att suppleanterna är personliga. Av kommunfullmäktiges beslut om val av styrelser framgår dock inte att de suppleanter som valts är personliga till en specifik ledamot. Förslaget är därför att bolagsordningarna ändras på så sätt att "personliga" stryks ur texten. Vidare föreslås att inkallande av suppleanter ska ske på samma vis som i kommunstyrelsen och nämnderna, det vill säga enligt kommunfullmäktiges beslut § 143/2022 "Turordning för ersättare i kommunstyrelsen och nämnder för mandatperioden 2023-2026".

Av § 10 om kallelse till bolagsstämma framgår att kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev med posten till aktieägarna (förutom i bolagsordningarna för Alvesta Utveckling AB, Allbohus Rensberg 2 och Allbohus Mården 10 där det står "genom brev med e-post"). Denna typ av kallelse är idag vanlig att skicka via e-post och förslaget är därför att "genom brev med posten" ändras till "genom brev med e-post" i samtliga bolagsordningar.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Enligt § 16 i respektive bolagsordning får bolagsordningarna inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige. Efter kommunfullmäktiges godkännande behöver ändringen fastställas av bolagsstämman för att därefter registreras hos bolagsverket.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-07

Kommunfullmäktiges beslut § 143, 2022-12-12

Bolagsordningar för samtliga bolag finns på www.alvesta.se under Styrande dokument – Bolagsordningar.

Revidering av bolagsordningar för Alvesta kommuns helägda bolag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Godkänna följande revideringar i Alvesta kommunföretag AB:s, Alvesta utveckling AB:s, Alvesta Energi AB:s, Alvesta Elnät AB:s, Alvesta Renhållnings AB:s, Allbohus Fastighets AB:s, Allbohus Rensberg 2 AB:s och Allbohus Mården 10 AB:s bolagsordningar som innebär att:
 - i § 7 ändras "personliga suppleanter" till endast "suppleanter",
 - i § 10 ändras "genom brev med posten" till "genom brev med e-post" i de bolagsordningar där detta inte redan står.
2. Ge stämмоombuden i uppdrag att rösta för att kommunfullmäktiges beslut om ändringar fastställs på bolagsstämman.
3. Inkallande av suppleanter i bolagen ska ske enligt kommunfullmäktiges beslut § 143/2022 "Turordning för ersättare i kommunstyrelsen och nämnder för mandatperioden 2023-2026" för återstoden av den period för vilken styrelsens ledamöter och suppleanter utsetts.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har beslutat om bolagsordningar för Alvesta kommunföretag AB, Alvesta utveckling AB:s, Alvesta Energi AB, Alvesta Elnät AB, Allbohus Fastighets AB och Alvesta Renhållnings AB under 2018 (KF § 67 samt revidering KF § 145). En revidering har gjorts av Alvesta utveckling AB:s bolagsordning under 2021 (KF § 89). Kommunfullmäktige har även beslutat om bolagsordningar för de två nya dotterbolagen till Allbohus Fastighets AB, Allbohus Rensberg 2 och Allbohus Mården 10, 2024-09-24 (§ 75). Bolagsordningen är en form av regelverk för bolaget som framför allt anger föremål för samt ändamål med bolagets verksamhet.

I 7 § om Styrelsen anges bland annat hur många ledamöter och suppleanter som bolaget ska ha. I denna paragraf framgår för närvarande i varje bolagsordning att suppleanterna är personliga. Av kommunfullmäktiges beslut om val av styrelser framgår dock inte att de suppleanter som valts är personliga till en specifik ledamot. Förslaget är därför att bolagsordningarna ändras på så sätt att "personliga" stryks ur texten. Vidare föreslås att inkallande av suppleanter ska ske på samma vis som i kommunstyrelsen och nämnderna, det vill säga enligt kommunfullmäktiges beslut § 143/2022 "Turordning för ersättare i kommunstyrelsen och nämnder för mandatperioden 2023-2026".

Av § 10 om kallelse till bolagsstämma framgår att kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev med posten till aktieägarna (förutom i bolagsordningarna för Alvesta Utveckling AB, Allbohus Rensberg 2 och Allbohus Mården 10 där det står "genom brev med e-post"). Denna typ av kallelse är idag vanlig att skicka via e-post och

förslaget är därför att "genom brev med posten" ändras till "genom brev med e-post" i samtliga bolagsordningar.

Enligt § 16 i respektive bolagsordning får bolagsordningarna inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige. Efter kommunfullmäktiges godkännande behöver ändringen fastställas av bolagsstämman för att därefter registreras hos bolagsverket.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-07

Kommunfullmäktiges beslut § 143, 2022-12-12

Bolagsordningar för samtliga bolag finns på [www.alvesta.se under Styrande dokument – Bolagsordningar](http://www.alvesta.se/under/Styrande_dokument/Bolagsordningar).

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Sofie Thor
Avdelningschef

Beslutet skickas till

Respektive bolag

Valda ombud

Författningssamlingen

Turordning för ersättare i kommunstyrelsen och nämnder för mandatperioden 2023-2026

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att för mandatperioden 2023-2026 kalla ersättare för ordinarie ledamöter i kommunstyrelsen och övriga politiska nämnder i nedan angiven ordning.

1. Vid ordinarie ledamots frånvaro kallas ersättare från det politiska parti som ledamoten representerar,
2. Om ersättare saknas från det politiska parti som ledamoten representerar kallas ersättare i följande ordning:
 - Socialdemokraterna ersätts av Centerpartiet, Kristdemokraterna och därefter av Vänsterpartiet.
 - Centerpartiet ersätts av Socialdemokraterna, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet och därefter av Moderaterna.
 - Vänsterpartiet ersätts av Socialdemokraterna, Centerpartiet och därefter av Kristdemokraterna.
 - Kristdemokraterna ersätts av Centerpartiet och Socialdemokraterna.
 - Moderaterna ersätts av Sverigedemokraterna och Alvesta Alternativet.
 - Sverigedemokraterna ersätts av Alvesta alternativet och Moderaterna.
 - Alvesta alternativet ersätts av Liberalerna, Sverigedemokraterna, Moderaterna och Vänsterpartiet.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutar om turordning för ersättare i kommunstyrelsen och nämnder för mandatperioden 2023-2026.

Beslutet skickas till

Revidering av gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder avseende personuppgiftsansvar för kommungemensamma stödprocesser

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att andra stycket i § 14 om behandling av personuppgifter i gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder ändras till "Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse. I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal".

Sammanfattning

För att utföra kommunens uppdrag på ett effektivt och likvärdigt sätt är det nödvändigt att vissa uppgifter hanteras gemensamt. Det kan innebära att stödprocesser utförs av en nämnd för flera nämnders räkning, eller att gemensamma IT-system upphandlas och användas i flera nämnders verksamhet.

I de flesta fall omfattar dessa uppdrag behandling av personuppgifter och enligt dataskyddsförordningen behöver därför behöver personuppgiftsansvaret fastställas. Personuppgiftsansvarig är en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter.

Inom ramen för kommunstyrelsens verksamhet utförs kommungemensamma stödprocesser, exempelvis rekrytering, löneadministration, kontaktcenter, ekonomisk redovisning med mera. Kommunstyrelsen har som ändamål att utföra dessa uppgifter enligt reglementet, medan respektive annan nämnd har ett annat ändamål med behandlingen, personuppgiftsansvaret är då gemensamt. Varje nämnd ansvarar då för den del av behandlingen som ligger inom den egna verksamheten och får utföra de behandlingar av personuppgifter som är nödvändiga för att genomföra sina respektive uppdrag. Ansvaret för behandlingen innebär att säkerställa att den egna behandlingen har laglig grund och uppfyller de krav som ställs enligt dataskyddslagstiftningen.

För att tydliggöra personuppgiftsansvaret för kommunstyrelsen och respektive nämnd vid behandling av personuppgifter inom gemensamma stödprocesser föreslår kommunledningsförvaltningen att " Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse." i Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder (KF § 129/2023) ändras till " Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig

Kommunstyrelsen

tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse.”

För kommungemensamma digitala tjänster och system ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal, även om flera nämnder är gemensamt personuppgiftsansvariga. Därav ska också stycke två i § 14 kompletteras med följande: ”I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal.”

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 8, 2025-01-21

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-23

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Revidering av gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder avseende personuppgiftsansvar för kommungemensamma stödprocesser

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att andra stycket i § 14 om behandling av personuppgifter i gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder ändras till "Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse. I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal".

Sammanfattning

För att utföra kommunens uppdrag på ett effektivt och likvärdigt sätt är det nödvändigt att vissa uppgifter hanteras gemensamt. Det kan innebära att stödprocesser utförs av en nämnd för flera nämnders räkning, eller att gemensamma IT-system upphandlas och användas i flera nämnders verksamhet.

I de flesta fall omfattar dessa uppdrag behandling av personuppgifter och enligt dataskyddsförordningen behöver därför behöver personuppgiftsansvaret fastställas. Personuppgiftsansvarig är en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter.

Inom ramen för kommunstyrelsens verksamhet utförs kommungemensamma stödprocesser, exempelvis rekrytering, löneadministration, kontaktcenter, ekonomisk redovisning med mera. Kommunstyrelsen har som ändamål att utföra dessa uppgifter enligt reglementet, medan respektive annan nämnd har ett annat ändamål med behandlingen, personuppgiftsansvaret är då gemensamt. Varje nämnd ansvarar då för den del av behandlingen som ligger inom den egna verksamheten och får utföra de behandlingar av personuppgifter som är nödvändiga för att genomföra sina respektive uppdrag. Ansvaret för behandlingen innebär att säkerställa att den egna behandlingen har laglig grund och uppfyller de krav som ställs enligt dataskyddslagstiftningen.

För att tydliggöra personuppgiftsansvaret för kommunstyrelsen och respektive nämnd vid behandling av personuppgifter inom gemensamma stödprocesser föreslår kommunledningsförvaltningen att " Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse." i Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder (KF § 129/2023) ändras till " Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig

Kommunstyrelsens arbetsutskott

tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse.”

För kommundelgemensamma digitala tjänster och system ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal, även om flera nämnder är gemensamt personuppgiftsansvariga. Därav ska också stycke två i § 14 kompletteras med följande: ”I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal.”

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-23

Revidering av gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder avseende personuppgiftsansvar för kommungemensamma stödprocesser

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att andra stycket i § 14 om behandling av personuppgifter i gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder ändras till "Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse. I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal".

Sammanfattning

För att utföra kommunens uppdrag på ett effektivt och likvärdigt sätt är det nödvändigt att vissa uppgifter hanteras gemensamt. Det kan innebära att stödprocesser utförs av en nämnd för flera nämnders räkning, eller att gemensamma IT-system upphandlas och användas i flera nämnders verksamhet.

I de flesta fall omfattar dessa uppdrag behandling av personuppgifter och enligt dataskyddsförordningen behöver därför behovet av personuppgiftsansvaret fastställas. Personuppgiftsansvarig är en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter.

Inom ramen för kommunstyrelsens verksamhet utförs kommungemensamma stödprocesser, exempelvis rekrytering, löneadministration, kontaktcenter, ekonomisk redovisning med mera. Kommunstyrelsen har som ändamål att utföra dessa uppgifter enligt reglementet, medan respektive annan nämnd har ett annat ändamål med behandlingen, personuppgiftsansvaret är då gemensamt. Varje nämnd ansvarar då för den del av behandlingen som ligger inom den egna verksamheten och får utföra de behandlingar av personuppgifter som är nödvändiga för att genomföra sina respektive uppdrag. Ansvaret för behandlingen innebär att säkerställa att den egna behandlingen har laglig grund och uppfyller de krav som ställs enligt dataskyddslagstiftningen.

För att tydliggöra personuppgiftsansvaret för kommunstyrelsen och respektive nämnd vid behandling av personuppgifter inom gemensamma stödprocesser föreslår kommunledningsförvaltningen att " Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse." i Gemensamt reglemente för kommunstyrelse

och nämnder (KF § 129/2023) ändras till ” Om nämnden behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är nämnden gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse.”

För kommungemensamma digitala tjänster och system ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal, även om flera nämnder är gemensamt personuppgiftsansvariga. Därav ska också stycke två i § 14 kompletteras med följande: ”I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal.”

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, Revidering av gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder avseende personuppgiftsansvar för kommungemensamma stödprocesser, upprättad den 23 december 2024.

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Linnéa Gillén
Dataskydds- och
informationssäkerhetssamordnare

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen och samtliga nämnder

Lokalt anta revidering av OPF-KL 18, med nytt namn Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 25

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta revidering av OPF-KL 18 avseende 3 kap 5 § pensionsavgifter.

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har genom åren haft ett förslag på standardregelverk för förtroendevaldas pensioner med mera för lokalt antagande av kommunfullmäktige. Regelverket har haft olika benämningar och anpassats utifrån ändrade förutsättningar i omvärlden. SKR har nu beslutat att Förslag till bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL 18) byter namn till Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 25). SKR har även beslutat om revidering i OPF-KL 18 gällande 3 kap 5 § pensionsavgifter. Revideringen görs för att följa samma nivå för pensionsavgifter som tjänstepersonsavtalet AKAP-KR och innebär i stort följande:

- i stycke två; att pensionsavgiften är 6 procent (i stället för tidigare 4,5 procent) på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp,
- i stycke tre; att pensionsavgiften är 31,5 procent (i stället för tidigare 30 procent) på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent (i stället för tidigare 4,5 procent) på hela den pensionsgrundande inkomsten.

Med anledning av att SKR har beslutat om nytt namn OPF-KR 25 behöver även Regler för ersättning till förtroendevalda, antagna av kommunfullmäktige § 127/2022 och reviderade av kommunstyrelsen § 54/2023, uppdateras med den nya benämningen i 7 §.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens personalutskotts beslut § 57, 2024-12-10

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-28

Meddelande från SKR – Revidering av OPF-KL 18 med nytt namn OPF-KR 25 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda, daterad 2024-10-31)

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Lokalt anta revidering av OPF-KL 18, med nytt namn Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 25

Beslut

Personalutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att anta revidering av OPF-KL 18 avseende 3 kap 5 § pensionsavgifter.

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har genom åren haft ett förslag på standardregelverk för förtroendevaldas pensioner med mera för lokalt antagande av kommunfullmäktige. Regelverket har haft olika benämningar och anpassats utifrån ändrade förutsättningar i omvärlden. SKR har nu beslutat att Förslag till bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL 18) byter namn till Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 25). SKR har även beslutat om revidering i OPF-KL 18 gällande 3 kap 5 § pensionsavgifter. Revideringen görs för att följa samma nivå för pensionsavgifter som tjänstepersonsavtalet AKAP-KR och innebär i stort följande:

- i stycke två; att pensionsavgiften är 6 % (i stället för tidigare 4,5 %) på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp,
- i stycke tre; att pensionsavgiften är 31,5 % (i stället för tidigare 30 %) på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 % (i stället för tidigare 4,5 %) på hela den pensionsgrundande inkomsten.

Med anledning av att SKR har beslutat om nytt namn OPF-KR 25 behöver även Regler för ersättning till förtroendevalda, antagna av kommunfullmäktige § 127/2022 och reviderade av kommunstyrelsen § 54/2023, uppdateras med den nya benämningen i 7 §.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Lokalt anta revidering av Lokalt anta revidering av OPF-KL 18, med nytt namn Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 25, daterad 2024-11-28

Meddelande från SKR – Revidering av OPF-KL 18 med nytt namn OPF-KR 25 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda, daterad 2024-10-31

Lokalt anta revidering av OPF-KL 18, med nytt namn Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 25

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta revidering av OPF-KL 18 avseende 3 kap 5 § pensionsavgifter.

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har genom åren haft ett förslag på standardregelverk för förtroendevaldas pensioner med mera för lokalt antagande av kommunfullmäktige. Regelverket har haft olika benämningar och anpassats utifrån ändrade förutsättningar i omvärlden. SKR har nu beslutat att *Förslag till bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL 18)* byter namn till *Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 25)*. SKR har även beslutat om revidering i OPF-KL 18 gällande 3 kap 5 § pensionsavgifter. Revideringen görs för att följa samma nivå för pensionsavgifter som tjänstepersonsavtalet AKAP-KR och innebär i stort följande:

- i stycke två; att pensionsavgiften är 6 % (i stället för tidigare 4,5 %) på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp,
- i stycke tre; att pensionsavgiften är 31,5 % (i stället för tidigare 30 %) på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 % (i stället för tidigare 4,5 %) på hela den pensionsgrundande inkomsten.

Med anledning av att SKR har beslutat om nytt namn OPF-KR 25 behöver även *Regler för ersättning till förtroendevalda*, antagna av kommunfullmäktige § 127/2022 och reviderade av kommunstyrelsen § 54/2023, uppdateras med den nya benämningen i 7 §.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Lokalt anta revidering av Lokalt anta revidering av OPF-KL 18, med nytt namn Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 25, daterad 2024-11-28

Meddelande från SKR – Revidering av OPF-KL 18 med nytt namn OPF-KR 25 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda, daterad 2024-10-31

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Ulrika Bengtsson
Verksamhetsutvecklare

Beslutet skickas till
HR-avdelningen

2024-10-31

Kommunstyrelserna
Regionstyrelserna

Meddelande från styrelsen - Revidering av OPF-KL18 med nytt namn OPF-KR 25 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda)

Ärendenr: SKR2024/01212

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 18 oktober 2024 beslutat

att anta föreslagna revideringar i OPF-KL18 gällande § 5 pensionsavgifter,

att det reviderade regelverket byter namn till OPF-KR 25,

att informera samtliga kommuner och regioner om ändringarna,

att uppdra åt kansliet att under perioden 2025-01-01-2025-10-01 se över regelverket i dess helhet och identifiera om det föreligger behov av andra eventuella förändringar. Översynen ska ske i dialog med medlemmarna.

Sammanfattning

Paragraf 5 i OPF-KL18 revideras för att följa samma nivå för pensionsavgifter som tjänstepensionsavtalet AKAP-KR och byta namn till OPF-KR 25.

Ärendebeskrivning

SKR (och tidigare Kommunförbundet och Landstingsförbundet) har genom åren haft ett förslag på standardregelverk för förtroendevaldas pensioner m.m. för lokalt antagande. Regelverken har haft olika benämningar, och anpassats utifrån ändrade förutsättningar i omvärlden.

Sedan 2014 benämns SKRs regelverk **OPF** – förslag till **bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda**. En bärande tanke med OPF är att bestämmelserna ska underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag och därmed har bestämmelserna i möjligaste mån anpassats till

de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner, regioner och kommunalförbund.

Dåvarande SKL:s styrelse beslöt i § 157/2018-09-14 att anta OPF-KL 18. Nivån för pensionsavgift följde dåvarande tjänstepensionsavtal AKAP-KL.

Sedan den 1 januari 2023 gäller pensionsavtalet AKAP-KR för anställda inom kommuner och regioner. Det helt avgiftsbestämda pensionsavtalet har pensionsavsättningar om 6 % respektive 31,5 %, vilket är högre än föreliggande avgiftsnivåer i OPF.

Kansliet ska under perioden 2025-01-01-2025-10-01 se över regelverket i dess helhet och identifiera om det föreligger behov av andra eventuella förändringar. Översynen ska ske i dialog med medlemmarna.

Ett antal mindre justeringar av redaktionell karaktär har också gjorts.

Regelverket redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 25)

Allmänt om bestämmelserna

OPF-KR 25 innehåller omställningsstöd, pensionsbestämmelser samt familjeskydd för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. OPF-KR 25 antas lokalt av fullmäktige inom kommun, region eller kommunalförbund.

OPF-KR 25 indelas i fyra kapitel:

1. Inledande bestämmelser
 - Lokal pensionsmyndighet
 - Ändringar av och tillägg till bestämmelserna
2. Omställningsstöd
 - Aktiva omställningsinsatser
 - Ekonomiskt omställningsstöd
 - Förlängt ekonomiskt omställningsstöd
3. Pensionsbestämmelser
 - Avgiftsbestämd pensionsbehållning
 - Sjukpension
 - Efterlevandeskydd
4. Familjeskydd

Kapitel 1

Inledande bestämmelser

§ 1 Lokal pensionsmyndighet

I anslutning till att OPF-KR 25 antas ska en lokal pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 25.

§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Förtroendevald är skyldig att följa de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som kommunen, regionen eller kommunalförbundet från tid till annan beslutar.

Kapitel 2

Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Omställningsstöd

Omställningsstöd syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Omställningsstöd kan bestå av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Möjlighet till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder när han eller hon lämnar sitt (sina) uppdrag.

Respektive kommun, region och kommunalförbund har att utifrån den förtroendevaldes individuella förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning.

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd om tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst tre år.

Underlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året. Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent av underlaget under de två första åren och med 60 procent under år tre.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a-10 c §§ SFB .

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a-10 c §§ SFB.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet efter årsvis ansökan från den förtroendevalde. Det förlängda ekonomiska omställningsstödet utges med 60 procent av underlaget enligt § 4.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

§ 6 Samordning

Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med förvärvsinkomster eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomster.

Om en förtroendevald utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller får annan ersättning än förvärvsinkomst enligt ovan, kan pensionsmyndigheten besluta att minska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp, motsvarande den inkomst som kan anses vara skälig.

Omställningsersättningarna enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster om inte annat anges.

Det första årets utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd samordnas inte med förvärvsinkomster. De två följande åren undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.

§ 7 Uppgiftsskyldighet

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har förtroendevald erhållit omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd obehörigen eller med för högt belopp genom oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har förtroendevald i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, ska det för mycket utbetalda beloppet återbetalas. Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från efterkrav.

§ 8 Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar.

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras i anslutning till att den förtroendevalde lämnar/minskar sitt (sina) uppdrag.

§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Om rätt till ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd föreligger bör den förtroendevalde få sådant omställningsstöd utbetalat inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Kapitel 3

Pensionsbestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas för förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt (sina) uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a. avgiftsbestämd ålderspension
- b. sjukpension
- c. efterlevandeskydd

§ 3 Avgiftsbestämd ålderspension

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd ålderspension enligt §§ 4 – 9.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid som under ledighet till följd av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller

föräldraledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap. 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 31,5 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid med sammanlagt minst 40 procent av heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB.

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före den förtroendevalde beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, regionen eller kommunalförbundet endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen, regionen eller kommunalförbundet ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Från och med 2019 uppräknas nivån 200 kr årligen med förändringen av inkomstbasbeloppet.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund, där den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun, region eller kommunalförbund.

Pensionsbehållningen räknas upp årligen (indexeras) med förändringen av inkomstbasbeloppet.

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd enligt § 11.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes pensionsbehållning, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, dvs pensionsbehållningen enligt § 6, sker månadsvis, livsvarigt, tidigast från den tidpunkt den förtroendevalde kan få allmän pension utbetalad och i övrigt enligt överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten.

Ansökan om avgiftsbestämd ålderspension ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pension utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Avgiftsbestämd ålderspension kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälighetsomfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp återkrävas eller avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen avgår från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om annat beräkningsunderlag.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Anmärkningar

1. Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
2. Sjukpensionen ska värdesäkras på motsvarande sätt som i de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p g a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag förenat med pensionsrätt.

Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om förlängd efterskyddstid.

§ 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till barn.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan dessa barn.

Vid dödsfall utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligen framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal.

§ 13 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun, region och kommunalförbund.

§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd

Utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension och efterlevandeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få sjukpension eller efterlevandeskydd utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension och efterlevandeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Kapitel 4

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna om familjeskydd träder ikraft vid den tidpunkt då OPF-KR 25 antas av fullmäktige, eller från den tidpunkt som fullmäktige beslutar.

Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Rätt till familjeskydd

En förtroendevalds efterlevande har rätt till

- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen, och
- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt § 1,
- b) under tid då han eller hon får sjukpension enligt Pensionsbestämmelser § 10

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna

- b) – c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make, maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.

§ 5 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen

En efterlevande vuxen, med rätt till familjeskydd till efterlevande vuxen enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande vuxen ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 6 Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt SFB.

Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte.

§ 7 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn

Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp det år dödsfallet inträffade delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall till efterlevande barn ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 8 Utbetalning av förmåner

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen, regionen eller kommunalförbundet har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten.

När anmälan inkommit, anses kommun, region eller kommunalförbund ha fått kännedom om dödsfallet.

För att rätten till förmån ska kunna bedömas ska den som gör anspråk på förmån lämna de uppgifter som begärs av pensionsmyndigheten samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalde från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Om efterlevande lämnar oriktiga uppgifter som leder till att för högt familjeskydd utbetalas, kan det för högt utbetalda beloppet avräknas från kommande utbetalningar eller helt eller delvis återkrävas. Detta gäller under förutsättning att efterlevande insett eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

Pensionsmyndigheten kan besluta att en efterlevande förlorar sin rätt till familjeskydd med anledning av att han eller hon uppsåtligen har framkallat den förtroendevaldes död. Omständigheterna ska vara sådana som anges i 12 kap. 8 § första stycket FAL.

Utökning av ram för nyupplåning 2025

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ramen för kommunens nyupplåning år 2025 utökas till 150 miljoner kronor.

Reservation

Mats Johnsson (SD) och Lena Nikolausson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

Kommunens behov av lån för kommande räkenskapsår bedöms och fastställs i samband med budgetprocessen. Behov uppstår för att främst finansiera investeringar inom såväl skatte- som avgiftskollektivet samt eventuella betydande likvideffekter av låg budgetföljsamhet.

Kommunfullmäktige beslutade i Mål och budget 2024 (§ 76/2023) om ram för nyupplåning om 150 miljoner kronor. Under 2024 nyupplånades endast 100 miljoner kronor av ramen. Ram för nyupplåning om 80 miljoner kronor beslutades av kommunfullmäktige i Mål och budget 2025 (§ 64/2024). I januari 2025 nyupplånades 50 miljoner kronor.

Med anledning av att upplåningsbehovet skjutits fram i tid görs bedömningen att ytterligare 70 miljoner kronor kan behöva upplånas under 2025, en total ram om 150 miljoner kronor.

Yrkanden

Mats Johnsson (SD) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag till beslut.

Sebastian Ohlsson (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut, arbetsutskottets förslag till beslut och Mats Johnssons (SD) avslagsyrkande till detta. Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 21, 2025-02-25

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-27

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Utökning av ram för nyupplåning 2025

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ramen för kommunens nyupplåning år 2025 utökas till 150 miljoner kronor.

Reservation

Mats Johnsson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

Kommunens behov av lån för kommande räkenskapsår bedöms och fastställs i samband med budgetprocessen. Behov uppstår för att främst finansiera investeringar inom såväl skatte- som avgiftskollektivet samt eventuella betydande likvideffekter av låg budgetföljsamhet.

Kommunfullmäktige beslutade i Mål och budget 2024 (§ 76/2023) om ram för nyupplåning om 150 miljoner kronor. Under 2024 nyupplånades endast 100 miljoner kronor av ramen. Ram för nyupplåning om 80 miljoner kronor beslutades av kommunfullmäktige i Mål och budget 2025 (§ 64/2024). I januari 2025 nyupplånades 50 miljoner kronor.

Med anledning av att upplåningsbehovet skjutits fram i tid görs bedömningen att ytterligare 70 miljoner kronor kan behöva upplånas under 2025, en total ram om 150 miljoner kronor.

Yrkanden

Mats Johnsson (SD) yrkar avslag till utskickat förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut, utskickat förslag till beslut och Mats Johnssons (SD) avslagsyrkande.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar i enlighet med utskickat förslag.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-27

Utökning av ram för nyupplåning 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ramen för kommunens nyupplåning år 2025 utökas till 150 miljoner kronor.

Sammanfattning

Kommunens behov av lån för kommande räkenskapsår bedöms och fastställs i samband med budgetprocessen. Behov uppstår för att främst finansiera investeringar inom såväl skatte- som avgiftskollektivet samt eventuella betydande likvideffekter av låg budgetföljsamhet.

Kommunfullmäktige beslutade i Mål och budget 2024 (§ 76/2023) om ram för nyupplåning om 150 miljoner kronor. Under 2024 nyupplånades endast 100 miljoner kronor av ramen. Ram för nyupplåning om 80 miljoner kronor beslutades av kommunfullmäktige i Mål och budget 2025 (§ 64/2024). I januari 2025 nyupplånades 50 miljoner kronor.

Med anledning av att upplåningsbehovet skjutits fram i tid görs bedömningen att ytterligare 70 miljoner kronor kan behöva upplånas under 2025, en total ram om 150 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-27

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Anna Falkenstam
Ekonomi- och finanschef

Beslutet skickas till

Ekonomiavdelningen

ALVESTA ALTERNATIVET

Motion angående offentlig toalett m.m. i Torne

Torne är Alvesta kommuns största turistort sommartid för det rörliga turistlivet och utgör också den absolut betydelsefullaste inkörsporten till Nationalparken Åsnen.

Rörelserna här är stora med våra mått mätt och har också blivit en naturlig rastplats för både bilburna som vandrare och cyklister eftersom Åsnenleden korsar den allmänna vägen i Torne.

I samhället finns två verksamheter som vänder sig direkt mot besökarna nämligen en camping och en restaurang och cafeverksamhet. Här finns också en badplats, lite undanskymd placerad bakom idrottsföreningens danspaviljong.

Kommunen har under två år bedrivit busstrafik från Alvesta via Vislanda, Grimslöv och Huseby till nationalparken också med stopp i Torne.

Bristen på toaletter, laddstolpar och ställplatser är uppenbar för varje besökare. I dagsläget är bristen påtaglig i en kommun som säger sig satsa på turistnäringen. Att i detta läge enbart lita på att lösningen finns hos de lokala entreprenörerna är långt ifrån acceptabelt. Den enda offentliga toaletten, som idag finns tillgänglig, är den på badplatsen, som för länge sedan sett sina bästa dagar. Dessutom är den svårtillgänglig i sitt undanskymda läge och dessutom är tillgängligheten för handikappade minst sagt bedrövlig.

Med tanke på den satsning på busstrafiken (Åsnen-turen) är medel för en offentlig toalett i anslutning till busshållplatsen ett måste redan för säsongen 2025. Här skulle också kunna anordnas ett antal laddstolpar och ställplatser. En samordning skulle också vara möjlig med Västra Torsås IF som är i färd med att ta fram vatten och avlopp till danspaviljongen för en handikapptalett.

I samband med att ställplatser etableras bör också duschmöjligheterna ses över. Det är klart att tillkomsten av en offentlig toalett ges också möjligheten att inrymma en dusch i samma byggnad till en överkomlig summa.

Vi har sett att det på ett snabbt och prisvärt sätt går att etablera en vattentoalett. Som exempel kan nämnas den etablering som skett i Hanaslöv under hösten.

Med anledning av ovanstående motionerar undertecknad om

att en offentlig toalett helst med duschmöjligheter etableras vid busshållplatsen i Torne före sommarsäsongen 2025

att ett antal ställplatser samt laddstolpar samtidigt kommer på plats i anslutning till parkeringen

att kontakter tas med Västra Torsås IF för samordning av bland annat va-frågorna

Alvesta den 19 / 12 2024

Lars-Olof Franzén

Motion till Alvesta kommunfullmäktige

Införande av kyld mat vid matdistribution till ordinärt boende.

Många kommuner har lång erfarenhet av kyld mat vid matdistribution. Hanteringen har fått övervägande goda vitsord och har många fördelar.

Tillvägagångssättet vid beredningen av maten gör att den har ett högt näringsvärde.

Beställaren väljer själv när det är dags att äta.

Matportionerna kan levereras för flera dagar åt gången och leveransen behöver inte göras av omsorgspersonal.

Leveransen kan ske under hela dagen och är inte knuten till lunchtid vilket reducerar såväl antalet fordon som antalet personal som levererar.

Många kommuner har ett beställningssystem som gör att beställaren kan välja mellan ett antal olika rätter vilket helt klart är positivt för den enskilde.

Det är av stor vikt att kunna hålla kvar vid sina rutiner och fortsätta vara så aktiv som möjligt när man blir äldre. Vissa har alltid ätit sitt huvudmål mitt på dagen och vissa framåt kvällen, det finns ingen anledning att behöva ändra på detta för att det passar kommunens organisation bättre.

Idag levereras varm mat mitt på dagen. Den som av någon anledning inte vill äta vid den tidpunkten ställer ofta matportionen i rumstemperatur och äter den senare, värmd eller kall. Näringsvärdet har då sjunkit betydligt.

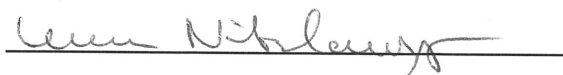
Många klarar att värma maten själv medan andra behöver hjälp, oavsett vilket ökar självbestämmandet över måltidssituationen.

Då fördelarna med kyld mat överväger är ett införande av detta i Alvesta kommun helt rätt steg att ta.

Jag yrkar:

- att organisationen för matdistribution ställer om till att leverera kyld mat så snart det är möjligt.
- att erfarenheter från andra kommuner tas tillvara så att möjlighet att välja maträtter, beställningssystem osv blir det bästa tänkbara.

För Sverigedemokraterna

Lena Nikolausson 2025-02-02

Svar på motion (AA) om ändring i beslut om investeringar i mål och budget 2025 med plan 2026-2028 gällande exploateringsinvestering för Lekaryd SÖ

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen med hänvisning till att planåren i mål och budget endast utgör planeringsunderlag och att kommunfullmäktige vid kommande beslut om mål och budget har möjlighet att omprioritera och ompröva planårens exploatering.

Reservation

Lars-Olof Franzén (AA) och Jan-Erik Svensson (AA) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

Lars-Olof Franzén (AA) har inkommit med en motion om ändring av kommunfullmäktiges beslut om Mål och budget 2025 med plan 2026-2028 (§ 64, 2024-06-18). I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar om att beslutet från juni 2024 i investeringsbudgeten 2025 med plan 2026-2028 ändras så att i exploateringsplanen för 2028 stryks Lekaryd SÖ 11 miljoner kronor.

I fullmäktiges beslut om mål och budget för nästkommande år och de tre planåren fastställs budget för nästkommande år. Planåren utgör planeringsunderlag och omprövas vid nästkommande beslut om mål och budget. Därmed har kommunfullmäktige vid nästkommande beslut möjlighet att omprioritera och ompröva planårens exploatering.

Yrkanden

Lars-Olof Franzén (AA) yrkar bifall till motionen.

Frida Christensen (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut och avslag till Lars-Olof Franzéns (AA) bifallsyrkande till motionen.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut, arbetsutskottets förslag till beslut och Lars-Olof Franzéns (AA) bifallsyrkande till motionen.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 12, 2025-01-21

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-17

Kommunfullmäktiges beslut § 64, 2024-06-18

Motion 2024-09-10

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Svar på motion (AA) om ändring i beslut om investeringar i mål och budget 2025 med plan 2026-2028 gällande exploateringsinvestering för Lekaryd SÖ

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå motionen med hänvisning till att planåren i mål och budget endast utgör planeringsunderlag och att kommunfullmäktige vid kommande beslut om mål och budget har möjlighet att omprioritera och ompröva planårens exploateringar.

Reservation

Lars-Olof Franzén (AA) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

Lars-Olof Franzén (AA) har inkommit med en motion om ändring av kommunfullmäktiges beslut om Mål och budget 2025 med plan 2026-2028 (§ 64, 2024-06-18). I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar om att beslutet från juni 2024 i investeringsbudgeten 2025 med plan 2026-2028 ändras så att i exploateringsplanen för 2028 stryks Lekaryd SÖ 11 miljoner kronor.

I fullmäktiges beslut om mål och budget för nästkommande år och de tre planåren fastställs budget för nästkommande år. Planåren utgör planeringsunderlag och omprövas vid nästkommande beslut om mål och budget. Därmed har kommunfullmäktige vid nästkommande beslut möjlighet att omprioritera och ompröva planårens exploateringar.

Yrkanden

Lars-Olof Franzén (AA) yrkar bifall till förslaget i motionen.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut, utskickat förslag till beslut om att avslå motionen samt Lars-Olof Franzéns (AA) förslag om bifall till förslaget i motionen.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar enligt utskickat förslag till beslut om att avslå motionen.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-17

Kommunfullmäktiges beslut § 64, 2024-06-18

Motion 2024-09-10

Svar på motion (AA) om ändring i beslut om investeringar i mål och budget 2025 med plan 2026-2028 gällande exploateringsinvestering för Lekaryd SÖ

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen med hänvisning till att planåren i mål och budget endast utgör planeringsunderlag och att kommunfullmäktige vid kommande beslut om mål och budget har möjlighet att omprioritera och ompröva planårens exploateringar.

Sammanfattning

Lars-Olof Franzén (AA) har inkommit med en motion om ändring av kommunfullmäktiges beslut om Mål och budget 2025 med plan 2026-2028 (§ 64, 2024-06-18). I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar om att beslutet från juni 2024 i investeringsbudgeten 2025 med plan 2026-2028 ändras så att i exploateringsplanen för 2028 stryks Lekaryd SÖ 11 miljoner kronor.

I fullmäktiges beslut om mål och budget för nästkommande år och de tre planåren fastställs budget för nästkommande år. Planåren utgör planeringsunderlag och omprövas vid nästkommande beslut om mål och budget. Därmed har kommunfullmäktige vid nästkommande beslut möjlighet att omprioritera och ompröva planårens exploateringar.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-17

Kommunfullmäktiges beslut § 64, 2024-06-18

Motion 2024-09-10

Anna Falkenstam
Ekonomi- och finanschef

Silja Savela
Budgetchef

Beslutet skickas till

Motionären

ALVESTA ALTERNATIVET

Motion angående ändring av fullmäktiges beslut juni 2024

I samband med antagandet av budget 2025 och plan 2026-2028 smög sig ett beslut in om en exploateringsinvestering 2028 för Lekaryd SÖ om 11 miljoner kronor. Lekaryd SÖ är belägen inom den vision för Hanaslöv-Spånen som fullmäktige tidigare antagit och som arbetats fram i samverkan med de föreningar som verkar i området. I denna vision finns inget med om att ett bostadsområde skall inrymmas i området. Med en sådan placering omintetgör man den förbindelsen mellan Hanaslöv och Spånenområdet som är nödvändig för friluftslivet och fritidsverksamheterna i området.

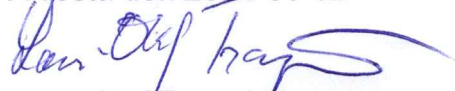

Samtliga politiska partier i fullmäktige har ställt sig bakom visionen Hanaslöv-Spånen så beslutet som fattades i juni har tillkommit genom ett förbiseende från fullmäktiges sida och bör därför korrigeras.

Med anledning av ovanstående föreslår undertecknad

Att fullmäktige beslutar om att beslutet från juni 2024 i investeringsbudgeten 2025 med plan 2026-2028 ändras så att i exploateringsplanen för 2028 stryks Lekaryd SÖ 11 miljoner kronor

Alvesta den 2024-09-02

/Lars-Olof Franzén/

Svar på motion (M) gällande samordning av resurser

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med hänvisning till pågående och genomförda aktiviteter för samarbete och samordning mellan verksamheter.

Sammanfattning

Thomas Öhling (M) föreslår i en motion att Alvesta kommun tillsätter en arbetsgrupp med representanter från bolag och nämnder såsom Allbohus, samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen, med uppgift att identifiera och föreslå samarbeten och samordning mellan enheterna i syfte att nyttja och effektivisera Alvesta kommuns resurser.

Kommunens styrmodell

I Alvesta kommuns beslutade styrmodell som bygger på vision 2027, Agenda 2030 samt gemensam värdegrund slås tydligt fast att kommunkoncernen tillsammans ska arbeta för att uppnå en så god livskvalitet för kommunens invånare, företag och besökare som möjligt. Visionen anger fyra tvärfunktionella inriktningar för att uppnå visionen. Dessa är hållbar tillväxt, människors vardag, barn och ungas behov och trygg välfärd. Hela kommunkoncernen ska ta utgångspunkt i vision och inriktningar och bidra i det tvärfunktionella arbete som krävs för verkställighet.

Kommunchefen/VD för Alvesta Kommunföretag AB tillsatte i februari 2019 en koncernledningsgrupp där förvaltningschefer, VD för dotterbolag samt stabschefer ingick. Detta som ett led i att tillsammans hitta de arbetssätt och synergieffekter som behövdes för att öka samverkan och skapa mer effektiva flöden utifrån kommunens förutsättningar. Att arbeta för arbetssätt och synergier som tar tillvara kommunens och bolagens resurser på bästa sätt till nytta för kommuninvånarna har skett under relativt lång tid och pågår ännu. Det finns många exempel på genomförda och pågående samarbeten och samordning av resurser i linje med förslaget i motionen.

Exempel på samarbeten och samordning

Reformer som tidigare under 1990-talet har utvecklat strukturen för bättre resurshushållning i kommunkoncernen är bland annat att den tidigare kommunala industristiftelsen kommunaliserades och blev en del av kommunens fastighetsinnehav, kommunens fastighetskontor och städavdelning samordnades och integrerades i Allbohus.

2006 bildades den äkta bolagskoncernen med kommunens helägda bolag där ett nytt moderbolag blev ägare och den part som utfärdade operativa ägardirektiv till sina döttrar för bättre ekonomisk och verksamhetsmässig samordning.

2012 överfördes ägandet av kommunens verksamhetsfastigheter, framför allt förskolor och skolor, till Allbohus i syfte att få till en mer rationell hantering av fastigheter och lokaler till verksamheterna. 2023 övertog Allbohus skötsel och teknisk drift, men inte ägandet, av fritidsanläggningar typ ishall, sporthallar etc.

Kommunstyrelsen

Kommunen har under många år haft en bilpool. År 2023 togs ytterligare ett steg i samordning och effektivisering då ägandet och ansvar för skötsel och service av bilarna centraliserades (ej bolagen).

En översyn kring moderbolagets struktur och funktion har skett i samband med samordning av lednings- och stödprocesser. Bolaget BIVA har flyttats från Energibolaget till Utvecklingsbolaget för att öka takten kring bredbandsutbyggnad i kommunen.

Baserat på ett särskilt uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2020 att arbeta mot ökad samordning mellan kommundelen och de kommunala bolagen för en mer effektiv kommunkoncern genomfördes en samordning/centralisering. De stöd- och serviceprocesser som avsågs var ekonomi/upphandling, HR/löneadministration, IT/digitalisering, kommunikation/säkerhet/lokalsamordning och kundtjänst/administration.

Hela kommunkoncernen ingår sedan 2022 i ett gemensamt Kontaktcenter som är en väg in i kommunen vad gäller samtal, e-post, e-tjänster osv. Kontaktcenter står i ständig dialog med förvaltningar och bolag för att utveckla tjänstekatalogen. De är även nav för verksamhetsutveckling då de fångar upp invånare, företag och besökares behov av ytterligare information, tjänster mm.

Ytterligare samordning har skett inom ett antal områden i koncernen. Exempel på dessa är Samordnad organisation för verksamheten enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), det vill säga både beslut och verkställighet sker i en utsedd nämnds uppdrag. Samordning har också skett genom gemensamt "ägande" av processen Barnens bästa i Alvesta mellan utbildningsnämnden, nämnden för arbete och lärande och kultur- och fritidsnämnden.

Just nu pågår en utredning kring Allbohus två verksamhetsben, allmännyttan och fastighetsägare av kommunens verksamhetslokaler. För att säkerställa att bolaget uppfyller gällande lagstiftning utreds hur framtida ägande ska se ut av tillkommande verksamhetslokaler.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 13, 2025-01-21

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-19

Kommunfullmäktiges beslut § 115, 2024-11-19

Motion (M), 2024-09-26

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Svar på motion (M) gällande samordning av resurser

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med hänvisning till pågående och genomförda aktiviteter för samarbete och samordning mellan verksamheter.

Sammanfattning

Thomas Öhling (M) föreslår i en motion att Alvesta kommun tillsätter en arbetsgrupp med representanter från bolag och nämnder såsom AllboHus, samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen, med uppgift att identifiera och föreslå samarbeten och samordning mellan enheterna i syfte att nyttja och effektivisera Alvesta kommuns resurser.

Kommunens styrmodell

I Alvesta kommuns beslutade styrmodell som bygger på vision 2027, Agenda 2030 samt gemensam värdegrund slås tydligt fast att kommunkoncernen tillsammans ska arbeta för att uppnå en så god livskvalitet för kommunens invånare, företag och besökare som möjligt. Visionen anger fyra tvärfunktionella inriktningar för att uppnå visionen. Dessa är hållbar tillväxt, människors vardag, barn och ungas behov och trygg välfärd. Hela kommunkoncernen ska ta utgångspunkt i vision och inriktningar och bidra i det tvärfunktionella arbete som krävs för verkställighet.

Kommunchefen/VD för Alvesta Kommunföretag AB tillsatte i februari 2019 en koncernledningsgrupp där förvaltningschefer, VD för dotterbolag samt stabschefer ingick. Detta som ett led i att tillsammans hitta de arbetssätt och synergieffekter som behövdes för att öka samverkan och skapa mer effektiva flöden utifrån kommunens förutsättningar. Att arbeta för arbetssätt och synergier som tar tillvara kommunens och bolagens resurser på bästa sätt till nytta för kommuninvånarna har skett under relativt lång tid och pågår ännu. Det finns många exempel på genomförda och pågående samarbeten och samordning av resurser i linje med förslaget i motionen.

Exempel på samarbeten och samordning

Reformer som tidigare under 1990-talet har utvecklat strukturen för bättre resurshushållning i kommunkoncernen är bland annat att den tidigare kommunala industristiftelsen kommunaliserades och blev en del av kommunens fastighetsinnehav, kommunens fastighetskontor och städavdelning samordnades och integrerades i AllboHus.

2006 bildades den äkta bolagskoncernen med kommunens helägda bolag där ett nytt moderbolag blev ägare och den part som utfärdade operativa ägardirektiv till sina döttrar för bättre ekonomisk och verksamhetsmässig samordning.

2012 överfördes ägandet av kommunens verksamhetsfastigheter, framför allt förskolor och skolor, till AllboHus i syfte att få till en mer rationell hantering av fastigheter och lokaler till verksamheterna. 2023 övertog AllboHus skötsel och teknisk drift, men inte ägandet, av fritidsanläggningar typ ishall, sporthallar etc.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunen har under många år haft en bilpool. År 2023 togs ytterligare ett steg i samordning och effektivisering då ägandet och ansvar för skötsel och service av bilarna centraliserades (ej bolagen).

En översyn kring moderbolagets struktur och funktion har skett i samband med samordning av lednings- och stödprocesser. Bolaget BIVA har flyttats från Energibolaget till Utvecklingsbolaget för att öka takten kring bredbandsutbyggnad i kommunen.

Baserat på ett särskilt uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2020 att arbeta mot ökad samordning mellan kommundelen och de kommunala bolagen för en mer effektiv kommunkoncern genomfördes en samordning/centralisering. De stöd- och serviceprocesser som avsågs var ekonomi/upphandling, HR/löneadministration, IT/digitalisering, kommunikation/säkerhet/lokalsamordning och kundtjänst/administration.

Hela kommunkoncernen ingår sedan 2022 i ett gemensamt Kontaktcenter som är en väg in i kommunen vad gäller samtal, e-post, e-tjänster osv. Kontaktcenter står i ständig dialog med förvaltningar och bolag för att utveckla tjänstekatalogen. De är även nav för verksamhetsutveckling då de fångar upp invånare, företag och besökares behov av ytterligare information, tjänster mm.

Ytterligare samordning har skett inom ett antal områden i koncernen. Exempel på dessa är Samordnad organisation för verksamheten enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), det vill säga både beslut och verkställighet sker i en utsedd nämnds uppdrag. Samordning har också skett genom gemensamt "ägande" av processen Barnens bästa i Alvesta mellan utbildningsnämnden, nämnden för arbete och lärande och kultur- och fritidsnämnden.

Just nu pågår en utredning kring Allbohus Fastighets AB:s två verksamhetsben, allmännyttan och fastighetsägare av kommunens verksamhetslokaler. För att säkerställa att bolaget uppfyller gällande lagstiftning utreds hur framtida ägande ska se ut av tillkommande verksamhetslokaler.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-19

Kommunfullmäktiges beslut § 115, 2024-11-19

Motion (M), 2024-09-26

Svar på motion (M) gällande samordning av resurser

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med hänvisning till pågående och genomförda aktiviteter för samarbete och samordning mellan verksamheter.

Sammanfattning

Thomas Öhling (M) föreslår i en motion att Alvesta kommun tillsätter en arbetsgrupp med representanter från bolag och nämnder såsom AllboHus, samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen, med uppgift att identifiera och föreslå samarbeten och samordning mellan enheterna i syfte att nyttja och effektivisera Alvesta kommuns resurser.

Kommunens styrmodell

I Alvesta kommuns beslutade styrmodell som bygger på vision 2027, Agenda 2030 samt gemensam värdegrund slås tydligt fast att kommunkoncernen tillsammans ska arbeta för att uppnå en så god livskvalitet för kommunens invånare, företag och besökare som möjligt. Visionen anger fyra tvärfunktionella inriktningar för att uppnå visionen. Dessa är hållbar tillväxt, människors vardag, barn och ungas behov och trygg välfärd. Hela kommunkoncernen ska ta utgångspunkt i vision och inriktningar och bidra i det tvärfunktionella arbete som krävs för verkställighet.

Kommunchefen/VD för Alvesta Kommunföretag AB tillsatte i februari 2019 en koncernledningsgrupp där förvaltningschefer, VD för dotterbolag samt stabschefer ingick. Detta som ett led i att tillsammans hitta de arbetssätt och synergieffekter som behövdes för att öka samverkan och skapa mer effektiva flöden utifrån kommunens förutsättningar. Att arbeta för arbetssätt och synergier som tar tillvara kommunens och bolagens resurser på bästa sätt till nytta för kommuninvånarna har skett under relativt lång tid och pågår ännu. Det finns många exempel på genomförda och pågående samarbeten och samordning av resurser i linje med förslaget i motionen.

Exempel på samarbeten och samordning

Reformer som tidigare under 1990-talet har utvecklat strukturen för bättre resurshushållning i kommunkoncernen är bland annat att den tidigare kommunala industristiftelsen kommunaliserades och blev en del av kommunens fastighetsinnehav, kommunens fastighetskontor och städavdelning samordnades och integrerades i AllboHus.

2006 bildades den äkta bolagskoncernen med kommunens helägda bolag där ett nytt moderbolag blev ägare och den part som utfärdade operativa ägardirektiv till sina döttrar för bättre ekonomisk och verksamhetsmässig samordning.

2012 överfördes ägandet av kommunens verksamhetsfastigheter, framför allt förskolor och skolor, till AllboHus i syfte att få till en mer rationell hantering av

fastigheter och lokaler till verksamheterna. 2023 övertog AllboHus skötsel och teknisk drift, men inte ägandet, av fritidsanläggningar typ ishall, sporthallar etc.

Kommunen har under många år haft en bilpool. År 2023 togs ytterligare ett steg i samordning och effektivisering då ägandet och ansvar för skötsel och service av bilarna centraliserades (ej bolagen).

En översyn kring moderbolagets struktur och funktion har skett i samband med samordning av lednings- och stödprocesser. Bolaget BIVA har flyttats från Energibolaget till Utvecklingsbolaget för att öka takten kring bredbandsutbyggnad i kommunen.

Baserat på ett särskilt uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2020 att arbeta mot ökad samordning mellan kommundelen och de kommunala bolagen för en mer effektiv kommunkoncern genomfördes en samordning/centralisering. De stöd- och serviceprocesser som avsågs var ekonomi/upphandling, HR/löneadministration, IT/digitalisering, kommunikation/säkerhet/lokalsamordning och kundtjänst/administration.

Hela kommunkoncernen ingår sedan 2022 i ett gemensamt Kontaktcenter som är en väg in i kommunen vad gäller samtal, e-post, e-tjänster osv. Kontaktcenter står i ständig dialog med förvaltningar och bolag för att utveckla tjänstekatalogen. De är även nav för verksamhetsutveckling då de fångar upp invånare, företag och besökares behov av ytterligare information, tjänster mm.

Ytterligare samordning har skett inom ett antal områden i koncernen. Exempel på dessa är Samordnad organisation för LSS, dvs både beslut och verkställighet sker i en utsedd nämnds uppdrag (ON, FAL, UF). Samordning har också skett genom gemensamt "ägande" av processen Barnens bästa i Alvesta mellan UN, NAL och KFN.

Just nu pågår en utredning kring AllboHus två verksamhetsben, allmännyttan och fastighetsägare av kommunens verksamhetslokaler. För att säkerställa att bolaget uppfyller gällande lagstiftning utreds hur framtida ägande ska se ut av tillkommande verksamhetslokaler.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse

Kommunfullmäktiges beslut § 115, 2024-11-19

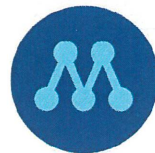
Motion (M), 2024-09-26

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Kjell Rosenlöf
Kommunstrateg

Beslutet skickas till

Motionären

Motion till kommunfullmäktige i Alvesta kommun: Samordning av resurser

Kommunens förvaltningar och bolag har en del arbetsuppgifter som är unika, men även uppgifter som inte är det. En del arbetsuppgifter, som t.ex. gräsklippning, städning, snöröjning, transporter, administration och inköp är samma eller liknande på olika enheter. En del resurser som t.ex. maskiner, fordon och personalutrymmen är också samma eller likande på olika enheter.

Om man ser Alvesta kommun som en helhet istället för ett antal olika förvaltningar och bolag blir det tydligt att samarbete är något som kan gynna alla inblandade, och i slutänden kommuninvånarna.

Om de resurser som finns på en kommunal enhet, t.ex. maskiner, fordon, lokaler, arbetsledning, spetskompetens osv. kan samutnyttjas med andra kommunala enheter, kan det påverka den totala kostnaden för Alvesta kommun. T.ex. blir kostnaden för maskiner ofta lägre om färre maskiner används fler timmar.

Användningen av resurser är även en miljöfråga. Minskade inköp och användning av utrustning, drivmedel och andra insatsvaror ger direkt en minskad miljöpåverkan.

Mer samarbete kan även skapa förutsättningar för att stärka arbetsmiljön, genom att medarbetare och chefer får större möjlighet att fokusera på det man är bra på och vill utvecklas inom, ett bättre nyttjande av medarbetares kompetens, och i förlängningen en större tillgång till spetskompetens.

Ett första steg kan vara att titta på varje enhets arbetsuppgifter respektive resurser, och utifrån det identifiera vad man kan samarbeta om, vad man inte kan samarbeta om, och även om några uppgifter kan läggas på andra aktörer, som privata företag, föreningar eller andra kommunala enheter?

Moderaterna i Alvesta kommun yrkar på att:

En arbetsgrupp tillsätts med representanter från bolag och nämnder såsom Allbohus, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Kultur och Fritidsförvaltningen, med uppgift att identifiera och föreslå, samarbeten och samordning mellan enheterna, i syfte att nyttja och effektivisera Alvesta kommuns resurser.

2024-09-26

Thomas Öhling
Moderaterna, Alvesta kommun

Svar på motion (M) om att göra Alvestas grundskolor mobilfria

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med hänvisning till att arbetet med mobilfria skolor i Alvesta kommun pågår.

Sammanfattning

Katarina Tuneskog (M) föreslår i en motion att alla kommunens grundskolor blir mobilfria.

Utbildningsnämnden har behandlat motionen på sitt sammanträde 2024-12-16, § 109. Samtliga kommunala skolor i Alvesta kommun har idag mobilfria lektioner i skolan. Utbildningsnämnden föreslår att motionen anses besvarad med hänvisning till att arbetet med mobilfria skolor i Alvesta kommun pågår.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 14, 2025-01-21

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-14

Utbildningsnämndens beslut § 109, 2024-12-16

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-25

Kommunfullmäktiges beslut § 80, 2024-09-24

Motion (M), 2024-08-12

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

§ 14

Dnr KS-2024-00353 1.2.6

Svar på motion (M) om att göra Alvestas grundskolor mobilfria

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med hänvisning till att arbetet med mobilfria skolor i Alvesta kommun pågår.

Sammanfattning

Katarina Tuneskog (M) föreslår i en motion att alla kommunens grundskolor blir mobilfria.

Utbildningsnämnden har behandlat motionen på sitt sammanträde 2024-12-16, § 109. Samtliga kommunala skolor i Alvesta kommun har idag mobilfria lektioner i skolan. Utbildningsnämnden föreslår att motionen anses besvarad med hänvisning till att arbetet med mobilfria skolor i Alvesta kommun pågår.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-14

Utbildningsnämndens beslut § 109, 2024-12-16

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-25

Kommunfullmäktiges beslut § 80, 2024-09-24

Motion (M), 2024-08-12

Svar på motion (M) om att göra Alvestas grundskolor mobilfria

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med hänvisning till att arbetet med mobilfria skolor i Alvesta kommun pågår.

Sammanfattning

Katarina Tuneskog (M) föreslår i en motion att alla kommunens grundskolor blir mobilfria.

Utbildningsnämnden har behandlat motionen på sitt sammanträde 2024-12-16, § 109. Samtliga kommunala skolor i Alvesta kommun har idag mobilfria lektioner i skolan. Utbildningsnämnden föreslår att motionen anses besvarad med hänvisning till att arbetet med mobilfria skolor i Alvesta kommun pågår.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-01-14

Utbildningsnämndens beslut § 109, 2024-12-16

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-25

Kommunfullmäktiges beslut § 80, 2024-09-24

Motion (M), 2024-08-12

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Motionären

Motion (M) om att göra Alvestas grundskolor mobilfria

Utbildningsnämndens beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besvara motionen med att arbetet med mobilfria skolor i Alvesta kommun pågår.

Sammanfattning

Moderaterna i Alvesta kommun har den 12 augusti 2024 inkommit med en motion till kommunfullmäktige där det föreslås att alla Alvesta kommuns skolor ska vara mobilfria.

Motionen hänvisar bland annat till att det i rapporter och uttalanden från PISA återkommande larmas om mobilens skadliga inverkan på barn och ungdomar, både kopplat till deras psykiska ohälsa och sjunkande skolresultat.

Moderaterna framför i motionen behovet av att införa restriktioner i grundskolan och att aktivt arbeta för en mobilfri skola längre upp i åldern och se till att skolan kan fokusera på grunduppgiften, att måloppfyllelsen ökar och att elevernas psykiska hälsa vårdas.

Utbildningsnämnden har beretts möjlighet att svara på motionen senast 6 februari 2025.

Samtliga kommunala skolor i Alvesta kommun har idag mobilfria lektioner i skolan.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 87, 2024-12-02

Utbildningsnämndens svar på motion (M) om att göra Alvestas grundskolor mobilfria, daterad 2024-11-25

Motion (M) om mobilfri skola, daterad 2024-08-12

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Utbildningsnämndens svar på motion (M) om att göra Alvestas grundskolor mobilfria

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden besvarar motionen med att arbetet med mobilfria skolor i Alvesta kommun pågår.

Sammanfattning

Moderaterna i Alvesta kommun har den 12 augusti 2024 inkommit med en motion till kommunfullmäktige där det föreslås att alla Alvesta kommuns skolor ska vara mobilfria.

Motionen hänvisar bland annat till att det i rapporter och uttalanden från PISA återkommande larmas om mobilens skadliga inverkan på barn och ungdomar, både kopplat till deras psykiska ohälsa och sjunkande skolresultat.

Moderaterna framför i motionen behovet av att införa restriktioner i grundskolan och att aktivt arbeta för en mobilfri skola längre upp i åldern och se till att skolan kan fokusera på grunduppgiften, att måloppfyllelsen ökar och att elevernas psykiska hälsa vårdas.

Utbildningsnämnden har beretts möjlighet att svara på motionen senast 6 februari 2025.

Samtliga kommunala skolor i Alvesta kommun har idag mobilfria lektioner i skolan.

Beslutsunderlag

Motion M mobilfri skola, daterad 2024-08-12

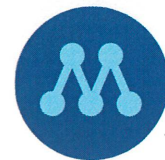
Utbildningsnämndens svar på motion (M) om att göra Alvestas grundskolor mobilfria, daterad 2024-11-25

Marit Persson
Förvaltningschef

Sara Ekholm
Samordnare

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Motion till Kommunfullmäktige i Alvesta kommun: Gör Alvestas grundskolor mobilfria.

I rapport efter rapport larmas det om mobilens skadliga inverkan på barn och ungdomar - både kopplat till deras psykiska ohälsa och sjunkande skolresultat. PISA-chefen har konstaterat att just mobiler är en allt tydligare förklaring bakom elevers kunskapsras. Läser vi andra forskningsrapporter och lyssnar på skolpersonal vet vi också hur det psykiska måendet dränerar både barn och ungdomar.

PISA-chefen säger dessutom att sambandet mellan elevernas användning av mobiler och deras minskade läranderesultat är uppenbar. Det är därför dags att införa restriktioner i grundskolan. Vi vet nu att läsning på skärm ger sämre läsförståelse. Vi vet nu att eleverna levererar sämre resultat sen fler skärmar kom in i klassrummet. Vi vet nu att mobilen och sociala medier påverkar skolan negativt för eleverna.

Vi behöver förändra. På många skolor råder redan mobilförbud/mobilfria skolor men fler och fler skolor börjar nu prata om mobilfria skolor upp till och med högstadiet. Moderaterna i Alvesta kommun vill därför aktivt arbeta för en mobilfri skola längre upp i åldern och se till att skolan kan fokusera på grunduppgiften, att måluppfyllelsen ökar och att elevernas psykiska hälsa vårdas.

Mot denna bakgrund föreslår Moderaterna i Alvesta kommun:

- Att alla kommunens grundskolor blir mobilfria

Datum:2024-08-12

Katrina Tuneskog.

Katrina Tuneskog

2025-02-24

Interpellation ställd till ordförande i myndighetsnämnden

Linnea Naess. (V)

Nu har det brunnit än en gång på Alwex recycling, den 20 februari. Senaste branden var den 19 september. Två VMA har skickats ut från samma företag på ett halvår, detta är unikt. Alvesta kommun har tillsynsansvar på verksamheten.

Nu när det brann senast uttalade sig ansvarig tjänsteperson för hur giftig röken var, att vid ofullständig förbränning bildas dioxin som är ett mycket giftigt ämne. Skall våra kommuninvånare behöva andas in denna giftiga rök gång efter gång? Denna verksamhet är en styggelse för allt och alla.

Fråga:

Vilka initiativ/beslut har du tagit från branden den 19 september 2024 för att sätta stopp på denna miljövidriga verksamhet?

Ps: Linnea nu sätts det på sin spets hur du kommer att agera för kommuninvånarna och miljön i framtiden.

Mats Johnsson, Sverigedemokraterna